

G20

Gelişimi, Yapısı, Politikaları, Sosyal Boyutu ve L20

Yrd. Doç. Dr. Neşe YILDIZ

G20

Gelişimi, Yapısı, Politikaları, Sosyal Boyutu ve L20

Yrd. Doç. Dr. Neşe YILDIZ

HAK-İŞ KONFEDERASYONU

Tunus Cad. No: 37 Kavaklıdere/Ankara

Tel : +90 (312) 417 79 00

Faks : +90 (312) 425 05 52

www.hakis.org.tr

hakis@hakis.org.tr

twitter.com/hakiskonf

facebook.com/hakiskonfederasyonu

HAK-İŞ KONFEDERASYONU YAYIN NO: 59

ISBN : 978-975-7820 -29-1

Ücretsizdir yayındır.

Bütün hakları yazara aittir.

Kapak Tasarımı ve Basım Hizmetleri

Berr Ajans Ltd. Şti

Ankara, Nisan-2017

İÇİNDEKİLER

TABLolar	XIII
GRAfİKLER	XV
KISALTMALAR	XVII
SUNUŞ	1
ÖZET	5
ABSTRACT	7
GİRİŞ	9

BİRİNCİ BÖLÜM

G20'NİN KURULUŞ SÜRECİ, AMAÇLARI ve YAPISI

I- G20'NİN KURULUŞ SÜRECİ, AMAÇLARI ve YAPISI	13
A) G20'NİN DOĞUŞU ve AMAÇLARI	13
1. G7/G8'den G20'ye Giden Yol	14
2. G20'nin Amaçları ve Misyonu	16
B) G20'NİN YAPISI	19
1. Dönem Başkanlığı	19
2. Liderler Zirvesi	22
3. Şerpalar	23
4. Bakanlar Toplantıları	23
5. Çalışma Grupları	25
6. Misafir Ülkeler	28
7. Uluslararası Organizasyonlar	30
8. Diyalog Forumları	33
a) B20 (İş Dünyası 20)	34
b) L20 (Emek 20)	39
c) C20 (Sivil 20)	40
d) T20 (Düşünce 20)	41

e) Y20 (Gençlik 20).....	42
f) W20 (Kadın 20).....	42
g) S20 (Bilim 20)	45
9. G20'nin İnfomal Özelliği.....	47

İKİNCİ BÖLÜM

G20'NİN DÜNYADAKİ TEMSİL DURUMU ve DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ ROLÜ

II- G20'NİN DÜNYADAKİ TEMSİL DURUMU ve DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ ROLÜ	51
A) G20 VE DÜNYADAKİ TEMSİL DURUMU	51
1. G20 Ülkelerinin Künyesi	51
2. G20 Ülkelerinde Nüfus ve Nüfusun Yapısı.....	63
B) G20 VE DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ ROLÜ	66
1. G20 Ülkelerinin Dünya Ekonomisindeki Rolü	66
2. G20 Ülkelerinde GSYİH ve Kişi Başına Milli Gelir	67
3. G20 Ülkelerinde Ekonomik Büyüme	70
4. G20 Ülkelerinde İhracat ve İthalat	73
5. G20 Ülkelerinde Yabancı Yatırımlar	76
6. G20 Ülkelerinin Uluslararası Finans Kuruluşlarındaki Rolü.....	77
7. G20 Ülkelerinde Ar-Ge ve Teknoloji.....	81
8. G20 Ülkelerinin Küresel Rekabet İndeksindeki Performansı... 83	

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

G20 GÜNDEMİ ve G20 ZİRVE KARARLARI

III- G20 GÜNDEMİ ve ZİRVE KARARLARI	89
A) G20 GÜNDEMİ	89
B) G20 ZİRVE KARARLARI	106
1. Kasım 2008-Washington Zirvesi	106
2. Nisan 2009-Londra Zirvesi.....	107

3. Eylül 2009-Pittsburgh Zirvesi	108
4. Haziran 2010-Toronto Zirvesi	109
5. Kasım 2010-Seul Zirvesi.....	111
6. Kasım 2011-Cannes Zirvesi	113
7. Haziran 2012-Los Cabos Zirvesi	116
8. Eylül 2013-Saint Petersburg Zirvesi	118
9. Kasım 2014- Brisbane Zirvesi.....	120
10. Kasım 2015-Antalya Zirvesi	122
a) Toparlanmanın Güçlendirilmesi	122
b) Dayanıklılığın Artırılması	122
c) Sürdürülebilirliğin Desteklenmesi	123
d) Mülteci Krizi	125
11. Eylül 2016-Hanzghou Zirvesi.....	126
a) Politika koordinasyonunun güçlendirilmesi.....	127
b) Büyüme İçin Yeni Bir Yol Açılması	127
c) Daha Etkin ve Etkili Küresel Ekonomik ve Finansal Yönetim	127
d) Güçlü Uluslararası Ticaret ve Yatırım	130
e) Kapsayıcı ve Birbirine Bağlı Büyüme	130
f) Dünya Ekonomisini Etkileyen Diğer Konular	131
12. Almanya Dönem Başkanlığı	132

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

G20 ve TÜRKİYE DÖNEM BAŞKANLIĞI

IIV- G20 ve TÜRKİYE DÖNEM BAŞKANLIĞI	137
A) G20 ve TÜRKİYE DÖNEM BAŞKANLIĞI	137
1. Türkiye Dönem Başkanlığının Öncelikleri	137
a) Kapsayıcılık (Inclusiveness)	137
b) Uygulama (Implementataion)	138
c) Yatırım (Investment).....	138

2. Türkiye Dönem Başkanlığında Yürütülen Çalışmalar 138
3. Türkiye Dönem Başkanlığının Yenilikleri 142
4. Türkiye Dönem Başkanlığı Öncelikleri ve Zirve Çıktıları 145

BEŞİNCİ BÖLÜM

G20 ÜLKELERİNDE SOSYAL GELİŞMELER ve G20 ZİRVELERİNDE SOSYAL POLİTİKALAR

V- G20 ÜLKELERİNDE SOSYAL GELİŞMELER VE G20 ZİRVELERİNDE SOSYAL POLİTİKALAR.....	153
A) G20 ÜLKELERİNDE SOSYAL GELİŞMELER	153
1. G20 Ülkelerinde İşgücü Piyasaları.....	153
a) G20 Ülkelerinde İstihdam, Kayıtdışı İstihdam ve İşgücüne Katılım.....	153
b) G20 Ülkelerinde İşsizlik ve Genç İşsizlik	156
c) G20 Ülkelerinde Yoksulluk, İşsizlerin Sosyal Korunması ve Çocuk İşçiliği.....	157
d) G20 Ülkelerinde Gelir Dağılımı	160
e) G20 Ülkelerinde Sendikalaşma ve İmzalanan ILO Sözleşmeleri	162
f) G20 Ülkelerinde Kadınların İstihdamı.....	165
2. G20 Ülkeleri ve Kalkınma Yardımları	168
3. G20 Ülkelerinin İnsani Gelişmişlik Performansı.....	170
B) G20 ZİRVE KARARLARINDA SOSYAL POLİTİKA KONULARI. 172	
1. Washington Zirvesi ve Sosyal Politika	173
2. Londra Zirvesi ve Sosyal Politika	173
a) Büyümenin Desteklenmesi ve Uluslararası Finansal Kurumlar	174
b) Yoksulluk ve Uluslararası Kurumlarla İlişkiler	174
3. Pittsburg Zirvesi ve Sosyal Politika	175
a) IMF ve Dünya Bankası Yapısal Reformu	176

b) İstihdam Boyutunun Geliştirilmesi	177
4. Toronto Zirvesi ve Sosyal Politika	177
a) Yoksullukla Mücadelede Kredi Kaynaklarının Artırılması	178
b) Milenyum Kalkınma Hedeflerinin Gerçekleştirilmesi	178
5. Seul Zirvesi ve Sosyal Politika	179
a) IMF Yönetiminin Modernize Edilmesi	179
b) İstisare: Katılımcılığın Sistematik Olarak Artırılması.....	180
6. Cannes Zirvesi ve Sosyal Politika	180
a) İstihdam Görev Gücünün Oluşturulması	181
b) Sosyal Korumanın Sağlanması	181
c) ILO Temel Sözleşmeleri ve Uluslararası Kurumlar Arasında İşbirliğinin Sağlanması	182
d) İlk L20/B20 Ortak Toplantısı	182
e) Kalkınma ve Resmi Kalkınma Yardımları.....	182
7. Los Cabos Zirvesi ve Sosyal Politika	183
a) Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme.....	183
b) Kaliteli İstihdam	184
c) Cinsiyet Eşitliği	184
d) Yabancı Uyruklu İşçiler	184
e) G20 Kalkınma Gündemi	185
8. St. Petersburg Zirvesi ve Sosyal Politika	185
a) Gençler ve İstihdam	186
b) Kapsayıcı Büyüme	187
c) G20 Maliye Bakanlarıyla Çalışma Bakanlarının İlk Buluşması	188
d) Kırılgan Kesimler	189
e) Sosyal Politika Alanında Veri Tabanı Çalışmaları.....	189
f) İstihdam Görev Gücü.....	189
g) 2015 Sonrası Kalkınma Gündemine Uyum	190

h) Meslek Hastalıklarına Karşı Dünya Sağlık Örgütü Mevzuatının Benimsenmesi	190
i) En Az Gelişmiş Ülkelere Yönelik Destekler	190
9. Brisbane Zirvesi ve Sosyal Politika	190
a) 2018 Hedefleri	191
b) Kapsamlı Büyüme	191
c) Kadınların İşgücü Piyasasına Katılımı.....	192
d) Gençler	192
e) İş Sağlığı ve Güvenliği	192
f) Yoksulluk ve 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi	192
10. Antalya Zirvesi ve Sosyal Politika	193
a) Kaliteli İstihdam	193
b) Kapsayıcı Büyüme	193
c) Sosyal Diyalog ve B20/L20 Ortak Açıklaması.....	194
d) İşsizlik, Eksik İstihdam ve Kayıtdışı İşler	194
e) Uluslararası Emek Hareketliliği ve Yaşlanan Nüfus (Gümüş Ekonomi)	195
f) Sürdürülebilirliğin Desteklenmesi	195
g) Kalkınmanın sağlanması ve Yoksulluğun Giderilmesinde Özel Sektörün Rolü	195
h) Enerji İşbirliğinin Sağlanması.....	196
i) İklim Değişikliği	196
j) Göç Konusu	197
11. Hanzhou Zirvesi ve Sosyal Politika	197
a) Hangzhou Mutabakatı'nın Kabul edilmesi	197
b) İnovasyon ve Yeni Sanayi Devrimi	198
c) BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi	198
d) İstihdam ve Kalkınma	199
e) Yeşil-Sürdürülebilir Büyüme ve İklim Değişikliğiyle Mücadele	199

f) Mülteci ve Göç Sorunu	200
C) G20 EMEK ve ÇALIŞMA BAKANLARI TOPLANTILARI	201
1. Emek ve Çalışma Bakanları Buluşması, Washington-ABD, 2010	201
2. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Buluşması, Paris-Fransa, 2011	201
3. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Buluşması, Guadalajara-Meksika, 2012	203
4. G20 Emek ve İstihdam Bakanları Buluşması, Moskova-Rusya, 2013	204
5. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Buluşması, Melbourne, Avustralya, 2014	204
6. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Buluşması, Ankara-Türkiye, 2015	205
7. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Toplantısı, Hangzhou-Çin, 2016	208
D) G20 EMEK ve ÇALIŞMA BAKANLARI İLE G20 FİNANS BAKANLARI TOPLANTILARI	208
1. G20 Emek ve Çalışma Bakanları ile Finans Bakanları Buluşması, Moskova- Rusya, 2013	208
2. G20 Emek ve Çalışma Bakanları ile Finans Bakanları Buluşması, Ankara-Türkiye, 2013	209
E) G20 İSTİHDAM GÖREV-GÜCÜ ve İSTİHDAM ÇALIŞMA GRUBU FAALİYETLERİ.....	210
1. G20 İstihdam Görev-Gücü Faaliyetleri	211
a) 2012 Yılı Meksika Dönem Başkanlığında İstihdam Görev- Gücü Faaliyetleri	211
b) Rusya Dönem Başkanlığında İstihdam Görev-Gücü Faaliyetleri	211
c) Avustralya Dönem Başkanlığında İstihdam Görev-Gücü Faaliyetleri	211

2. İstihdam Çalışma Grubu Faaliyetleri	212
a) 2015 Yılı Türkiye Dönem Başkanlığında İstihdam Öncelikleri	212
b) Türkiye Dönem Başkanlığında İstihdam Çalışma Grubu Faaliyetleri	213
c) Çin Dönem Başkanlığında İstihdam Çalışma Grubu Faaliyetleri	214
F) G20 ve SENDİKAL HAREKET	215
1. L20 Oluşumundan Önce Sendikal Hareket ve G20	215
2. L20 Los Cabos Zirvesi	217
3. L20 St. Petersburg Zirvesi	218
4. L20 Brisbane Zirvesi	219
a) L20 Brisbane Zirve Çalışmaları	219
b) L20 Tavsiyeleri	220
5. L20 Antalya Zirvesi	223
a) L20 Türkiye Çalışmaları	223
b) L20 Öncelikleri	225
6. L20 Hanzghou Zirvesi	229
a) L20 Zirve Çalışmaları	229
b) L20'nin G20'den Beklentileri	230
7. L20 Almanya	232
G) B20/L20 ORTAK AÇIKLAMALARI	233
1. Fransa Dönem Başkanlığında B20/L20 Ortak Açıklaması	234
a) İstihdam	235
b) Sosyal Koruma	235
c) İşyerinde Temel Haklar	235
d) Çoktarafli Sistemde Eylemlerin Uyumu	236
2. Meksika Dönem Başkanlığında B20/L20 Ortak Açıklaması	236

a) Gençlerin İstihdamının - Çıraklığın ve Stajyerliğin Geliştirilmesi	236
b) Formel Ekonominin Geliştirilmesi	237
c) Yatırım.....	238
3. Rusya Dönem Başkanlığında B20/L20 Ortak Açıklaması.....	238
4. Avustralya Dönem Başkanlığında B20-L20 Ortak Açıklaması.....	240
5. Türkiye Dönem Başkanlığında B20/L20 Ortak Açıklaması.....	241
a) Genç İşsizlikle Mücadelede Kararlılık	242
b) İstihdamı Teşvik Edecek Makro-Ekonomik Politikaların Sürdürülmesi	242
c) İstihdam Konusunda Cinsiyetler Arası Farkın 2025 Yılında %25 Azaltılması İçin 2014 Brisbane’de Konulan Hedeflerin Gerçeğe Dönüştürülmesi.....	242
d) Kayıtçı Çalışmanın Teşvik Edilmesi ve ILO’nun 2015 Yılında Kabul Ettiği Yeni Tavsiyeye Uyulması	243
e) Ekonomi ve Sosyal Politikanın Şekillendirilmesinde İş Dünyası ve Emeğin Anahtar Rolü	243
6. Çin Dönem Başkanlığında B20/L20 Ortak Açıklaması.....	244
a) Teknolojinin Daha İyi Yayılması İçin Daha İyi Bir Politika Çerçevesinin Geliştirilmesi	245
b) Genç İşsizlik Sorunuyla Kararlı Bir Biçimde Mücadele Edilmesi	245
c) İstihdamı Geliştiren Makro-Ekonomi Politikalarının Takip Edilmesi.....	246
d) 2025 Yılına Kadar İstihdamda Cinsiyet Açığını %25 Azaltmayı Hedefleyen Brisbane Hedefinin Gerçekleştirilmesi	246

e) Kayıtcı Çalışmanın Artırılması, 2015 ILO Konferansında Kabul Edilen Kayıtdışılık Konusundaki Tavsiyelerin Uygulamaya Geçirilmesi.....	247
f) Ekonomik ve Sosyal Politikaların Şekillendirilmesinde İş Dünyasının ve Emeğin Anahtar Rol Oynaması	247
H)G20 ve MÜLTECİ SORUNU	248
1. Mülteci Krizi Hakkında Türkiye Dönem Başkanlığı-G20 Açılım Grupları Bildirisi	250
2. Türkiye ve Çin Dönem Başkanlığında Mülteci Sorununa İlişkin Değerlendirmeler	252

ALTINCI BÖLÜM

G20 SÜRECİNİN ULUSLARARASI İLİŞKİLERE YANSIMASI ve G20 TAAHHÜTLERİNİN UYGULANMASI

VI-G20 SÜRECİNİN ULUSLARARASI İLİŞKİLERE YANSIMASI ve G20 TAAHHÜTLERİNİN UYGULANMASI.....	257
A) G20 ÇATISI ALTINDA YER ALAN FARKLI ULUSLARARASI ENTEGRASYONLAR	257
1. BRICS Oluşumu	257
2. MIKTA Oluşumu.....	259
3. G7 (Grup 7).....	260
B) G20 TAAHHÜTLERİNİN UYGULAMAYA YANSIMASI	261
C) G20 ZİRVELERİNDE GÜNCEL ULUSLARARASI POLİTİK GÜNDEM.....	271
SONUÇ.....	275
KAYNAKÇA	281

TABLolar

Tablo-1	: 2008 Sonrası Dönemde G20 Dönem Başkanlıkları.....	21
Tablo-2	: G20 Üyesi Ülkeler ve Gruplara Göre Dağılımı	22
Tablo-3	: G20 Kurumsal Yapısı	27
Tablo-4	: G20 Liderler Zirvesine Katılan Misafir Ülkeler	29
Tablo-5	: G20 Toplantılarına Katılan Uluslararası Organizasyonlar	31
Tablo-6	: G20 Türkiye ve Almanya Diyalog Forumları Başkanlıkları, Görev Gücü ve Çalışma Grupları	45
Tablo-7	: G20 Ülkelerinin Künyesi (Bölgesi, Yönetim Sistemi, Para Birimi, Din, Konuşulan Diller, Etnik Grup Yapıları) ..	52
Tablo-8	: G20 Ülkelerinde Ekonomik Büyüme Oranları (2008-2015)	70
Tablo-9	: G20 Ülkelerinin Küresel Rekabet Endeksindeki Performansı.....	84
Tablo-10	: G20 Zirve Toplantıları Sonuçları ve Dönem Başkanlığı Sürecindeki Bazı Çalışmalar	90
Tablo-11	: Türkiye Dönem Başkanlığı Aylık Bazda Aktivite Programı	139
Tablo-12	: Finans Hattı Gündemi	146
Tablo-13	: Şerpa Hattı Gündemi	148
Tablo-14	: G20 Ülkelerinde İşgücü Piyasalarının Görünümü	154
Tablo-15	: G20 Ülkelerinde İşsizlik ve Genç İşsizlik (2015)	156
Tablo-16	: G20 Ülkelerinde Yoksulluk, İşsizlerin Sosyal Korunması ve Çocuk İşçiliği.....	158
Tablo-17	: G20 Ülkelerinde Gelir Dağılımı Göstergeleri.....	161
Tablo-18	: G20 Ülkelerinde Sendikalaşma Oranları ve İmzalanan ILO Sözleşmeleri	163
Tablo-19	: G20 Üyesi Ülkelerde Düşük Ücretli İstihdam	165
Tablo-20	: G20 Ülkeleri ve Kalkınma Yardımları-2015	168
Tablo-21	: G20 Ülkelerinin İnsani Gelişme Performansı	171

Tablo-22 : 2008-2016 Arası Dönemde Konu Alanlarına Göre Liderler Zirvesi Taahhhütleri	262
Tablo-23 : 2008-2016 Arası Dönemde G20 Zirvelerinde Konu Alanlarına Göre Taahhütler ve Taahhütlere Sağlanan Uyum	265

GRAFİKLER

Grafik-1	: G20 Ülkeleri Nüfusu-2015 (Milyon Kişi)	63
Grafik 2	: G20 Ülkelerinde 65 Yaş ve Üzeri Nüfusun Toplam Nüfus İçindeki Payı-2015 (%)	64
Grafik-3	: G20 Ülkelerinde 0-14 Yaş Arası Nüfusun Toplam Nüfus İçindeki Payı-2015 (%)	64
Grafik-4	: G20 Ülkelerinde Ortalama-Medyan Yaş (2015)	65
Grafik-5	: Küresel Ekonomide G20 (%)	66
Grafik-6	: G20 Ülkeleri GSYİH-1999 (Milyar Dolar-Dünya Ekonomisindeki Sıralaması)	67
Grafik-7	: G20 Ülkeleri GSYİH-2015 (Milyar Dolar-Dünya Ekonomisindeki Sıralaması)	67
Grafik-8	: G20 Ülkelerinde Kişi Başına GSYİH-2000 (Cari Fiyatlarla- ABD Doları).....	69
Grafik-9	: G20 Ülkelerinde Kişi Başına GSYİH-2015 (Cari Fiyatlarla- ABD Doları).....	69
Grafik-10	: G20 Ülkelerinde 2010-2015 Yılları Arasında Reel GSYİH Büyüme Rakamları.....	72
Grafik-11	: G20 Ülkelerinde İhracat- 1999 (Milyar Dolar)	73
Grafik-12	: G20 Ülkelerinde İhracat -2015 (Milyar Dolar)	73
Grafik-13	: G20 Ülkelerinde İthalat-1999 (Milyar Dolar)	74
Grafik-14	: G20 Ülkelerinde İthalat-2015 (Milyar Dolar)	74
Grafik-15	: G20 Ülkelerinde Dış Ticaret/GSYİH- 2015 (%)	75
Grafik-16	: G20 Ülkelerinde Mal ve Hizmet İthalatının Dünya Ticaretindeki Payı- 1999 (%)	76
Grafik-17	: G20 Ülkelerinde Mal ve Hizmet İhracatının Dünya Ticaretindeki Payı- 2015 (%)	76
Grafik-18	: G20 Ülkelerinde Net Doğrudan Yatırımlar-2015 (Milyar Dolar)	77
Grafik-19	: IMF Kotası İçinde G20 Ülkelerinin Payı (%)	78
Grafik-20	: IMF Oy Gücü İçinde G20 Ülkelerinin Payı (%)	78

Grafik-21 : Dünya Bankası (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası) Kotası İçinde G20 Ülkelerinin Payı (%)	79
Grafik-22 : Dünya Bankası (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası) Oy Gücü İçinde G20 Ülkelerinin Payı (%)	79
Grafik-23 : G20 Ülkelerinin Küresel Finansal Sistem İçindeki Payı (%).....	79
Grafik-24 : G20 Ülkelerinde Ar-ge Harcaması/GSYİH- 2014 (%)	81
Grafik-25 : G20 Ülkelerinde Toplam Ar-Ge Harcaması-2014 (Milyar Dolar)	81
Grafik-26 : G20 Ülkelerinde Sanayi Ürünleri İhracatı İçinde Yüksek Teknoloji Ürünlerinin Oranı-2015 (%).....	83
Grafik-27 : G20 Ülkelerinde Cinsiyete Dayalı Ücret Farkı.....	166

KISALTMALAR

3G	: Küresel Yönetişim Grubu (Global Governance Group)
AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ACWG	: G20 Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubu
AÇEV	: Anne Çocuk Eğitim Vakfı
AfB	: Afrika Birliği
AIIB	: Asya Yatırım Kalkınma Bankası
AMIS	: Tarım Piyasası Bilgi Sistemi
AMR	: Anti-Mikrobiyel Direnç
APEC	: Asya Pasifik İşbirliği
Ar-Ge	: Araştırma ve Geliştirme
ASEAN	: Güney Doğu Asya Ülkeler Birliği
B20	: İş Dünyası 20
BCBS	: Basel Bankacılık Denetim Komitesi
BDA	: Alman İşverenler Konfederasyonu
BDI	: Alman Sanayi Federasyonu
BM	: Birleşmiş Milletler
BEPS	: Matrah Aşındırma ve Kar Aktarımı
BIS	: Uluslararası Ödeme Bankası
BMİDÇS	: Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
C20	: Sivil Toplum 20
COP 21	: BM İklim Değişikliği Taraflar Konferansı
DAC	: Kalkınma Yardımları Komitesi
DEİK	: Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
DIE-GDI	: Alman Kalkınma Enstitüsü
DİSK	: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu

DGB	: Alman Sendikalar Konfederasyonu
DGÜ	: Düşük Gelirli Ülkeler
DIHK	: Alman Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
eDTP	: Elektronik Dünya Ticaret Platformu
ETUC	: Avrupa Sendikalar Konfederasyonu
EWG	: İstihdam Çalışma Grubu
FAO	: BM Gıda ve Tarım Örgütü
FSB	: Finansal İstikrar Kurulu
G7	: Grup 7
G8	: Grup 8
GFIA	: Küresel Sigorta Birlikleri Federasyonu
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
GSYİH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
HAK-İŞ	: Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu
IBAC	: Uluslararası İş Dünyası Danışma Konseyi
IBDR	: Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası
IfW	: Dünya Ekonomisi Enstitüsü
IDA	: Uluslararası Kalkınma Birliği
IEA	: Uluslararası Enerji Ajansı
ILO	: Uluslararası Çalışma Teşkilatı
IOE	: Uluslararası İşverenler Örgütü
IOSCO	: Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü
IMF	: Uluslararası Para Fonu
ITUC	: Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu
İKV	: İktisadi Kalkınma Vakfı
KADEM	: Kadın ve Demokrasi Derneği

KAGİDER	: Türkiye Kadın Girişimciler Derneği
KEDV	: Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı
KBG	: Kişi Başına Milli Gelir
KOBİ	: Küçük ve Orta Boy İşletme
KÖİ	: Kamu Özel İşbirliği
KRE	: Küresel Rekabetçilik Endeksi
L20	: Emek 20
MDBs	: Çok Taraflı Kalkınma Bankaları
MDG	: Milenyum Kalkınma Hedefleri
MoLSS	: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
MTO	: Milletlerarası Ticaret Odası
MÜSiAD	: Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği
NAB	: Yeni Borç Alma Düzenlemeleri
NEPAD	: Afrika Kalkınması İçin Yeni Ortaklık
NDB	: Yeni Kalkınma Bankası
ODA	: Resmi Kalkınma Yardımı
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
OPEC	: Petrol İhrac Eden Ülkeler Birliği
OXFAM	: Kıtık Yardımı Oxford Komitesi
PPP	: Kamu Özel Ortaklığı
S20	: Bilim 20
SAGP	: Satın Alma Gücü Paritesi
SDR	: Özel Çekme Hakları
T20	: Düşünce 20
TEGV	: Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
TEMA Vakfı	: Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

TEPAV	: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TİKAD	: Türkiye İş Kadınları Derneği
TİM	: Türkiye İhracatçılar Meclisi
TİSK	: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOG	: Toplum Gönüllüleri Vakfı
TUAC	: OECD Sendikal Danışma Komitesi
TÜRK-İŞ	: Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
TÜSEV	: Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı
TÜSİAD	: Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği
UN	: Birleşmiş Milletler
UNCHR	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
UNCAC	: Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi
UNCTAD	: Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
VENRO	: Alman Kalkınma Politikaları Birliği
VDU	: Alman Kadın Girişimciler Birliği
W20	: Kadın 20
WAIPA	: Dünya Yatırım Ajansları Birliği
WAPES	: Dünya Kamu İstihdam Hizmetleri Birliği
WB	: Dünya Bankası
WEF	: Dünya Ekonomik Forumu
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
WTO	: Dünya Ticaret Örgütü
WWF Türkiye	: Doğal Hayatı Koruma Vakfı Türkiye
Y20	: Gençlik 20
YCDD	: Diplomasi ve İşbirliği Gençlik Komisyonu

SUNUŞ

HAK-İŞ Konfederasyonu olarak, G20'yi ekonomik olduğu kadar toplumsal ve sosyal boyutu olan önemli bir süreç olarak değerlendiriyoruz. Bu nedenle bu süreci yakından takip ediyoruz. Türkiye'nin dönem başkanı olduğu 2015 yılında yayınladığımız "Küresel Aktör Olarak G20, L-20 ve Sosyal Politikalar" başlıklı çalışmamızı güncelleyerek yeniden karşınızdayız.

G20, günümüzde öne çıkan en önemli uluslararası aktörlerden biridir. G20, dünya politikasında etkili olan ve politikalara şekil veren bir komumdur. Türkiye de 2015 yılında G20 Dönem Başkanlığını başarılı bir şekilde gerçekleştirmiştir. Türkiye G20'nin içinde üye olarak yer almış, G20'ye Dönem Başkanlığı yapmış, dünyaya G20 perspektifinden bakmış ve Türkiye'nin ulaştığı noktayı dünyaya başarılı bir şekilde göstermiştir.

Ekonomik boyutu, G20'nin imajını oluşturmaktadır. Ancak G20'nin ekonomik olduğu kadar toplumsal ve sosyal boyutu da son derece önemlidir. G20'nin gelişim süreci de ekonomik boyutunun yanı sıra sosyal boyutunun da geliştiğini göstermektedir.

HAK-İŞ Konfederasyonu olarak, G20'nin sosyal boyutunun ekonomi boyutu ile birlikte gitmesini istiyoruz ve bu sürece etkin katkı yaptık, yapmaya da devam ediyoruz. G20 Türkiye Dönem Başkanlığı'nda, ITUC ve OECD/TUAC öncülüğünde, L-20 Türkiye Komitesi üyesi olarak G20 çalışmalarına etkin olarak katılıyoruz. HAK-İŞ olarak, G20 Çalışma Bakanları toplantılarına, Şerpa toplantılarına, istihdam komitesi başta olmak üzere komite toplantılarına, B-20, L-20, T-20 toplantılarına ve ortak deklarasyonlarına, panellere, devlet başkanları toplantılarına katılarak katkı yapmaya devam ediyoruz.

HAK-İŞ olarak, 10-14 Kasım 2014 tarihlerinde Avustralya'nın Brisbane kentinde G20 zirvesi ile eşzamanlı olarak düzenlenen ve "Ekonomiyi, istihdamı ve ücretleri yeniden inşa etmek" sloganıyla gerçekleştirilen L20 toplantılarına katıldık.

Türkiye'nin dönem başkanlığını yürüttüğü ve Antalya'da 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde gerçekleştirilecek olan G20 zirvesi öncesinde 7 Kasım

2015 tarihinde “Küresel Aktör olarak G20, L20 Sosyal Politikalar ve HAK-İŞ” konulu bir çalıştay yaptık ve Karabük Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Neşe Yıldız tarafından HAK-İŞ için hazırlanan “Küresel Aktör Olarak G20, L20 ve Sosyal Politikalar” kitabının tanıtımı gerçekleştirdik.

Antalya’da gerçekleştirilen G20 kapsamındaki G20 Kapsamındaki L20 Zirvesine katılarak, “Eşitsizlik, İşsizlik ve Ücretler” başlıklı panelde, “G20 Eylem Planlarının Değerlendirilmesi ve Gelecekteki Öncelikler” başlıklı oturumda bir konuşma yaptık.

HAK-İŞ olarak, G20 sürecini, Türkiye’nin Dönem Başkanlığı ile sınırlı düşünmüyoruz. Bu nedenle 2016 yılı dönem başkanlığını Çin’in yaptığı G20 zirvesi kapsamında 12-13 Temmuz 2016 tarihlerinde “Yeni Ekonomik Büyüme Modelleri” başlığı altında “Nitelikli İstihdam, Mesleki Eğitim, Dijitalleşmenin İstihdama Etkileri, İklim Değişikliği ve Sendikal Haklar” gibi konuların görüldüğü L20 toplantılarına katıldık. 2017 yılında da Almanya’nın dönem başkanlığında gerçekleştirilecek olan G20 zirvesini yakından takip ediyoruz, zirve toplantılarına katılarak katkı vermeye devam edeceğiz.

HAK-İŞ Konfederasyonunun küresel bir vizyonu bulunmaktadır. HAK-İŞ olarak, uluslararası gelişmeleri, uluslararası kuruluşları ve çalışmalarını yakından izlemenin, tanınmanın ve analiz etmenin önemine inanıyoruz. Bu çerçevede, bütün teşkilatlarımızı ve kamuoyunu bilgilendirmeyi ve sürece katmayı bir görev biliyoruz. G20 konusunda bugüne kadar olduğu gibi bundan sonraki süreçte de etkinliklerimiz ve çalışmalarımız artarak devam edecektir.

G20 ile ilgili bazı çalışmalar kamuoyuna sunulmuştur. Ancak G20’yi sosyal boyutuyla inceleyen bir çalışmaya olan ihtiyaçtan hareketle, “Küresel Aktör Olarak G20, L-20 ve Sosyal Politikalar” çalışmasını üyelerimizin ve kamuoyunun bilgisine sunmuştuk. Bugün 2015 yılında hazırladığımız çalışmayı temel alarak ve kapsamını zenginleştirerek yeni bir kitabı kamuoyuna sunuyoruz. Çünkü HAK-İŞ olarak, G20’yi bütün boyutları ve sosyal boyutu dikkate alınarak yapılacak çalışmaların önemine inanıyoruz. G20’yi son derece açık ve kapsamlı bir şekilde inceleyip, sosyal

boyutunu, G20, Gelisimi, Yapısı, Politikaları, Sosyal Boyutu ve L20 adlı bu kitap ile ortaya koyan Karabük Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Uluslararası İşletmecilik Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Neşe YILDIZ'a teşekkürü bir borç biliriz.

HAK-İŞ olarak, ITUC, ETUC ve OECD/TUAC gibi üyesi olduğumuz sendikal kuruluşlarla birlikte, dünyadaki sosyal sorunların çözümü için, sosyal politikaların geliştirilmesine katkı sağlamayı ve rol almaya devam etme kararlılığımızı vurgulamak isteriz.

Bu çalışmanın HAK-İŞ adına, tüm çalışma hayatına ve kamuoyuna yararlı olmasını diliyoruz.

Mahmut ARSLAN

Genel Başkan

ÖZET

G20 (Grup 20), 1999 yılında G7/G8 ülkeleri tarafından kurulan bir gayri-resmi platform olup, günümüzde uluslararası arenada faaliyet gösteren en önemli oluşumlardan biri olarak değerlendirilmektedir. 2009 yılında Pittsburg'da gerçekleştirilen G20 Zirvesinde G20, Liderler tarafından, uluslararası ekonomik işbirliği için en önemli öncü Platform olarak ilan edilmiştir.

Küresel ekonomideki, mal ve hizmet ticaretindeki ve finans sistemindeki rolü, nüfusunun büyüklüğü ve jeo-politik olarak bütün kıtalardan en az bir ülkeye yer verecek şekilde ülkeleri aynı çatı altında toplaması, G20'yi temel aktör olarak öne çıkaran en önemli nedenler arasında yer almaktadır. G20 ile gelişmiş ekonomiler ve yükselen piyasa ekonomileri küresel sorunların belirlenmesinde ve çözümünde aynı müzakere masasının etrafında yer almaktadır.

Kuruluş yıllarında ekonomik ve finansal konular etrafında üye ülkelerin Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları ile her yıl düzenlenen toplantılar, küresel krizin ulaştığı boyutlar nedeniyle 2008 yılından itibaren Liderler düzeyinde yıllık olarak düzenlenmektedir. Hatta krizin yoğun olarak hissedildiği dönemlerde yılda iki kez toplanmıştır.

G20 Liderler Zirvesi ilk dönemlerinde gündeme getirilen konulara ilişkin çözüm önerileri yüzeysel boyutta kalırken, günümüzde gündem başlıklarına ilişkin daha ayrıntılı analizlerin yapıldığı, stratejilerin ve eylem planlarının geliştirildiği ve geleceğe dönük olarak hedeflerin somutlaştırıldığı görülmektedir.

G20'yi etkin ve etkili yapan nedenlerden biri de, G20 bünyesinde Çalışma Gruplarının ve önceki adıyla Bağlantı (Engagement) Gruplarının yeni adıyla Diyalog (Dialogue) Forumlarının oluşturulmuş olmasıdır. Kalkınmadan, yolsuzlukla mücadeleye, altyapı ve yatırımdan istihdam çalışma grubuna ve daha birçok alanda faaliyet gösteren Çalışma Grupları G20 politikalarının oluşturulmasına etki etmekte ve yön vermektedir. Öte taraftan zaman içerisinde Diyalog Grupların sayısının ve etkinliklerinin artırılması, G20'nin daha da güçlenmesine ve yaygın kabul görmesine neden olmuştur. Bugün itibarıyla B20, L20, C20, Y20, T20 W20

ve Almanya Dönem Başkanlığı'nda kurulan S20 ile diyalog gruplarının sayısı yediye ulaşmıştır.

Günümüzde G20, uluslararası organizasyonlara yer veren yapısıyla, davet ettiği misafir ülkelerin katılımıyla, bünyesinde daha fazla Çalışma grubuna yer vermesiyle, Diyalog Forumlarının hem sayısını hem etkinliğini artırmasıyla ve güçlendirmesiyle, ilgilendiği konuların kapsamını genişleterek, politikalarını derinleştirerek ve uygulamaya daha fazla önem vererek yoluna devam etmektedir.

ABSTRACT

This book entitled G20 (Development, Structure, Policies, Social Dimension and L20) aims to provide full insight about G20 especially focusing on L20 and social policies.

This study aims to analyse the establishing and developing of G20, its structure and its role in global system, its effects on international policy and its role in social policy especially by analysing L20 and compliance to its commitments.

G20 (Group 20) is an international organisation which was created in 1999 by G-7 to make the global governance more efficient after the effects in global economy of Asian Economic Crisis, Peso Crisis and Russian Economic Crisis in 1990s. Ten years later after its establishment, G20 as an informal organisation announced itself as an premier economic forum for international economic cooperation in Pittsburg Summit in 2009.

The most distinguishing feature of G20 is its informality. This structure makes G20 fast, flexible, effective and dynamic.

Its role in the global economy, trade and finance, its large size of population, gathering of countries under the same roof from each continent make G20 a leading actor. Emerging economies and developed economies thus come together at the same table and transfer their experience to each other in order to try to determine and solve global problems.

In the forming years, G20 Finance Ministers and Central Bank's Governors met annually to discuss economic and financial issues. After 2008, due to global economic crisis, G20 Leaders came together annually, sometimes twice a year to discuss global economic, financial, social and political issues.

One of the most important reasons which makes G20 efficient is the formation of Working Groups and Engagement-Dialogue Groups by the social partners and non- governmental organisations under G20. L20 (Labour 20), B20 (Business 20), C20 (Civil 20), T20 (Think 20), Y20 (Youth 20), W20 (Woman 20) and as a new Forum S20 (Science 20) have been formed so far and being affective. Working Groups have a basic role for the issues tabled in G20 agenda. Each agenda of G20 has been evaluated extensively and thus social partners and non-

governmental organisations have been undertaking significant roles in the process and decision making of G20.

Among them L20 is one of the most important Forum to reinforce and contribute to the social policies in G20. L20 paves the way to discuss the problems of labour life and social policies with international financial institutions like IMF (International Monetary Fund) and WB (World Bank). L20 also is in touch with G20 Leaders to lobby its demands. L20, furthermore heightens the social dialogue with business world and other civil society institutions.

G20 undertakes significant roles in international arena thanks to its comprehensive structure including non governmental organisations, its cooperations with international institutions representing the continents by its member countries having contributions of invited countries.

G20 left 18 years behind and organised 11 Summits after the first Leaders Meeting in 2008. Total 1836 commitments were made in Summits in fields of economic, financial, social and political issues. Comprehensive analysis have not been yet conducted on compliance of commitments as this study attempts to make analysis in this respect. Despite this, a research study by University of Toronto revealed that compliance to commitments is 71%, among the 10% of total commitments analysed. High implementation and compliance to the commitments will strengthen dignity, prestige, weightiness and leadership of G20 to solve global problems.

G20 is an ongoing active process by renewing and adopting itself with the contributions of Summits, Sherpas, Ministerial Meetings, Engagement/ Dialogue Groups, Working Groups and Task Forces. Detailed analysis and researching studies which compare G20 with other institutions and other issues are necessary to accomplished in the future.

Further studies will continuously be required to carry out to analyse G20 for its effective role in the future as G20 continues to improve and develop now preparing itself to German Presidency in June 2017.

HAK-İŞ Confederation will continue to make contributions to G20 through L20 by participating in all meetings, preparing document like this book by Assoc. Prof. Dr. Ms. Neşe YILDIZ, Karabük University and taking roles with our roof international organisations like ITUC, TUAC and ETUC.

GİRİŞ

G20, oluşumundan itibaren 18 yılı geride bırakmış olup, günümüzde en önemli uluslararası platformlardan ve aktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır. 2009 yılında Pittsburg’da gerçekleştirilen G20 Zirvesinde G20 Liderler tarafından, uluslararası ekonomik işbirliği için en önemli aktör olarak ilan edilmiştir. G20’nin en önemli küresel aktör olduğu özelliği G20 Dönem Başkanlıklarında öne çıkartılmaktadır.

G20, üye ülkelerin dünya ekonomisindeki, finansındaki ve ticaretindeki önemi, temsil ettiği nüfusun büyüklüğü, bütün kıtaları, ırkları ve dinleri temsil eden üyelerden oluşan yapısı ve işleyişinde yönetişime-diyaloğa verdiği değer ve bünyesinde ele aldığı konular ve tartışmalar bakımından önemli roller üstlenmektedir.

Başlangıç döneminde, sadece Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarıyla toplanan G20, küresel krizin ortaya çıkmasıyla Liderler düzeyinde toplanmaya başlanmıştır. Günümüze kadar toplam 11 kez Liderler düzeyinde Zirve gerçekleştirilmiş, bünyesinde oluşturduğu, yeni adıyla diyalog forumlarıyla çok sayıda konuyu gündemine almıştır.

G20, bünyesinde, hükümet dışı kuruluşlara yer veren yapısı, uluslararası kuruluşlarla yaptığı işbirliği çalışmaları ve toplantılarına davet ettiği misafir ülkelerin katkılarıyla uluslararası arenada önemli roller üstlenmektedir.

Bu çalışma, adını giderek daha fazla duyuran G20’yi yakından ele alarak, doğuşunu, gelişimini, yapısını, küresel ekonomik sistem içindeki rolünü, uluslararası politikaya etkisini ve özellikle sosyal politikalar ekseninde rolünü ve etkinliğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda çalışma altı ana bölümden oluşmaktadır. Bu çerçevede, ilk bölümde; G20’nin doğuşu, amaçları, ve yapısı incelenecektir. İkinci bölümde; G20’nin dünya ekonomisindeki temsil durumu ve dünya ekonomisindeki rolü analiz edilecektir. Üçüncü bölümde; G20 Gündemi ve Zirve kararları değerlendirilecektir. Dördüncü bölümde; G20 ve Türkiye Dönem Başkanlığı çalışmaları ele alınacaktır. Beşinci bölümde; G20 ülkelerinde sosyal gelişmeler, G20 Zirve Kararlarında ele alınan sosyal politika konuları, G20 Emek ve Çalışma Bakanları Toplantılarında alınan kararlar, G20

kapsamında istihdam alanında yapılan çalışmalar, L20'nin G20 sürecindeki çalışmaları, B20/L20 Ortak deklarasyonları analiz edilecektir. Altıncı Bölümde ise G20 Sürecinin uluslararası sürece etkisi ve G20 kararlarının uygulanması üzerinde durulacaktır.

HAK-İŞ Konfederasyonu Genel Başkanı Sayın Mahmut ARSLAN ve Yönetim Kurulu Üyelerine bu çalışmaya destek vererek HAK-İŞ Yayını olarak kamuoyuna sunulmasına imkan verdiklerinden dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Yrd. Doç. Dr. Neşe YILDIZ

G20

Birinci Bölüm

G20'NİN KURULUŞ SÜRECİ, AMAÇLARI ve YAPISI

I- G20'NİN KURULUŞ SÜRECİ, AMAÇLARI ve YAPISI

Bu bölümde ilk olarak 1999 yılında kurulan G20'nin doğuşu ve amaçları üzerinde durulacaktır. Ardından G20'nin yapısı analiz edilecektir. Bu kapsamda, G20 Dönem Başkanlığı, Liderler Zirvesi, Şerpalar, Bakanlar toplantıları, çalışma grupları, misafir ülkeler, uluslararası organizasyonlar ve eski adıyla bağlantı grupları yeni adıyla diyalog ile G20'nin informal özelliği başlıkları incelenecektir.

A) G20'NİN DOĞUŞU ve AMAÇLARI

G20, günümüzde en önemli ve etkili küresel aktörlerden biri olarak uzunca bir sürecin sonunda ortaya çıkmıştır.

Bretton Woods sisteminde 1970'li yılların başında yaşanan para krizi ve dünya ekonomisinde meydana gelen petrol krizleri, krizden çıkış için 1975 yılında dünyanın önde gelen sanayileşmiş ekonomilerinin bir araya geldikleri bir platformun oluşumuna zemin hazırlamıştır. G7/G8 Platformu, başlangıçta Fransa ve Almanya'nın girişimiyle; Fransa, Almanya, İngiltere, İtalya, Japonya ve ABD'nin katılımıyla G-6 olarak ortaya çıkmış, takip eden yıl 1976'da Kanada'nın katılımıyla G7 olarak anılmıştır. G7, uluslararası ekonomik sorunların çözümünde sanayileşmiş ülkelerin kurdukları informal bir platform olarak faaliyetlerini sürdürmüştür.

Avrupa Birliği, supranasyonal bir kuruluş olarak G7 üyesi konumunda bulunmamaktadır. Avrupa Birliği (o dönemdeki adıyla Avrupa Topluluğu) ilk olarak 1977 yılında G7 ile doğrudan temaslara başlamıştır. 1981 yılından itibaren de toplantılara sistematik olarak katılmaktadır. 1980'li yıllarda, G7 ilgisini dış politika ve güvenlik politikası alanına da yönelterek, İran- Irak Savaşı ve Sovyetlerin Afganistan'ı işgali konularını da gündemine dahil etmiştir.

Doğu-Batı çatışmasının son bulmasının ardından 1991 yılında G7, Rusya'yı Londra görüşmelerine davet etmiştir. Bu yıldan itibaren G7 toplantılarına düzenli olarak katılan Rusya; Sovyet Blok'unun çökmesinin ardından önemli küresel aktör olarak 1998 yılında platforma resmen üye olarak kabul edilmiştir. G7 oluşumu faaliyetlerini 1998 yılından itibaren

G8 olarak sürdürmüştür. G7'nin G8'e dönüşümüne rağmen düzenli olarak gerçekleştirilen Finans Bakanları toplantıları G7 düzeyinde toplantılarını sürdürmüştür. Rusya'nın Kırım'ı işgali sonrasında 2014 yılı Mart ayında Rusya'nın üyeliği yeni bir duyuruya kadar askıya alınmıştır. G7 toplantıları, her yıl bir üye ülkede gayri resmi bir platform olarak gerçekleşmektedir.

AB tarafından G7'nin Dönem başkanlığı üstlenilmemektedir. Ancak, Rusya'nın Dönem Başkanlığını üstlendiği 2014 yılında, Kırım'ın işgal edilmesi nedeniyle, Rusya'nın üyeliği askıya alınmıştır. 2014 yılında G7 Dönem Başkanlığı AB tarafından Brüksel'de gerçekleştirilmiştir.

G8 bünyesindeki önemli adımlardan biri, 2007'de sivil toplum kuruluşlarına yer veren "Sivil-G8 Diyalog " platformuna yer verilmesidir. Bu kapsamda, sivil toplumu oluşturan; işçi sendikası temsilcileriyle, hükümet dışı oluşumlarla, bilim ve araştırma topluluğuyla, iş dünyasını temsil eden kurumlarla, gençlik kesimiyle ve son olarak iş dünyası, bilim ve sivil toplumdan kadın temsilcilerle bir araya gelinerek G7 süreci katılımcılıkla yürütölmeye çalışılmaktadır (<https://www.g7germany.de>).

1. G7/G8'den G20'ye Giden Yol

G20, 26 Eylül 1999'da Asya Finans krizi sonrasında toplanan G7 (Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Birleşik Krallık, ABD) Maliye Bakanları toplantısında alınan kararla, 19 ülke ve AB'den oluşan Grup 20 (G20) resmen kurulmuştur.

1994'teki Meksika Peso Krizi, 1997'deki Asya Krizi ve 1998'deki Rusya Krizi ve krizlerin küresel ekonomileri etkisi altına alması, G20'nin oluşumuna zemin hazırlayan etkenler olmuştur. G20'nin kuruluşuyla, uluslararası sistemde rolü gittikçe artan "yükselmekte olan piyasa ekonomileri"nin küresel ekonomik yönetişimde daha fazla temsil edilmesi, küresel ekonomik ve mali istikrarın sağlanması ve teşvik edilmesi için gayri resmi bir tartışma ve görüş alışverişi ortamı sağlanması mümkün hale gelmiştir (www.ekonomi.gov.tr).

G7 Finans Bakanları Köln Zirvesi için hazırladıkları raporda, uluslararası kurumların reform edilmesi için "*Bretton Woods kurumsal sistemi*

çerçevesinde önemli ülkeler arasında sistematik olarak informal diyalog mekanizmasının kurulması için birlikte çalışacaklarını” taahhüt etmiştir (Report of G7 Finance Ministers to the Köln Economic Summit, Cologne, Germany, 18 - 20 June, 1999).

G8 Köln Zirvesinde ise gelişmekte olan ülkelerle ve çok taraflı kurumlarla işbirliğinin artırılacağı, liberal ticaretin tüm avantajlarını elde etmek amacıyla küresel ticaret sisteminde gelişmekte olan ülkelerin haklarının yerine getirilmesi ve yükümlülüklerinin karşılanması için gelişmekte olan ülkelerin kapasitesini artırılacağı ve bu şekilde küresel ekonomik büyümeye katkı sağlanacağı taahhüdünde bulunulmuştur. (G8 Communiqué Köln 1999 Final, Köln, Germany, June 20, 1999).

Finans Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarının 25 Eylül’deki açıklamasında, Köln’de üzerinde uzlaşıldığı gibi; Bretton Woods kurumsal sistemi çerçevesinde gayri-resmi diyalog için yeni bir mekanizma kurulması, önemli ekonomiler arasında sistematik olarak temel ekonomik ve finansal politikalar konusunda diyalogun genişletilmesi, herkesin yararlanacağı istikrarlı ve sürdürülebilir dünya ekonomik büyümesinin başarılması için işbirliğinin artırılması önerilmiştir. Bu yeni Gruptaki tartışmaların, Bretton Woods kurumlarının yönetim organlarının rolünü tamamlaması ve güçlendirmesi için işe yarayacağı öngörülmektedir. Bu doğrultuda, Aralık ayında Berlin’de bu yeni grubun göreve başlaması için dünyadaki bölgelerden önemli sayıda ülkelerin eş temsilcilerinin davet edileceği belirtilmiştir (Statement of G7 Finance Ministers and Central Bank Governors, Washington DC, September 25, 1999). Böylece, Berlin toplantısında, küresel ekonomik politikaların daha iyi koordine edilmesi için önemli sanayileşmiş ve yükselmekte olan ekonomilerin Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Governörlerini aynı masa etrafında biraraya getiren G20’nin (Grup 20) resmi olarak doğuşu gerçekleşmiştir.

G20’nin ortaya çıkması, farklı yorumlara da neden olmaktadır. Beeson ve Bell (2009:68)’a göre; G20, en gelişmiş ekonomilerin hegemonyasına dayalı uluslararası işbirliği sisteminden, küresel ekonomide yükselmekte olan ekonomilerin artan rolünü yansıtan daha farklı üyelik sistemine dayalı sarsıcı bir paradigma değişimini ortaya koymaktadır (European Parliament, 2015: 10).

G20'ye üye olmak için açıkça belirtilen herhangi bir husus olmamasına rağmen, bazı faktörlerin G20 üyeliğini belirlemede etken olduğu belirtilmektedir. Bu faktörler; ülkelerin küresel ekonomide önemli roller oynaması, küresel ekonomik ve mali istikrara katkı verecek kapasitede olması, grubun küresel ekonomiyi geniş bir şekilde temsil etmesi ve bölgesel olarak dengeli bir dağılımı sunması, grubun ortak çalışma yapabilmesi ve güven oluşturabilmesi için üye sayısı itibarıyla küçük olması şeklinde ifade edilmektedir (European Parliament, 2015)

G20 Platformuna, 19 ülke ile Avrupa Birliği üyedir. G20 Platformu, ABD, Almanya, Arjantin, Avrupa Birliği, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya Federasyonu, Suudi Arabistan ve Türkiye'den oluşmaktadır. Görüldüğü gibi, 28 üyesi bulunan Avrupa Birliği de G20 içerisinde tek bir ülke gibi temsil edilmektedir. Bu şekilde Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalya dışındaki AB ülkeleri de AB kanalıyla G20 Platformunda temsil edilmiş olmaktadır.

Birleşmiş Milletler, Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası (WB), Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), OECD Sendikal Danışma Komitesi (TUAC), Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) ve Finansal İstikrar Kurulu (FSB) da toplantılara üst düzeyde temsil edilerek katılmaktadır.

G20'nin başlangıç döneminde yılda bir kere Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarının bir araya gelerek küresel ekonomik işbirliği konusunda görüşmeleri öngörülmüştür. Bu kapsamda Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Governörleri bir araya gelerek ilk kez 15- 16 Aralık 1999'da Berlin'de toplanmıştır.

2. G20'nin Amaçları ve Misyonu

G20, uluslararası ekonomik ve finansal gündemin en önemli yönlerine ilişkin uluslararası işbirliği için öncelikli bir mekanizma olma ve küresel sorunlara çözüm bulma özelliği sunmaktadır. Bu amaçla dünyanın en gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomileri biraraya gelmektedir.

G20 aynı zamanda, küresel yönetimi ilgilendiren bütün sorunların ele alındığı merkezi bir forum şekline dönüşmektedir (www.g20germany.de).

G20 kanalıyla, küresel ekonomide etkinliği artan ve yükselmekte olan piyasa ekonomilerinin küresel ekonomik yönetimde daha fazla temsil edilmesi, küresel ekonomik ve mali istikrarın sağlanması ve teşvik edilmesi için gayri resmi bir tartışma ve görüş alışverişi ortamının sağlanması amaçlanmıştır. Gelişme yolundaki ülkelerin temsil edildiği böyle bir forum kanalıyla, küresel ekonomik kararların geniş katılımı alınması mümkün olmaktadır. Bu ülkelerin, önemli kararlar alınırken görüşlerinin alınmadığı yolundaki eleştirilerin de önüne de geçilmiştir (Tarım, 2011: 85).

G20'nin ilk Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Guvernörleri Toplantısında G20'nin amaçları "Bretton Woods kurumsal sistemi çerçevesinde informal diyalog için yeni bir mekanizma oluşturmak; önemli ekonomiler arasında, sistematik olarak temel ekonomik ve mali politikalara dair müzakereler geliştirmek ile herkesin yararlanacağı, sürekli ve sürdürülebilir bir biçimde dünya ekonomisinin büyümesi için işbirliğini artırmak" şeklinde ifade edilmiştir (Meeting of G20 Finance Ministers and Central Bank Governors, Berlin, 1999 Communiqué). Görüldüğü gibi G20'nin amacı ekonomik odaklı olmak üzere küresel sorunlara çözüm aramaktır.

Kasım 2008 -Washington'daki ilk Liderler Zirvesinde G20'nin toplanma amaçları bir kez daha ortaya konmuştur. Bu çerçevede, dünya ekonomisinde ve finansal piyasalardaki ciddi meydan okumalar karşısında;

- *işbirliğini artırmak,*
- *küresel büyümenin yeniden sağlanması için birlikte çalışmak ve*
- *dünya finansal sisteminde gerekli olan reformları başarmak* şeklinde amaçlarını sıralamıştır.

Nisan 2009-Londra Liderler Zirvesi'nde G20'nin misyonu, yapması gerekenler yeniden tanımlanmıştır. Buna göre;

- *güveni yeniden oluşturmak, büyümeyi sağlamak, yeni işler oluşturmak,*

- borçlanmayı yeniden sağlamak için finansal sistemi onarmak,
- güveni yeniden inşa etmek için finansal düzenlemeleri güçlendirmek,
- ekonomik krizin üstesinden gelmek ve gelecekte yeni krizlerin yaşanmaması için uluslararası finansal kurumları fonlamak ve reforme etmek,
- küresel ticareti ve yatırımları artırmak, korumacılığı reddetmek, refahı desteklemek ve
- kapsayıcı, yeşil ve sürdürülebilir bir iyileşme inşa etmek,

G20'nin amaçları olarak ortaya konmuştur.

Eylül 2009'da Pittsburg'da düzenlenen G20 Zirvesinde ise Liderler G20'yi "uluslararası ekonomik işbirliği için en başta gelen-öncü forum olarak" adlandırmıştır (https://www.treasury.gov/resource-center/international/g7-g20/Documents/pittsburgh_Summit_leaders_statement_250909.pdf). Böylece Liderler, küresel ekonomik sorunların tartışılmasında ve çözüm üretilmesinde en önemli aktör olarak G20'yi adres olarak göstermiştir.

2016 Hanzghou Zirvesi Sonuç Bildirgesinde G20'nin uluslararası ekonomik işbirliği için öncü bir forum olduğu tekrar belirtilerek Hanzghou Konsensüsünde belirtildiği üzere, güçlü, sürdürülebilir, dengeli ve kapsayıcı büyümeyi hedeflediği ifade edilmiştir. Bu kapsamda 2016 yılı Çin Dönem Başkanlığında; vizyon, entegrasyon, açıklık ve kapsayıcılık temellerine dayalı bir uzlaşma kabul edilmiştir. Bildirgede; vizyon, entegrasyon, açıklık ve kapsayıcılık kavramlarının içeriği şu şekilde ifade edilmiştir.

Vizyon: Büyümenin yeni itici güçlerini harekete geçirmek, kalkınma için yeni ufuklar açmak, G20 ekonomilerinin daha yenilikçi ve sürdürülebilir hale dönüştürülmesinin yolunu açmak ve hem mevcut hem gelecek nesillerin ortak çıkarlarını daha iyi yansıtmak için G20'nin büyüme gündeminin güçlendirilmesini ifade etmektedir.

Entegrasyon: Mali, parasal ve yapısal politikalar arasında sinerji oluşturarak yenilikçi büyüme konseptleri ve politikaları oluşturmak, ekonomi, emek, istihdam ve sosyal politikalar arasında uyumu artırmak, arz

yönlü reformlarla birlikte talep yönetimini uyumlulaştırmak, kısa-dönem politikaları orta ve uzun vadeli politikalarla uyumlulaştırmak, ekonomik büyümeyi sosyal kalkınma ve çevre koruma politikalarıyla birleştirmek suretiyle sürdürülmesini ifade etmektedir.

Açıklık: Daha açık bir dünya ekonomisini, korumacılığın reddedilmesini, çok taraflı ticaret sisteminin daha da güçlendirilmesi de dahil olmak üzere küresel ticaret ve yatırımın artırılmasını ve küresel ekonomik büyümeyi artırmak için daha fazla kamu desteği ve geniş tabanlı fırsatlar sağlanmasını ifade etmektedir.

Kapsayıcılık: Ekonomik büyümenin herkesin ihtiyaçlarına hizmet etmesini ve her ülke ve tüm insanlar için özellikle kadınlar, gençler ve dezavantajlı grupları içerecek şekilde fayda sağlamasını temin etmeyi, kimsenin geride kalmaması için daha çok kaliteli iş sahası açılmasını ve eşitsizliklere eğilimmesini ve fakirliğin yok edilmesini ifade etmektedir (G20 Leaders' Communique Hangzhou Summit 4-5 September 2016).

Hangzhou'da ortaya konulan vizyon, entegrasyon, açıklık ve kapsayıcılık alanındaki bu yaklaşımla beraber, G20'nin amaçlarını ve misyonunu daha net bir şekilde ortaya koyduğu, odak noktasına ekonomik politikaların yanısıra sosyal politikaları da dikkatli ve kuşatıcı bir şekilde yerleştirdiği görülmektedir.

B) G20'NİN YAPISI

G20, bünyesinde çeşitli oluşumlara yer vermektedir. Bu yapıda hiyerarşik olarak, Liderler Zirvesi, Şerhalar, Bakanlar Toplantıları ve Çalışma Grupları yer almaktadır. Hiyerarşik yapıda eski adıyla Bağlantı Grupları, yeni adıyla Diyalog Forumları ve Uluslararası Kurumlar ise Liderler Zirvelerine etki eden gruplar olarak değerlendirilebilir.

1. Dönem Başkanlığı

G20, çalışmalarını her yıl bir üye ülkenin Dönem Başkanlığında yürütmektedir. Daimi bir sekreteryası bulunmayan G20; faaliyetlerini, dönüştürümlü başkanlık sistemiyle gerçekleştirmektedir. Başkanlık görevini üstlenen ülke, Dönem Başkanlığı çalışmalarının, organizasyonun ve toplantıların yönetilmesi için geçici Sekreteryaya ya da Yürütme Kurulu oluş-

turmaktadır. Başkanlık çalışmaları, bir önceki yılın, içinde bulunulan yılın ve bir sonraki yılın dönem başkanlarının oluşturduğu bir “troyka” tarafından yürütülmektedir (www.ekonomi.gov.tr). G20 yönetiminde sürekliliğin ve istikrarın sağlanması için “Troyka Sistemi” (Üçlü Yapı) 2002 yılında kurulmuştur. **Üçlü yapı:** Bir önceki dönem başkanı, mevcut dönem başkanı ve bir sonraki dönem başkanından oluşmaktadır.

Dönem Başkanlığını yürüten ülkenin G20 gündemini etkilemesinde ve şekillendirmesinde uygulamada bazı sınırlar yer almaktadır. Gündemin yaklaşık % 60-70’lik bir kısmının makroekonomik konular, uluslararası finansal kurumlar ile düzenleme ve gözetim konusuyla ilgili önceden belirlenmiş mutad gündem olduğu görülmektedir (European Parliament, 2015: 20). G20’de tartışılan konuların ve Zirvede alınan kararların bir sonraki Dönem Başkanlığı için gündem oluşturma ve faaliyet belirleme açısından rehberlik boyutu bulunmaktadır.

G20 çalışmaları iki temel kanal üzerinden yürütülmektedir. Bunlar; Finans Kanalı ve Şerpa Kanalı şeklindedir. Finans Kanalı, ülkelerin Finans’tan Sorumlu Bakanları, Müsteşarları ile Merkez Bankası Başkan ve Başkan Yardımcılarından oluşmaktadır. Finans kanalında küresel ekonomi, altyapı yatırımları, finansal düzenlemeler, uluslararası finansal mimari, uluslararası vergi ve iklim değişikliğinin finansmanı gibi konular ele alınmaktadır. “Şerpa Kanalı”nda ele alınan konular ise; kalkınma, enerji sürdürülebilirliği, yolsuzlukla mücadele, ticaret ve istihdamdır. Bunların dışında, tartışılan gündem maddeleri ekseninde, gerek “finans” gerekse “şerpa” kanallarında teknik düzeyde çalışma grupları da kurulabilmektedir (www.ekonomi.gov.tr).

Aşağıdaki tabloda, 2008 sonrası süreçte dönem başkanlığını üstlenen/üstlenecek olan ülke, Liderler Zirvesinin düzenlendiği/düzenleneceği şehir ve dönem başkanlığı yılına yer verilmektedir. Bu kapsamda 2016 yılında Dönem Başkanlığı Çin tarafından yürütülmüştür. 2017 Dönem Başkanlığı Almanya’nın, 2018 Dönem Başkanlığı Arjantin’in evsahipliğinde gerçekleştirilecektir.

2008 yılından sonra düzenlenen G20 Liderler Zirvesiyle beraber, katılımcıların sayısının artması da dikkat çekmektedir. Örneğin 2008 yı-

linda Washington'da düzenlenen Zirve'de misafir ülkelerle beraber 22 ülkenin katılımı gerçekleşmiş, Zirve'de her ülke 4 delegasyonla temsil edilmiştir. Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler, IMF, Uluslararası İstikrar Forumundan ise 2'şer delegasyonla temsil sağlanmıştır. Diğer bir ifadeyle Washington'daki Zirve 96 delegasyonla gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan, 2015 yılı Türkiye Dönem Başkanlığında ise 26 ülke, 7 uluslararası örgütün katılımının yanısıra, delegeler, açılım grupları temsilcileri ve basın mensupları dahil 13 bin katılımcı G20 sürecinde yer almıştır (<http://www.g20.utoronto.ca/2008/2008delegations1115.html>; <http://g20.org.tr/rakamlarla-g20-donem-baskanligi/>).

Tablo-1: 2008 Sonrası Dönemde G20 Dönem Başkanlıkları

Dönem Başkanlığını Üstlenen Ülke	Zirvenin Düzenlendiği Şehir	Dönem Başkanlığı Yılı
Amerika Birleşik Devletleri	Washington	2008
Birleşik Krallık	Londra	2009
Amerika Birleşik Devletleri	Pittsburgh	2009
Kanada	Toronto	2010
Güney Kore	Seul	2010
Fransa	Cannes	2011
Meksika	Los Cabos	2012
Rusya Federasyonu	St. Petersburg	2013
Avustralya	Brisbane	2014
Türkiye	Antalya	2015
Çin	Hangzhou	2016
Almanya	Hamburg	2017
Arjantin	Buenos Aires	2018

G20 toplantılarına ev sahipliği yapan ülke aynı zamanda Dönem Başkanı sıfatını taşımaktadır. G20 toplantıları kapsamında 2008'de başlayan zirvelerin ilk dördü G8 ülkelerinde (2008-Washington, 2009-Londra, 2009-Pittsburgh, 2010-Toronto) gerçekleştirilmiştir.

G20 zirvelerine ev sahipliği yapacak olan ülke, beş grupta yer alan 19 ülke arasından sıra ile seçilmektedir. Türkiye; Hindistan, Rusya ve

Güney Afrika ile ikinci grupta yer almaktadır. 2010’da Güney Kore 5. gruptan, 2011’de Fransa 4. gruptan, 2012’de Meksika 3. gruptan, 2013’te Rusya 2. gruptan, 2014’te Avustralya 1. gruptan seçilmiştir. Türkiye ise 2015 yılındaki onuncu liderler zirvesinde 2. Gruptan, Çin 2016 yılından 5. gruptan başkanlık yapmıştır. 2017 Dönem Başkanlığını Almanya 4. Gruptan, 2018 Dönem Başkanlığını Arjantin 3. Gruptan gerçekleştirecektir. Suudi Arabistan, Hindistan, Güney Afrika, Brezilya, İtalya, Endonezya ve Japonya ise Dönem Başkanlığı için sırada bekleyen ülkelerdir. Aşağıda yer alan Tablo 2’de, G20 ülkelerinin ülke gruplarına göre dağılımına yer vermektedir.

Tablo- 2: G20 Üyesi Ülkeler ve Gruplara Göre Dağılımı

GRUP 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Grup 5
Avustralya (2014)	Hindistan	Arjantin (2018)	Fransa (2011)	Çin (2016)
Kanada (2010)	Rusya (2013)	Brezilya	Almanya (2017)	Endonezya
Suudi Arabistan	Güney Afrika	Meksika (2012)	İtalya	Japonya
ABD (2008, 2009)	Türkiye (2015)		İngiltere	GüneyKore (2010)

Kaynak: G20 “The Group of Twenty: A History” s.130, Erişim:www.g20.utoronto.ca/docs/g20history.pdf Erişim Tarihi: 11.01.2017

G20 üyesi 19 ülke bu listede yer alırken Avrupa Birliği’ne Dönem Başkanlığı rotasyonunda yer verilmediği görülmektedir.

2. Liderler Zirvesi

1999 yılında kurulan G20 Platformu toplantıları 2008 yılından itibaren Liderler Zirvesine sahne olmaktadır. Liderler Zirvesi Dönem Başkanı ülkelerin evsahipliğinde, bütün üye ülkelerin Devlet ya da hükümet Başkanlarının katılımıyla gerçekleşmektedir. Günümüze kadar toplam 11 kez Liderler Zirvesi gerçekleştirilmiştir. Haziran-2017’de Almanya Dönem Başkanlığında G20’nin 12. Liderler Zirvesi gerçekleştirilecektir. Liderler Zirvesinden sonra, uzlaşılan konular ve G20 öncelikleri konusunda Liderler Zirvesi Açıklamalarına yer verilmektedir. İlk Liderler Zirvesi olan Was-

hington Zirvesinden sonra özel bir başlıkla-“Finansal Piyasalar ve Dünya Ekonomisine İlişkin Zirve Deklarasyonu” yayınlanmıştır. Cannes Liderler Zirvesinden sonra ise yine özel bir başlıkla “Ortak Geleceğimizin İnşa Edilmesi: Herkesin Yararına Yenilenmiş Toplu Eylem” başlıklı Liderler Zirvesi yayınlanmıştır. Bunların dışındaki tüm Zirvelerde Dönem Başkanlığının düzenlediği kentin adını taşıyan Liderler açıklaması yayınlanmıştır.

3. Şerpalar

G20 bünyesindeki önemli mekanizmalardan birini Şerpalar oluşturmaktadırlar. Şerpa, devlet ya da hükümet başkanlarının G20’deki özel temsilcileridir. G20’ye üye bütün devletlerin Şerpa’ları G20 sürecinde Liderleri ve ülkelerini temsil etmektedirler. Şerpalar, hükümetleri adına G20 gündeminin belirlenmesinde görev alarak Şerpa Kanalını oluştururlar ve Liderler Zirvesi için hazırlıkları yürütürler.

4. Bakanlar Toplantıları

Kuruluşundan itibaren G20 bünyesinde Bakanlar seviyesinde toplantılar düzenlenmektedir. G20’nin ilk kuruluşunda amaç, üye ülkelerin Merkez Bankası Governörleri ile Finans Bakanlarının, küresel finansal istikrarın sağlanması için yıllık toplantılar gerçekleştirmesi şeklinde olmuştur. Süreç içerisinde diğer Bakanlıklara sirayet eden toplantılar gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Çalışma Bakanları Toplantısı: İlk defa ABD’nin ev sahipliğinde 2010 yılında Washington’da bir araya gelen G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları, daha sonra 2011’de Fransa, 2012’de Meksika, 2013’te Rusya, 2014’te Avustralya’da, 2015’te Türkiye’de ve son olarak 2016’da Çin’de toplanmıştır. Toplantılarda, yeterli iş imkanlarının yaratılması, istihdam edilebilirliğin artırılması, saygın işlerin teşvik edilmesi gibi konularda görüş alışverişinde bulunulmaktadır. En son düzenlenen Çin’deki toplantıya G20 üyesi ve davetli ülke Bakanları, uluslararası kuruluşların (ILO, OECD, Dünya Bankası ve IMF) üst düzey yöneticileri ve sosyal taraflar (B20 ve L20) ile G20 açılım gruplarının (C20, T20, W20 ve Y20) temsilcileri katılım sağlamıştır.

Ticaret Bakanları Toplantısı: G20 kapsamında ticari yatırım mekanizmalarının oluşturulması, çok taraflı ticaret sisteminin desteklenmesi, kapsayıcı küresel değer zincirinin hızlandırılması gibi konuları ele almak amacıyla Ticaret Bakanları düzeyinde toplantılar gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda, Meksika, Avustralya, Türkiye ve Çin Dönem Başkanlığı döneminde Ticaret Bakanları toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıya G20 ülkelerinin yanı sıra, Dönem Başkanlığı dönemindeki misafir ülkeler ile Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası ve IMF gibi uluslararası kuruluşlardan çok sayıda temsilci katılmaktadır.

Tarım Bakanları Toplantısı: İlk Fransa Dönem Başkanlığında Cannes’de gerçekleştirilen Tarım Bakanları toplantısı, ikinci olarak Türkiye’de ardından Çin’de düzenlenmiştir. Türkiye’deki toplantıda “Sürdürülebilir Gıda Sistemlerinin Tesisi Kapsamında Gıda İsrafı ve Kayıpları” konusunda değerlendirmeler yapılırken, Çin’deki toplantıda “Tarımsal İnovasyon ve Sürdürülebilir Kalkınma” konusunda fikir alışverişinde bulunulmuş, Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Ajanda’sının başarıyla gerçekleştirilmesi için destek ortaya konulmuştur.

Turizm Bakanları Toplantısı: 2010 yılında başlayan Turizm Bakanları toplantısının yedincisi Çin’in Beijing kentinde düzenlenmiştir. Toplantılarda, G20 üyeleri arasında turizm işbirliğini geliştirmek üzere vize kolaylığı, turistik yatırım alanında işbirliği gibi çeşitli alanlarda görüşmeler gerçekleştirilmektedir.

Enerji Bakanları Toplantısı: G20 bünyesinde ilk kez Türkiye Dönem Başkanlığında Enerji Bakanları Toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıda, Herkes için Enerjiye Erişim, Mevcut Piyasa Koşulları Işığında Enerji Yatırımları, Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği konuları ele alınmıştır. Çin Dönem Başkanlığı Döneminde Enerji Bakanları toplantısı ikinci kez düzenlenmiştir.

2017 yılında G20 Almanya Dönem Başkanlığında döneminde Sağlık Bakanları, Dışişleri Bakanları ve Dijital Konulardan Sorumlu Bakanlar arasında da sistematik toplantılar gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

5. Çalışma Grupları

G20 bünyesinde çalışmaların daha etkin bir biçimde yürütülmesi için Çalışma Grupları oluşturulmuştur. Çalışma Grupları, hükümet temsilcilerinden ve uzmanlardan oluşmakta, sosyal taraflarla ortak girişimlerin hazırlanmasında, Bakan toplantılarında alınan kararlarda esaslı bir rol oynamakta, Şerhaların çalışmalarına zemin hazırlamakta, ulusal seviyede G20 taahhütlerinin gerçekleştirilmesinde önemli misyon üstlenmektedir.

G20 kapsamında yer alan Çalışma Grupları'nın oluşumuna 2010 Toronto Dönem Başkanlığında başlanmıştır. Bu çerçevede ilk olarak Yolsuzlukla Mücadele ve Kalkınma Çalışma Grupları oluşturulmuştur.

Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubu, 2010 yılında Toronto Zirvesinde yolsuzlukla mücadele alanında lider bir forum olarak kurulmuştur. OECD, Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubunun aktif katılımcisidir. Grup, yolsuzluğun ekonomik büyüme, ticaret ve yatırımlar üzerindeki etkisi üzerinde çalışmalar gerçekleştirmektedir. Örneğin 2015 yılındaki Türkiye Dönem Başkanlığında Özel Sektör Şeffaflığı ve Entegrasyonu için G20 Yüksek Düzey İlkeleri ortaya konmuştur. Kuruluşundan itibaren kendi alanında 2'şer yıllık eylem planları ortaya koymaktadır. Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubu en son 2016-2017 yıllarını kapsayacak eylem planı ortaya koymuştur.

2010 yılında gerçekleştirilen G20 Haziran-Toronto Zirvesinde kalkınma gündeminin başarılması amacıyla G20 Kalkınma Çalışma Grubu kurulmuştur. Kasım -2010 Seul Zirvesinde ise katma değeri olan ve mevcut kalkınma taahhütlerinin tamamlanması için Paylaşılan Büyüme Seul Kalkınma Uzlaşısı kabul edilmiştir. Aynı zamanda Liderler, Kalkınma Çalışma Grubunun çalışma programını oluşturmak üzere Çok-Yıllı Eylem Planını kabul etmiştir. 2013 yılında ise Kalkınma Çalışma Grubu ilk çalışmasını hesapverilebilirlik konusunda gerçekleştirmiştir. Kalkınma Çalışma Grubu, özellikle az gelişmiş ülkelerde kalkınma konusuna odaklanmakta, özel sektör ve sivil toplumun kalkınma alanında katkısını ortaya çıkarmayı amaçlamakta, gıda güvenliği, ortaklıkların geliştirilmesi gibi konulara yoğunlaşmaktadır (<https://www.oecd.org/g20/Summits/saint-petersburg/St-Petersburg-Accountability-Report-G20-Development-Commitments.pdf>).

Kalkınma ve Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubunun oluşturulmasından sonra, süreç içerisinde, İstihdam Çalışma Grubu, Çerçeve Çalışma grubu, Enerji Sürdürülebilirliği Çalışma grubu, Altyapı ve Yatırım Çalışma Grubu, Uluslararası Finansal Mimari Çalışma Grubu, Yeşil Finansman Çalışma Grubu, İklim Finansmanı Çalışma Grubu, İklim Finansmanı Çalışma Grubu gibi isimlerde çalışma grupları oluşturulmuştur.

2017 Dönem Başkanlığını Almanya'nın üstlenmesiyle beraber, tarım, yolsuzlukla mücadele, kalkınma, istihdam, büyüme çerçevesi, finansal içerme için küresel ortaklık, yeşil finansman, sağlık, uluslararası finansal mimari, sürdürülebilirlik (enerji ve iklim), ticaret ve yatırım şeklinde on bir alanda çalışma grubunun faaliyet göstermesine karar verilmiş, dijital ekonomi alanında ise görev gücü oluşturulmuştur (www.g20.org/).

Görüldüğü gibi G20'nin baştan oluşturulan statik bir yapısı bulunmamaktadır. G20'nin gelişen, artan ve zenginleşen bir kurumsal yapısı mevcuttur. G20'nin önümüzdeki süreçte kurumsal yapısını yeni boyutlarla geliştireceği anlaşılmaktadır. G20'nin kurumsal yapı ve işleyişindeki bu genişleme G20'yi daha geniş nüfuz alanına taşımakta ve küresel kamuoyunda G20'yi daha görünür kılmaktadır. Aşağıdaki Tablo -3'te G20'nin kurumsal yapısına yer verilmektedir.

Tablo-3: G20 Kurumsal Yapısı

G20 ZİRVESİ (G20 Üyesi Ülkeler ve Misafir Ülkeler)		
Şerhalar		
Diğer Bakan Toplantıları	Finans Bakanları ve Merkez Bankası Guvernörleri Toplantısı	
<ul style="list-style-type: none"> ● Çalışma Bakanları ● Tarım Bakanları ● Turizm Bakanları ● Ticaret Bakanları ● Enerji Bakanları ● Sağlık Bakanları (Almanya Dönem Başkanlığında oluşturulmuştur.) ● Dijital İşlerden Sorumlu Bakanlar (Almanya Dönem Başkanlığında oluşturulmuştur.) ● Dışişleri Bakanlığı (Almanya Dönem Başkanlığında oluşturulmuştur.) 		
Çalışma Grupları	Uluslararası Organizasyonlar	Diyalog Forumları
İstihdam, Büyüme Çerçevesi, Kalkınma, Enerji Sürdürülebilirliği, Altyapı ve Yatırım, Uluslararası Finansal Mimari, Büyümenin Finansmanı, Yolsuzlukla Mücadele, Yeşil Finansman, Tarım, Finansal İçerme İçin Küresel Ortaklık, Sağlık, Sürdürülebilirlik (Enerji ve İklim), Ticaret ve Yatırım Çalışma Grubu	<ul style="list-style-type: none"> ● BM (Birleşmiş Milletler) ● OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) ● IMF (Uluslararası Para Fonu) ● WB (Dünya Bankası) ● ILO (Uluslararası Çalışma Teşkilatı) ● FSB (Finansal İstikrar Kurulu) ● DTÖ (Dünya Ticaret Örgütü) ● ITUC (Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu) ● TUAC (OECD Sendikal Danışma Komitesi) 	<ul style="list-style-type: none"> ● B20 (İş Dünyası 20) ● L20 (Emek 20) ● C20 (Sivil 20) ● W20 (Kadın 20) ● T20 (Düşünce) ● Y20 (Gençlik 20) ● S20 (Bilim 20) (Almanya Dönem Başkanlığında oluşturulmuştur)
Görev Gücü ve Diğer İnfomal Oluşumlar		

6. Misafir Ülkeler

Her yıl G20 Başkanlığını yürüten ülke, G20 gündemine katkıda bulunması için, üye ülkelerin dışında uygun gördüğü birkaç ülkeyi toplantıya davet etmektedir. Bu şekilde G20 gündemi sadece üyelerle sınırlı kalmamakta, daha geniş boyutta uluslararası alana taşınmaktadır. Misafir ülkeler ve üye olmayan diğer ülkeler, sorunların çözümünde kendi bakış açılarını G20 masasına taşıyabilmekte, böylece G20 sürecine her bölgenin daha aktif ve yaygın katılımı mümkün olabilmektedir.

G20 toplantılarına üye ülkelerin dışında katılan ülkelerin durumu şu şekildedir: Her yıl sürekli davetli olarak İspanya, Güneydoğu Asya Ülkeler Birliği-ASEAN'ın dönem başkanı olan ülke, iki Afrika ülkesi (Afrika Birliği başkanı olan ülke ve Afrika Kalkınması için Yeni Ortaklık (NEPAD) adına bir temsilci), Küresel Yönetişim Grubu (Global Governance Group-3G)'nu temsilen bir ülke ile G20 dönem başkanı ülkenin davet ettiği çoğu zaman kendi bölgesindeki bir ülkenin ya da ülkelerin katılımı şeklindedir.

2008 yılındaki ilk liderler zirvesinden itibaren, G20 toplantılarına misafir ülkeler olarak, Azerbaycan, Benin, Çad, Brunei, Şili, Kamboçya, Kolombiya, Ekvator Ginesi, Etiyopya, Kazakistan, Malavi, Hollanda, İspanya, İsviçre, Malezya, Mısır, Tayland, Birleşik Arap Emirlikleri, Vietnam, Moritanya, Laos, Senegal, Zimbabve, Myanmar ve Yeni Zelanda katılmıştır. Türkiye'de gerçekleştirilen zirveye; Azerbaycan, İspanya ve Singapur'un yanı sıra Afrika Birliği'ni temsilen Zimbabve, ASEAN'ı temsilen Malezya, NEPAD'ı temsilen Senegal davet edilmiştir (<https://g20.org/about-g20/g20-members/g20-world/>).

2010 Kore Dönem Başkanlığında Seul Zirve Belge'sinde misafir olarak davet edilen ülke sayısının beş ülkeyi aşmaması, bu ülkelerden en az iki tanesinin de Afrika ülkesi olması yönünde karar alınmıştır (http://www.g20australia.org/sites/default/files/g20_resources/library/Seoul_Summit_Document.pdf md.74). Uygulamada Fransa Dönem Başkanlığı dışında bu kurala uyulmadığı görülmektedir.

2016 Çin Dönem Başkanlığında, Çad, Mısır, Kazakistan, Laos, Senegal, Singapur, İspanya ve Tayland misafir ülke olarak katılmıştır. 2017 Almanya Dönem Başkanlığında ise, İspanya, Hollanda, Norveç ve Sin-

gapur'un yanı sıra, Afrika Birliği, Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) ve Afrika'nın Kalkınması İçin Yeni Ortaklık (NEPAD) Dönem Başkanlığını üstlenecek ülkeler de davet edilmiştir (<https://www.g20.org>)

Tablo-4: G20 Liderler Zirvesine Katılan Misafir Ülkeler

ABD Dönem Başkanlığı Washington Kasım 2008	İngiltere Dönem Başkanlığı Londra Nisan 2009	ABD Dönem Başkanlığı Pittsburg Kasım 2009	Kanada Dönem Başkanlığı Toronto Haziran 2010
<ul style="list-style-type: none"> İspanya Hollanda 	<ul style="list-style-type: none"> İspanya Etiyopya Hollanda 	<ul style="list-style-type: none"> İspanya Etiyopya Hollanda Tayland 	<ul style="list-style-type: none"> İspanya Etiyopya Malawi Hollanda Vietnam
Güney Kore Dönem Başkanlığı Kasım 2010	Fransa Dönem Başkanlığı- Cannes Kasım 2011	Meksika Dönem Başkanlığı Haziran 2012	Rusya Dönem Başkanlığı Pittsburg Eylül 2013
<ul style="list-style-type: none"> İspanya Singapur Etiyopya Malawi Vietnam 	<ul style="list-style-type: none"> İspanya Singapur Etiyopya Birleşik Arap Emirlikleri Ekvator Ginesi Mozambik 	<ul style="list-style-type: none"> İspanya Benin Kamboçya Şili Kolombiya Etiyopya 	<ul style="list-style-type: none"> İspanya Singapur Beunei Etiyopya Kazakistan Senegal İsviçre Hollanda Tayland
Avustralya Dönem Başkanlığı Brisbane Kasım 2014	Türkiye Dönem Başkanlığı Antalya Kasım 2015	Çin Dönem Başkanlığı Hanzghou Eylül 2016	Almanya Dönem Başkanlığı Hamburg Haziran 2017
<ul style="list-style-type: none"> İspanya Singapur Moritanya Miyanmar Yeni Zelanda Senegal 	<ul style="list-style-type: none"> İspanya Singapur Azerbaycan Malezya Senegal Zimbabve 	<ul style="list-style-type: none"> İspanya Singapur Kazakistan Laos Mısır Tayland Senegal Çad 	<ul style="list-style-type: none"> İspanya Singapur Hollanda Norveç Filipinler Vietnam

Kaynak: European Parliament, 2015: 18-19; www.utorontog20

İspanya, G20 toplantılarına başlangıçtan itibaren sürekli davetli olarak katılmaktadır. Singapur ise, 30 tane küçük ve orta büyüklükteki ülkelerin oluşturduğu informal bir forum olan Küresel Yönetişim Grubunun temsilcisi olarak 2010, 2011, 2013-2016 yılları arasında G20 Platformuna katılım sağlamıştır (https://www.mfa.gov.sg/content/mfa/international_organisation_initiatives/g20.html).

7. Uluslararası Organizasyonlar

G20, kuruluşundan itibaren bazı uluslararası organizasyonlarla temas halinde bulunmaktadır.

G20 kendi uzman kadrosu, finansal kaynakları ve fiziksel kapasitesi bulunmadığı için çalışmalarını gerçekleştirirken G20 taahhütlerinin geliştirilmesinde ve başarılmasında çok sayıda uluslararası kurum ve kuruluşun çalışmalarına bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Uluslararası kurumlarla G20 arasında tamamlayıcı bir ilişki bulunmaktadır. G20 bir taraftan uluslararası organizasyonların aktiviteleri için politik destek ortaya koymakta, diğer taraftan bu kuruluşlar; G20 taahhütlerinin oluşturulmasında uzmanlık hizmetleri sunmakta, taahhütlerin yerine getirilmesinde ve izlenmesinde roller üstlenmektedir (European Parliament, 2015: 8).

G20 faaliyetlerinde Birleşmiş Milletler (UN), Dünya Bankası (WB), Uluslararası Para Fonu (IMF), Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO), Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC), OECD Sendikal Danışma Komitesi (TUAC) ve Finansal İstikrar Kurulu (FSB) gibi çok sayıda kurum ve kuruluşla görüş alışverişinde bulunmakta, bu kurumların ve konuyla ilgili diğer kurumların temsilcileri G20 toplantılarına davet edilmektedirler.

Aşağıda yer alan Tablo-5’de kuruluşundan itibaren G20 Zirvelerine katılan uluslararası kurum ve kuruluşlar yer almaktadır.

Tablo-5: G20 Toplantılarına Katılan Uluslararası Organizasyonlar

<p>G20 Platformunda Yer Alan <u>Daimi</u> Uluslararası Kurumlar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uluslararası Para Fonu (IMF)-Başından itibaren G20 sürecine katılmaktadır.) • Birleşmiş Milletler (BM)- Başından itibaren G20 sürecine katılmaktadır.) • Dünya Bankası (WB)- Başından itibaren G20 sürecine katılmaktadır.) • Finansal İstikrar Kurulu (FSB)- Başından itibaren G20 sürecine katılmaktadır.) • Dünya Ticaret Örgütü (WTO)-2009 yılından itibaren G20 sürecine katılmaktadır.) • Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO)-2010 yılından G20 sürecine itibaren katılmaktadır.) • Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD)- 2010 yılından itibaren G20 sürecine katılmaktadır.) • Uluslararası İşverenler Teşkilatı (IOE)- 2010 yılından itibaren L20 Platformuna katılmaktadır.) • Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC)-2011 yılından itibaren L20 Platformuna katılmaktadır.) • OECD Sendika Danışma Komitesi (TUAC)-2011 yılından itibaren L20 Platformuna katılmaktadır.)
<p>Gündeme Göre G20 Platformuna Katılan <u>"Daimi Katılımcı Olmayan"</u> Bazı Organizasyonlar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) • Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) • Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO) • Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) • Uluslararası Ödeme Bankası (BIS) • Dünya Yatırım Ajansları Birliği (WAIPA) • Küresel Sigorta Birlikleri Federasyonu (GFIA) • Petrol İhraç Eden Ülkeler Birliği (OPEC) • Basel Bankacılık Denetim Komitesi (BCBS) • Körfez İşbirliği Konseyi • BM Gıda ve Tarım Teşkilatı • APEC • Dünya Sağlık Örgütü (WHO)

IMF, Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ve Finansal İstikrar Kurulu (2009'dan önceki haliyle Finansal İstikrar Forumu) G20 sürecine başından itibaren dahil olmuş, süreç içerisinde uluslararası kurumların katılımı

artmış ve G20 gündeminde ele alınan konulara göre farklı kuruluşlar G20 platformunda çalışmalarda bulunmuştur.

Uluslararası kurumların G20 sürecine katkısı, Cannes Zirvesiyle beraber artmıştır. Cannes Zirvesinin ardından yayınlanan Deklarasyonda, uluslararası kurumların “iş oluşturma (job creation)” alanında rapor hazırlaması çağrısı yer almaktadır. Bu talep üzerine OECD, ILO, IMF ve Dünya Bankası, G20 ülkelerinde işlerin ve yaşam standartlarının artırılması (Boosting Jobs and Living Standards in G20 Countries) başlıklı bir çalışma ortaya koyarak G20 kapsamında katkı vermeye başlamıştır. (<http://www.oecd.org/g20/topics/framework-strong-sustainable-balanced-growth/>).

G20 Platformunda uluslararası finans alanındaki en etkili kuruluşlardan olan IMF ve Dünya Bankası'nın reforme edilmesi konusu, kuruluşundan itibaren G20 toplantılarında ele alınan temel gündem maddeleri arasında yer almaktadır. Nitekim 2010 yılındaki IMF-WB yıllık toplantılarında bu alanda bazı adımlar atılmıştır.

G20'nin etkileşim halinde olduğu bir diğer organizasyon ise bizzat G20'nin inisiyatifiyle, Finansal İstikrar Komitesi'nin dönüştürülmesiyle Nisan 2009'de kurulan, Pittsburg zirvesinde sözleşmesi imzalanan Finansal İstikrar Kurulu (FSB)'dur. FSB, finans alanındaki ulusal otoritelerin ve uluslararası standart belirleyici kuruluşların çalışmalarının uluslararası düzeyde eşgüdümünü sağlamayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda bu kuruluşların çalışmalarının gözetimini, denetimini ve diğer alanlardaki finansal sektör politikalarının etkin şekilde uygulanmasını teşvik etmeyi ve geliştirmeyi hedeflemektedir (<http://www.financialstabilityboard.org/about/history/>).

FSB Tüzüğüne göre; FSB “üyeleriyle ve özel sektör ve üye olmayan ülke otoriteleri de dâhil olmak üzere diğer paydaşlarla kapsamlı görüş alışverişinde bulunacaktır. Bu süreç, FSB Bölgesel Danışma Grupları ile görüş alışverişinde bulunmayı ve bu gruplarda yer almayan ülkeler ile iletişime geçmeyi de kapsar.” 1 Haziran 2010'daki Toronto Zirvesinde, FSB'den “faaliyetlerini, finansal sistemin küresel niteliğini yansıtmaları açısından, G20 üyeleri ile sınırlandırmayarak genişletmesi ve bunu kurumsal hale getirmesi” talep edilmiştir (TCMB, 2013).

Bu kapsamda 2011 yılında, FSB üyesi olan ve olmayan ülke otoritelerini bir araya getirmek amacıyla FSB çatısı altında altı adet bölgesel danışma grubu kurulmuştur. FSB, 24 ülkenin finansal istikrardan sorumlu ulusal otoritelerini, uluslararası finansal kuruluşları, sektörel denetim ve düzenleme gruplarını ve merkez bankası uzmanlarından oluşan komitelerini bir araya getirmektedir. Altı adet bölgesel grubu sayesinde FSB, küresel finansal politika girişimlerini daha kapsayıcı bir şekilde ilerletmeyi hedeflemektedir (TCMB, 2013).

8. Diyalog Forumları

G20, hükümet dışı girişimlerle de etkileşim halinde bulunmaktadır. Eski adıyla Bağlantı-Açılım (Engagement) Grupları, Almanya Dönem Başkanlığındaki adıyla Diyalog (Dialogue) Forumları; İş Dünyası-Business (B20), Emek-Labour (L20), Sivil Toplum-Civil Society (C20), Düşünce-Think (T20), Gençlik- Youth (Y20), Kadın- Woman (W20) ve Almanya Dönem Başkanlığında kurulan Bilim-Science (S20) olmak üzere yedi ayrı gruptan oluşmaktadır.

İş dünyasının temsilcileri ve emek kesimi 2008 yılından itibaren, gençlik kesiminin temsilcileri 2010 yılından itibaren, sivil toplum temsilcileri 2012 yılından itibaren, G20 sürecine dahil olmaya başlamıştır. B20, L20, T20, C20, ve Y20'nin resmen kurulduğu yıllar sırasıyla, 2010, 2011, 2012, 2013 ve 2014 şeklindedir (<https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Policy-Note-Working-with-Partners.pdf>). 2015 Türkiye Dönem Başkanlığında ise Kadın- Woman (W20) bağlantı grubu da oluşturulmuştur. Dönem Başkanlığını Çin'den devralan Almanya ise 2017 Zirvesi öncesi hazırlık sürecinde Bilim ve Araştırma- Science and Research (S20)'yi meydana getirerek açılım gruplarının sayısını 7'ye çıkarmıştır.

Diyalog Forumlarının işleyişi, G20 platformuna paralel olarak yürütülmektedir. Bu kapsamda, G20'ye ev sahipliği yapan ülke, Diyalog Gruplarının liderliğini üstlenmektedir. Her yıl, G20 başkanı ülke, Diyalog Grupları için lider koordinatör atamaktadır. Atanan bu koordinatörler kendi alanlarında G20 liderlerine sunulmak ve politika önerileri oluşturmak üzere bu alanlardaki önder kişilerle organizasyonlar düzenlemektedirler.

Diyalog Grupları kendi bünyesinde yıl boyunca çok sayıda toplantılar gerçekleştirmekte, G20 Liderler zirvesinin gündemine ve sonuçlarına katkı sağlayacak ve etki edecek girişimlerde bulunmaya çalışmaktadırlar.

a) B20 (İş Dünyası 20)

İş Dünyasını temsilen 2010 yılında oluşturulan B20 (Business 20) G20 ülkelerindeki iş dünyasını temsil etmektedir. B20, G20 sürecinde iş dünyasının ortak çıkarlarını ve somut politika önerilerini ortaya koymakta, karar verme mekanizmalarıyla, sivil toplumla ve uluslararası alanda iş dünyasıyla diyalog kurmaktadır.

2017 Almanya Dönem Başkanlığında B20 faaliyetlerine katılan kuruluşlara bakıldığı zaman, 217'si Avrupa kıtasından, 131'i Doğu Asya'dan, 62'si Orta Asya'dan, 80'i Kuzey Amerika'dan, 36'sı Güney Amerika'dan, 21'i Avustralya, 11'i Afrika'dan, 46 tane de uluslararası olmak üzere toplam 604 işveren kuruluşunun B20 kapsamında temsil edildiği görülmektedir (<https://www.b20germany.org>).

2010'daki kuruluşundan itibaren B20 tarafından G20 liderlerine politika önerilerinde bulunmaktadır.

G20 Dönem Başkanlığını üstlenen ülkenin sorumluluğunda Diyalog grupları da çalışmalarını ve organizasyonunu gerçekleştirmektedir. Örneğin 2015 Türkiye Dönem Başkanlığında Türkiye tarafından B20 Türkiye İcra Kurulu oluşturulmuştur.

G20 Türkiye Dönem Başkanlığında oluşturulan B20 Türkiye İcra Kurulu Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanlığında Türk iş dünyasını temsil eden TOBB, MÜSİAD (Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği), TİM (Türkiye İhracatçılar Meclisi), TÜSİAD (Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği), TİSK (Türkiye İşveren Sendikaları Kofederasyonu) ve DEİK (Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu)'ten oluşmaktadır.

B20 Türkiye, çalışmalarını beş alana odaklamıştır:

- **Güçlü katılım:** B20 Türkiye çalışmalarına, Türk iş dünyasının tüm sektörlerini kapsayacak, iş dünyasının önemli temsilcilerinin kilit roller üstlendiği güçlü bir yapı ile katılım,

- **Türkiye'nin tanıtımı:** B20 Türkiye çalışmalarında, küresel iş dünyası liderlerine Türkiye ekonomisinin tanıtılmasına özel bir önem verilmesi,

- **Yükselen Ekonomi Odağı:** B20 öncelikleri belirlenirken, yükselen piyasa ekonomilerine ve hatta G20 üyesi olmayan ülkelere ilişkin sorunların da gündemde yer alması,

- **Kapsayıcılık:** B20'nin sadece çok uluslu ve büyük şirketlerin değil, KOBİ'lerin sorunlarını da kapsamasının sağlanması,

- **G20/B20 Etkileşimi:** Hem G20 çalışmalarında küresel iş dünyasının fikirlerini daha yakından izleyebilmek hem de B20 liderlerinin Türkiye dönem başkanlığına ilgisini artırmak adına G20 ve B20 sekretaryaları arasında etkin bir işbirliği başlatılması (<http://www.tusiad.org.tr/blog/babacan--B20-turkiye-yurutme-kurulunu-kabuletti/>).

B20 Platformu, G20 bünyesindeki çalışmalarını, öncelik verdiği alanlarda Görev-Gücü oluşturarak yürütmüştür. Bu kapsamda 2012 Meksika- Los Cabos Zirvesiyle beraber farklı alanlarla görev güçleri oluşturulduğu görülmektedir.

Bu bağlamda, B20, 2012 yılı G20 Meksika Dönem Başkanlığında; Gıda Güvenliği, Yeşil Büyüme, İstihdam, Şeffaflığın ve Yolsuzlukla Mücadelenin İyileştirilmesi, Ticaret ve Yatırım, Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve İnovasyon, Büyümenin ve Kalkınmanın Finansmanı olmak üzere altı konuda görev gücü oluşumuna gidilmiştir.

B20 Platformu, 2013 yılı G20 Rusya Dönem Başkanlığında; Yatırımlar ve Altyapı, Finansal Sistem-Büyümenin ve Güvenin Yeniden Tesisi, Büyümenin Öncüsü Olarak Ticaret, Küresel Öncelikler Olarak İnovasyon ve Kalkınma, İş Yaratma, İstihdam ve İnsan Sermayesine Yatırımlar, Şeffaflık ve Yolsuzlukla Mücadele ve son olarak G20/B20 Etkin Diyalogu olmak üzere yedi tane görev gücü oluşturmuştur.

B20 Platformu, G20 2014 yılı Avustralya Dönem Başkanlığında; Büyümenin Finansmanı, Altyapı-Yatırım, Ticaret, İstihdam ve Yolsuzlukla mücadele olmak üzere beş tane görev gücü oluşturmuştur.

B20 Platformu, Türkiye Dönem Başkanlığında; Ticaret, Altyapı ve Yatırım, Büyümenin Finansmanı, İstihdam, Yolsuzlukla Mücadele ve KOBİ'ler ve Girişimcilik olmak üzere altı tane görev-gücü oluşturmuştur (<https://g20.org/the-b20/about-the-b20/>).

Çin Dönem Başkanlığında ise Büyümenin Finansmanı, Ticaret ve Yatırım, Altyapı, Kobilerin Geliştirilmesi, İstihdam Görevgücü ile Yolsuzlukla Mücadele Forumu şeklinde görev güçleri faaliyette Ticaret, Altyapı ve Yatırım, Büyümenin Finansmanı, İstihdam, Yolsuzlukla Mücadele ile KOBİ'ler ve Girişimcilik konularında görev gücü oluşturulmuştur (<http://b20turkey.org/>) bulunmuştur (<http://en.b20-china.org/>).

2017 Almanya Dönem Başkanlığında iş dünyası (B20); dayanıklılık, sorumluluk, çabuk yanıt verme-geleceğe odaklı, sürdürülebilir dünya ekonomisi sloganıyla çalışmalarını formüle etmektedir.

B20 2017 için; ticaret- yatırım; enerji, iklim ve kaynak etkinliği; büyümenin finansmanı, altyapı; dijitalleşme; istihdam, eğitim; sorumlu iş yapma, yolsuzlukla mücadele; KOBİ'ler konularını ise öncelikli konular olarak belirlemiştir. Bu önceliklere paralel olacak şekilde; ticaret- yatırım; enerji, iklim ve kaynak etkinliği; büyümenin finansmanı, altyapı; dijitalleşme; istihdam, eğitim alanlarında Görev Gücü oluşturmuş, sorumlu iş yapma, yolsuzlukla mücadele; KOBİ'ler alanında ise temelar arası Gruplar oluşturmuştur (www.b20germany.org/the-b20/)

B20'nin Dönem Başkanlığı sırasındaki çalışmaları neticesinde G20'ye etki etmesi ve yön vermesi için bazı tavsiye kararları da alınmaktadır.

Örneğin B20 Türkiye çalışmaları kapsamında 19 tavsiye kararı alınmıştır. B20 Türkiye'nin küresel ekonominin sorunlarına yönelik 19 önerisi şu şekildedir:

- DTÖ Ticareti Kolaylaştırma Anlaşmasının onaylanması ve yürürlüğe koyulması,
- Küresel finansal reform gündeminin nihai hale getirilmesi ve onaylanması,
- Kanunlar arasındaki bütünlüğün sağlanmasının vurgulanması ve finansal reform gündemindeki danışma sürecinin iyileştirilmesi,
- G20 Şirketlerde Hak Sahipliği Şeffaflığı Prensipleri'nin uygulanması,
- Ortak bir uluslararası yatırım prensipleri setinin oluşturulması ve yabancı doğrudan yatırımın vergilendirilmesine ilişkin daha fazla şeffaflık ve uyumun gözetilmesi,

- G20 büyüme hedefleriyle bağlantılı olarak ülkelere özel altyapı yatırımı stratejilerinin geliştirilmesi,
- Altyapının, menkul değer olarak geliştirilebilmesini kolaylaştırmak amacıyla altyapı yatırım ekosisteminin iyileştirilmesi,
- Özellikle teknik, yönetsel ve girişimcilik becerilerini dikkate alacak biçimde, beceri açıklarını gidermeye yönelik programların geliştirilmesi ve finanse edilmesi,
- İstihdam olanaklarını arttırmak için işgücü piyasalarını daha dinamik ve kapsayıcı yapacak kapsamlı yapısal reformların uygulanması,
- Genç istihdamının ve kadınların istihdama katılım oranlarının artırılması,
- KOBİ kredi güvenilirliği ile ilgili verilerin daha şeffaf ve kolay erişilebilir yapılarak KOBİ'lere kredi sağlama konusundaki riskleri azaltacak bir takım finansal araçların daha etkin kullanılabilmesinin sağlanması,
- Politika, düzenleme ve standartların desteklenerek ve uyumlaştırılarak KOBİ'lerin alternatif finansmana erişiminin genişletilmesi ve derinleştirilmesi,
- KOBİ'lerin uluslararası standartlara uyum sağlaması için destek verilmesi ve KOBİ'lerin uluslararası pazarlara erişimlerinin kapasite geliştirme ve teknik yardım programlarıyla iyileştirilmesi,
- 5 yıllık küresel geniş bant bağlantısı hedefinin G20 üyesi ülkelerin büyüme stratejilerine entegre edilmesi ve KOBİ'lerin dijital ekonomiye ve inovasyon ekosistemlerine erişiminin paydaş işbirliği aracılığıyla iyileştirilmesi,
- Gelişen dijital ekonomi için küresel ticaret sisteminin iyileştirilmesi,
- G20 ülkeleri için bir girişimcilik vizesi programı başlatılması,
- Korumacılığın askıya konusundaki taahhütlerin yeniden vurgulanması, özellikle yerelleştirme önlemlerini de içeren ticarete tarife dışı engelleri barındıran mevcut korumacı önlemlerin geriye çekilmesi,
- Beş yıl içerisinde kamu-özel işbirliği aracılığıyla tüm G20 ülkelerinde gümrük prosedürleri ve sınırlar arası geçiş sistemleri için kapsamlı bir dijital ortamın geliştirilmesi ve adapte edilmesi,

- Kamu alımlarının dijitalleştirilmesi, High Level Reporting Mechanisms (iş ombudsmanlarının) geliştirilmesi ve kamu alımları prosedürleri için iş uyumluluk programlarının teşvik edilmesi (<http://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=20597&lst=MansetListesi>).

B20 Türkiye Dönem Başkanlığını yürüten TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye B20 Konferansında değerlendirmeler yaparak; 61 ülkeden 1100'ü aşkın kişinin katıldığı konferansta dünyanın en büyük iş örgütlerini ve en büyük üst yöneticilerini ağırladıklarına vurgu yapmıştır. G20'ye dönük analiz de bulunarak; G20 sürecini çok önemsediklerini, G20'nin, 8 ülke dünyayı yönetmeye yetmeyince ortaya çıkan bir mekanizma olduğunu, G20'yi, oluşmakta olan yeni dünyaya uyum sağlama çabası olarak gördüğünü ifade etmiştir. (<http://www.ikv.org.tr/ikv.asp?id=1014#sthash.ydRmPPbQ.dpuf>)

B20 Forumu G20 sürecine etkisini Zirve Toplantıları sonrasında değerlendirmektedir. 2015 yılı Türkiye Dönem Başkanlığı sürecinde B20, 19 önerisinden 14 tanesinin doğrudan ya da dolaylı olarak G20 Bildirgesi'nde yer bulduğunu belirterek; B20'nin başarılarını temel olarak aşağıdaki şekilde özetlemektedir:

"B20 desteğiyle kurulan Dünya KOBİ Forumu-World SME Forum (WSF)'u G20 Liderler Bildirgesinde memnuniyetle karşılanarak, G20 bünyesinde kurulan ilk özel sektör öncelikli kurum olmuştur.

Dünya Kobi Forumu, KOBİ'lerin büyümeye ve istihdama katkısını kolaylaştıracak olan küresel bir organ olarak kabul edilmektedir.

G20'nin Dünya Ticaret Örgütü'nün Bali Paketindeki bütün unsurların başarılması için ortaya koyduğu taahhütler, B20'nin Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşmasının uygulanması için ortaya koyduğu önceliklerle ve B20 Tavsiyeleriyle uyuşmaktadır.

B20 Türkiye'nin dile getirdiği dijital ekonomi ve internetle ilgili konular ilk kez Liderler Bildirgesi'nde yer bulmuştur.

B20'nin enerji konusuna ilişkin beş tavsiyesinden dördü Liderler Bildirgesinde değerlendirilmiştir" (<http://b20turkey.org/b20-policy-achievements-2/>).

B20 Çin Dönem Başkanlığında B20 tarafından G20'ye 76 somut önlemin yer aldığı 20 temel politika tavsiyesinde bulunulmuştur. Bu kapsamda; daha önceki dönemlerde vurgulanan B20 önceliklerinin yanı sıra, G20 akıllı inovasyon girişimi, yeşil-büyümenin finansmanı ve yatırım piyasalarının geliştirilmesi ile elektronik dünya ticaret forumunun kurulması konularında önerilerde bulunulmuştur.

Hangzhou B20 Zirvesine bazı G20 Liderleri, iş dünyasından şirketler ve işveren kuruluşları, araştırma kuruluşları ile akademik dünyanın yanı sıra, C20, L20, W20, T20 ve Y20 temsilcileri davet edilerek kendi bakış açılarından tavsiyelerini dile getirmiştir (<http://en.b20-china.org/media-center/article/428>).

b) L20 (Emek 20)

G20 sürecine ITUC ve TUAC ile katılmaya başlayan emek kesimi, 2011 yılından itibaren L20 olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. L20'nin G20 sürecindeki öncelikleri: Kaliteli işler meydana getirmek için yatırımların artırılması, kaliteli çıraklık eğitiminin sağlanması ve işgücünün becerilerin artırılması, asgari ücret, işçi hakları ve sosyal koruma temelinde işin kayıt altına alınması, sürdürülebilir, yeşil ve kapsayıcı büyümenin sağlanması, finansal sektörün yeniden düzenlenmesi ve G20'nin geçmişteki ve gelecekteki taahhütlerinin uygulanma alanında takip edilmesi şeklinde özetlenebilir (http://www.ituc-csi.org/l20?debut_mm_548=5&lang=en#pagination_mm_548).

L20, çalışmalarını; dönem başkanlığını yürüten ülkenin işçi konfederasyonları ile ITUC (Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu) ve OECD'ye bağlı TUAC (Sendika Danışma Kurulu) ile yürütmektedir.

G20, Türkiye Dönem Başkanlığında gerçekleştirilen L20 toplantılarının organizasyonu için TÜRK-İŞ'in başkanlığında HAK-İŞ ve DİSK'in katılımlarıyla L20 Organizasyon Komitesi oluşturulmuştur. Bu kapsamda L20 Organizasyon Komitesi; hükümet temsilcileriyle, şerpalarla, G20 İstihdam Çalışma Grubuyla, Çalışma Bakanlarıyla, uluslararası kurum temsilcileriyle ve diğer Diyalog Forumlarıyla çok sayıda organizasyon gerçekleştirilmiştir. Türkiye Dönem Başkanlığında; L20, G20 Liderlerine yönelik öncelikli tavsiyelerini dile getirmiştir. Bu kapsamda;

- Kapsayıcı ve aynı zamanda “işler (jobs)” bakımından zengin büyümenin sağlanması,
- Mülteci krizinin gündeme gelmesi,
- Sorumlu yatırımların artırılması,
- G20/OECD Matrah Aşındırma ve Kar Aktarımı (BEPS) eylem planının uygulanması ve daha ötesine geçilmesi,
- COP 21’e G20 katkısının sağlanması ve iklim değişikliği ile mücadele,
- Kapsayıcı kalkınma ve güvenli işyerleri,
- Uygulama ve politika uyumunun sağlanması (http://www.tuac.org/en/public/e-docs/00/00/11/4A/document_news.phtml) konularına öncelik vermiştir.

L20 Platformu G20 sürecinde de görüşlerini belirterek G20’ye etki etmeye çalışmaktadır. Bu kapsamda 2016 yılında Çin’de G20 Liderlerini aşağıdaki alanlarda harekete geçmeyi tavsiye etmiştir:

- Ücretler ve kamu yatırımlarının artırılarak büyüme hedefiyle koordine edilmesi,
- Artan eşitsizliklerle mücadele etmek için yeni yapısal politika gündeminin oluşturulması,
- Gençlerin istihdamı, göçmenlerin entegrasyonu ve iş hayatında cinsiyet ayrımcılığı konularında eylemler geliştirilmesi,
- İklim hedeflerini karşılamak ve sosyal olarak kabul edilebilir teknolojik değişimi başarmak için kararlı eylemler geliştirilmesi,
- Sorumlu bir uluslararası ticaret ve yatırım sisteminin inşa edilmesi,
- G20 çalışma akışına doğru politika uyumunun ve sosyal diyalogun sağlanması (L20 Statement to the G20 Summit, Hangzhou, 4-5 September 2016).

c) C20 (Sivil 20)

Sivil toplum, ilk defa 2013 yılında G20 tarafından resmi bir katılım grubu olarak tanınmış; B20, T-2 ve L20 gibi diğer resmi katılım gruplarına eklenmiştir. İlk C20 toplantısı 2013 yılında düzenlenmiştir.

C20, eşitsizliklerle mücadele etmek ve sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi desteklemek amacıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kapsam-

da C20'nin dört önceliği bulunmaktadır. Bunlar: yolsuzlukla mücadele ve vergi konularını içerecek şekilde yönetim; temel sosyal hizmetlere erişim ve KOBİler dahil istihdam konularına yer veren kapsayıcı büyüme; kadının sosyal korumaya erişimi ve KOBİ'ler dahil kadının istihdamı konularını içeren cinsiyet eşitliği ve yenilenebilir enerji ile enerjiye erişime odaklı sürdürülebilirlik şeklindedir. (<http://c20turkey.org/page/dynamic/22>). Bu kapsamda Türkiye Dönem Başkanlığında C20, daha etkili çalışmalar ortaya koymak için Yönetişim Çalışma Grubu, Kapsayıcı Büyüme Çalışma Grubu, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Çalışma Grubu, ve Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu oluşturmuştur.

2015 yılı C20 Zirvesi, 15-16 Kasım tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiştir. C20 2015 Zirvesi'ne katılım sağlayan, 52 ülkeden 500 sivil toplum temsilcisinin onayladığı C20 Bildirisi, kapanış oturumunda G20 Başkanlığı temsilcilerine de resmi olarak sunulmuştur.

C20, 2015 Bildirisi'nde yer alan politika önerileri, C20 öncelikli konuları olan kapsayıcı büyüme, toplumsal cinsiyet eşitliği, sürdürülebilirlik, vergi adaleti ve yolsuzlukla mücadele üzerine odaklanmıştır. C20 Bildirisi, 'dünyanın karşı karşıya olduğu eşitsizliklerle mücadele kapsamında kapsayıcı büyüme, toplumsal cinsiyet eşitliği, sürdürülebilirlik, yolsuzlukla mücadele ve vergi adaleti konularını bütün çalışmalarına dahil etmeleri ve herkes için adil bir dünya ekonomisi için çözümler bulmaları' konusunda G20 liderlerine çağrıda bulunmuştur.

C20 2016 yılı Çin Dönem Başkanlığında ise; "Yoksulluğun Ortadan Kaldırılması, Yeşil Kalkınma ve İnovasyon: Sivil Toplumun Rolü" öncelik alanı olarak ortaya koymuştur (<http://www.c20cn.org/EN/index.shtml>).

2017 yılı Almanya Dönem Başkanlığında C20; uluslararası finansal sistemin reformu; sorumlu yatırım ve özel sektörün rolü; küresel sağlık; eşitsizlik, cinsiyet ve sosyal koruma; sürdürülebilirlik: iklim, enerji ve çevre; tarım, su, gıda güvenliği konularını odak noktasına almıştır (<http://civil20.org/>).

d) T20 (Düşünce 20)

T20 (Düşünce 20) ise diğer Diyalog Forumlarından daha farklı bir yapıda bulunmaktadır. T20, G20'nin veri bankası olma misyonunu taşı-

maktadır. T20 kamu sektörü ile akademik camia arasında işbirliğini güçlendirmeyi hedefleyen bir oluşumdur. G20'nin somut ve sürdürülebilir politika önerilerinin gerçekleşmesi için fikirler üretmekte ve derinlemesine analizler gerçekleştirmektedir. T20'nin sonuçları, çalışma gruplarına, bakanlar toplantılarına ve liderler zirvesine alternatif bakış açıları sunulmaktadır (<http://www.t20turkey.org/eng/pages/t20studies.html>).

Almanya Dönem Başkanlığında T20'nin temel hedefi, G20'de politika oluşturulması sürecini desteklemek üzere politika analizlerini yapmak üzere daimi bir web-temelli T20 Kavrama Platformu (Insight Platform)'nun kurulmasıdır (<http://t20germany.org/>).

e) Y20 (Gençlik 20)

Y20 (Gençlik 20) ise; gençliğin küresel bağlantılarını ve hareketliliğini artırmayı amaçlamaktadır. Gençlerin eğitimi, herkes için eğitimin sağlanması, genç eğitiminde yenilikçi reformların uygulanması ve takip edilmesi Y20'nin ilgi alanları arasında bulunmaktadır (<http://www.y20turkey.org/objectives/>).

f) W20 (Kadın 20)

2015 yılında Türkiye Dönem Başkanlığında kurulan W20 (Kadın-20) Platformu cinsiyet eşitliğini sağlayarak küresel ekonomik büyümenin artırılması misyonuyla kurulmuştur. W20, Los Cabos 2012 Liderler Deklarasyonunda kabul edilen "kadınların ekonomik ve sosyal katılımının sağlanması", 2013 S. Petersburg'da kabul edilen, "kadınların finansal katılımı ve eğitimi"nin sağlanması ve Brisbane-2014 Liderler Deklarasyonunda kabul edilen "2025 yılına kadar kadınlarla erkekler arasındaki işgücüne katılımdaki açığı % 25 azaltılması ve 100 milyon kadının işgücüne katılması" alanlarında G20 taahhütlerinin gerçekleştirilmesine yardım etmeyi amaçlamaktadır.

W20'nin, kadının ekonomik alandaki konumunun gündeme getirilmesi, ekonomik alana katılımı konusunda cinsiyete bağlı yaşanan eşitsizliklere değinerek, kadının iş gücüne katılım oranının artırılması ve kadın ve erkek arasındaki toplumsal cinsiyete dayalı olarak ortaya çıkan ücret farklılığının ortadan kaldırılması gibi hedefleri bulunmaktadır. Ayrıca, kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi, kadınların kamusal alanda ve iş dün-

yasında liderlik pozisyonları elde etmesinin sağlanması, sağlık ve eğitim gibi birtakım sosyo-ekonomik konular da W20'nin gündem maddeleri arasında yer almaktadır (Aydın Yılmaz, 2015: 36-37).

Kadın-20 (W20)'nin ilk Zirvesi, 20 ülkeden 36 temsilcinin ve Birleşmiş Milletler Kadın Örgütü ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün katılımıyla, 16-17 Ekim 2015 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Kadınların ekonomiye katılımlarında kaydedilecek ilerlemenin izlenmesinde aktif rol oynamayı kararlaştıran W20'de, aynı zamanda, G20 ülkelerinin ilerlemelerinin ölçülebilmesi ve değerlendirilebilmesi adına, 'karne' parametreleri belirlenmiştir. Zirve Sonuç Bildirisi'nde yer alan W20 tavsiyeleri, G20 liderlerine 11 madde olarak sunulmuştur. W20 Tavsiyeleri şu şekildedir:

1. *Kadınların ekonomik alanda güçlendirilmelerinin eğitim, istihdam ve girişimcilik arasındaki bağlantıların güçlendirilmesi yoluyla sağlanması,*

2. *Sosyal yardımlar (çocuk, yaşlı, hasta ve engellilerin bakımı) için gerekli altyapı mekanizmalarının tesis edilmesi ya da mevcut olanların iyileştirilmesi suretiyle iş ve özel hayat dengesinin desteklenmesi,*

3. *Kamu ve özel sektörde yönetici konumlarındaki kadın sayısının artırılması,*

4. *Kadınların finansal ve üretim varlıklarına ve piyasaya erişiminin sağlanması,*

5. *İşyerlerinde ayrımcılığın ortadan kaldırılması, yasal hakların uygulanması ve fırsat eşitliğinin teşvik edilmesi,*

6. *Kadınların ekonomik, sosyal ve politik ağlarının güçlendirilmesi,*

7. *Kadınlara ait işletmelerin ve inovasyonun desteklenmesi,*

8. *Sürdürülebilir tüketim eğilimlerinin ve yeşil büyümenin oluşturulmasında kadınların öncülüğünün desteklenmesi,*

9. *Kadınlar için yeterli sosyal koruma sağlanması ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi,*

10. *Mevcut verilere ve ampirik çalışmalara dayalı bir izleme mekanizması geliştirmek için G20'nin aşağıdaki göstergeleri kullanarak bir karne geliştirmesi gerekmektedir:*

i. İşgücüne katılım oranı: Kadınların erkeklere oranla işgücüne katılımı (yüzde 20)

ii. Profesyonel ve teknik meslekler: Kadınların erkeklere oranla profesyonel ve teknik işlerde temsil düzeyi (yüzde 10)

iii. Benzer iş için algılanan ücret farklılığı: Kadınların erkeklere oranla benzer iş için aldıkları ücret düzeyi (yüzde 10)

iv. Yöneticilik pozisyonları: Kadınların erkeklere oranla yöneticilik pozisyonlarında temsil düzeyi (yüzde 10)

v. Ücretsiz bakım işi: Kadınların erkeklere oranla ücretsiz bakım işlerinde geçirdikleri saat miktarı (yüzde 10)

vi. Eğitim düzeyi: Kadınların erkeklere kıyasla yetişkinlerde okuryazarlık, ortaöğrenime ve yüksek öğrenime kayıtlarının kompozit oranı (yüzde 10)

vii. Finansal kapsayıcılık: Kadınların erkeklere kıyasla, finansal bir kurumda hesap sahibi olma, kredi alma ve mobil bankacılık kullanma kompozit oranı (yüzde 10)

viii. Dijital kapsayıcılık: Kadınların erkeklere oranla internet ve cep telefonu kullanımı (yüzde 10)

ix. Bakım kurumları sayısı: Çocuk, yaşlı, engelli, hasta bakımı sağlayan kurum sayısının toplam nüfusa oranı (yüzde 10)

x. Kadınlar tarafından tescil ettirilen yeni işletme sayısı: Kadınlara ait şirketlere ilişkin bir veri tabanı oluşturulması için işletme kaydı esnasında cinsiyetlere göre sınıflandırılmış verilerin toplanması gerekmektedir.

11. Kırsal kesimde yaşayan kadınları dikkate alarak tarım ve gıda güvenliği politikası geliştirilmesi sürdürülebilirliğin sağlanması açısından çok önemlidir.”(KADEM, W20 KADIN 20 Raporu)

2017 yılında Almanya Dönem Başkanlığında W20 kadınların güçlendirilmesi yoluyla Farklı, Dayanıklı ve Yaşayabilir İstikrarlı Ekonomiler ve Toplumlar başlığıyla üç temel konuya odaklanmayı hedeflemektedir. Bunlar:

- Emek piyasasının kapsayıcılığı: Kadınların işgücü piyasasına katılımının artırılması ve kadınlar tarafından geleneksel olarak yapılan işlerin değerinin artırılması,

- Finansal kapsayıcılık: Kadın girişimciliğinin artırılması ve kadınların finansmana erişiminin sağlanması,
- Dijital kapsayıcılık: Cinsiyetler arası dijital bölünmenin kapatılması şeklindedir (www.g20germany.de).

g) S20 (Bilim 20)

2016 yılında Almanya'nın Dönem Başkanlığını Çin'den devralmasının hemen ardından Almanya tarafından S20 (Bilim-20) Platformu oluşturulmuştur. Bu şekilde G20 şemsiyesi altında yer alan Diyalog Forumlarının sayısı 7'ye yükselerek Bilim dünyasının da doğrudan G20 kapsamında temsil edilmesinin önü açılmıştır.

Tablo- 6: G20 Türkiye ve Almanya Diyalog Forumları Başkanlıkları, Görev Gücü ve Çalışma Grupları

Açılım-Bağlantı Grubunun Adı	Açılım Grubu Türkiye Dönem Başkanlığı /Görev Gücü ve Çalışma Grupları	Diyalog Forumu Almanya Dönem Başkanlığı /Görev Gücü ve Çalışma Grupları
B20	<ul style="list-style-type: none"> • TOBB, TİM, TÜSİAD, MÜSİAD, TİSK, DEİK'ten oluşan Yürütme Kurulu 	<ul style="list-style-type: none"> • Alman Sanayi Federasyonu (BDI) • Alman Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği (DIHK) • Alman İşverenler Konfederasyonu (BDA)
	<p>B20 Türkiye Tarafından Oluşturulan Görev-Gücü</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ticaret • Altyapı ve Yatırım • Büyümenin Finansmanı • İstihdam • Yolsuzlukla Mücadele • KOBİ'ler ve Girişimcilik 	<p>B20 Almanya Tarafından Oluşturulan Görev-Gücü</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ticaret ve Yatırım • Enerji- İklim & Kaynak Etkinliği • Büyümenin Finansmanı & Altyapı • Dijitalleşme • İstihdam & Eğitim <p>B20 Almanya Tarafından Oluşturulan Temalar Arası Gruplar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sorumlu İş Yapma & Yolsuzlukla Mücadele • KOBİ'ler

L20	Organizasyon Komitesi • TÜRK-İŞ • HAK-İŞ • DİSK	• Alman Sendikalar Konfederasyonu (DGB)
C20	• İKV, TÜSEV, Habitat, Şeffaflık, WWF- Türkiye, KEDV, TEGV, TOG, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu, KAGİDER, Oxfam, Türkiye Avrupa Vakfı, AÇEV ve TEMA'dan oluşan Yürütme Kurulu C20 Türkiye Tarafından Oluşturulan C20 Çalışma Grupları • Yönetişim • Kapsayıcı Büyüme • Toplumsal Cinsiyet Eşitliği • Sürdürülebilirlik	• Alman Kalkınma Politikaları Birliği (VENRO) • Alman Çevre ve Kalkınma Forumu
T20	TEPAV	• Alman Kalkınma Enstitüsü (DIE-GDI) • Dünya Ekonomisi Enstitüsü (IfW)
Y20	YCDD	• Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Federal Bakanlığı'
W20	KAGİDER, KADEM ve TİKAD'dan oluşan Yürütme Kurulu.	• Alman Kadın Girişimciler Birliği (VDU) • Alman Kadın Örgütleri Ulusal Konseyi
S20		• Alman Ulusal Bilim Akademisi (Leopoldina)

Kaynak: <https://www.g20.org/>

Diyalog Gruplarının, G20 bünyesinde faaliyetleri oldukça önemlidir. Böylece hükümet dışı oluşumlar da G20 platformunda temsil edilmekte, sorunlarını tartışmakta, taleplerini, beklentilerini ve önerilerini ifade etme fırsatı elde etmektedir. Son yıllarda Bağlantı Grupları arasında düzenlenen çapraz toplantıların sayısı artmıştır. Böylece farklı kurumlar arasında diyalog kanalları güçlenmekte ve bu gruplar daha etkin hale gelmektedir.

Farklı konuları gündemine alan Diyalog Gruplarının katkısıyla birlikte G20 daha yüksek toplumsal kabul ile, daha şeffaf, daha kapsayıcı ve temsil gücü daha yüksek bir yapıyla faaliyetlerini yerine getirmektedir.

9. G20'nin İnfomal Özelliği

G20, üye ülkelerin hükümet ve devlet başkanları ile iş dünyasının, sendikal hareketin, çeşitli sivil toplum kuruluşlarının ve düşünce kuruluşlarının görüş alışverişinde buldukları, ortak politika önceliklerini belirlemeye çalıştıkları infomal bir platform olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Uluslararası Hukuk Derneği (ILA)'ya göre; uluslararası bir kuruluş; üye ülkelerden ayrı, bağımsız bir kanuni düzenlemeye ve organlara sahip olmalıdır.

G20, ILA'nın tanımının dışında faaliyet göstermekte, başlangıçtan itibaren infomal olarak faaliyetlerini sürdürmekte, yasal dayanağa ve sürekli bir sekreteryaya sahip bulunmamaktadır. Bu özelliğinden dolayı zaman zaman G20 bir kulüp ya da network olarak da adlandırılmaktadır, yasal zeminden yoksun olduğu için aynı zamanda de facto bir uluslararası forum olarak da karakterize edilmektedir. Çünkü önceden belirlenmiş bir üyelik kriteri, karar verme süreci ya da sorunların nasıl çözüleceği ile ilgili herhangi bir açıklama bulunmamaktadır. Kararlar prensip olarak, kültürel alışveriş ve güvene bağlı şekilde, diplomatik araçlarla karşılıklı anlaşma yoluyla alınmaktadır (European Parliament, 2015: 12-13).

G20'nin gayri resmi-infomal bir yapıda olması zaman zaman eleştiri konusu edilirken, özellikle G20 Liderleri tarafından infomal karakterin avantajlarına da vurgulamalar yapıldığı görülmektedir. Örneğin İngiltere Başbakanı David Cameron, Cannes Zirvesi için hazırlanan raporda G20'den pozitif bir biçimde bahsederek, G20'yi "infomalitenin gücü" olarak değerlendirmiştir. Cameron'a göre infomalite dolayısıyla, küresel meseleler üzerinde hızlı, esnek ve etkili bir biçimde konsensüse varılabilmektedir. Cannes Zirve Deklarasyonunda Liderler, Cameron'un bu ifadesini memnuniyetle karşılayarak, G20'nin lider ve infomal bir grup olduğu ve öyle de kalması gerektiğini vurgulamıştır. Diğer bir ifadeyle G20'nin kurumsallaşması örtülü bir şekilde reddedilmiştir (European Parliament, 2015:13).

G20'nin informal karakterinin yukarıda bahsedildiği gibi, hız, esneklik, dinamizm, bürokrasinin hantallığından uzaklaşma gibi özellikler kazandırırken diğer taraftan, G20'nin hesapverilebilirliği, şeffaflığı noktasında belirsizliklere neden olmaktadır. Çoğu zaman 5-20 sayfa arasında arasında değişen Liderler Bildirgesi'nin yanısıra, çoğu zaman bin sayfadan fazla hazırlanan diğer belgelere (Çalışma Grupları, Diyalog Forumları, Bakanlar Toplantıları, Uluslararası kurumlar tarafından hazırlanan destekleyici belgeler) sınırlı erişim gibi unsurlar ortaya çıkmaktadır. Gayri-resmi /informal karakterden dolayı G20 Zirvelerinde verilen taahhütlerin bağlayıcılığı söz konusu olmamakta, taahhütlerin uygulanmasına ilişkin zorunlu yürürlük süreçleri gündeme gelmemektedir (European Parliament, 2015: 69). G20'nin bahsedilen bu özelliği G20 taahhütlerinin uygulanmasında ve takip edilmesinde, uluslararası kamuoyuna, sendikal hareket, iş dünyasına ve diğer sivil toplum kuruluşlarına büyük sorumluluklar yüklemektedir.

G20

İkinci Bölüm

G20'NİN DÜNYADAKİ TEMSİL DURUMU ve DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ ROLÜ

II- G20'NİN DÜNYADAKİ TEMSİL DURUMU ve DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ ROLÜ

G20 ülkeleri, dünya ekonomisindeki, dünya finans sistemindeki, dünya ticaret sistemindeki ve dünya konjonktüründeki yapısı ve yeri bakımından birçok özelliğe sahip bulunmaktadır. Bu bölümde ilk olarak G20 ülkelerinin dünyadaki temsil durumuna yer verilecek, ardından, nüfusunun özellikleri analiz edilecektir. İkinci olarak; G20 ülkelerinin dünya ekonomisindeki rolü, GSYİH ve kişi başına milli gelir, ekonomik büyüme, ithalat ve ihracat, küresel finans kuruluşlarındaki rolü, Ar-Ge ve teknoloji ile küresel rekabet indeksindeki performansı incelenecektir.

A) G20 VE DÜNYADAKİ TEMSİL DURUMU

G20 Platformunun en dikkat çekici özelliklerinden birini küresel sistemdeki temsiliyet yapısı oluşturmaktadır. G20 ile kıtalar arasında dengeli bir temsiliyet sağlanmış, her kıtadan en azından bir ülke dahi olsa Platformda yer almıştır. Böylece, gelişmiş ekonomiler ile yükselmekte olan ekonomilerin aynı ortamda bir araya gelmesi sağlanmıştır.

1. G20 Ülkelerinin Künyesi

G20, farklı coğrafyaları, farklı yönetim biçimlerini, farklı para birimlerini, farklı dinleri, farklı dilleri, farklı etnik grupları ve farklı kültür havzalarını temsil eden yapısıyla uluslararası alanda özgün bir pozisyonda yer almaktadır. Tablo-7, G20 ülkelerinin bu farklılığını yansıtmaktadır.

Tablo-7: G20 Ülkelerinin Künyesi (Bölgesi, Yönetim Sistemi, Para Birimi, Din, Konuşulan Diller, Etnik Grup Yapıları)

G20 Üyesi Ülkeler ve Ait Olduğu Bölgeler	Yönetim Sistemi	Para Birimi	Din	Konuşulan Diller	Etnik Grup
ABD (Kuzey-Amerika)	-Federal Cumhuriyet -Başkanlık Sistemi	Amerikan Doları	%70'in üzerinde Hristiyan %20'ye yakın Ateist ya da hiçbir dine bağlı olmayan, Diğer (Musevi, Müslüman, Hindu, Budist ve diğer inançlar)	İngilizce, İspanyolca	Çok kültürlü ve göçmen ülkesidir. %63,7 beyaz ve Avrupalı, %16,4'i Hispanik-Latin %12,2'si siyahi Afrika, %4,7 'i Asya kökenli, %0,7'si Amerikan yerlisi, %0,2'si pasifik adaları yerlisi, %1,9'u melez ve %0,2'si diğer ırklar

Almanya (Orta-Kuzey Avrupa	Federal Cumhuriyet	Euro	%67 Hristiyanlık %4 İslam %0.24 Musevi % 1 Diğer Dinler % 29 Dinsiz	Almanca	%90'a yakın Alman Geri kalan: Türk, Avrupalı, Afrikalı, Asyalı ve diğer
Arjantin (Güney Amerika)	Federal Cumhuriyet	Peso	Hristiyanlık	İspanyolca	%86.4 Arjantin Avrupalısı % 8 Mestizo % 4 Arjantin Arabı ve Arjantin Asyalısı, diğerleri, Arjantin Kızılderilileri
Avustralya (Avustralya- Pasifik)	Federal Monarşi	Avustralya Doları		İngilizce (de-facto) (Anayasal olarak belirlenmemiştir)	Çok kültürlü bir göçmen ülkesi; % 91' Avrupa kökenliler (çoğunluğu İngiliz ve İrlandalı) % 7' Asya kökenliler % 2 civarında Aborjin ve diğer gruplar

G20 Üyesi Ülkeler ve Ait Olduğu Bölgeler	Yönetim Sistemi	Para Birimi	Din	Konuşulan Diller	Etnik Grup
Brezilya (Güney Amerika)	Federal Cumhuriyet	Real		Portekizce (Resmi dil)	%53,7 Avrupa kökenli (Portekiz, İspanyol, İtalyan, Alman, Polonyalı, vb.) %38,5 Melez %6,2 Afrika kökenli %0,5 Asyalı (çoğu Japon)
Birleşik Krallık (Kuzey-Batı Avrupa)	Üniter Parlamenter Monarşi	Pound sterling	Halkın büyük bir kısmı Hristiyanlığın çeşitli mezheplerine sahip, Ayrıca Müslüman, Musevi ve Budist ve diğer inançlar.	İngilizce, Bölgesel olarak İrlandaca, Galca ve İskoçca lehçeleri ve Kernevek dili	% 86,9 Beyaz (Britanyalı ve İrlandalı); % 5,3 Beyaz (Diğer); % 2 Siyah (%1 Karayipli, % 0,8 Afrikalı, % 0,2 diğer) % 1,8 Hintli % 1,6 Pakistanlı % 1,2 Melez % 0,5 Bengal % 0,4 Çinli % 0,3 Diğer

Çin (Asya)	Tek Partili Üniter Komünist Cumhuriyet	Çin Yuani	%42 Agnostik veya Ateist, %30 kültürel dinler ve Taoizm, %18 Budist, %4 Hristiyan, %2 Müslüman, %4 yerel dinler	Çince (Han) ve diğer etnik grupların dilleri	%92 Çinli; 55 Tanınan Azınlık Çin'deki Başlıca Etnik Gruplar Han (1,15 milyar), Zhuang (15,5 milyon), Mançu (10,6 milyon), Hui (8,6 milyon), Miao (7,4 milyon), Uygur (9,3 milyon), Tujia (8 milyon), Yi (7,7 milyon), Moğol (5,8 milyon), Tibetli (5,4 milyon) ve diğer
Endonezya (Güneydoğu Asya ve Okyanusya)	Üniter Cumhuriyet	Endonezya Rupiahı	% 85'in üzerinde Müslüman, Bunun dışında, Hristiyan, Brahmanist, Hinduist, Budist ve diğer inanç mensupları var.	Bahasa Endonezya	% 60 Malay-Java, % 14 Sunda, % 26 Melanez, Çinli ve Aborjin

G20 Üyesi Ülkeler ve Ait Olduğu Bölgeler	Yönetim Sistemi	Para Birimi	Din	Konuşulan Diller	Etnik Grup
Fransa (Avrupa)	Fransız Cumhuriyeti- Üniter devlet yapısı -Yarı Başkanlık Sistemi	Euro	Halkın yarısı Katolik Hristiyan, %30'u Agnostik ya da Ateist, %10 başka dinler, %4'ü İslam, %3'ü Protestan mezhebi, %1'i Yahudi, %1'i de Budist	Fransızca (anayasal) - 11 Fransa dili (bölgesel)	Fansız, Bask, Bröton, Katalan, Alzalı, Korsikalı, Arap-Berberi, Türk Ermeni, denizaşırı bölgelerden gelenler
Güney Afrika (Afrika)	Federatif Cumhuriyet	Rand	Hristiyanlık, İslamiyet	Afrikanca İngilizce Güney Ndebele dili, Güney Sotho dili, Kuzey Sotho dili, wati dili, Tsonga dili Tswana dili Venda dili, Xhosa dili, Zuluca	% 79.3 Siyahi %9.1 Beyaz %9.0 Melez %2.6 Asyalı

Güney Kore (Asya)	Başkanlık Cumhuriyeti	Güney Kore Wonu	%46'sı Budist, %39'u Protestan, %13'ü de Katolik'tir. Şamanizm, Konfüçyanizm ve İslam	Korece	Etnik yapı bakımından son derece homojen bir ülke
Hindistan (Güney-Asya)	Federal Cumhuriyet	Hindistan Rupisi	Hinduizm İslam Sihizm Hristiyanlık Budizm	16 resmi dil bulunmaktadır. Hintçe, İngilizce, Urduca, Marati Dili, Malayalam Dili, Tamilce, Bengalce, Telugu Dili, Kannadi Dili, Keşmir Dili, Gujarati Dili, Pencapça, Asamez Dili başlıca dillerdir.	%72 Indo-Aryan % 25 Dravid, %2 Mongoloid, % 1 Diğer

G20 Üyesi Ülkeler ve Ait Olduğu Bölgeler	Yönetim Sistemi	Para Birimi	Din	Konuşulan Diller	Etnik Grup
İtalya (Güney Avrupa)	-Üniter sistem -Parlamente Anayasal Cumhuriyet	Euro	İtalya'nın resmi dini Katoliktir. İtalya'nın tarihi ile hemen hemen aynı tarihe sahip olan ve dünya katolik dininin merkezi olarak kabul edilen ve Roma'nın içerisindeki Vatikan Devleti, katolik dininin liderliğini günümüzde de devam ettirmektedir	İtalyanca	%93.52 İtalyan % 1.32 Romen % 1.01 Kuzey Afrikalı %0.73 Arnavut % 0.28 Çinli % 0.26 Ukraynalı % 0.84 Asyalı (Çinliler hariç) % 0.50 Latin Amerikalı % 0.44 Sahra altı Afrikası % 1.19 Diğer
Japonya (Doğu Asya)	-Üniter Sistem, -Parlamente Anayasal Monarşi	Japon Yen	Şintoizm Budizm Az sayıda Hristiyanlık	Japonca	% 98.5 Japon %0.5 Koreli %0.4 Çinli % 0.6 Diğer

Kanada (Kuzey Amerika)	Federal sistem, Parlamenteer Monarşi	Kanada Doları	Büyük çoğunluk için Hristiyanlık	İngilizce Fransızca	%76.7 Beyaz %14.2 Asyalı %4.3 Yerli %2.9 Siyahi %1.2 Latin Amerikalılar %0.5 Karışık %0.3 diğer
Meksika (Latin Amerika)	Federal Cumhuriyet	Meksika Pesosu	- Hristiyanlık (Katolik ve Protestan) - Diğer	İspanyolca İspanyolca ve yerli Nahuatl ve diğerleri	%60 Melez %30 Yerli %9 Avrupa kökenli (çoğunlukla İspanyol) %1 Diğer
Rusya Federasyonu (Kuzey Avrasya)	- Federal Yarı Başkanlık - Cumhuriyet	Rus Rublesi	Hristiyanlık, İslam, Budizm, Yahudilik	Rusça, Bölgesel Diller: Çeşitli bölgelerde 27 bölgesel dil	%81 Rus %3.7 Tatar %1.4 Ukraynalı %1.1 Başkurt %1 Çuvaş %0.8 Çeçen %11 Diğer

G20 Üyesi Ülkeler ve Ait Olduğu Bölgeler	Yönetim Sistemi	Para Birimi	Din	Konuşulan Diller	Etnik Grup
Suudi Arabistan (Ortadoğu- Arap Yarımadası)	-Üniter Mutlak Monarşi	Riyal	İslam	Arapça	-Büyük bölümü, yerli kabilelerin soyundan gelen Araplar -Basra Körfezi kıyısında bir İranlı azınlık topluluğu -9 Milyona yakın yabancı işgücü
Türkiye (Avrasya)	-Demokratik üniter sistem -Parlamentar cumhuriyet	Türk Lirası	-Büyük çoğunluk İslamiyet -Diğer inançlar	Türkçe (resmi dil), Çok sayıda yerel dil	Türk, Boşnak, Arnavut, Kürt, Zaza, Gürcü, Çerkes, Pomak, Çingene, Arap, Laz, Süryani, Hemşinli, Ermeni, Yahudi, Afrika Kökenli Türkler, Dürzi, Yezidi

Avrupa Birliği (Avrupa)	-Euro, İngiliz Poundu, Çek Korunası, İsveç Kronu, Danimarka Kronu, Hırvat Kunası, Rumen Leyi, Bulgar Levası, Macar Forinti, Polonya Zlotisi	Hristiyanlık (ağırlıklı) İslamiyet, Musevilik, Budizm, Hinduizm, diğer inançlar ve ateizm.	Almanca, Bulgarca Çekçe, Danca Estonca, Felemenkçe Fince, Fransızca Hırvatça, İngilizce İrlandaca, İspanyolca İsveççe, İtalyanca Lehçe, Letonca Litvanca, Macarca Maltaca, Portekizce Rumence, Slovakça Slovençe, Yunanca ve üye ülkelerde konuşulan diğer lehçeler ve yerel diller.
------------------------------------	---	--	---

Kaynak: https://tr.wikipedia.org/wiki/Amerika_Birle%C5%9Fik_Devletleri; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Arjantin>; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Brezilya>; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Çin>; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Endonezya>; https://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%BCney_Afrika_Cumhuriyeti; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Hindistan>; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Japonya>; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Kanada>; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Kore>; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Meksika>; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Rusya>; https://tr.wikipedia.org/wiki/Saudi_Arabistan; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye>; <http://uzmanpara.milliyet.com.tr/haber-detay/genel/iste-en-cok-yabancı-isci-calistiran-ulkeler/38314/>

Tablo 7, G20 ülkelerinin ait olduğu bölge, yönetim biçimi, din, resmi dil ve etnik-grupları göstermektedir. Tablodan G20 ülkelerinin homojen özellikte olmadığı, farklı yönetim rejimlerinin egemen olduğu, çok kültürlü, çok dilli, çok dinli, çok renkli, farklı etnik unsurlardan oluştuğu görülmektedir. Bu yönüyle ele alındığında adeta Birleşmiş Milletler gibi bir görünüme sahiptir.

G20 ülkelerinin en belirgin özelliklerinden biri, farklı coğrafyadan ülkelere yer veren bir birliktelik olmasıdır. Avrupadan 4 ülke (İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya) ve Avrupa Birliği, 4 Asya ülkesi (Hindistan (Güney Asya), Çin- Japonya- Güney Kore (Doğu Asya)), 3 Latin Amerika ülkesi (Arjantin, Brezilya, Meksika), 2 Kuzey Amerika ülkesi (ABD ve Kanada), Avrasya'dan 2 ülke (Türkiye ve Rusya), 1 Afrika Ülkesi (Güney Afrika), 1 Ortadoğu ülkesi (Suudi Arabistan), 1 Avustralya kıtasından ülke (Avustralya), Okyanusya'dan 1 ülke (Endonezya-Güneydoğu Asya) G20 içerisinde yer almaktadır. Böylece G20 kurulurken, her bölgenin en azından bir ülkeyle dahi temsil edilmesine ve bölgesel güç olma faktörlerine dikkat edildiği anlaşılmaktadır.

Bölgesel dağılımda dikkat çeken noktalardan biri 500 milyonun biraz üzerinde nüfusu olan AB ülkelerinin AB ile beraber 5 sandalye ile temsil edilirken, 1 milyar 200 milyonun üzerinde nüfusu olan Afrika ülkelerinin sadece bir ülkeyle temsil edilmesidir. Bu durum G20 içerisinde bazı bölgelerin aşırı temsiline, bazı bölgelerin ise yetersiz temsiline neden olduğu gerekçesiyle zaman zaman tartışılmaktadır (European Parliament, 2015: 69).

G20 ülkeleri, yönetim biçimleri birbirinden farklılıklar içermektedir. Hem üniter, hem federal sistemler iç içe yer almakta, bu sistemlerle beraber, başkanlık sistemi, yarı- başkanlık sistemi, parlamenter sistem, anayasal monarşi, parlamenter monarşi, mutlak monarşi, cumhuriyet yönetimi ve hatta komünist cumhuriyet sistemi dahi G20 bünyesinde temsil edilmektedir.

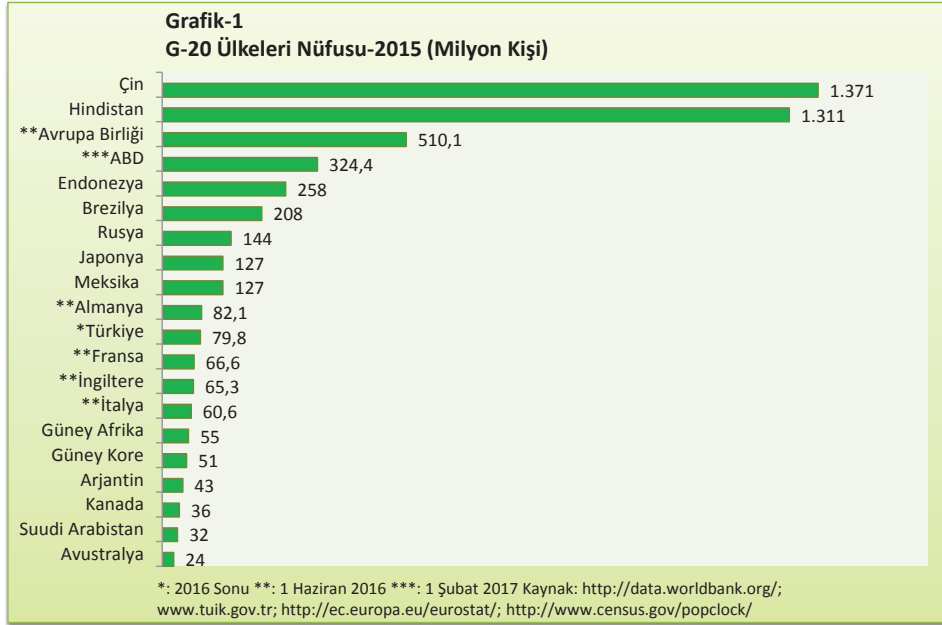
G20 ülkeleri kapsamında farklı dinlerin bulunduğu gözlenmektedir. G20 ülkelerinin, etnik farklılıklar bakımından da zengin olduğu görülmektedir. Birçok ülkenin nüfusunun içinde göçmen nüfus önemli yer

tutmaktadır. Konuşulan diller de G20'nin ayrı bir zenginliğini oluşturmaktadır. Birçok ülkede resmi dilin yanı sıra, birçok yerel dil G20 ülkelerinde konuşulmaktadır.

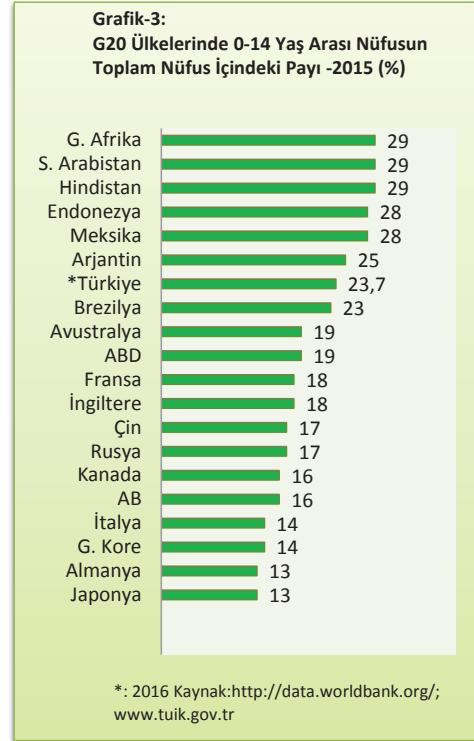
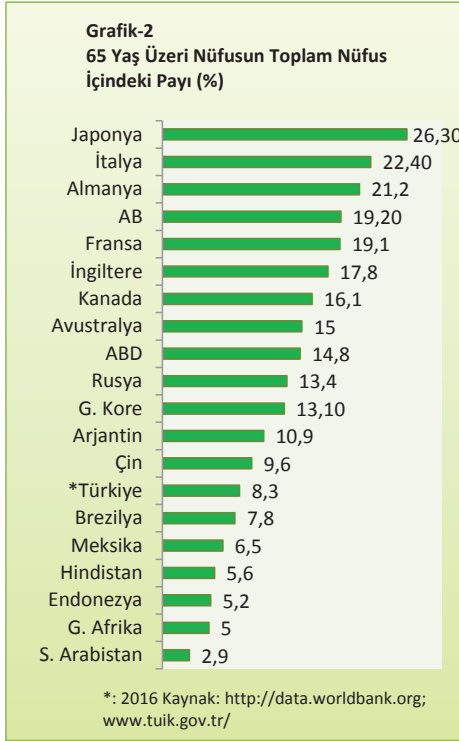
G20 içerisinde uzak kıtalar bir araya gelmekte, her ülkenin farklı yapısı ve özelliği dünyanın birbirini dinleme ve anlama zorunluluğunu ortaya çıkartmaktadır. Bu yapı, zamanda küresel sorunların çözümünde farklı deneyimlerin aktarılması, farklı bakış açılarının ortaya çıkması ve böylece G20'nin ufkunun ve vizyonunun gelişmesi için fırsatlar oluşturmaktadır.

2. G20 Ülkelerinde Nüfus ve Nüfusun Yapısı

G20'nin temsil gücünü gösteren en önemli özelliklerden biri nüfusunun büyüklüğüdür. Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı da nüfusun dinamizmini göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Aşağıda yer alan Grafik-1, 2015 yılındaki G20 ülkelerinin nüfusunu göstermekte, Grafik-2, 65 yaş üzeri nüfusun, Grafik-3, 0-14 yaş arası nüfusun oranını yansıtmakta, Grafik-4 ise G20 ülkelerinde ortalama yaşı (medyan yaş) ortaya koymaktadır.

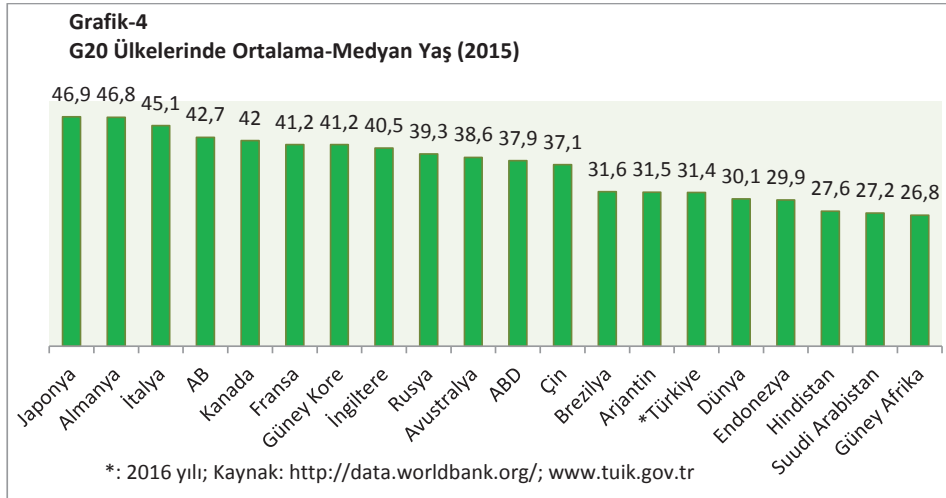
Grafik-1, G20'nin dünya nüfusunun önemli bir kısmını kapsamına aldığını, temsil ettiğini ortaya koymaktadır. 5 milyara yakın nüfusu temsil eden G20 yaklaşık 7.4 milyarlık dünya nüfusunun üçte ikisini (%64) temsil eden bir yapıdadır. G20'nin işleyiş sürecinde platforma davet edilen ülkeler de dikkate alındığında dünya nüfusu katılım oranı daha da yükselmektedir. G20 nüfusunun kapsayıcılığında kaynaklı bu özelliği, G20'yi çok sayıda uluslararası organizasyondan farklı kılan bir boyuta taşımaktadır.

G20 ile beraber sadece temsil edilen nüfusta artış yaşanmamış aynı zamanda nüfusun yapısında da önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Grafik-2 ve Grafik 3'te G7 ülkelerinde daha yaşlı nüfus yapısı dikkat çekerken, G20 ülkeleriyle beraber bu kompozisyonun gençleşme yönünde değişmeye başladığı gözlenmektedir. Örneğin, G7 içerisinde yer alan 65 yaş üzeri nüfusun ülke nüfusu içindeki payı Japonya'da %26'nın, İtalya'da % 22'nin, Almanya'da % 21'in, en düşük oranı ile Kanada'da bile % 16'nın üzerinde yer almaktadır. Buna karşılık, G20'de 65 yaş ve üzeri nüfusun oranı Suudi Arabistan'da % 2.9, Güney Afrika, Endonezya ve

Hindistan'da % 5'ler, Türkiye'de % 7.5, Çin'de 9.6 seviyesinde olup G7 ve G20 'de aşırı bir farklılık göze çarpmaktadır.

0-14 yaş arası nüfus, nüfusun yenilenme seviyesini göstermektedir. 0-14 yaş arası nüfusun toplam nüfus içindeki oranı incelendiğinde de G20 ülkelerinin dinamik yapıda olduğu görülmektedir. G7 ülkelerinin tamamında bu oranın, %20'nin altında olduğu gözlenmektedir. Japonya ve Almanya'da 0-14 yaş arası çocuk nüfusun oranı %13'lere kadar gerilerken, G7 dışındaki G20 ülkeleri arasında birçok ülkede bu oran %20'lerin üzerinde yer almaktadır. Güney Afrika, Suudi Arabistan ve Hindistan'da 0-14 yaş grubunun toplam nüfus içindeki oranı %29 ile zirvede yer alırken, Meksika ve Endonezya'da % 27.4'dir. Türkiye'de ise 0-14 yaş arası nüfusun toplam nüfus içerisindeki payı azalma eğiliminde olup 2016 yılı için %23.7 seviyesinde yer almaktadır.

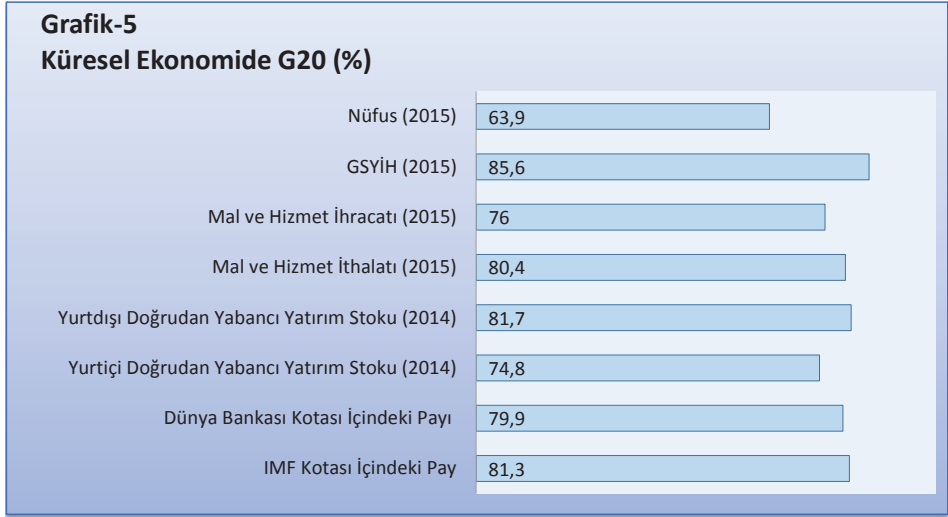
Ortalama yaş da G7/G8 ülkeleriyle kıyaslandığında genç görünüm sergilemektedir. Çoğu G7 ülkesinde 40 yaşın üzerinde olan ortalama yaş, G20 üyeleriyle beraber gençleşmiştir. Ortalama yaş, Japonya ve Almanya'da sırasıyla 46.9 ve 46.8 iken Güney Afrika'da 26.8, Suudi Arabistan'da 27.2, Hindistan'da 27.6, Endonezya'da 29.9, Türkiye'de ise 2016 itibariyle 30.5'dir. Özetle ekonomik dinamizmi besleyen genç, yenilenen ve dinamik bir nüfus yapısının G7'ye oranla G20'nin en belirgin özelliklerinden birini oluşturduğu görülmektedir.

B) G20 VE DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ ROLÜ

G20 ülkeleri, küresel ekonomide baskın bir konumda yer almaktadır. Bu kısımda, küresel ekonomi içerisinde G20 ülkelerinin rolü; gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH), kişi başına milli gelir, ekonomik büyüme, ihracat ve ithalat, yabancı yatırımlar, yabancı yatırımlar, küresel finans kuruluşlarındaki yeri, Ar-Ge ve teknoloji ile, küresel rekabet indeksindeki performansları bakımından değerlendirilmektedir.

1. G20 Ülkelerinin Dünya Ekonomisindeki Rolü

G20 ülkeleri, dünya ekonomisinde, ticaretinde ve küresel finans içerisinde önemli roller oynadığı görülmektedir. G20 ülkeleri, dünya nüfusunun % 64'ünü, dünya ekonomisinin %85'ini, dünya mal ihracatının %76'sını, dünya mal ithalatının %80'ini, yurtdışı doğrudan yabancı yatırım stokunun %81'ini, yurtiçi doğrudan yabancı yatırım stokunun %81'ini oluşturmaktadır. Küresel finans sisteminin temel aktörleri arasında yer alan IMF ve Dünya Bankası içerisinde de yaklaşık olarak %80 oranında temsil edilmektedir.

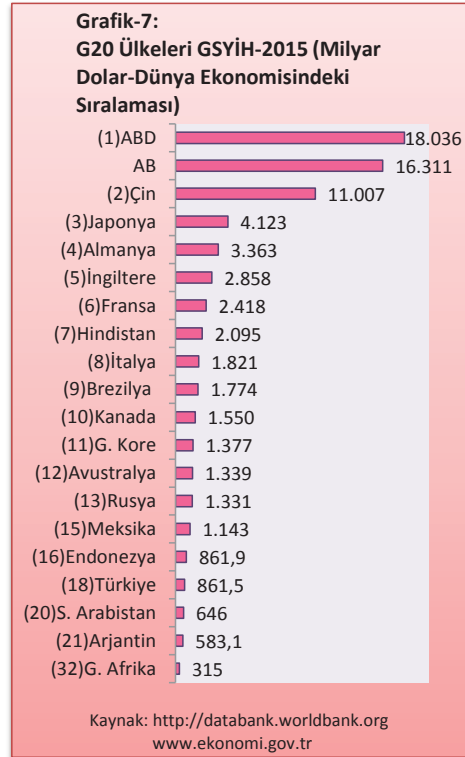
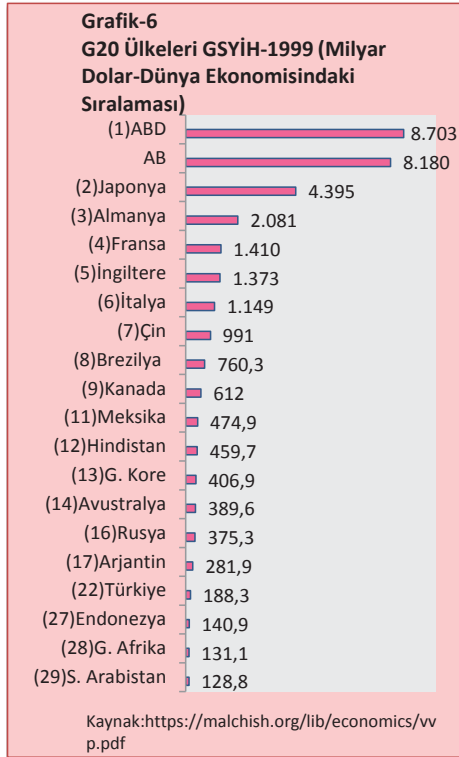
Kaynak: www.g20.org; www.ilo.org; www.worldbank.org

Grafik-5'te yer verilen dünya ekonomisine ait temel özellikler, G20'nin küresel sistem içindeki pozisyonunu, rolünü ve önemini net bir biçimde ortaya koymaktadır. G20, dünya nüfusunun yaklaşık % 64'ünü temsil

eden yapısı, küresel ekonominin %85'ini bünyesinde taşıması, dünya mal ve hizmet ihracatındaki (%76) ve ithalatındaki (%80) payı, doğrudan yabancı yatırımlar içindeki konumu ile IMF (%81) ve Dünya Bankası (%80) gibi küresel finansal içindeki ağırlığı nedeniyle küresel ekonomik sistemin Birleşmiş Milletlerden sonra temsil gücüne sahip en önemli aktörü olduğunu göstermektedir.

2. G20 Ülkelerinde GSYİH ve Kişi Başına Milli Gelir

Küresel ekonominin içinde oldukça önemli bir yeri bulunan G20 ekonomileri, ekonomik büyüklük olarak ve kişi başına düşen gelir bakımından dünyanın en gelişmiş ve yükselen ekonomilerini bir arada bulundurmaktadır. Grafik 6 ve 7 kuruluş döneminde ve günümüzde G20'nin küresel ekonomi içindeki ağırlığını ortaya koymakta; Grafik 8 ve 9 ise G20 ekonomilerinin kuruluş döneminde ve günümüzde kişi başına düşen gelir bakımından pozisyonunu yansıtmaktadır.

Küresel ekonomide ilk 20 sırada yer alan ülkelerin büyük çoğunluğu G20 içerisinde yer almaktadır. Grafik 6 ve 7 verileri incelendiğinde, G20 ülkelerinin küresel GSMH'nin % 85'ini oluşturan dünyanın en büyük gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerden oluştuğu gözlenmektedir. G20'nin temellerinin atıldığı 1999 yılında dünyanın 10. Büyük Ekonomisi İspanya, 15. Büyük Ekonomisi Hollanda, 18. büyük ekonomisi İsviçre, 19. Büyük Ekonomisi Belçika ve 20. Büyük Ekonomisi İsveç olmasına rağmen G20'de temsil edilmemiştir. Buna karşın 1999 yılında 22. sırada yer alan Türkiye, 27. sırada yer alan Endonezya, 28. sırada yer alan Güney Afrika ve 29. Sırada yer alan Suudi Arabistan ise yükselmekte olan ekonomiler kapsamında G20 sürecine dahil olmuştur.

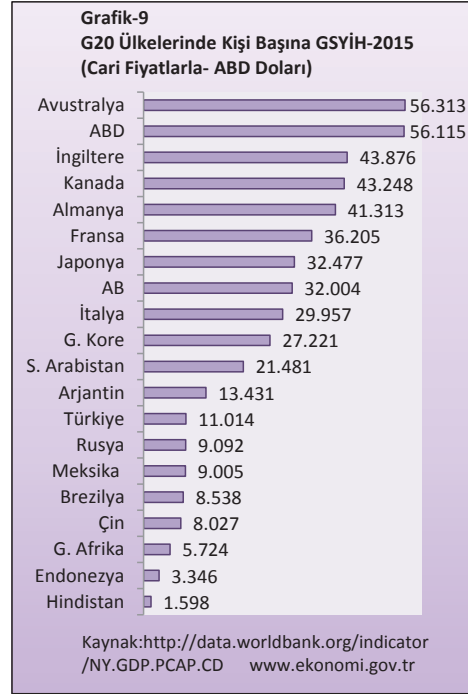
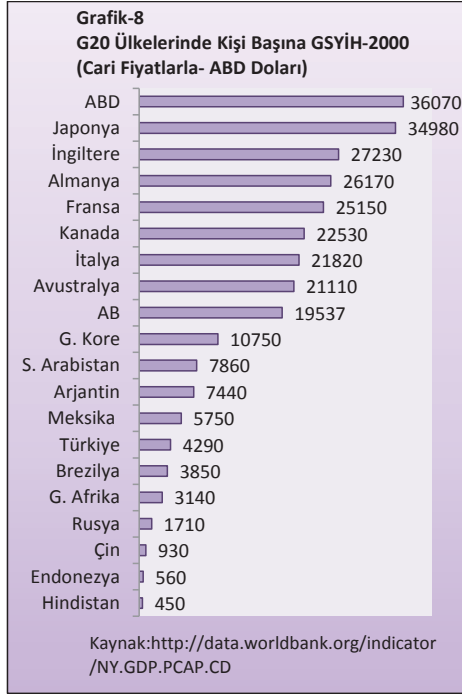
2015 yılı verilerine göre ise, Güney Afrika ve Arjantin dışındaki ülkelerin tamamı küresel ekonomide ilk 20 içerisinde yer almaktadırlar. G20 üyesi Arjantin küresel ekonomide 21. sırada, Güney Afrika ise 32. sırada yer almaktadır. Şunu da belirtmek gerekir ki, G20, dünyanın ilk 20 ekonomisini değil, gelişmiş ve yükselen piyasa ekonomilerini temsil etmektedir. 2015 yılı verilerine göre G20 içerisinde 14. sırada yer alan İspanya'ya, 17. sırada yer alan Hollanda'ya ve 19. sırada yer alan İsviçre'ye yer verilmemiştir. İspanya Daimi Misafir ülke olarak G20 sürecinde yer almaktadır. Hollanda ve diğer AB ülkeleri AB tarafından temsil edilmektedir.

Grafiklerden açıkça görüldüğü üzere G20 üyelerinin ekonomik yapısında birtakım değişimler ortaya çıkmaktadır. Gözlemlenen en belirgin özellik yükselmekte olan ekonomilerin (emerging markets) ileri sanayileşmiş ülkelerinden çoğu zaman daha hızlı büyümesidir. İleri sanayileşmiş ülkelerin çoğunda 1999-2015 yılları arasındaki 16 yıllık dönemde GSYİH artışı, ortalama olarak 2 kat artış göstermişken (aynı dönemde Japonya'da daralma, Kanada ise 3 kata yakın ekonomik büyüme gerçekleşmiştir), yükselen piyasa ekonomilerinin ekonomik büyümesi daha anlamlı seviyelerde gerçekleşmiştir. Örneğin Çin 1999 yılında dünyanın en büyük 7. ekonomisi iken (yaklaşık 1 trilyon Dolar) 2015 yılı itibariyle, ekonomik büyüklüğünü 11 kat artırarak (11 trilyon Dolar), dünyanın 2. Büyük ekonomisi konumuna yükselmiştir. Aynı dönemde 1999 yılında da günümüzde de dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD GSYİH'si

8.7 trilyon Dolardan 18 trilyon Dolara ulaşarak 2 katın üzerinde bir büyüme gerçekleştirmiştir.

Diğer G20 üyelerinin de küresel ekonomideki payını artırması belirgin bir özellik olarak öne çıkmaktadır. Örneğin; 1999-2015 arası dönemde G20 üye ülkelerinden Türkiye ekonomisi 3 kata yakın, Hindistan ekonomisi 4,5 kat ve Suudi Arabistan ekonomisi ise 5 kat, Endonezya ekonomisi ise 6 kattan fazla GSYİH artışı gerçekleştirmiştir.

G20 platformu, kişi başına düşen gelir bakımından da dünyanın en gelişmiş ekonomiler ile yükselmekte olan ekonomileri bir araya getirmektedir. 2015 yılında Hindistan KBG bakımından 1598 Dolar ile G20 ülkeleri arasında en düşük noktada yer alırken, Avustralya 56 313 Dolar ile zirvede yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle G20 ülkeleri arasında yaklaşık 40 katlık bir gelir farklılığı yaşanmaktadır.

Grafik 8 ve 9'a bakıldığında, gelişmiş ülkeler gelirlerini ortalama 1.5 kat artırdığı görülmektedir. (Avustralya ise kişi başına geliri 3 kata yakın oranda artırmayı başarmıştır). Gelişmekte olan ülkeler arasında ise çar-

pıcı artışlar sözkonusu olmuştur. Örneğin, aynı zaman diliminde Çin 9 kata yakın, Endonezya 6 kat, Rusya 5 kattan fazla Güney Kore ve Suudi Arabistan 3 kata yakın, Arjantin, Brezilya ve Türkiye 2 kattan fazla, ve Güney Afrika ise 2 kata yaklaşan oranda kişi başına gelirdede artış yaşanmıştır.

3. G20 Ülkelerinde Ekonomik Büyüme

G20 ekonomilerinde ekonomik büyüme incelendiğinde ülkeden ülkeye değişen farklılıklar olduğu gözlenmektedir. G20 Platformunun küresel ekonomik kriz nedeniyle Liderler seviyesinde toplanmaya başladığı 2008 yılından itibaren, birçok ülkenin ekonomik büyümesinde yavaşlama dikkat çekmektedir. Tablo-8, G20 ülkelerinin 2008-2015 yılları arasındaki ekonomik performanslarını yansıtmaktadır.

Tablo- 8: G20 Ülkelerinde Ekonomik Büyüme Oranları (2008-2015)

G20 Üyesi Ülkeler	2008-2015 Arası Büyüme Oranları							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ABD	-0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Almanya	1.1	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Arjantin	3.1	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Avustralya	3.7	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Birleşik Krallık	-0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Brezilya	5.0	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Çin	9.6	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Endonezya	6.0	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Fransa	0.2	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Güney Afrika	3.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Güney Kore	2.8	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Hindistan	3.9	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
İtalya	-1.0	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Japonya	-1.0	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Kanada	1.2	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Meksika	1.4	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Rusya Fed.	5.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Suudi Arabistan	8.4	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5

Türkiye	0.7	-4.8	9.2	8.8	2.1	4.2	2.9	4.0
AB	0.5	-4.4	2.1	1.8	-0.5	0	1	2.2
Gelişmekte Olan Ülkeler	5.7	2.0	7.4	6.1	4.8	5.3	4.9	4.3
Yüksek Gelirli Ülkeler	0.2	-3.4	2.8	1.9	1.4	1.4	1.8	1.6
Euro Bölgesi	0.3	-4.1	1.7	1.7	0.7	-0.4	1.1	2.0
Dünya	1.5	-2.2	3.9	3.1	2.4	2.5	2.7	2.6

Kaynak: - The World Bank, Global Economic Prospects- Navigating Strong Currents, January 2011, Volume 2, sf: 4, January 2011. Erişim: <http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/GEP/GEParchives/GEP2011a/GEP2011JanFullReport.pdf>

-World Bank Group, Global Economic Prospects- Coping with policy normalization in high-income countries, sf: 16. Erişim: <http://www.micci.com/downloads/digests/eberita/2014/16/wb.pdf>

- World Bank Group, Global Economic Prospects- Having Fiscal Space and Using It, January 2015, sf: 192, 193 Erişim: https://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/GEP/GEP2015a/pdfs/GEP15a_web_full.pdf
www.worldbank.org.

-World Bank Group, Global Economic Prospects- Divergences and Risks, January 2016, sf: 4. Erişim: <http://pubdocs.worldbank.org/en/842861463605615468/Global-Economic-Prospects-June-2016-Divergences-and-risks.pdf>

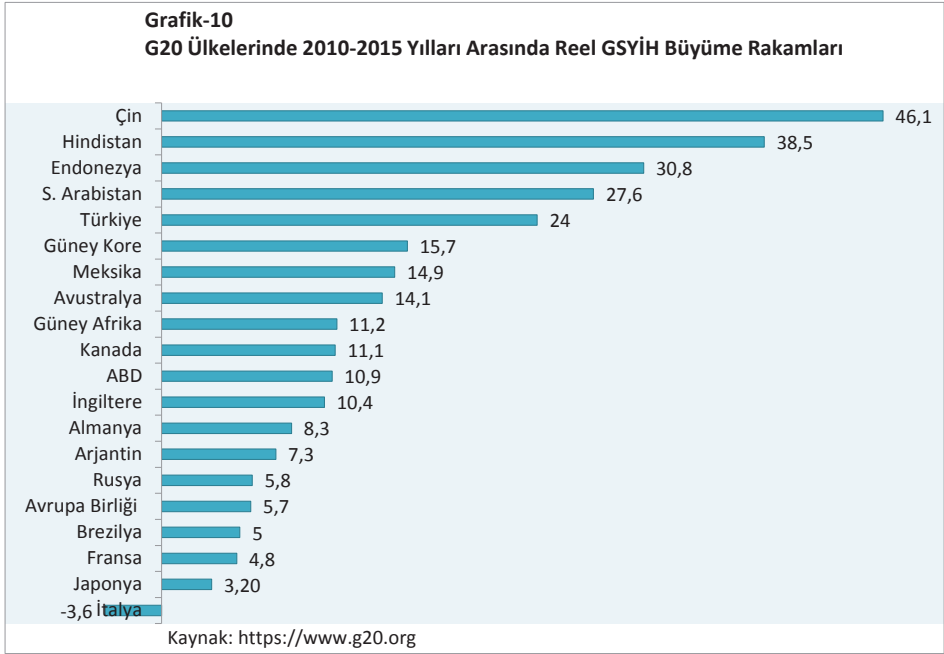
- The World Bank, Global Economic Prospects- Managing growth in a volatile World-Volume: 5, June 2012, Volume 5, sf: 2.

Erişim: <http://pubdocs.worldbank.org/en/840901443469752217/Global-Economic-Prospects-June-2012-Managing-growth-in-a-volatile-world.pdf>

Tablo-8 dikkatle incelendiğinde özellikle 2009 yılında dünya ekonomisinde ciddi daralma yaşandığı dikkat çekmektedir. Ekonomik daralma hem gelişmekte olan ülkelerde (%2), hem de yüksek gelirli ekonomilerde (-3.4) gözlenmektedir. Büyüme rakamları, gelişmekte olan ülkelerde 2008-2015 yılları arasında hiçbir zaman negatife dönüşmemesine rağmen, yüksek gelirli ülkelerde daha belirgin, zaman zaman negatif düşüşler gerçekleşmiştir. AB ve Euro Bölgesi bu dönemde düşük büyüme performansı sergilemiştir.

G20 ülkeleri incelendiği zaman da, G20 bünyesinde yer alan gelişmekte olan ekonomilerin kriz dönemlerinde daha iyi performansa sahip olduğu, sanayileşmiş ülkelerin ise ekonomik krizden daha olumsuz etkilendiği gözlenmektedir. Gelişmekte olan ülkeler arasında ekonomik krize karşı meydan okuyan ülkelerin başında Çin gelmektedir. Bahsedilen dönemde, büyüme oranı bakımından % 6.9'un altına düşmeyen, hatta % 10'un

üzerine dahi çıkan bir tablo sergilemiştir. 2010-2015 yılları arasında Çin ekonomisi % 46.1 oranında reel büyüme kaydederek tüm G20 ülkeleri arasındaki en iyi performansı ortaya koymuştur. Hindistan ve Endonezya da 2008-2015 arası döneme, yüksek performanslarıyla damgasını vurarak sırasıyla % 38.5 ve % 30.8'lik reel büyüme rakamlarıyla dünya ekonomisindeki rolünü güçlendirmiştir. 2010-2015 döneminde bu ülkeleri % 27.6'lık bir rakamla Suudi Arabistan, %24'lük rakamla Türkiye ve % 15.4'lük bir seviye ile Güney Kore takip etmektedir.

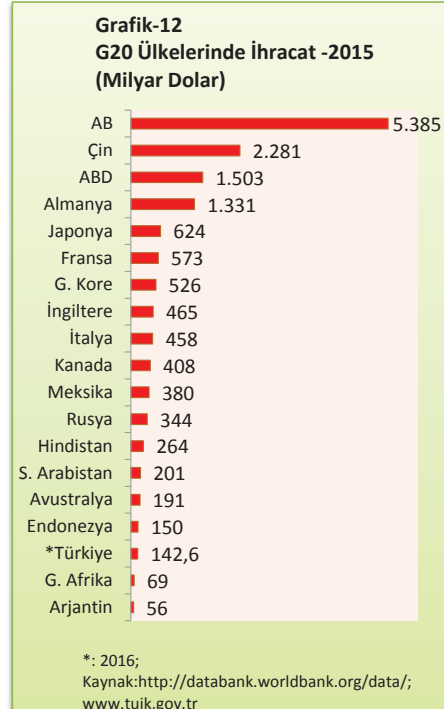
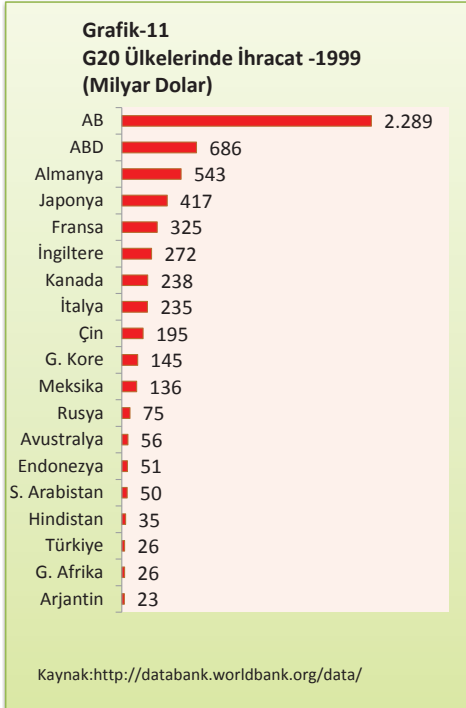

İleri sanayileşmiş ülkelerin ise ekonomik krizden daha derin etkilendikleri gözlenmektedir. Bu süreçte en sert düşüşlerden biri de AB genelinde yaşanmıştır. Bu süreçte AB % 5.7 oranında reel bir büyüme kaydederek en zayıf büyüme gösteren üyeler arasında yer almaktadır. G20 ülkeleri arasında İtalya 2010-2015 dönemi arasında % 3.6 oranına küçülerek üye ülkeler arasında tek negatif performans ortaya koyan ülke olmuştur. Japonya ve Fransa da % 5'in altındaki bir büyüme performansı dikkat çekmektedir.

G20 ülkelerini, Liderler seviyesinde toplanmaya iten en etkili nedenler, küresel kriz nedeniyle yaşanan bu gelişmelerdir. G20 Platformu, önerdiği ve geliştirdiği politikalarla üye ülkelerin performanslarını artırmayı hedeflemiştir.

4. G20 Ülkelerinde İhracat ve İthalat

G20 ülkeleri dış ticaret göstergeleri bakımından değerlendirildiğinde dünya ticaretinde önemli roller üstlendiği göze çarpmaktadır. Aşağıda yer alan Grafik 11 ve 12 bu durumu ihracat bakımından, Grafik 13 ve 14 ise ithalat bakımından ortaya koymaktadır.

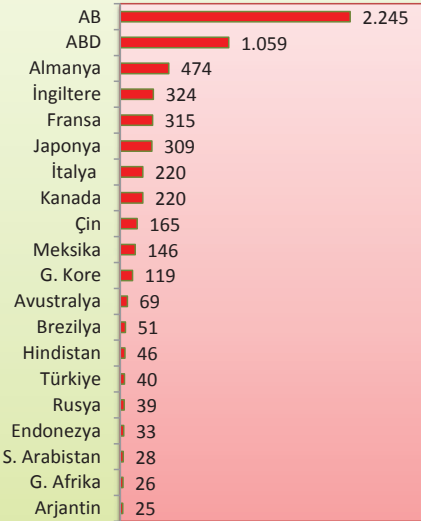
Grafik 11, 12, 13 ve 14 verileri incelendiğinde, G20 ülkelerinin küresel ticaretin % 75'inden fazlasını oluşturan dünyanın en büyük gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerden oluştuğu gözlenmektedir.

Avrupa Birliği ile beraber ele alındığı zaman 28 üyeli AB'nin en büyük dış ticaret hacmine sahip üye olduğu görülmektedir. AB'nin, 2015 yılındaki 16 Trilyon Doların üzerindeki küresel ihracatının neredeyse üçte birini gerçekleştirdiği gözlenmektedir.

Ülkeler düzeyinde bakıldığında ise G20 içerisindeki ekonomik denge, yükselen piyasa ekonomileri lehine hızla değişmektedir. Özellikle Çin ekonomisinin çok hızlı büyüdüğü, G20'nin kurulduğu yıllarda ticaret göstergeleri bakımından birçok ülkeden geri noktada olduğu, ancak günümüzde 2.2 Trilyon Doların üzerinde bir ihracatla, 12 kata yaklaşan bir artış gösterdiği, 1999 yılında dünyanın 8. büyük ihracatçısı iken 2015 yılında dünyanın en büyük ihracatçısı konumuna yükseldiği görülmektedir. En yakın takipçisi ABD'nin 1.5 Trilyon Dolarlık ihracat rakamı göz önüne alındığında açık ara ihracat lideri olduğu gözlenmektedir.

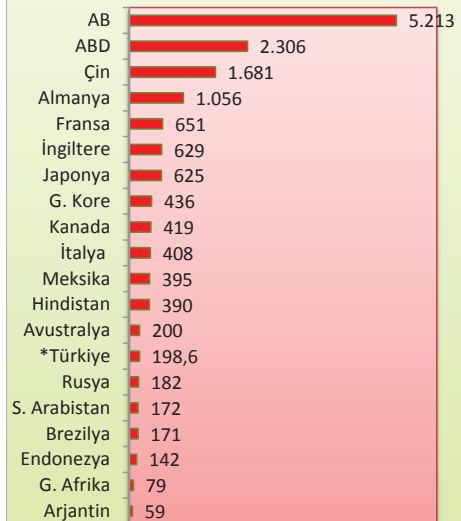
1999-2015 arası dönemde yükselen piyasa ekonomilerinin ihracat seviyelerinde çarpıcı gelişmeler yaşanmıştır. Örneğin Hindistan bu dönemde ihracatını yaklaşık olarak 8.5 kat, Suudi Arabistan 4 kat, Türkiye 6 kat, Brezilya ve Güney Afrika 3 kat, Güney Kore 3.5 kat ve Endonezya 4 kat artırmıştır. Aynı zaman diliminde ileri sanayileşmiş ülkelerin birçoğunda da ihracatın arttığı, ancak yükselen ekonomilerle kıyaslandığında bu artışın daha düşük seviyede kaldığı görülmektedir. Örneğin, ABD'de

Grafik-13
G20 Ülkelerinde İthalat-1999
(Milyar Dolar)

Kaynak: <http://databank.worldbank.org/>

Grafik-14
G20 Ülkelerinde İthalat- 2015
(Milyar Dolar)

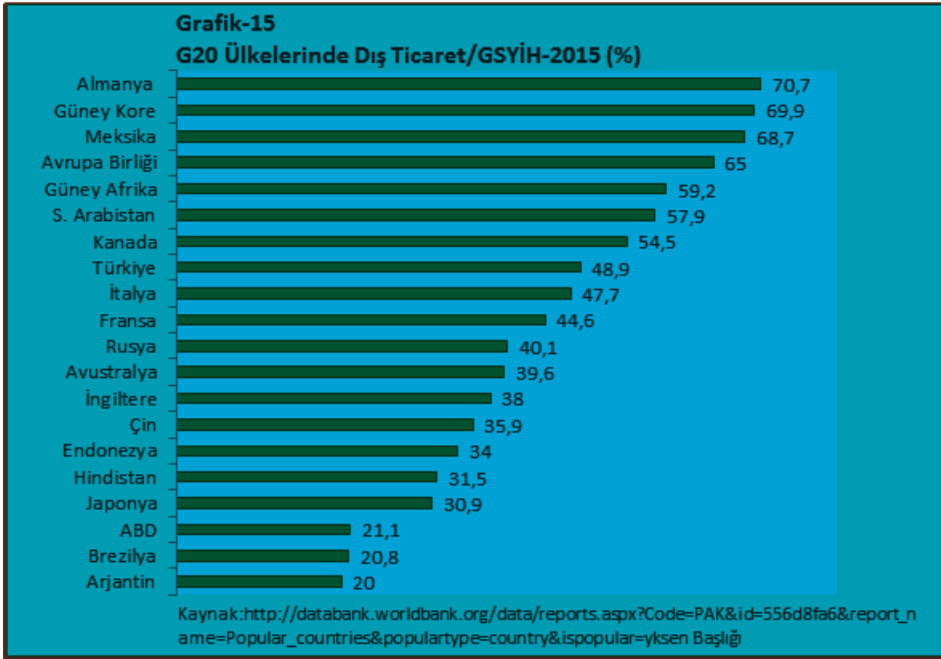
*: 2016;

Kaynak: <http://databank.worldbank.org/>;
www.tuik.gov.tr

bu artış 2 kat, Almanya’da 2.2 kat, İngiltere’de yaklaşık 2 kat ve Japonya’da 1.4 kat seviyelerinde gerçekleşmiştir.

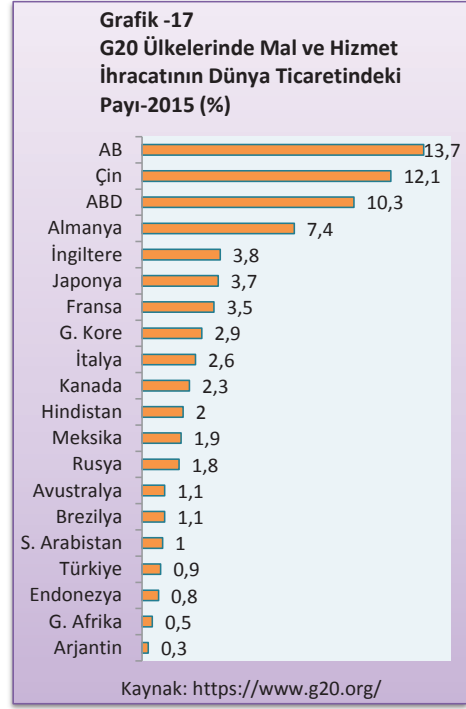
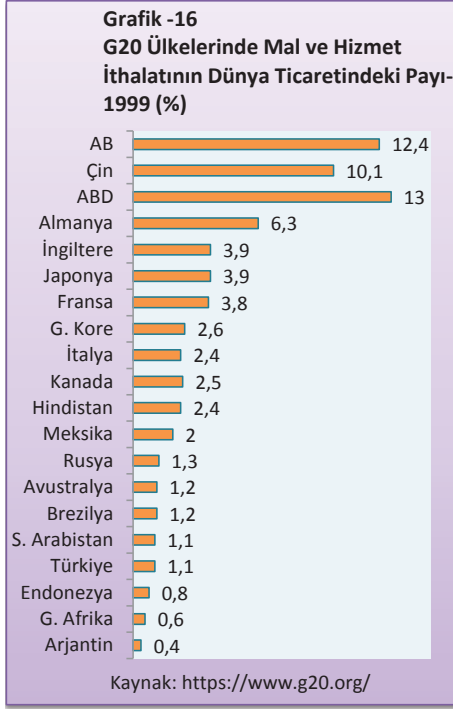
G20 ülkeleri sadece ihracatta değil aynı zamanda ithalatta da dünyanın en başat oyuncusudur. Küresel ticaretteki gelişmeye paralel olarak, mal ithalatında da artış gerçekleşmiştir. İhracat rakamlarında olduğu gibi ithalat rakamlarında da en önemli rakamlar AB tarafından gerçekleştirilmektedir. 1999 yılında yaklaşık 6 Trilyon Dolarlık, 2015 yılında 16.5 trilyon Dolarlık küresel ithalatın üçte biri AB ülkeleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Ülkeler düzeyinde ele alındığında ise ABD’nin 1999-2015 arası dönemde en fazla ithalat yapan ülke statüsünü iyice perçinlediği görülmektedir.

Özetle dünya ekonomisinde 1999-2015 arası dönemde, ticaret ekseninin yükselen piyasa ekonomilerinin lehine kaymaya başladığı, küresel ihracat içerisinde bu ülkelerin payının ve etkisinin arttığı görülmektedir.

G20 ülkelerinin bir özelliği de dış ticaretin GSYİH içindeki payının seviyesidir. Ülkelerin, % 20’den % 70’lere kadar uzanan seviyede dış ticaretin pay aldığı görülmektedir. Almanya, Kore, Meksika ve AB bu noktada % 60’ların üzerindeki bir rakamla dikkat çekmektedir.

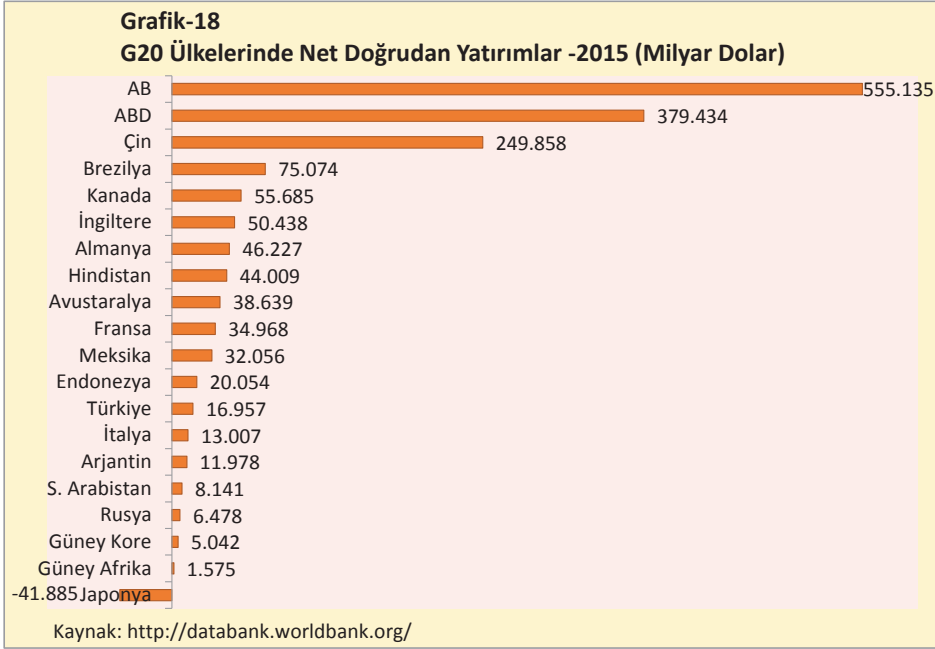
G20 ülkelerinin mal ticareti yanısıra mal ve hizmet ticareti birlikte değerlendirildiğinde de küresel ekonomide yüksek bir performansa sahip olduğu görülmektedir. Grafik 16 ve Grafik 17 bu durumu özetlemektedir.

Yukarıdaki tablo analiz edildiğinde küresel mal ve hizmet ihracatının % 76'sının, küresel mal ve hizmet ithalatının % 80,4'ünün G20 ülkeleri tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu noktada 28 üyeli AB hem ihracat hem ithalat alanında öncü bir role sahiptir. Ülkeler düzeyinde bakıldığında, 2015 yılında mal ve hizmet ihracatında liderliği Çin, mal ve hizmet ithalatında liderliği ABD bulundurmaktadır. AB, Çin ve ABD, üçü birlikte küresel mal ve hizmet ticaretinin % 36'lık kısmını gerçekleştirmektedirler. Bu noktada gelişmekte olan ülkelerin küresel ticaretten küçük pay aldıklarını da ilave etmek gerekir.

5. G20 Ülkelerinde Yabancı Yatırımlar

G20 ülkeleri yabancı sermaye yatırımları bakımından da önemli roller üstlenmektedir.

2014 yılı verilerine göre, yurtdışındaki yabancı sermaye yatırım stokunun 81.7 'sini, yurtiçindeki yabancı yatırım stokunun %74.8'ini oluşturan G20 ülkeleri, yabancı yatırımlar konusunda cazibe noktası olmayı sürdürmektedir. 2015 yılında 28 üyeli AB, ABD ve Çin ekonomileri net yabancı yatırımlar konusunda açık ara önden gitmektedir. 2015 yılında Japonya ekonomisi dışında diğer bütün G20 ülkeleri net yabancı yatırımlar konusunda pozitif noktada yer almaktadır.

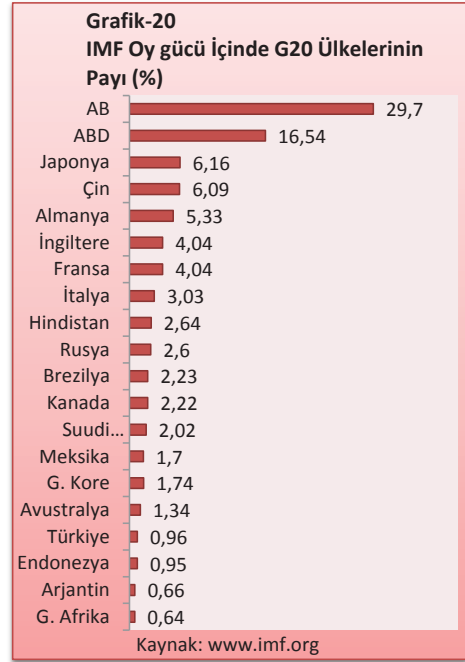
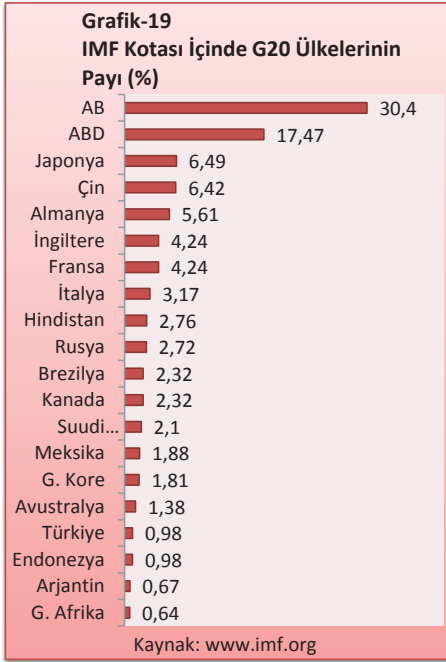
6. G20 Ülkelerinin Uluslararası Finans Kuruluşlarındaki Rolü

G20 ülkeleri uluslararası finans sisteminin de önemli temsilcileri olarak yer almaktadır. Uluslararası kurumlar olarak IMF ve Dünya Bankası, küresel finans sisteminde, ülkelerin ekonomik görünümünün değerlendirilmesinde, kredi verme mekanizmalarında önemli roller üstlenmektedir. G20 ülkelerinin bu yapı içerisindeki rolü dikkat çekicidir.

189 üyesi bulunan IMF ve Dünya Bankası, kota sistemiyle faaliyetlerini sürdürmektedir. Kotalar, ülkelerin makro-ekonomik büyüklüklerine göre belirlenmektedir. Bu kapsamda; ülkelerin GSYİH'sı % 50 ora-

nında, dışa açık olma durumu % 30 oranında, ekonomik değişkenlik %15 oranında ve uluslararası rezervleri ise % 5 oranında etkili olmaktadır (www.imf.org). Kotalar, ülkelerin IMF ve Dünya Bankası'na katılım seviyesini, oy gücünü ve ihtiyaç halinde ne kadar destekten yararlanacağını ortaya koymaktadır.

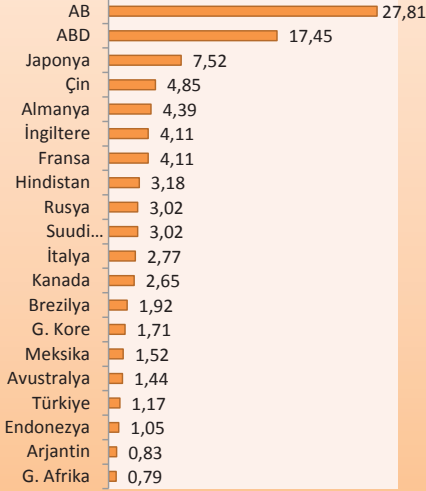
Grafik-19 ve 20 G20 ülkelerinin IMF kotası ve oy gücü içindeki payını, Grafik-21 ve 22 ise G20 ülkelerinin Dünya Bankası kurumlarından olan Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBDR) kotası ve oy gücü içindeki payını göstermektedir. Grafik 23 ise G20'nin toplamda IMF ve kota sistemi içindeki ağırlığını göstermektedir.

G20 ülkelerinin IMF ve Dünya Bankası kotası içindeki payı yaklaşık %80, oy gücü içindeki payı ise yaklaşık %77'dir.

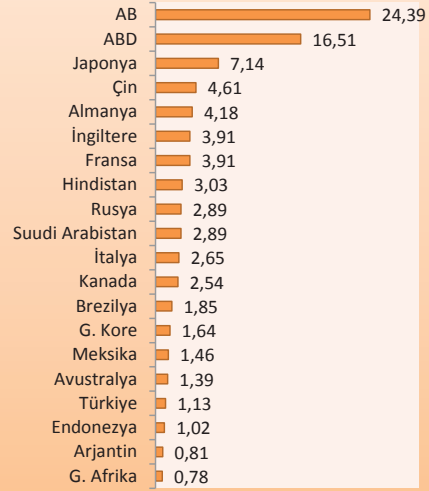
IMF sistemi içerisinde köklü değişikliklerin yapılması için %85'lik oy çoğunluğuna ihtiyaç bulunmaktadır. Bu özellik dikkate alındığında tek başına ABD'nin veto yetkisine sahip olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle ABD bu sistem içerisinde belirleyici bir aktör pozisyonunda yer almaktadır.

Grafik-21
Dünya Bankası (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası) Kotası İçinde G-20 Ülkelerinin Payı (%)

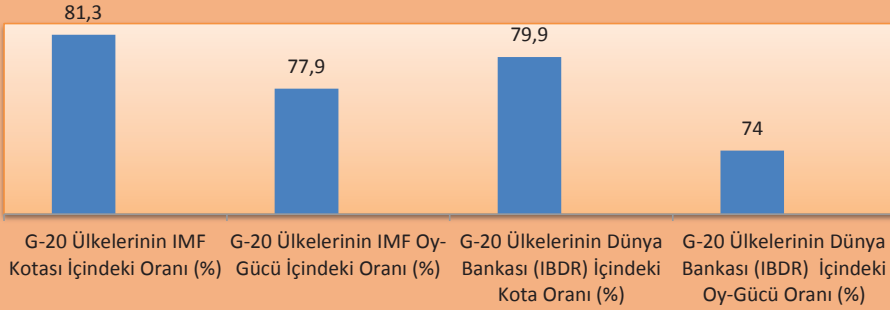
Kaynak: <http://siteresources.worldbank.org/BODINT/Resources/278027-1215524804501/IBRDCountryVotingTable.pdf>

Grafik-22
Dünya Bankası (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası) Oy Gücü İçinde G-20 Ülkelerinin Payı (%)

Kaynak: <http://siteresources.worldbank.org/BODINT/Resources/278027-215524804501/IBRDCountryVotingTable.pdf>

Grafik-23
G-20 Ülkelerinin Küresel Finansal Sistem İçindeki Payı (%)

IMF ve Dünya Bankasının temsildeki kota sistemine dayalı yapısı, son yıllarda tartışılmakta, G20'nin de vazgeçilmez gündemini oluşturmaktadır. G20 kuruluş yıllarından itibaren hemen her toplantısında; IMF ve Dünya Bankasının, üye ülkelerin ekonomik önemlerini daha iyi yansıtmaması, daha adil kota payları bölüşümüne dayalı, küresel mali istikrarın

artmasını hedefleyen, IMF'nin etkinliğinin ve güvenilirliğinin geliştirilmesi için az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin IMF sisteminde daha fazla temsil edilmesi üzerinde durmuştur. Nitekim 2010 yılında IMF İcra Kurulu tarafından kabul edilen Kota Reformu 2015 yılı Aralık ayında son olarak ABD'nin de onayını alarak yürürlüğe girmiştir.

IMF sisteminde 2010 yılında kabul edilen 2015 sonunda yürürlüğe giren değişikliğe göre; yükselmekte olan piyasa ekonomilerine ve gelişmekte olan ekonomilere IMF sisteminde daha fazla rol verilmiştir. Böylece, gelişmekte olan ülkeler lehine % 6'lık bir kota artışı gerçekleşmiştir. Yeni sistemde BRICS ekonomileri-Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika IMF sisteminde daha fazla temsil edilmeye başlanmıştır (<http://www.imf.org/external/about/govrep.htm>). Çin, Brezilya, Rusya ve Hindistan IMF'de ilk 10 içerisinde temsil edilmeye başlanmıştır.

IMF-2010 Reformu kapsamında, İcra Kurulundaki, en büyük 5 kotaya sahip ülkeden oluşan "atanmış icra direktörleri" kategorisinin sona ererek, IMF İcra Direktörleri Kurulunun sadece seçilmiş icra direktörlerinden oluşması hedeflenmiştir. Bu reformla, IMF İcra Kurulunda yer alan gelişmiş Avrupa ülkelerinin, kendilerinde bulunan iki sandalyeyi bırakması sözkonusudur.

2010 reformunun kabul edilmesinin ardından en büyük değişim Çin için söz konusu olmuştur. Çin'in IMF kotası içindeki payı %4'ten %6.4'e; oy-gücü içindeki payı % 3.8'den % 6'ya yükselmiştir. Böylece Çin, oy-gücü içinde % 16.5 paya sahip ABD ve yüzde 6.1 paya sahip olan Japonya'nın ardından üçüncü sıraya yükselmiştir. Rusya, Hindistan ve Brezilya yeni düzenlemede en etkili ilk on ülke arasına girerken, Avrupa'nın oy kullanma hakkı toplamda azalmıştır. Almanya % 5.84'ten %5.33'e, İngiltere ve Fransa % 4.29'dan % 4.04 'e gerilemiştir. Japonya ise oy-gücü içindeki payını % 6.23'ten % 6.16'ya geriletmiştir (www.imf.org).

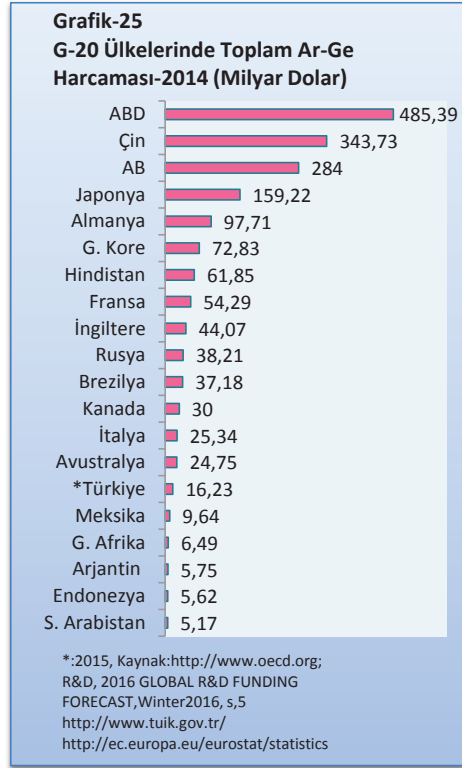
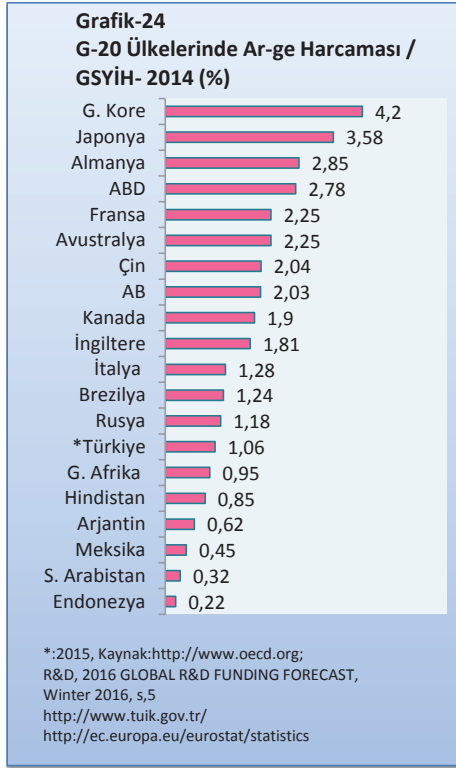
Türkiye, IMF'nin yeni düzenlemesiyle beraber oy gücü içindeki payını % 0.61'den % 0.96'ya yükselterek yeni düzenlemeden kazançlı çıkmıştır.

IMF sisteminde en önemli aktör olan ABD'nin ise veto hakkı devam etmektedir. ABD'nin oy hakkı, %16,74'den %16,54'e düşerek

binde 2 oranında gerilemiştir. Diğer bir deyişle, ABD'nin hakimiyeti IMF sisteminde devam etmektedir.

7. G20 Ülkelerinde Ar-Ge ve Teknoloji

Uluslararası alanda rekabetin artmasıyla beraber ülkeler, ülkeler ve işletmeler küresel arenada daha fazla söz sahibi olmak ve daha güçlü aktör haline gelmek için faaliyetleri arasında Ar-Ge (Araştırma ve Geliştirme) çalışmalarına ağırlık kazandırmaya çalışmaktadırlar. Aşağıda yer alan Grafik-24 G20 Ülkelerinde Arge Harcamalarının GSYİH içindeki payını, Grafik-25 ise G20 ülkelerindeki toplam Ar-Ge Harcamalarını göstermektedir.

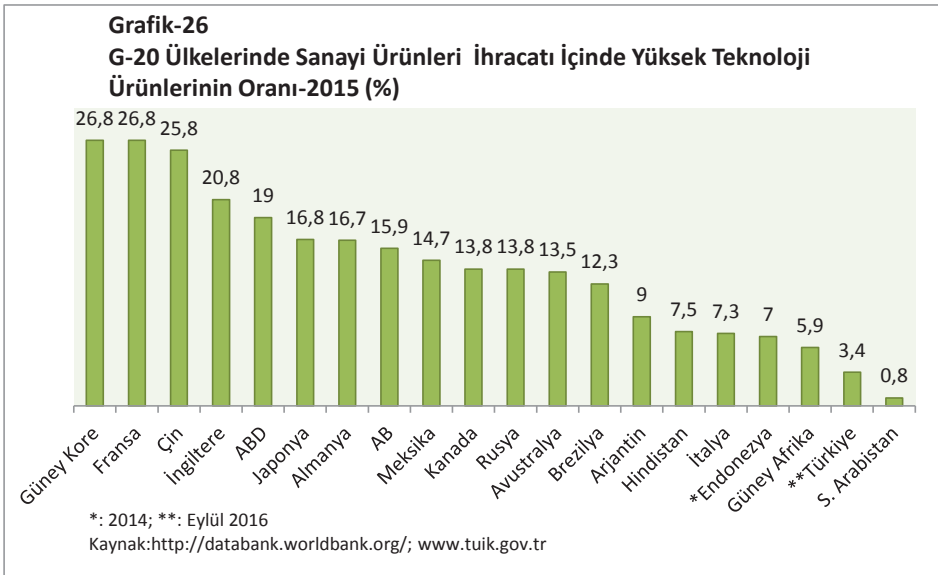
G20 ülkelerinin Ar-Ge harcamaları dikkat çekici boyutlarda gözükmektedir. OECD'ye göre milli gelir içinde Ar-Ge harcamalarına en çok pay ayıran ülke 2014 yılı itibariyle % 4.21 oranıyla Güney Kore'dir. Güney Kore'yi İsrail (%4.1), Japonya (%3.5), Finlandiya (%3.17) ve İsveç

(%3.16) izlemektedir. Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı ülkeden ülkeye değişmektedir. İleri sanayileşmiş ülkelerde bu oranın çoğu zaman daha yüksek seviyelerde olduğu gözlenmektedir (www.oecd.org).

Ülkelerin yıllık Ar-Ge harcamaları da üzerinde durulması gereken diğer bir konuyu oluşturmaktadır. Bu kapsamda liderliği ABD, ikinciliği Çin, açık ara önde götürmektedir. ABD, 485 Milyar Dolarla ilk sırada yer almaktadır. Çin'in de 343 Milyar Dolarla 28 üyeden oluşan AB'yi (284 Milyar Dolar) geçtiği görülmektedir.

Türkiye belirlemiş olduğu 2023 yılı hedefleriyle Ar-Ge alanında da somut hedefler ortaya koymuştur. 2023 yılı için, 2 Trilyon Milli gelir ile dünyanın ilk 10 ekonomisi arasına girilmesi, ihracatın 500 Milyar Dolara ulaştırılması, tam-zaman eşdeğer Ar-Ge personeli sayısının 500 bin kişi olarak gerçekleşmesi, Ar-Ge harcamaları/GSYİH oranının % 3'e ulaştırılması hedeflenmiştir. Belirlenen bu hedefler gerçekleşirse Türkiye'nin uluslararası rekabet edebilirlik seviyesinde artışlar yaşanabilir.

Aşağıda yer alan Grafik-26 ise G20 ülkelerinde sanayi ihracatı içerisinde yüksek teknoloji ürünlerin payını göstermektedir. G20 ülkelerinin % 0.8'den % 26.8'e kadar uzanan farklı performans düzeylerine sahip olduğu görülmektedir.

Sanayi ürünleri ihracatı içerisinde Güney Kore ve Fransa % 26.8 ile liderliği elinde bulundururken, bu ülkeleri Çin, İngiltere ve ABD takip etmektedir. En zayıf noktada ise % 0.8 rakamı ile Suudi Arabistan'a ait bulunmaktadır.

Türkiye'nin performansına bakıldığında ise % 3.4 ile zayıf bir pozisyonda yer aldığı gözlenmektedir. Türkiye 2023 yılı için 500 milyar dolarlık bir ihracat hedefi ortaya koymuş ve bu ihracatın % 10'unun yüksek teknolojiye dayalı ürün ihracatı olmasını hedeflemiştir. İhracatta bu hedeflerin yakalanması için Ar-Ge, inovasyon, tasarım ve markalaşma ihracatın çitasını yükseltebilecek unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

8. G20 Ülkelerinin Küresel Rekabet Endeksindeki Performansı

Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından geliştirilen yeni Küresel Rekabetçilik Endeksi-KRE (Global Competitiveness Index) çok sayıda parametreyi dikkate alarak ülkeler arasında bir sıralama yapmaktadır. Buradaki asıl gaye, ülkelerin verimlilik düzeyini belirleyen etmenleri ortaya koyup, o ülkenin güçlü ve zayıf yanlarını ortaya koymak ve politika yapıcılara yol gösterebilmektir.

Dünya Ekonomik Forumu (WEF), 2005 yılından bu yana rekabet edebilirlikle ilgili analizini Küresel Rekabet Endeksine dayandırmaktadır.

Dünya Ekonomik Forumu, Küresel Rekabet Endeksi ile ülkeleri rekabet güçlerine göre sıralamaktadır. Rekabet endeksinde ülkeler 114 gösterge dikkate alınarak on iki boyuttan değerlendirilmektedir. Bu kapsamda ülkeler; kurumlar, altyapı, makro-ekonomik çevre, sağlık ve temel eğitim, yüksek eğitim ve öğretim, mal piyasalarının etkinliği, işgücü piyasalarının etkinliği, finansal piyasaların gelişmişliği, teknolojik hazırlık, pazar büyüklüğü, iş gelişmişliği ve son olarak inovasyon boyutları bakımından değerlendirilmektedir.

2016-2017 Küresel Rekabetçilik endeksinde yer alan 138 ülke küresel GSMH'nin % 98'ini temsil etmektedir (World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2016–2017: 38). Aşağıdaki tabloda 2016-2017 dönemine ait G20 ekonomilerinin Küresel Rekabetçilik Endeksindeki sıralamaları yer almaktadır.

Tablo-9: G20 Ülkelerinin Küresel Rekabet İndeksindeki Performansı

G20 Üyesi Ülkeler	Küresel Rekabet İndeksi (2015-2016)	Küresel Rekabet İndeksi (2016-2017)
ABD	3	3
Almanya	4	5
Birleşik Krallık	10	7
Japonya	6	8
Kanada	13	15
Fransa	22	21
Avustralya	21	22
Güney Kore	26	26
Çin	28	28
S.Arabistan	25	29
Hindistan	55	39
Endonezya	37	41
Rusya	45	43
İtalya	43	44
Güney Afrika	49	47
Meksika	57	51
Türkiye	51	55
Brezilya	75	81
Arjantin	106	104

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=istendeks>; World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2016-2017

Küresel rekabetçilik endeksinde temel gereklilikler başlığı altında yer alan kurumlar, altyapı, makro-ekonomik çevre ile sağlık ve temel eğitim alt endeksleri faktör-odaklı ekonomileri tanımlamaktadır. Temel gereklilikler başlığı altındaki; kurumsal yapı temasında kamu kurumlarına ve özel firmalara ilişkin 21 gösterge; altyapı temasında ulaştırma, elektrik ve telefon altyapısına ilişkin 9 gösterge, makroekonomik durum temasında 5 gösterge, sağlık ve ilköğretim temasında 10 gösterge yer almaktadır.

Rekabet endeksinde verimlilik arttırıcılar başlığı altında yer alan yüksek eğitim ve öğretim, mal piyasalarının etkinliği, işgücü piyasalarının etkinliği, finansal piyasaların gelişmişliği, teknolojik hazırlık, pazar büyüklüğü alt endeksleri ise verimlilik (etkinlik) odaklı ekonomileri tanımlamaktaki anahtar kriterlerdir. Verimlilik arttırıcılar başlığı altında; yüksek eğitim ve

öğretim temasında eğitimin nitel durumu, kalitesi ve iş başında eğitime ilişkin 8 gösterge, mal piyasasının etkinliği temasında rekabete ilişkin 16 gösterge, işgücü piyasasının etkinliği temasında esneklik ve yeteneklerin etkin kullanımına ilişkin 10 gösterge, finans piyasasının gelişmişliği temasında etkinlik, dürüstlük ve güvenilirliğe ilişkin 8 gösterge, teknolojik hazır bulunuşluk temasında teknolojiye hazır olma ve internet kullanımına ilişkin 7 gösterge, piyasa büyüklüğü temasında yurtiçi ve yabancı piyasa büyüklüğüne ilişkin 4 gösterge bulunmaktadır.

Küresel Rekabetçilik Endeksindeki yenilik ve gelişmişlik faktörleri başlığı altında iş gelişmişliği ve inovasyon alt endeksleri ise inovasyon odaklı ekonomileri tanımlamakta temel kriter olarak değerlendirilmektedir. Yenilik ve gelişme faktörleri başlığı altında; iş gelişmişliği temasında 9 gösterge ve Ar-Ge yenilik temasında 7 gösterge izlenmektedir. Küresel rekabet endeksinde toplam 114 gösterge kapsamaktadır.

Küresel Rekabet Endeksinde yer alan 138 ülke, adı geçen 12 kritere göre 3 aşamadan oluşan beş kategoride sınıflandırılmaktadır:

- 1. aşama : **faktör odaklı ekonomiler** (35 ülke ekonomisi),
- **Faktör- odaklı ekonomiden etkinlik odaklı ekonomiye** (1. aşamadan 2. aşamaya) **geçiş ekonomileri** (17 ülke ekonomisi)
- 2. Aşama: **etkinlik odaklı ekonomiler** (30 ülke ekonomisi)
- **Etkinlik odaklı ekonomiden inovasyon- odaklı ekonomiye** (2. Aşamadan 3. aşamaya) **geçiş ekonomileri** (19 ülke ekonomisi)
- 3. Aşama: **İnovasyon-odaklı ekonomiler** (37 ülke ekonomisi).

Türkiye, 2016-2017 raporuna göre, 138 ülke arasında 55. sırada yer almaktadır.

Küresel rekabet endeksinde birinci sırada yer alan İsviçre'yi, Singapur ve Amerika Birleşik Devletleri takip etmektedir. 138. sırada ise Yemen yer almaktadır.

G20 ekonomilerinin rekabetçilik endeksindeki konumu tablodan görüleceği üzere birbirinden farklı düzeylerde dir. Endekste ABD, Almanya, Japonya, İngiltere, Güney Kore, Kanada, Fransa ve İtalya inovasyon

odaklı- en üst rekabetçilik kategorisine sahip ülkeler kategorisinde yer almaktadır.

Türkiye, Suudi Arabistan, Meksika ve Arjantin ise alarak etkinlik odaklı ekonomiden- inovasyon-odaklı ekonomiye geçiş ekonomiler kategorisinde yer almaktadır.

Bununla beraber; Brezilya, Çin, Endonezya ve Güney Afrika ise etkinlik-odaklı ekonomiler kategorisinde yer almaktadır. Rusya ise faktör-odaklı ekonomiden etkinlik odaklı ekonomiye geçiş yapan ülkeler kategorisinde değerlendirilmektedir. (World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2016–2017: 38).

G20

Üçüncü Bölüm

G20 GÜNDEMİ ve ZİRVE KARARLARI

III- G20 GÜNDEMİ ve ZİRVE KARARLARI

Bu bölümde G20 gündemi ve 2008 G20 Zirvelerinden itibaren alınan Zirve Kararları değerlendirilecektir. Bu kapsamda, Kasım 2008-Washington Zirvesi, Nisan 2009-Londra Zirvesi, Eylül 2009-Pittsburgh Zirvesi, Haziran 2010-Toronto Zirvesi, Kasım-2010-Seul Zirvesi, Kasım 2011-Cannes Zirvesi, Haziran 2012-Los Cabos Zirvesi, Eylül 2013-Saint Petersburg Zirvesi, Kasım 2014-Brisbane Zirvesi, Kasım 2015-Antalya Zirvesi, Eylül 2016-Hanzghou Zirvesi Kararlarında ele alınan konular analiz edilecektir.

A) G20 GÜNDEMİ

1999 yılında temelleri atılan G20 için 2008 yılı bir dönüm noktasını oluşturmuştur. 2007 yılında ABD’de baş gösteren ardından tüm dünyaya yayılan ekonomik ve finansal kriz dalgası hem kırılgan ekonomileri hem de en gelişmiş ekonomileri etkilemiştir. Bu süreçte krizle mücadelede uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi için G20 zirveleri düzenlenmeye başlanmıştır. Bu çerçevede G20 ilk kez Liderler düzeyinde Kasım 2008’de Washington’da toplanarak yaşanan krizle mücadele edilmesi, küresel büyümenin yeniden sağlanması ve finansal pazarlarda gerekli reformların yapılması için toplanmaya başlamıştır.

Bugüne kadar gerçekleştirilen Liderler Zirvesi toplantılarının yeri, tarihi ve içeriği aşağıda yer alan Tablo-10’da kapsamlı olarak yer almaktadır. Söz konusu tablo, bütün zirve bildirgeleri ve ilgili belgeler incelenerek özgün bir yaklaşımda hazırlanmıştır.

Tablo- 10 : G20 Zirve Toplantıları Sonuçları ve Dönem Başkanlığı Sürecindeki Bazı Çalışmalar

Toplantı Yeri ve Tarihi	ZİRVE TOPLANTISI SONRASI YAYINLANAN LİDERLER BİLDİRGESİ'NİN ADI VE İÇERİĞİ	DÖNEM BAŞKANLIĞI SÜRECİNDEKİ BAZI ÖNEMLİ GELİŞMELER
Washington-ABD 15 Kasım 2008	<ul style="list-style-type: none"> • Finansal Piyasalar ve Dünya Ekonomisine İlişkin Zirve Bildirgesi • Mevcut küresel krizin kök sebeplerinin incelenmesi, • Küresel ekonominin reformu için ortak ilkeler geliştirilmesi, • Şeffaflığın ve hesap verilebilirliğin güçlendirilmesi • Tutarlı bir gözetim sisteminin güçlendirilmesi, • Finansal piyasalarda bütünleşmenin teşvik edilmesi, • Uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi, • Uluslararası finansal kuruluşların (IMF, Dünya Bankası) yeniden yapılandırılması, • Açık küresel ekonomi için taahhütlerde bulunulması. 	<ul style="list-style-type: none"> • G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Sao Paulo 2008 Bildirgesi
Londra- Birleşik Krallık 2 Nisan 2009	<ul style="list-style-type: none"> • Londra Zirvesi-Liderler Bildirgesi • Finansal sistemin restorasyonu, güçlendirilmesi ve denetlenmesi, • Güvenin, büyümenin ve yeni işlerin sağlanması, • Küresel finansal kurumların güçlendirilmesi, • IMF kaynaklarının artırılması, • Finansal denetleme ve kurulların güçlendirilmesi, • Korumacılığa karşı direnilmesi, küresel ticaret ve yatırımların artırılması, • Herkes için adil ve sürdürülebilir iyileştirme sağlanması • Milenyum Kalkınma Hedeflerinin desteklenmesi, • Krizde insan hayatının kurtarılması, • Kapsayıcı, yeşil ve sürdürülebilir iyileşmenin inşa edilmesi, • Vaatlerin yerine getirilmesi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Londra Zirvesi- Finansal Sistemin Güçlendirilmesi Deklarasyonu • Londra Zirvesi- Uluslararası Finansal Kurumlar Yoluyla Kaynakların Yeniden Dağıtılması Hakkında Deklarasyon • G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Bildirgeleri • Birleşik Krallık Mart 2009 • Birleşik Krallık Mart 2009 Bildirgesi (Ek) • Birleşik Krallık Eylül 2009 • Birleşik Krallık Kasım 2009 • Washington Eylem Planının Acil Eylemleri Hakkında İlerleme

<p>Pittsburg- ABD 24-25 Eylül 2009</p>	<p>Liderler Bildirgesi - Pittsburg Zirvesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme için bir çerçeve oluşturulması, • Uluslararası finansal düzenleme sisteminin güçlendirilmesi, • Yüksek kaliteli sermaye oluşturulması ve dönemsel etkilerinin yumuşatılması, • Finansal istikrarın desteklenmesi için ücret reformunun sağlanması, • Tezgah-üstü türev ürünler piyasalarının iyileştirilmesi, • 2010 yılı sonuna kadar sınır-ötesi bankaların çözümlenme stratejileri için kapasite oluşturulması, • Günümüz ekonomik koşullarını yansıtacak şekilde küresel kurumların modernizasyonu, • IMF'nin görev, misyon ve yönetim reformu, • Çok taraflı kalkınma bankalarının misyon, görev ve yönetim reformu, • Enerji güvenliğinin sağlanması ve iklim değişikliğiyle mücadele edilmesi, • Toplumda en zayıf-yoksul kesimler için desteklerin artırılması, • Krizden çıkışta iyileşmenin odağına kaliteli işlerin yerleştirilmesi, • Açık bir küresel ekonominin kurulması.
<p>Toronto- Kanada 26-27 Haziran 2010</p>	<p>G20 Toronto Zive Bildirgesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin sağlanması, • Finansal sektör reformu, • Uluslararası finansal kurumların kapasitesinin artırılması ve kalkınma, • Korumaçlıkla mücadele edilmesi, ticaretin ve yatırımların artırılması, • Toplumun en zayıf kesimlerinin ihtiyaçlarının giderilmesi ve bu kapsamda Milenyum Kalkınma Hedeflerinin desteklenmesi • Yolsuzlukla mücadele edilmesi, • Enerji güvenliğinin sağlanması.

Toplantı Yeri ve Tarihi	ZİRVE TOPLANTISI SONRASI YAYINLANAN LİDERLER BİLDİRGESİ'NİN ADI VE İÇERİĞİ	DÖNEM BAŞKANLIĞI SÜRECİNDEKİ BAZI ÖNEMLİ GELİŞMELER
<p>Seul-Güney Kore 11-12 Kasım 2010</p>	<p>Seul Liderler Zirvesi Bildirgesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin sağlanması, • Seul Aksiyon Planının oluşturulması, • Uluslararası finansal kurumların reformu, • IMF'nin modernleştirilmesi ve denetimlerinin güçlendirilmesi, • Çok taraflı Kalkınma Bankalarının güçlendirilmesi, • Küresel finansal güvenliğinin sağlanması, • Finansal sektör reformlarının gerçekleştirilmesi, • Krizin kök nedenlerinin sorgulanarak finansal sistemin dönüştürülmesi, • Korumacılıkla mücadele edilmesi, ticaret ve yatırımların artırılması, • Paylaşılmış büyüme için Seul Kalkınma Konsensüsünün dikkate alınması, • Finansal içermenin sağlanması, • Enerji (fosil yakıtlar desteği, fosil yakıt fiyat değişikliği) konusuna dikkat edilmesi, • Küresel deniz çevresinin korunması, • İklim değişikliğiyle mücadele edilmesi ve yeşil büyümenin sağlanması, • Yolsuzlukla mücadele edilmesi • İş Zirvesinin kurulması (B20), • Danışma sürecinin başlatılması (Yapıcı ortaklıklar oluşturulması için uluslararası organizasyonlarla- özellikle Birleşmiş Milletlerle- bölgesel organlarla, sivil toplumla, sendikalarla ve akademik çevrelerle danışma faaliyetlerinin yürütülmesi). 	<p>G20 Zirve Belgesi</p> <ul style="list-style-type: none"> •Seul G20 Zirve Deklarasyonu •Ek 1: Paylaşılmış Büyüme İçin Seul Kalkınma Konsensüsü •Ek 2: Kalkınmaya İlişkin Çok-Yıllı Eylem Planı •Ek 3: Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planı •G20 Üyeleri Politika Taahhütleri •G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Bildirgeleri •Washington- Nisan 2010 •Kore- Ekim 2010 •B20 Kuruluş ve İlk Zirve

<p>Cannes- Fransa 3-4 Kasım 2011</p>	<p>Cannes Zirvesi Final Bildirgesi “Ortak Geleceğin İnşa Edilmesi: Herkesin Yararı İçin Yenilenen Toplu Aksiyon”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Büyüme ve yeni işler için küresel bir strateji oluşturulması • Üretimi artırmak için daha fazla yapısal reformun hayata geçirilmesi, • İstihdamın ve sosyal korumanın desteklenmesi, • Küreselleşmenin sosyal boyutunu güçlendirilmesi, • Sosyal diyalogun güçlendirilmesi. • Daha istikrarlı ve güçlü uluslararası para sisteminin inşa edilmesi • Finansal entegrasyondan yararın artırılması, büyüme ve kalkınmayı desteklemek için kırılan sermaye akışlarına karşı direnç sağlanması, • Değişen ekonomik dengenin ve ortaya çıkan yeni uluslararası kambiyo sisteminin yansıtılması, • Krizle mücadelede kapasitenin güçlendirilmesi: IMF'nin tüm üyelerinin yararına olacak şekilde sistemik rolünü oynayabilmesi için yeterli kaynaklara sahip olmasını temin edilmesi, • IMF gözetiminin güçlendirilmesi. • Finansal sektör reformlarının tamamlanması ve derinleştirilmesi • İhmal edilemeyecek kadar büyük olan finansal kesime dikkat edilmesi, • Finansal sektörün düzenlenmesinde ve denetlenmesinde sorunların giderilmesi, • Gölge bankacılığın düzenlenmesinin ve gözetiminin geliştirilmesi, • Vergi cennetleriyle mücadele edilmesi, • Mali İstikrar Kurulu (FSB)'nun kapasite kaynaklarının ve yönetişimin güçlendirilmesi.
<ul style="list-style-type: none"> • Büyüme ve işler için Cannes Eylem Planı • Büyümenin Yönetişi: Geleceğin Konsensüsünün İnşa Edilmesi (İngiltere Başbakanı David Cameron tarafından Hazırlanan Rapor) • Etkili İnovasyon: 21. Yüzyıl Kalkınmasının Finansmanı (Bill Gates Tarafından G20 Liderlerine Harırlanan Rapor) <p>Bakan Açıklamaları</p> <ul style="list-style-type: none"> • G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Bildirgeleri • Paris -Şubat 2011 • Washigton Nisan 2011 • Ağustos 2011 • Washigton Eylül 2011 • Paris Ekim 2011 • Meksika Kasım 2011 • G20 Emek ve Çalışma Bakanları Toplantısı • Gıda Fiyatlarında Dalgalanma ve Tarım Konusunda Tarım Bakanları Eylem Planı • Kalkınma Çalışma Grubu 2011 Raporu • Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubu 1. İzleme Raporu • Yerel Kambiyo Tahvil Piyasasının Gelişiminin Desteklenmesi G20 Eylem Planı 	

Toplantı Yeri ve Tarihi	ZİRVE TOPLANTISI SONRASI YAYINLANAN LİDERLER BİLDİRGESİ'NİN ADI VE İÇERİĞİ	DÖNEM BAŞKANLIĞI SÜRECİNDEKİ BAZI ÖNEMLİ GELİŞMELER
<p>Cannes- Fransa 3-4 Kasım 2011 (Devam)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gıda fiyatlarındaki dalgalanmaya dikkat edilmesi, tarımsal üretimin ve verimliliğin artırılması • Enerji piyasalarının işleyişinin iyileştirilmesi • Deniz çevresinin korunması, • Temiz enerji, yeşil büyüme ve sürdürülebilir büyümenin teşvik edilmesi, • İklim değişikliğiyle mücadelenin sürdürülmesi, • Korumacıktan kaçınılması ve çok taraflı ticaret sisteminin güçlendirilmesi, • Kalkınma: Küresel büyüme için yatırım yapılması • Yolsuzlukla mücadelenin yoğunlaştırılması, • Yönetişim 	<ul style="list-style-type: none"> • IMF ve Bölgesel Finansman Düzenlemeleri Arasında İşbirliği İçin G20 İlkeleri • Liderler İçin Finansal Kapsama Küresel Ortaklığı Raporu • B20/L20 Ortak Açıklaması • Genç Girişimciler Zirvesi • B20 Zirvesi • L20 Kuruluş ve İlk Zirve
<p>Los Cabos Meksika 18-19 Haziran 2012</p>	<p>G20 Liderler Bildirisi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekonomik istikrarın ve küresel canlanmanın desteklenmesi, • Kaliteli istihdam ve sosyal korumanın sağlanması, • Açık, öngörülebilir, kurala dayanan, şeffaf çok taraflı ticaret sisteminin kurulması • Uluslararası finansal mimarinin güçlendirilmesi, • Finansal sektörün reformu ve finansal içermenin (tabana yayılma) güçlendirilmesi, • Gıda güvenliğinin artırılması ve emtia fiyat dalgalanmalarının ele alınması, 	<ul style="list-style-type: none"> • Los Cabos Büyüme ve İşler Eylem Planı • G20 Üyeleri Los Cabos Politika Taahhütleri • Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planı 2013-2014 • Kalkınma Çalışma Grubu 2012 İlerleme Raporu • Los Cabos G20 Emek ve İstihdam Bakanları Sonuçları • G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Bildirgeleri • Washigton-Nisan 2012 • Meksika Şubat 2012 • G20 Emek ve Çalışma Bakanları Toplantısı

	<ul style="list-style-type: none"> •Kalkınmanın önündeki zorlukların giderilmesi, •Kapsayıcı yeşil büyüme yoluyla uzun dönemli zenginliğin artırılması, •Yolsuzlukla mücadelenin derinleştirilmesi. 	<ul style="list-style-type: none"> •Tarım Alanında Üst Düzey Bilim İnsanları Toplantısı Bildirgesi •L20 :G20 Açıklaması •B20 Zirvesi •L20 Zirvesi •T20-Kuruluş •Y20-Kuruluş
<p>Saint Petersburg-Rusya Federasyonu 5-6 Eylül 2013</p>	<p>G20 Liderler Bildirgesi</p> <ul style="list-style-type: none"> •Küresel ekonomi ve güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme için G20 çerçevesinin oluşturulması, •Kaliteli işler yoluyla büyümenin sağlanması; •Gençler arasındaki işsizliğin azaltılması, •Yoksulluğun azaltılması, •Artan sosyal uyum, etkili sosyal koruma, yaşamboyu öğrenmenin desteklenmesi, •Toplumun en zayıf kesimlerinin işgücü piyasalarıyla buluşturulması, •Yatırımların finansmanı •KOBİ'lerin desteklenmesi, •Verimli kamu-özel sektör işbirliklerinin artırılması, •Çok taraflı ticaretin geliştirilmesi; •Matrah aşınması ve kar kaydırmanın azaltılması, vergiden kaçınma ile mücadele ve şeffaflığın ve otomatik bilgi paylaşımının teşvik edilmesi •Uluslararası finansal mimarinin inşa edilmesi, 	<ul style="list-style-type: none"> •G20 Liderler Açıklaması (Ek: Vergi) •Saint Petersburg Eylem Planı ve Ekleri •Suriye Konusunda Ortak Açıklama (Avustralya, Kanada, Fransa, İtalya, Japonya, Kore, Suudi Arabistan, İspanya, İspanya, Türkiye, İngiltere, ABD) •G20 5. Yıl Vizyon Açıklaması •Saint Petersburg Kalkınma Görünüşü •Bölgesel Ticaret Anlaşmalarında Şeffaflığın Artırılması •G20 Kalkınma Taahhütleri Konusunda St. Petersburg Hesapverilebilirlik Raporu •G20 Liderleri Yolsuzlukla Mücadele Taahhütleri •G20 Ülkelerinde Daha Güçlü ve Kapsayıcı Emek Piyasaları İçin Aktivasyon Stratejileri •Tarım Alanında Üst Düzey Bilim İnsanları Toplantısı

Toplantı Yeri ve Tarihi	ZİRVE TOPLANTISI SONRASI YAYINLANAN LİDERLER BİLDİRGESİ'NİN ADI VE İÇERİĞİ	DÖNEM BAŞKANLIĞI SÜRECİNDEKİ BAZI ÖNEMLİ GELİŞMELER
Saint Petersburg-Rusya Federasyonu 5-6 Eylül 2013 (Devam)	<ul style="list-style-type: none"> • Finansal düzenlemelerin sağlanması; • Başarılar ve gelecek dönemde yapılacaklar, • Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli ekonomik büyümeyi destekleyen finansal sistemin kurulması, • Dayanıklı finansal kurumların inşa edilmesi ve "batamayacak kadar büyük (too big to fail)" olgusunun sonlandırılması, • Şeffaflığın artırılması, finansal piyasaların sürekli olarak etkinleştirilmesi, • Gölge bankacılıktan kaynaklanan risklerin ortadan kaldırılması, • Kara paranın aklanması ve terörizmin finansmanıyla mücadele edilmesi • Finansal tabana yayılmanın, finansal eğitimin ve tüketici korunmasının sağlanması, • Herkes için kalkınmanın teşvik edilmesi, • Sürdürülebilir enerji politikasının oluşturulması ve küresel emtia piyasalarının dayanıklılığının sağlanması, • İklim değişikliğiyle mücadelede devam edilmesi, • Yolsuzlukla mücadelenin derinleştirilmesi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gıda Fiyatları Hareketliliği ve Tarıma İlişkin Eylem Planı • Bakan Açıklamaları • G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Bildirgeleleri • Şubat 2013 • Nisan 2013 • Haziran 2013 • Ekim 2013 • G20 Maliye Bakanları ile Emek ve Çalışma Bakanları Açıklaması • G20 Emek ve Çalışma Bakanları Açıklaması • Çalışma Grubu Belgeleri • Destekleyici Belgeler (IMF, Dünya Bankası, OECD, FSB..... Raporları) • Açılım Grupları Çalışmaları • B20 Zirvesi • L20 Zirvesi
Brisbane-Avustralya 15-16 Kasım 2014	<p>G20 Liderler Bildirgesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Büyümenin artırılması ve yeni işler yaratılması için birlikte hareket edilmesi; • 2018'e kadar 2013 yılıyla karşılaştırıldığında %2.1'lik GSYİH artışı, • Küresel ekonomide 2 trilyon dolarlık artış, • Milyonlarca yeni ve kaliteli işin sağlanması, • Küresel ekonomide 2030 yılına kadar gerekli olan 70 trilyon dolarlık yatırım yapılması, 	<ul style="list-style-type: none"> • Brisbane Eylem Planı • 2014 G20 Finansal Tabana Yayılma Eylem Planı • G20 Enerji Etkinliği Eylem Planı • 2015-2016 G20 Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planı • Ebola Hakkında G20 Liderler Açıklaması

<ul style="list-style-type: none"> • 2025 yılına kadar kadınlarla erkekler arasındaki işgücüne katılım oranlarındaki açığın %25 azaltılması, • 100 milyon kadının işgücü piyasasına katılımı, • Genç işsizliğin azaltılması için, yeteneklere, çıraklık eğitimine, eğitim ve öğretim programlarına yatırım yapılması, • Geçerlin istihdamının desteklenmesi ve girişimciliğin desteklenmesi, • Yoksulluğun azaltılması ve kalkınma için özellikle düşük gelirli ve kalkınma yolundaki ülkelere katkılar sunulması. • Daha güçlü ve daha dayanıklı küresel ekonominin inşa edilmesi; • Finansal krizlerin tekrarlanmaması için alınan tedbirlerin ve uygulamaların izlenmesi, • Uluslararası vergi sisteminin güçlendirilmesi, • Vergi matrahının aşındırılması ve kar aktarımı konularında G20-OECD Eylem Planı'nın 2015 'te tamamlanması, • 2017 ye kadar ya da 2018 sonuna kadar vergi bilgi sistemlerinin otomatik değişimi için Ortak Raporlama Standardi'nin gerçekleştirilmesi, • Altyapı yatırımlarına özel sektörün ilgisinin çekilmesi, • Ticaretin ve rekabetin önündeki engellerin kaldırılması, • Brisbane'da 2015-16'da G20 Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planı'nın ortaya konması, • G20 Şeffaflıktan Yararlanma Hakkı konusunda Yüksek Düzey İlkeler'in ortaya konulması. • Küresel kurumların güçlendirilmesi; • IMF'nin reformu, • Korumacılığa karşı direnilmesi, küresel ticaretin kolaylaştırılması, • Enerji alanında işbirliği sağlanması, • Ebola ile mücadelede uluslararası finansal kurumların destek sağlanması. 	<ul style="list-style-type: none"> • G20 Büyüme Stratejisi 2014 (Her üye ülke tarafından ayrı ayrı oluşturulmuştur.) • G20 İstihdam Stratejisi (Her üye ülke tarafından ayrı ayrı oluşturulmuştur.) • G20 Kalkınma Çalışma Grubu 2014 yılı Yıllık İlerleme Raporu • 2014 Finansal İnceleme Eylem Planı • Hesapverebilirlik Raporu Anketi • Dış Rüsvet Çerçevesi Öz-Değerlendirmesi • Tarım Alanında Üst Düzey Bilim İnsanları Toplantısı Bildirgesi • Bakan Açıklamaları • G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Bildirgeleri • Cairns Eylül -2014 • Washington, Nisan 2014 • Sydney 22-23 Şubat 2014 • Emek ve Çalışma Bakanları Toplantısı • Sonuç Açıklaması: İngiliz Milletler Topluluğu (Commonwealth) ve Fransızca Konuşan Ülkeler (Francophonie) ile G20 Diyalogu • Açılım Grupları Çalışmaları • B20 Zirvesi • L20 Zirvesi • C20 Zirvesi • T20 Zirvesi • Y20 Zirvesi
---	--

<p>Toplantı Yeri ve Tarihi</p> <p>Antalya- Türkiye 15-16 Kasım 2016</p>	<p>ZİRVE TOPLANTISI SONRASI YAYINLANAN LİDERLER BİLDİRGESİ'NİN ADI VE İÇERİĞİ</p> <p>G20 Liderler Bildirgesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toparlanmanın güçlendirilmesi ve potansiyelin artırılması; • Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli bir büyüme için eşgüdüm halinde sağlam makroekonomik politikaların uygulamasına devam edilmesi, • Brisbane hedefleri doğrultusunda G20'nin toplam GSYH büyümesini 2018 yılına kadar yüzde 2 oranında artırması, • İstihdam oluşturulması, kapsayıcılığın sağlanması, eşitsizliklerin azaltılması ve fiili ve potansiyel büyümenin artırılması için talebi destekleyici önlemler ile yapısal reformlar içeren büyüme stratejilerinin tam olarak ve zamanında uygulanması, • Daha fazla ve daha iyi kaliteli işlerin geliştirilmesi için becerilere yatırım yapılması ve becerilerin geliştirilmesi, • Girişimciliğin teşvik edilmesi dahil olmak üzere, gençlerin işgücü piyasasına daha iyi entegre olmasını desteklemek konusunda kararlı olunması, genç işsizliğin G20 ülkelerinde 2025 yılına kadar %15 azaltılması G20 hedefi üzerinde uzlaşılması, • Yeni gelişmekte olan "gümüş ekonomi" konusundaki potansiyelin kabul edilmesi ve bu potansiyelin daha fazla araştırılması, 	<p>DÖNEM BAŞKANLIĞI SÜRECİNDEKİ BAZI ÖNEMLİ GELİŞMELER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Terörizmle G20 Açıklaması • Antalya Eylem Planı, Kasım 2015 • Hesap Verilebilirlik Değerlendirme Raporu • G20 Yatırım Stratejileri ve G20/OECD Yatırım Stratejileri Raporu • Çok Taraflı Kalkınma Bankalarının Bilanço Optimizasyonu için Eylem Planı G20/OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri • G20/OECD KOBİ Finansmanı Üst Düzey İlkeleri • KOBİ Finansmanı Ortak Eylem Planı • Küresel Sistemik Önemi Haiz Bankaların Toplam Zarar Karşılama Kapasitelerine Yönelik Uluslararası Ortak Standart, FSB • Küresel Sistemik Önemi Haiz Şirketlerinin Zarar Karşılama Kapasitelerine Yönelik Yükümlülükler, IAS • G20 ve Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler Çerçevesi • G20 Gıda Güvenliği ve Sürdürülebilir Gıda Sistemleri Eylem Planı • Yurtdışı Para Transferleri Hakkında Üst Düzey Açıklama
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Yatırım ortamını geliştirmek, uzun dönemli finansmanı kolaylaştırmak, kurumsal yatırımcıların katılımını artırmak, alternatif sermaye piyasası araçları ve varlığa dayalı finansman modellerinin gelişimini desteklemek ve de kaynak kullanılmaya, bilançolarını optimize etmeye ve özel sektör finansmanını harekete geçirmeye yönelik çok taraflı kalkınma bankalarını teşvik etmek üzere G20 Bakanlarının çalışmalarına devam etmesi, • KOBİ'lerin uzun vadeli finansman imkanlarının geliştirilmesi, • Çok taraflı ticaret sisteminin daha iyi ve etkin çalışması için G20 ülkelerinin birlikte çalışması. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kapsayıcı İş Modelleri Hakkında G20 Liderlerinin Çağrısı • G20 Enerjiye Erişim Eylem Planı: Enerjiye Erişim Hakkında İhtiyari İşbirliği • Yenilenebilir Enerjinin Tesisi için G20 İhtiyari Seçenekler Araç Seti • G20 İş Becerileri Stratejisi • Gelirde Emegin Payı ve Eşitsizlikler Hakkında G20 Politika Öncelikleri • Genç İstihdamında Daha İyi Sonuçların Teşviki için G20 Politika İlkeleri • Nitelikli İşlerin Teşviki Hakkında G20 Çerçevesi • Özel Sektörün Şeffaflığı ve Sağlamlığı için G20 Yüksek Düzeyli İlkeleri • Kamu Alımlarında Güvenirliğin Teşviki için G20 İlkeleri • G20 Yolsuzlukla Mücadelede Açık Veri İlkeleri
<ul style="list-style-type: none"> • Dayanıklılığın artırılması; • Küresel finansal sistemin dayanıklılığının geliştirilmesi için finansal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi, • Finansal sistemde ortaya çıkan, önemli bir kısmı bankacılık dışı sektörlerden kaynaklanabilecek, risk ve kırılganlıkları izlemeye ve gerektiğinde bunlara yönelik tedbirlerin alınması için, piyasa temelli finansmanın dayanıklılığının artırılması amacıyla, sistemik risklerin yapısıyla uyumlu bir şekilde, gölge bankacılığın düzenlenmesi ve gözetiminin güçlendirilmesi, • Küresel olarak daha adil ve modern bir uluslararası vergi sistemine ulaşmak amacıyla, iddialı G20/OECD Matrah Aşınması ve Kar Kaydırma (BEPS) Projesi kapsamında geliştirilen tedbirler paketinin onaylanması, • Yolsuzluğa karşı küresel düzeyde hoşgörüsüzlük kültürü oluşturulması yönünde taahhüdün sürdürülmesi, 	<ul style="list-style-type: none"> • Bakan Açıklamaları • Bildirge, G20 Finans Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı, İstanbul, 9-10 Şubat, 2015 • Washington, 16-17 Nisan 2015 • Ankara, 4-5 Eylül, 2015 • Bildirge, G20 Tarım Bakanları Toplantısı, İstanbul, 7-8 Mayıs 2015

<p>Toplantı Yeri ve Tarihi</p> <p>Antalya- Türkiye 15-16 Kasım 2016 (Devam)</p>	<p>ZİRVE TOPLANTISI SONRASI YAYINLANAN LİDERLER BİLDİRGESİ'NİN ADI VE İÇERİĞİ</p>	<p>DÖNEM BAŞKANLIĞI SÜRECİNDEKİ BAZI ÖNEMLİ GELİŞMELER</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • IMF kota ve yönetim reformu konusunda 2010 reformlarının uygulanması için, ABD'in söz konusu reformları en kısa sürede onaylamaya davet edilmesi, • IMF ve Dünya Bankası'nın Düşük Gelirli Ülkeler İçin Borç Sürdürülebilirliği Çerçevesini gözden geçirme çalışmasını gerçekleştirmesi, • Herkes için kapsayıcı ve sürdürülebilir bir gelecek inşa edilmesinde kimsenin arkada bırakılmamasının sağlanması için 2030 Gündeminin sonuçlarının uygulanmasına kuvvetle bağlı kalınması, G20 Çalışmalarının 2030 Gündemi ile uyumlaştırılması için 2016 yılında bir Eylem Planı hazırlanması. • Sürdürülebilirliğin desteklenmesi; • 2015 gündemini oluşturan enerjiye erişim, gıda güvenliği ve beslenme, insan kaynaklarının geliştirilmesi, kaliteli altyapı, finansal kapsayıcılık ve iç kaynakların harekete geçirilmesi gibi alanlarda sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi, • Küçük ölçekli ve aile işletmeleri ile kırsal alanda bulunan kadınlar ve gençlerin ihtiyaçlarına özel bir dikkat gösterilmesi, • Düşük gelirli kişilerin ve toplulukların piyasalara alıcı, üretici ve tüketicisi olarak katılımları için fırsatlar yaratılması yolunda bütün paydaşların ortak çalışma ihtiyacını vurgulanması, 	<ul style="list-style-type: none"> • Bildiri, G20 Emek ve İstihdam Bakanları Toplantısı, Ankara, 3-4 Eylül 2015 • Başkanlık Açıklaması, G20 Finans ve Çalışma Bakanları Ortak Toplantısı, Ankara, 4 Eylül, 2015 • Bildiri, G20 Turizm Bakanları Toplantısı, Antalya, 30 Eylül 2015 • Bildirge, G20 Enerji Bakanları Toplantısı, İstanbul, 2 Ekim 2015 • Başkanlık Özeti, G20 Ticaret Bakanları Toplantısı, İstanbul, 6 Ekim 2015 <p>Çalışma Grubu Belgeleri</p> <p>Destekleyici Belgeler (IMF, Dünya Bankası, OECD, FSB, Çok Taraflı Kalkınma Bankaları, FATF, BCBS..... Raporları)</p> <p>Açılım Grupları Zirveleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • B20 Zirvesi • L20 Zirvesi • C20 Zirvesi • T20 Zirvesi • Y20 Zirvesi • W20 Zirvesi

<p>Hangzhou-Çin (4-5 Eylül 2016)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • G20 Enerji İşbirliği Prensiplerine odaklanmaya devam edilmesi, gaz piyasaları da dahil olmak üzere, şeffaf, rekabetçi ve iyi işleyen enerji piyasalarını teşvik etmeye devam edilmesi, • G20 Enerji İşbirliği Prensiplerine odaklanmaya devam edilmesi, gaz piyasaları da dahil olmak üzere, şeffaf, rekabetçi ve iyi işleyen enerji piyasalarını teşvik etmeye devam edilmesi, • İklim değişikliği konusuna odaklanılması, • Başlıca insani, siyasi, sosyal ve ekonomik sonuçlarıyla mevcut göç krizinin küresel boyutları nedeniyle koordineli ve kapsamlı çalışmalar yapılması, • Tüm tarafların Bilgi İletişim Teknolojilerinin güvenli kullanımının faydalarından yararlanabileceği bir ortam yaratılmasına yardımcı olunması. 	
<p>G20 Liderler Bildirgesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Politika koordinasyonunun güçlendirilmesi • Büyümenin iyi tasarlanmış ve eşgüdümü politikalar ile desteklenmesi, • Ekonomik büyüme ilişkin G20 amaçları doğrultusunda, aşırı dengesizlikleri azaltmaya ve daha fazla kapsayıcılığı teşvik etmeye de gayret edilmesi. • Büyümeye yeni bir yolla gidilmesi • Büyümenin, daha dinamik olmak ve daha çok iş yaratmak için yeni itici güçlerle kuvvetlendirilmesi, • İnovasyonun, gerek tek tek ülkeler gerek küresel ekonominin tamamı bakımından uzun vadede kilit bir itici güç olduğunun kabul edilmesi, 	<ul style="list-style-type: none"> • G20 Yenilikçi Büyüme Taslağı • G20 2016 İnovasyon Eylem Planı • G20 Yeni Sanayi Devrimi Eylem Planı • G20 2016 Dijital Ekonomi Kalkınma ve İşbirliği Girişimi • Hangzhou Eylem Planı • Hangzhou Hesap Verebilirlik Değerlendirme Raporu • G20 Güçlendirilmiş Yapısal Reformlar Gündemi • G20 2016-2017 Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planı • G20 Küresel Ticaretin Büyümesi Stratejisi

Toplantı Yeri ve Tarihi	ZİRVE TOPLANTISI SONRASI YAYINLANAN LİDERLER BİLDİRGESİ'NİN ADI VE İÇERİĞİ	DÖNEM BAŞKANLIĞI SÜRECİNDEKİ BAZI ÖNEMLİ GELİŞMELER
<p>Hangzhou-Çin (4-5 Eylül 2016) (Devam)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Çok boyutlu ortaklıklara ilişkin ortak ilgili eylemlerinin, gelişmekte olan ülkelerin desteklenmesinin ve iş becerilerinin ve insan sermayesinin güçlendirilmesinin taahhüt edilmesi, • inovasyona dayalı büyümeyi yakalamak ve inovatif ekosistemleri yaratmak amacıyla, inovasyon konusunda, bilim ve teknoloji inovasyonu temelli çok çeşitli alanları içine alan diyalog ve işbirliğinin desteklenmesi, • Yeni Sanayi Devriminin (YSD) sanayi, özellikle imalat sanayii ve ilgili hizmet alanlarında sunduğu fırsatları yakalamak amacıyla, G20 Yeni Sanayi Devrimi Eylem Planı'nın ortaya konulması, • Dijital ekonominin potansiyelini serbest bırakmak amacıyla, Antalya'da başlatılan çalışmalarını temel alan G20 Dijital Ekonomi Kalkınma ve İşbirliği İnisiyatifi'nin ortaya koyulması, • Yapısal reformların, G20 ülkelerinde verimliliği ve potansiyel büyümeyi artırmadaki ve yenilikçi büyümeyi teşvik etmedeki esaslı rolünün altının bir kez daha çizilmesi. <p>• Daha etkin ve etkili küresel ekonomik ve finansal yönetim</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geleceğin meyan okumalarını gidermek amacıyla uluslararası finansal mimarinin iyileştirilmesi, • Sürdürülebilir büyümenin ve kalkınmanın desteklenmesi açısından açık ve dayanıklı bir finansal sistemin inşası, • Finansal sektör reformlarının sürdürülmesi, • Yeşil finansmanın artırılması, • Uluslararası vergi rejiminin iyileştirilmesi, 	<ul style="list-style-type: none"> • G20 Küresel Yatırım Politika Oluşturulmasında Rehber İlkeler • 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi İçin G20 Eylem Planı • G20 Şerpa Toplantısında İklim Değişikliği Başkanlık Açıklaması • Daha İstikrarlı ve Dayanıklı Finansal Mimariye Doğru-G20 Gündemi • Afrika'nın ve En Az Gelişmiş Ülkelerin Sanayileşmesinin Desteklenmesi İçin G20 Girişimi • Dijital Finansal İçerme İçin G20 Yüksek Düzey İlkeleri • G20 Finansal İçerme Göstergeleri (Gncel2016) • KOBİ'lerin Finansmanı G20 Eylem Planı: Uygulama Çerçevesi • G20 Girişimcilik Eylem Planı • Nitelikli Çıkraklığın Geliştirilmesi G20 Girişimi <p>Bakan Açıklamaları</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bildirge, G20 Finans Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı, • Şangay Şubat 2016 • Washington Nisan 2016 • Chendu Temmuz 2016

Hangzhou- Çin (4-5 Eylül 2016) (Devam)

- G20'nin yolsuzluğa karşı uluslararası işbirliğini iyileştirme çalışmalarının güçlendirilmesi,
- Düşük sera gaz emisyonlu, akıllı, paylaşımcı ve sürdürülebilir bir enerji geleceğinin tüm enerji kaynaklarını ve teknolojilerini kullanarak şekillendirilmesi,
- Daha temiz bir enerji geleceği ve sürdürülebilir enerji güvenliğine yönelik enerji işbirliğinin sürdürülmesi.
- Güçlü uluslararası ticaret ve yatırım**
- Ticaret ve yatırım işbirliği mekanizmasının güçlendirilmesi,
- Ticareti Kolaylaştırma Anlaşmasının 2016 yılının sonuna kadar kabul edilmesi,
- Çok taraflı ticaret sisteminin desteklenmesi.
- Küresel ticari büyümenin artırılması,
- Kapsayıcı ve entegrasyonu sağlanmış küresel değer zincirinin güçlendirilmesi,
- Küresel yatırım politikası konusunda işbirliğinin ve koordinasyonun artırılması.
- Kapsayıcı ve birbirine bağlantılı kalkınma**
- BM 2030 sürdürülebilir kalkınma gündeminin başarılması,
- G20 kalkınma işbirliği gündeminin optimizasyonu,
- Yatırım ve bağlantının inşa edilmesi,
- Erişilebilir, finansa edilebilir ve sürdürülebilir enerji arzının geliştirilmesi,
- İstihdamın artırılması,
- Gıda güvenliği ve beslenme konusunda iyileştirmeler sağlanması,
- İklim finansmanının mobilizasyonu,
- Yoksulluğun giderilmesi,

- G20 Ticaret Bakanları Toplantısı-Temmuz 2016
- Çalışma Bakanları Bildirgesi- Temmuz 2016
- G20 Tarım Bakanları Bildirgesi-Haziran 2016
- G20 Enerji Bakanları Bildirgesi-Haziran 2016
- Çalışma Grubu Belgeleri
- Destekleyici Belgeler** (IMF, Dünya Bankası, OECD, FSB, Çok Taraflı Kalkınma Bankaları, FATF, BCBS..... Raportları)

Açılım Grupları Tarafından Kabul Edilen Raporlar ve Tavsiyeler

- B20: G20 Zirvesi İçin 2016 Politika Tavsiyeleri
- L20: G20 Zirvesi Açıklaması
- Y20: Çin 2016 Bildirgesi
- W20: Toplantısı Bildirgesi
- Sivil Toplum 20: Çin Bildirgesi
- T20: G20'ye Politika Tavsiyeleri

Açılım Grupları Zirveleri

- B20 Zirvesi
- L20 Zirvesi
- C20 Zirvesi
- T20 Zirvesi
- Y20 Zirvesi
- W20 Zirvesi

Toplantı Yeri ve Tarihi	ZİRVE TOPLANTISI SONRASI YAYINLANAN LİDERLER BİLDİRGESİ'NİN ADI VE İÇERİĞİ	DÖNEM BAŞKANLIĞI SÜRECİNDEKİ BAZI ÖNEMLİ GELİŞMELER
<p>Hangzhou- Çin (4-5 Eylül 2016) (Devam)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afrika'da ve diğer gelişmekte olan ülkelerde sanayileşmenin desteklenmesi. • Dünya Ekonomisini Etkileyen Diğer Konular • Gelecekte Birleşik Krallık'ın AB'nin yakın bir ortağı olması, • Paris Anlaşması'na katılmak için gerekli iç prosedürlerin ulusal işlemlerin imkan verdiği ilk fırsatta tamamlanması, • Mülteciler ve mültecilerin yeniden yerleşimi için insani yardımların güçlendirilmesi çağırısı, • Terörizmin tüm şekillerinin ve tezahürlerinin güçlü şekilde kınanması, • Yeni ve varolan antimikrobilyellere yönelik araştırma ve geliştirme yolunun açılması. 	

-Washington Declaration, Summit on Financial Markets and The World Economy. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Washington_Declaration_Declaration.pdf

-London Summit – Leaders' Statement 2 April 2009. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/London_Declaration.pdf.

-Leaders' Statement the Pittsburgh Summit September 24 – 25 2009. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Pittsburgh_Declaration_0.pdf

-The G20 Toronto Summit Declaration June 26 – 27, 2010 https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Toronto_Declaration_eng.pdf

-The G20 Seoul Summit Leaders' Declaration November 11 – 12, 2010. https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Seoul_Summit_Leaders_Declaration.pdf

-Cannes Summit Final Declaration "Building Our Common Future: Renewed Collective Action For The Benefit of All". https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Declaration_eng_Cannes.pdf

-G20 Los Cabos- Mexico G20 Leaders Declaration. https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/G20_Leaders_Declaration_Final_Los_Cabos.pdf https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Saint_Petersburg_Declaration_ENG.pdf

-G20 Australia 2014, G20 Leaders' Communiqué Brisbane Summit, 15-16 November 2014 Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Brisbane_g20_leaders_Summit_communique1.pdf

-G20 Liderler Bildirgesi Antalya Zirvesi, 15-16 Kasım 2015. Erişim: <https://g20.org/wp-content/.../G20-Antalya-Liderler-Zirvesi-Bildirgesi.pdf>

-G20 Leaders' Communiqué Hangzhou Summit 4-5 September 2016, Erişim: https://www.g20.org/Content/DE/_Anlagen/G7_G20/2016-09-04-g20-kommunique-en.pdf?_blob=publicationFile&v=6

<http://g20.org/>; <https://www.hazine.gov.tr/tr-TR/Dokuman-Listeleme-Sayfasi?mid=516&cid=49&nm=459#>; https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/2014-G20-Agenda-Fact-pack_Nov-28_Part-3_02_.pdf

-<http://www.g20.utoronto.ca/>

2008 yılına kadar, G20 toplantıları Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları düzeyinde gerçekleştirilen G20 toplantılarının sonuç bildirgelerine, finansal boyutlu içerikler damgasını vurmuştur. Örneğin, 2000 yılındaki bildirmede finansal krizlere karşı hassasiyetin azaltılması için, döviz kuru düzenlemeleri, ihtiyatlı borç yönetimi, krizlerin önlenmesi ve giderilmesinde özel sektörün katılımı, uluslararası standartlar ve kodlar başlıklı tedbirlere yer verilmiştir (Meeting of G20 Finance Ministers and Central Bank Governors Montreal, October 25, 2000 Communique). 2001 yılındaki 11 Eylül saldırıları da, sonraki yıllarda G20 gündeminde yer bulmuş ve terörün finansmanının önlenmesi için alınması gereken tedbirler üzerine yine finansman içerikli bildirgeler yayınlanmıştır. 2008 yılına gelindiği zaman ise küresel krizin bütün ülkeleri kuşatması üzerine G20 toplantıları Liderler Zirvesine sahne olmuş ve bu süreç günümüzde de bu şekilde yürütülmektedir.

Tablo-9 incelendiği zaman küresel sorunlara ilişkin hemen her konunun zirvede ele alındığı görülmektedir. Liderler zirvesinin ilk dönemlerinde krize karşı alınacak tedbirler üzerinde durulurken, ağırlıklı olarak ekonomik ve mali başlıklara yoğunlaşıldığı gözlenmektedir.

Mali ve ekonomik gündemin yanı sıra, yoksulluğun azaltılması, sosyal düzenlemeler, gıda güvenliği, çevre sorunları, iklim değişikliği, enerji güvenliği, yolsuzlukla mücadele gibi gündem maddelerinin hemen hemen bütün Zirve kararlarında yer verildiği görülmektedir. Ancak bu konular, ilk Zirve yıllarında adeta başlıklar olarak ele alınmış, daha sonra ise ayrıntılandırılmaya başlanmıştır. Bu konular aslında küresel temel sorunları oluşturmaktadır.

Zirve gündemini oluşturan her konu süreç içerisinde daha etkili bir biçimde ele alınmıştır. 2010 Seul Zirvesiyle beraber, Zirve sonuç bildirgesinin yanı sıra eylem planları da geliştirilmeye başlanmış, toplantıya katılan uluslararası kurumlar değerlendirme raporları hazırlamaya başlamıştır. Büyüme ve yeni işler ile yolsuzlukla mücadele alanında başlayan eylem planları süreç içerisinde daha da gelişerek, çalışma gruplarının da katkılarıyla daha ileri boyutlara taşınmıştır (<https://g20.org/resources/past-presidencies/>).

B) G20 ZİRVE KARARLARI

Bu bölümde Kasım 2008’de yapılan Washington Zirvesi’nden itibaren yapılan zirve gündemleri ve Zirve Kararları incelenmiş ve analiz edilmiştir.

1. Kasım 2008-Washington Zirvesi

İlk G20 Liderler Zirvesi 2008 yılında, küresel mali krize karşı, uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi için liderlerin siyasi itici ve belirleyici gücünün gerekli olduğu düşüncesiyle yapılmıştır. G20 oluşumunun 15 Kasım 2008 Washington Liderler Zirvesi kararları “Finansal Pazarlar ve Dünya Ekonomisine İlişkin Zirve” başlığını taşımaktadır.

İlk Liderler Zirvesi, ABD de başlayıp dünyaya yayılan finansal krizin ardından gerçekleştirildiğinden Zirve gündemi küresel krize odaklanmıştır. Bu çerçevede Washington Zirvesinde mevcut küresel krizin kök sebeplerinin incelenmesi, küresel ekonominin reformu için ortak ilkeler geliştirilmesi, şeffaflığın ve hesap verilebilirliğin güçlendirilmesi, tutarlı bir gözetim sisteminin güçlendirilmesi, finansal piyasalarda bütünleşmenin teşvik edilmesi, uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi, uluslararası finansal kuruluşların (IMF, Dünya Bankası) yeniden yapılandırılması ve açık küresel ekonomi için taahhütlerde bulunulması konuları gündeme gelmiştir.

Liderler, bu ilk Zirvede küresel krizin nedenlerini anlamaya çalışmıştır. Bu bağlamda, küresel krizin nedeni olarak; güçlü bir küresel büyüme döneminde artan sermaye akışlarını, piyasa katılımcılarının riskleri yeterince değerlendirmeden yüksek kazanç elde etme yoluna giderken konuya gerekli özeni göstermemesini, finansal piyasalarda, aracılık yüklenimine ilişkin standartların zayıf oluşunu, risk yönetim uygulamalarının sağlıklı oluşunu, giderek artan karmaşık ve belirsiz finansman ürünleri ve yüksek kaldıraç sistemde zafiyetler meydana gelmesini, politika yapıcıların, düzenleyicilerin ve denetçilerin bazı gelişmiş ülke finans piyasalarında ortaya çıkan riskleri ve değişimleri yeterince kavrayamamasını, tutarsız ve yeterince koordine edilmemiş makroekonomik politikalar ve küresel makroekonomik sonuçlara yol açan yetersiz yapısal reformları görmüşlerdir. Bu nedenlerin, aşırılıklara katkıda bulunarak sonunda ciddi piyasa bozulmasına yol açtığını belirtmiştir.

Washington Zirvesinde Liderler, küresel finans sistemin sorunlarına odaklanarak, finans sıkıntısı çeken gelişmekte olan ülkelerin, finansmana erişimini artırmak için yeni kısa vadeli likidite imkanlarına gerek duyulduğunu belirtmişlerdir (Washington Declaration, Summit on Financial Markets and The World Economy).

2. Nisan 2009-Londra Zirvesi

Londra Zirvesi, ekonomik krizin kendisini yoğun bir şekilde hissettirdiği dönemde gerçekleşen Zirvelerden biridir. G20 Londra Liderler Zirvesinde dünyanın modern zamanlarda karşılaşılan en büyük meydan okumayla karşı karşıya olduğu vurgulanmıştır.

Zirvede; finansal sistemin restorasyonu, güçlendirilmesi ve denetlenmesi, güvenin, büyümenin ve yeni işlerin sağlanması, küresel finansal kurumların güçlendirilmesi, IMF kaynaklarının artırılması, finansal denetleme ve kuralların güçlendirilmesi, korumacılığa karşı direnilmesi, küresel ticaret ve yatırımların artırılması, herkes için adil ve sürdürülebilir iyileştirme sağlanması, Milenyum Kalkınma Hedeflerinin desteklenmesi, krizde insan boyutunun dikkate alınması, kapsayıcı, yeşil ve sürdürülebilir iyileşmenin inşa edilmesi ve vaatlerin yerine getirilmesi başlıklarında kararlar alınmıştır.

Nisan 2008'de IMF kotalarda ve oy hakkında gelişmekte olan ülkelere daha fazla hak tanınacak şekilde değişikliğe gidilmesi yönünde karar almıştır. G20 Zirvesinde ise, IMF'nin yapısının değiştirilmesi konusu Londra Zirvesinde gündeme gelmiştir. Zirve bildirisinde IMF'ye Ocak 2011'e kadar kotalara ilişkin gözden geçirmeyi tamamlaması çağırısında bulunulmuştur.

Londra zirvesinde Liderler, rakamlarla taahhütte bulunmaya başlamıştır. Bildiride G20 liderlerinin IMF'deki özel kredi çekme haklarını 250 milyar dolar artırma, Çok Taraflı Kalkınma Bankaları'na en az 100 milyar dolar ek kredi desteği verme ve ticaret finansmanı için önümüzdeki iki yıl en az 250 milyar dolar temin edilmesi konusunda anlaşmaya vardıkları belirtilmiştir.

Londra Zirvesinde, küresel krizden çıkışta bir araç olarak Finansal İstikrar Kurulu (Financial Stability Board)'nun kurulmasına karar verilmiştir (London Summit – Leaders' Statement)

3. Eylül 2009-Pittsburgh Zirvesi

Küresel finans krizin derinliği nedeniyle 2009 yılında ikinci bir G20 toplantısı Londra Nisan zirvesinin hemen ardından gerçekleşmiştir. ABD-Pittsburgh kentinde 24–25 Eylül, 2009 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Liderler Zirvesinde G20, uluslararası ekonomik işbirliği için temel forum olarak belirlenmiştir.

Zirve Bildirgesinde, krizden yeniden ekonomik toparlanmaya geçiş sürecinin ortasında, sorumsuzluk dönemini geride bırakmak ve 21.yüzyılın küresel ekonomisinin ihtiyaçlarını karşılayacak bir dizi politika, düzenleme ve reformu kabul etmek için bir araya geldiği vurgulanmıştır.

Pittsburg Zirve Kararlarında, diğer Zirvelere göre daha detaylı kararlar alınmış, finansal konuların yanısıra sosyal konular diğer Zirvelere göre daha fazla yer bulmuştur.

Liderler, güçlü, sürdürülebilir ve dengeli bir küresel büyüme için gerekli politikaları ortaya koyan ve üye ülkelerin birlikte hareket etmesini sağlayacak bir çerçeve oluşturmayı kabul ettiklerini, iyi işler sağlayacak sağlam bir ekonomik toparlanmaya ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir.

Zirve Kararlarında, önemli yükselen piyasa ekonomilerinin de üye olduğu Finansal İstikrar Kurulu'nu kurulması ve bu Kurul'un finansal düzenlemelerin güçlendirilmesi çalışmalarının koordinasyonu ve bu çalışmaları izlenmesinde sağladığı ilerlemeden memnuniyet duyulduğu belirtilmiştir.

IMF kota reformu konusu bir kez daha G20 Zirvesinde gündeme gelmiştir. Zirvede, Mevcut kota formülü temel alınarak yapılacak çalışmalar ile IMF'de yüksek temsil edilen ülkelere düşük temsil edilen ülkelere yapılacak kota transferi kapsamında dinamik yükselen piyasa ülkeleri ve gelişmekte olan ülkelere en az %5'lik kota payı aktarılması taahhüt edilmiştir. Dünya Bankası'nda düşük temsil edilen gelişmekte olan ülkeler ve

geçiş ekonomisi ülkelerinin oy gücünde ciddi artış yapılması konusunda mutabakata varılmıştır. Reforme edilmiş Dünya Bankası, esas itibarıyla çözüm için küresel koordinasyon gerektiren iklim değişikliği ve gıda güvenliği gibi sorunlarla mücadelede öncü rol oynamaya çağırılmıştır.

G20 liderleri, Zirvede yoksullar ile orta ve küçük ölçekli işletmelerin (KOBİ) mali kaynaklara erişimlerinin geliştirilmesi için mikro-finans gibi yeni finansal hizmet modellerini desteklediklerini ifade etmiştir. Bu kapsamda Liderler, finansal erişim, finansal bilgi ve okuryazarlık ve tüketici koruma standartlarını belirleyen G20 Finansal Kapsama Grubu'nun oluşturulacağını taahhüt etmiştir (Leaders' Statement the Pittsburgh Summit).

4. Haziran 2010-Toronto Zirvesi

2010 yılında, biri Toronto'da ve diğeri Seul'de olmak üzere iki G20 zirvesi gerçekleştirilmiştir. G20, uluslararası ekonomik işbirliğinde temel forum olma sıfatını aldıktan sonraki ilk zirve toplantısını Toronto'da düzenlemiştir.

Zirvede, kaliteli istihdama dayalı büyümenin tam olarak yeniden sağlanması, finansal sektörün reformu ve sağlamaştırılması ve güçlü, sürdürülebilir ve dengeli küresel büyümenin sağlanması için bundan sonra atılması gereken adımlar üzerinde mutabık kalındığı ifade edilmiştir.

G20 Liderleri, Toronto Deklarasyonda öncelikle G20'nin başarılarından bahsetmektedir. Bu bağlamda, benzeri görülmemiş ve küresel ölçekte eşgüdümle belirlenmiş olan mali ve parasal genişleme politikaları, özel talebin ve kredi akışının toparlanmasında temel rol oynaması, finansal sistemin sağlamlığını ve istikrarını artırmak için güçlü adımlar atılması, uluslararası finansal kuruluşların önemli ölçüde artan kaynaklarının, krizin dünyanın korunmaya en muhtaç kesimleri üzerindeki etkilerinin kontrol altına alınmasına ve istikrarın sağlanmasına yardımcı olması, tamamlanması gerekli olan ve halen devam eden yönetim ve idare reformları da söz konusu kuruluşların etkinliğini ve ihtiyaca cevap verme kapasitelerini güçlendirmesi, korumacılığa karşı olan güçlü taahhüdün başarıyla muhafaza edilmesi G20'nin başarıları olarak değerlendirilmektedir.

Ancak, G20 Liderlerinin ciddi zorluklar olarak değerlendirdikleri pek çok konu da yer almaktadır. Birçok ülkede büyüme oranları eski seviyesine dönmesine rağmen, ekonomik canlanmanın istikrarsız ve kırılgan bir seyir izlemesi, işsizlik oranlarının oldukça yüksek seviyelerde seyretmesi ve krizin toplumsal etkisinin hala derin bir şekilde hissedilmesi sıkıntılı konular olarak kabul edilmiştir.

Toronto Zirvesi'nde finansal sektör reformu için dört ana başlık oluşturulmuştur. İlk ana başlık, güçlü düzenleme çerçevesidir. İkinci ana başlık, etkin denetimdir. Yeni, daha güçlü kuralların daha etkin gözetim ve denetim ile tamamlanması konusuna atıfta bulunulmuştur. Üçüncü ana başlık sistemik öneme sahip kuruluşların çözülmesi ve ele alınmasıdır. Dördüncü ana başlık şeffaf uluslararası değerlendirme ve karşılıklı gözden geçirme süreçleridir.

Uluslararası finansal kuruluşların reformu konusunda da diğer Zirvelerde olduğu gibi önemli gündem maddelerinden birini oluşturmuştur. IMF tarafından 750 milyar ABD Doları, Çok Taraflı Kalkınma Bankaları tarafından ise 235 milyar ABD Doları tutarındaki kaynaklar da dahil olmak üzere kritik önemdeki finansmanı harekete geçirerek finansal ve ekonomik krize karşı küresel çapta alınan önlemlerde merkezi bir rol oynadığı ifade edilmiştir.

Deklarasyonda, çok taraflı kalkınma bankaları konusunda Pittsburgh Zirvesi'nde verilen taahhüdün yerine getirilmesi memnuniyetle karşılanmıştır. Söz konusu taahhütler, çok taraflı kalkınma bankalarınca sağlanan finansmanı yaklaşık 2 katına çıkaracak şekilde bankaların sermayelerinde yapılan 350 milyar ABD doları tutarındaki artışı da içermektedir. Söz konusu yeni sermaye, bu kuruluşların daha şeffaf, hesap verebilir ve etkin olmalarının temin edilmesi ve bu kuruluşların, yoksulların yaşam koşullarının iyileştirilmesi, büyümenin garanti altına alınması, iklim değişikliği ve gıda güvenliğinin ele alınmasına daha fazla odaklanmalarının sağlanması bakımından önem arz etmektedir.

Başta Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA) ve Afrika Kalkınma Fonu olmak üzere çok taraflı kalkınma bankaları tarafından sunulan imtiyazlı finansman imkanlarının önemli düzeyde artırılmasının sağlanmasına ilişkin taahhüdün yerine getirileceği bir kez daha vurgulanmıştır.

Zirvede gelişmekte olan ülkelerin ve geçiş ülkelerinin Dünya Bankası'ndaki oy gücünü 2008'den bu yana % 4,59 oranında artıracak olan ve banka hissedarlarınca üzerinde mutabakata varılan önemli temsil reformlarının onaylandığı belirtilmiştir.

IMF'nin kota reformunu Seul Zirvesi'ne kadar tamamlaması ve buna paralel olarak diğer kurumsal yönetim reformlarını gerçekleştirmesi ve halen gerekli olan önemli düzeydeki çalışmaların hızlandırılması için bu Zirvede bir kez daha çağrıda bulunulmuştur.

Korumacılıkla mücadele edilmesi, Zirvede ele alınan bir diğer başlığı oluşturmuştur. Bu çerçevede, yatırımlara veya mal ve hizmet ticaretine yeni engeller konulmasından veya var olan engellerin artırılmasından, yeni ihracat kısıtlamalarından veya Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) ters düşen ihracat teşvik önlemlerinden kaçınılması ve ortaya çıkmaları halinde söz konusu önlemlerin düzeltilmesi yönündeki G20 taahhüdü bir kez daha yenilenmiştir.

Liderler, yolsuzluğun piyasa bütünlüğünü tehdit ettiği, adil rekabeti zayıflattığı, kaynak dağılımını bozduğu, kamuoyunun güvenini yok ettiği ve hukuk devletini çürüttüğü hususunda ortak kaygıyı dile getirmiştir. Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi'nin (UNCAC) tüm G20 üyeleri tarafından onaylanması ve tam olarak uygulanması talep edilmiş, diğer ülkelerin de aynısını yapmaya teşvik edileceği vurgulanmıştır. Ayrıca, yolsuzluğun ele alınması konusunda Pittsburg'dan bu yana kaydedilen ilerlemeye dayanarak, bir Çalışma Grubu kurulması kararlaştırılmıştır.

Yeşil toparlanma ve sürdürülebilir küresel büyüme, aşırı enerji tüketiminin azaltılması için fosil yakıtların kullanımına yönelik teşviklerin aşamalı olarak kaldırılması konularında G20 taahhütleri yinelenmiştir (The G20 Toronto Summit Declaration).

5. Kasım 2010-Seul Zirvesi

2010 yıl içerisinde bir diğer Zirve Kasım ayında Seul-Güney Kore'de gerçekleştirilmiştir.

Zirvede, G20 Liderleri, işbirliği halinde çaba göstermeye devam etmeyi ve güçlü, sürdürülebilir ve dengeli bir küresel büyüme için birlikte hareket etmeyi taahhüt etmiştir. Liderler alınan tedbirlerin, gelecekteki muh-

temel krizleri olabildiğince önleme ve gerektiğinde onlarla başa çıkma konusunda daha hazırlıklı olmaya yardımcı olacağını belirtmiştir.

Nüfusun en kırılgan kesimlerinin sorunlarının ele alınması, bu amaçla, istihdamın toparlanmanın merkezine konması, sosyal koruma ve uygun çalışma şartları sağlanması ve düşük gelirli ülkelerde büyümenin hızlandırılması hususlarında kararlı olduğu vurgulanmıştır.

G20 çabalarının yanı sıra, risklerin devam ettiğinin de altı çizilmiştir. Bazı ülkelerin, yüksek seviyelerde işsizlik ve zayıf toparlanma ile karşı karşıya iken, bazılarının güçlü büyüme yaşadığı, eşit olmayan büyüme ve genişleyen dengesizlikler nedeniyle, küresel koordinasyonda kopukluklar yaşadığı ifade edilmiştir.

Seul Zirvesinde Seul Eylem Planı da kabul edilmiştir. Eylem planıyla beraber öncelikler; döviz kurlarının piyasa koşullarında belirlenmesine daha fazla imkan veren kur sistemlerine yönelmesi, küresel talebi artıracak ve sürdürecektir, istihdamı canlandıracak ve büyüme potansiyelini artıracak yapısal reformların uygulanması, karşılıklı değerlendirme sürecinin dış sürdürülebilirliği teşvik etmek üzere geliştirilmesi, dinamik yükselen piyasa ekonomileri ve gelişmekte olan ülkelerin daha fazla temsil edilmesiyle dünya ekonomisindeki değişiklikleri daha iyi yansıtacak şekilde IMF'nin yenilenmesi, küresel finansal güvenlik ağlarını güçlendirecek araçlar geliştirilmesi; daha etkin ve gözetim ile desteklenen yeni finansal düzenleme çerçevesinin temel unsurlarının oluşturulması, kapsayıcı büyümenin gerçekleşmesi için ortaklaşa çalışmaların gerçekleştirilmesi, finansal tabana yayılmanın sağlanması ve KOBİ'ler için fırsatların genişletilmesi, Doha Kalkınma Gündeminin başarılı, iddialı, kapsamlı ve dengeli bir şekilde zamanında sonuçlanmasının sağlanması olarak belirlenmiştir.

Liderler, Uluslararası Finansal Kuruluşların kaynaklarını önemli ölçüde artırması ve yeni borçlanma araçlarının ortaya konmasıyla, IMF tarafından sağlanan 750 milyar ABD Doları'nın üzerindeki finansman ve Çok Taraflı Kalkınma Bankaları tarafından sağlanan 235 milyar ABD Doları tutarındaki finansman dahil olmak üzere, kritik önemdeki finansmanın harekete geçirildiği vurgulanarak memnuniyetlerini ifade etmişlerdir. Bu kuruluşları, dünya ekonomisindeki değişiklikleri uygun bir şekilde yansı-

tacak ve küresel finansal istikrarı destekleme, kalkınmayı güçlendirme ve düşük gelirli kesimlerin hayat standartlarını iyileştirme rollerini daha etkin oynamalarını sağlayacak şekilde bütünüyle modernize edilmesi taahhüt edilmiştir. 2010 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen, gelişmekte olan ülkeler ve geçiş ülkelerinin oy gücünü artıran Dünya Bankası temsil reformu memnuniyetle karşılanmıştır. Ayrıca, kota ve yönetim reformları ile IMF'nin meşruiyetini, itibarını ve etkinliğini güçlendirme yönündeki G20 taahhüdüne bağlılık yeniden vurgulanmıştır (The G20 Seoul Summit Leaders' Declaration).

6. Kasım 2011-Cannes Zirvesi

Cannes Zirvesinde G20'nin yapısına ilişkin bir dizi karar alınmıştır. G20'nin esnek yapılı bir grup olarak kalması gerektiği belirtilerek, Troyka'nın resmileştirilmesine karar verilmiştir. G20'nin eylemleri hızlandırmak amacıyla önemli ekonomileri eşit bir zeminde bir araya getiren kuruluş ruhunun çok önemli olduğu yeniden teyit edilmiştir.

G20'deki reformların bir parçası olarak, 2015'ten sonra G20 dönem başkanlarının rotasyona tabi bölgesel gruplar arasından seçilmesine de karar verilmiştir. Bu uygulamaya Çin, Endonezya, Japonya ve Kore'yi kapsayan Asya grubu ile başlanacağı belirtilmiştir.

2011 Fransa-Cannes Zirvesi'nde Euro Bölgesi borç krizi en temel gündem maddelerinden birini oluşturmuştur. Yunanistan'ın borç sürdürülebilirliğini yeniden sağlamak, Avrupa Bankalarını güçlendirmek en temel tartışma alanlarından birini oluşturmuştur.

G20 Liderleri, Euro bölgesinin krizden çıkış için hazırladığı kapsamlı planı memnuniyetle karşılamıştır. Liderler söz konusu planın ülke reformları da dahil olmak üzere hızlı bir şekilde detaylandırılmasını ve uygulanmasını talep ederek, Euro bölgesinin güven ve finansal istikrarı tesis etmek ve para ve finansal piyasaların uygun şekilde çalışmasını sağlamak üzere bütün kaynaklarını ve kurumsal kapasitesini kullanma kararlılığını memnuniyetle karşılamıştır.

Batırlamayacak kadar büyük olgusu da Zirvede ele alınan bir diğer başlık olmuştur. Liderler, hiçbir finansal kuruluşun "batırlamayacak kadar büyük" olarak algılanmamasını sağlayacak kapsamlı önlemler ve

vergi mükelleflerini çözümlene maliyetini yüklenmelerinden koruma konusunda anlaşmıştır. Finansal İstikrar Kurulu (FSB) küresel sistemik öneme sahip finansal kuruluşlara ilişkin bir ön listeyi Zirveyeyle beraber yayınlamıştır. Küresel sistemik öneme sahip finansal kuruluşların, 2016 yılından itibaren ilave sermaye yükümlülüğünün yanı sıra, güçlendirilmiş denetime, çözümlene sistemleri için yeni bir uluslararası standarda tabi olacağına altı çizilmiştir. Ayrıca, sistemik öneme sahip banka dışı finansal kuruluşları belirlemeye de hazır olduğu vurgulanmıştır.

Cannes Zirve Deklarasyonunda, gölge bankacılığın düzenlenmesinin ve gözetiminin geliştirilmesine karar verildiği ifade edilerek, finansal hizmetler müşterilerini korumaya yönelik prensipler üzerinde anlaşma sağlandığının altı çizilmiştir. Bu çerçevede, finansal sektörde kriz öncesi tutumlara dönülmesine izin verilmeyeceği ve bankalar, tezgah üstü türev ürünler piyasaları ve ücretlendirme faaliyetleri ile ilgili G20 taahhütlerinin uygulanmasının sıkı bir biçimde izleneceği belirtilmiştir.

Finansal düzenlemenin koordinasyonu ve takibi amacıyla, bu zamana kadarki başarılarına dayanılarak, kapasitesini güçlendirmek için FSB'yi yeniden yapılandırmaya karar verilmiştir. Bu reform FSB'ye tüzel kişilik sağlamak ve daha fazla mali bağımsızlık vermeyi içermektedir.

Fransa Dönem Başkanlığında gerçekleştirilen önemli yeniliklerden biri de ilk defa G20 Tarım Bakanlarının toplanmış olmasıdır. Tarım Bakanları 2011 yılı Haziran ayında toplanarak "Gıda Fiyatları Dalgalanmaları ve Tarım Eylem Planı" başlıklı değerlendirme ortaya koymuştur. Bu çalışmalar çerçevesinde Cannes Zirvesinde Tarım sektörüne ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

Deklarasyona göre, tarımsal üretimin teşvik edilmesi, dünya nüfusunun beslenmesinde büyük öneme sahiptir. Özellikle, tarımsal verimlilik alanındaki ar-ge çalışmalarının desteklenmesi ve bu alanda yatırım yapılması üzerinde uzlaşmıştır. Tarımsal ürün piyasasının şeffaflığını artırmak için "Tarım Piyasası Bilgi Sistemi"nin (AMIS) yürürlüğe konulduğu, gıda güvenliğini artırmak için, uygun risk yönetimi enstrümanları ve insani acil yardım araçları geliştirmenin taahhüt edildiği ifade edilmiştir. Ayrıca Liderler, ticari olmayan insani amaçlarla Dünya Gıda Programı tarafından

satın alınan gıdaların, ihracat kısıtlamalarından ve vergi uygulamalarından muaf tutulmasına karar vermiştir. Enerji Piyasalarının İşleyişinin İyileştirilmesi ve İklim Değişikliğiyle Mücadele konusu yine Liderler Zirvesinde ele alınan konular arasında yer almıştır.

G20 Liderleri, korumacılıktan kaçınmanın bir yolu olarak çok taraflı ticaret sisteminin faydalarına bir kez daha vurgu yapmıştır. Yeni ihracat kısıtlamaları ve DTÖ ile tutarlı olmayan ihracatı artırıcı önlemler de dahil olmak üzere, herhangi bir yeni korumacı önlem almamayı taahhüt etmiştir. Deklarasyonda, DTÖ, OECD ve UNCTAD (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı)'a çağrı yapılarak, durumu izlemesi ve yılda iki defa kamuya açık olarak raporlaması talep edilmiştir.

G20 Liderleri, küreselleşmeye sosyal boyut kazandırılmasını desteklemiş, ekonomik şokların en kırılgan kesimi orantısız bir şekilde etkilemesinden yola çıkarak daha kapsayıcı ve dayanıklı bir büyümeyi taahhüt etmiştir.

Deklarasyonda, yolsuzlukla mücadele, piyasa dürüstlüğü artırma ve kanunlara uyulan bir iş ortamını destekleme, yolsuzlukla mücadelede uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi ve kamu-özel sektör ortak girişimleri kurulmasına vurgu yapılmıştır.

Deklarasyonda, uluslararası kuruluşlara, özellikle BM, DTÖ, ILO, OECD, Dünya Bankası ve IMF'ye, ekonomik politikaların sosyal etkileri de dahil olmak üzere, aralarındaki diyalog ve işbirliğini geliştirmeleri ve koordinasyonu güçlendirmeleri için çağrıda bulunulmuştur.

Cannes Zirvesinde Büyüme ve İstihdam için Cannes Eylem Planı da kabul edilmiştir. G20 ülkeleri, büyümenin orta vadeli temellerini güçlendirmek üzere, altı unsurdan oluşan bir plan üzerinde mutabakata varmıştır. Bu bağlamda;

- Mali uyum taahhütleri,
- Cari fazla veren ülkelerde özel sektör talebini artıracak önlemler alınması ve cari açık veren ülkelerde gerekli olması durumunda talebin kamu kesiminden özel sektöre kaydırılması taahhütleri,

- G20 üyelerinin tamamında büyümeyi güçlendirecek ve istihdam yaratılmasını artıracak yapısal reformlar,
- Ulusal/küresel finansal sistemleri güçlendirecek reformlar,
- Serbest ticaret ve yatırımları teşvik edecek tedbirler ve korumacılığın her türüne karşı çıkılması ile,
- Kalkınmayı destekleyecek adımlar konusunda mutabakat sağlanmıştır (Cannes Summit Final Declaration "Building Our Common Future: Renewed Collective Action For The Benefit of All).

7. Haziran 2012-Los Cabos Zirvesi

Los Cabos Zirvesinde bir kez daha, ekonomik canlanmayı güçlendirmek ve finansal piyasa gerilimlerini azaltmak üzere birlikte hareket edileceği taahhüdünde bulunulmuştur. Toplumun tüm kesimlerine kaliteli istihdam ve fırsatlar yaratmak için, büyümeyi ve finansal istikrarı destekleme hedefiyle talebi güçlendirmek ve güveni yeniden tesis etmek için işbirliği halinde çalışılacağı, bu hedeflere ulaşmak için Los Cabos Büyüme ve İstihdam Eylem Planı üzerinde anlaşıldığı belirtilmiştir.

Euro Bölgesinde yaşanan kriz ve özellikle Yunanistan mali krizi G20 ülkelerinin odaklandığı bir diğer konu olmayı sürdürmüştür. Bu çerçevede G20'nin Euro Bölgesi üyelerinin, Euro Bölgesinin bütünlüğünü ve istikrarını korumak, finansal piyasaların işleyişini geliştirmek ve bankacılık sektörü ile kamu maliyesi arasındaki karşılıklı olumsuz etkilenmeyi engellemek için gereken tüm önlemleri alacağı vurgulanmıştır.

Zirvede, devam etmekte olan krizin gelişmekte olan ülkeler, özellikle de düşük gelirli ülkeler üzerindeki etkisinin de dikkate alınarak, altyapı yatırımlarının desteklenmesi de dâhil olmak üzere, kalkınma için daha elverişli bir ortam yaratılması yönündeki çabaların artırılacağı, tüm dünyada yaşama koşullarını iyileştirecek ve en kırılgan kesimleri koruyacak, küresel düzeyde kalkınmaya ve fakirliğin azaltılmasına ciddi katkılarda bulunulacağı ifade edilmiştir.

Şeffaflık ve hesap verebilirliğin itibar ve güvenin güçlendirilmesindeki önemine binaen, Büyüme ve İstihdam Eylem Planı'nın bir parçası olan Los Cabos Hesap Verilebilirlik Çerçevesi üzerinde mutabakata varılmıştır.

Liderler Deklarasyonunda, kaliteli istihdamın makroekonomik politikaların merkezinde bulunduğu altı çizilmiştir. Bu çerçevede; gençlerin kaliteli işlere kavuşturulması, okuldan işe başarılı bir geçişin sağlanmasını destekleyen, staj ve meslek içi eğitim de dâhil olmak üzere; eğitim, yetenek geliştirme ve öğretim politikaları alanlarındaki işbirliğinin artırılması, ulusal düzeyde sosyal koruma zeminlerinin oluşturulması ve cinsiyet eşitliğinin ilerletilmesi hedeflenmiştir.

Küresel ekonomide ticaretin önemi üzerinde Los Cabos Zirvesinde de durulmuştur. Sürdürülebilir küresel ekonomik toparlanma, istihdam ve kalkınma için gerekli koşullar olan serbest ticaret için korumacılığa karşı durulduğu, açık, öngörülebilir, kurallara dayalı, şeffaf çok taraflı bir ticaret sisteminin desteklediği vurgulanmıştır.

Bütün Zirvelerde olduğu gibi bu Zirvede de IMF kota ve yönetim reformu konusu üzerinde en çok değerlendirme yapılan başlıklardan birini oluşturmuştur. IMF'nin kaynaklarını artırmaya yönelik güçlü taahhütler memnuniyetle karşılanmış, 2010 Kota ve Yönetim Reformu'nun, üzerinde mutabakata varılan tarih olan 2012 IMF/Dünya Bankası Yıllık Toplantıları'na kadar bütün unsurlarıyla hayata geçirme konusundaki G20 beklentisi yenilenmiştir. Bu reformların bir parçası olarak, mevcut kota formülündeki eksiklikleri ve zayıflıkları gidermek üzere, IMF'nin kapsamlı bir kota formülü gözden geçirmesini 2013 yılı Ocak ayına kadar ve bir sonraki genel kota gözden geçirmesini 2014 yılı Ocak ayına kadar tamamlaması beklentisi dile getirilmiştir.

Liderler, Finansal İstikrar Kurulu (FSB) tarafından hazırlanan, finansal istikrarın güçlendirilmesine yönelik G20 taahhütlerinin yerine getirilmesine ilişkin ilerleme raporunu ve FSB'nin, ülke uygulamalarını geniş kapsamlı olarak takip etmesini memnuniyetle karşılamıştır.

Zirvede, hiçbir banka ya da finansal kuruluşun "batmasına izin verilemeyecek kadar büyük" olmaması için, ulusal çözümleme rejimlerimizi FSB'nin Etkin Çözümleme Temel İlkeleri ile uyumlu hale getirmeye yönelik G20 taahhüdü yenilenmiştir.

Kara para aklama, terörizmin finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılması ile mücadelede küresel çabaların sürdürülmesini sağlayan Mali Eylem Görev Gücü'nün görev tanımının yenilenmesi desteklenmiştir.

2011 Finansal Tabana Yayılma Küresel İşbirliği Grubu'nun çalışmalarını takdir ederek, KOBİ'lerin ekonomik kalkınmada ve fakirliğin azaltılmasında oynadığı önemli rol nedeniyle KOBİ finansmanı konusunda gelişmekte olan ülkelerin karşılaştığı belirli finansal erişim zorluklarını ve kısıtlamaları işaret eden yenilikçi model ve yaklaşımların geliştirilmesini destekleyecek "KOBİ Finansmanı Çerçeve Programı"nın oluşturulması memnuniyetle karşılamıştır.

Tarım sektöründe yaşanan sorunlar da G20 Liderlerinin gündemindeki yerini korumuştur. Bu doğrultuda, tarımsal şartların çeşitliliği göz önüne alındığında, üretimin ve verimliliğin sürdürülebilir bir tabanda artırılması, gıda güvenliği için acil ve uzun vadeli çözümlere odaklanması, kronik beslenme yetersizliğinin giderilmesi için G20 üyelerinin daha geniş katılımının teşvik edildiği vurgulanmıştır. G20 Liderleri aynı zamanda, iyi işleyen, şeffaf fiziksel ve finansal emtia piyasalarının ve sürdürülebilir ve kapsayıcı olan güçlü bir büyümenin ve gıda güvenliğinin elde edilmesi için aşırı fiyat dalgalanmalarının azaltılmasının önemini altını çizmiştir. Los Cabos'da ekonomik büyüme, çevrenin korunması ve sosyal kapsama konularının iç içe bulunduğu vurgulanmıştır.

Zirvede yolsuzluk konusu tekrara gündeme gelerek, yoksulluğun, küresel ekonomik büyümeyi engellediği, piyasaların bütünlüğünü tehdit ettiği, adil rekabeti zayıflattığı, kaynak tahsisini bozduğu, kamu güvenini yok ettiği ve hukukun üstünlüğüne zarar verdiği belirtilerek, yolsuzlukla mücadelede aktif bir rol oynamak üzere ilgili tüm aktörlere çağırıda bulunulmuştur (G20 Los Cabos- Mexico G20 Leaders Declaration).

8. Eylül 2013-Saint Petersburg Zirvesi

2013'te St. Petersburg'da toplanan G20 Zirvesi, Liderler arasında Suriye'deki iç savaşla ilgili askeri müdahale konusunda yaşanan gerginliğin gölgesinde gerçekleştirilmiştir (Gür, 2015: 19).

St. Petersburg Zirvesinde, büyümenin güçlendirilmesi ve istihdam oluşturulması en önemli öncelik olarak kabul edilmiş; istihdam açısından zengin, güçlü, sürdürülebilir ve dengeli bir büyüme patikasına geri dönmek için kararlı adımlar atılması taahhüt edilmiştir.

Liderler, özellikle gençler arasındaki işsizlik ve düşük istihdam sorununun çözümü için, eşgüdümlü ve bütüncül kamu politikalarına (makroekonomi, finansal, kamu maliyesi, eğitim, beceriler, yenilikçilik, istihdam ve sosyal güvenlik alanlarında) vurgu yapmıştır.

G20 ülkeleri, altyapı alanına ve KOBİ'lere yönelik alanlar başta olmak üzere, uzun vadeli yatırımların finansmanı, istihdam oluşturulması ve kalınma konularının büyük önem taşıdığını vurgulamıştır.

Serbest ticaret konusu bir kez daha Liderlerin gündemine gelmiştir. Serbest ve kurallara dayalı bir ticaret sisteminin, ekonomik fırsatları artırdığı, korumacılıktan kaçınmaya yönelik taahhütlerin yenilediği ve bölgesel ticaret anlaşmaları da dâhil olmak üzere, ticaret alanında şeffaflığın artırılmasının hedeflendiği ifade edilmiştir.

Liderler, sınır ötesi vergi kaçakçılığı ve vergiden kaçınmanın, kamu mali dengesine ve vergi sisteminin adilliğine olan inancı sarstığını belirterek, bu alanda adımlar atılmasını desteklemiştir.

Deklarasyonda, krize sebebiyet veren ana fay hatları ile mücadele etmek amacıyla, kapsamlı bir finansal reform paketi üzerinde anlaşmaya varıldığı ve bu reformların uygulamaya başlandığının altı çizilmiştir. Ayrıca, daha dayanıklı finansal kurumlar geliştirilmeye çalışıldığı, batmasına izin verilemeyecek kadar büyük olgusunu bertaraf etme yolunda önemli gelişmeler kaydedildiği, böylece şeffaflığın ve piyasaların bütünlüğünün artırıldığı, mevzuattaki boşlukların giderilmeye başlandığı ve gölge bankacılıktan kaynaklanan riskleri ortadan kaldırmak için güvenilir bir finansal sistemin tesisi yolundaki çalışmaların sürdüreceği ifade edilmiştir.

G20 ülkeleri, tüm insanların güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümeden faydalanma fırsatı edinmesi için bir sorumluluk taşıdıklarını; gıda güvenliği, finansal hizmetlerin toplumun tüm kesimlerine yayılması, altyapı, insan kaynağının geliştirilmesi ve yurt içi kaynakların harekete geçirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Yolsuzluk konusu da G20 gündemindeki önemini korumuştur. Yolsuzluğun, sürdürülebilir ekonomik büyümeye ve yoksulluğun azaltılmasına ciddi bir engel teşkil ettiği ve ekonomiyi tehdit ettiği belirtilmiştir.

G20 ülkelerinin daha temiz, daha etkin ve daha güvenilir enerji arz kaynaklarının geliştirilmesinin yanı sıra daha şeffaf fiziki ve finansal emtia piyasalarının da geliştirilmesi alanında ortak çabaları olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca, enerji piyasası verilerinin daha doğru ve ulaşılabilir bir hale getirilmesi, daha temiz ve daha etkin enerji teknolojilerinin geliştirilmesinin desteklenmesi için adımlar atılması ile iklim değişikliği ve çevrenin korunması konularının ele alınmasında birlikte çalışma taahhüdünün üzerinde durulmuştur (G20 Leaders' Declaration September, G20 Russia 2013).

9. Kasım 2014- Brisbane Zirvesi

Brisbane Zirvesi G20'nin en kapsamlı sonuçlarından birine yer vermektedir. Brisbane Zirve'sinde kabul edilen Brisbane Eylem Planı 800'den fazla tedbire yer vermiştir. Brisbane Zirvesinde, finansal içerme planından, hesap verebilirlik konusunda rapora, enerji etkinliği planından, büyüme stratejisine, Liderlerin Ebola değerlendirmesinden, yolsuzlukla mücadeleyle, istihdam planından, gıda güvenliğine kadar pek çok alanda değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca, üye ülkelerle ilgili hesap verebilirlik ve rüşvet konusuyla ilgili olarak anket çalışmaları düzenlenmiş, her ülke büyüme stratejisini ve istihdam planını ortaya koymuştur (<https://g20.org/resources/past-presidencies/>).

Brisbane Eylem Planı, 2018 yılına kadar 2013 yılı bazında %2.'lik GSMH artışı öngörmektedir. Böylece küresel ekonomide 2 trilyon dolarlık artış, milyonlarca yeni ve kaliteli işin sağlanması hedeflenmektedir. G20 bünyesinde oluşturulan Küresel Altyapı Girişimi'nin çok-yıllı programlarıyla küresel ekonomide 2030 yılına kadar gerekli olan 70 trilyon dolarlık yatırım yapılması hedeflenmektedir.

Brisbane Zirvesinde ayrıca, 2025 yılına kadar kadınlarla erkekler arasındaki işgücüne katılım oranlarındaki açığın % 25 azaltılması hedeflenmektedir. Bu hedef, 100 milyon kadının işgücü piyasasına katılımı anlamına gelmektedir. Brisbane Zirvesi'nde yine genç işsizliğin azaltılması için, yeteneklere, çıraklık eğitimine, eğitim ve öğretim programlarına yatırım yapılması hedeflenmektedir. Ayrıca geçlerin istihdamının desteklenmesi ve girişimciliğin desteklenmesi hedeflenmektedir. Yoksulluğun

azaltılması ve kalkınma hedefi için özellikle düşük gelirli ve kalkınma yolundaki ülkelere katkılar sunulması hedeflenmektedir.

Zirvede, Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) güçlü, kota bazlı ve yeterli kaynaklara sahip olmasını sağlama konusunda kararlı olduğu bir kez daha vurgulanmıştır. Bu kapsamda 2010 yılında kabul edilen IMF kota ve yönetim reformundaki ve yeni kota formülünü içeren 15. Genel Kota Gözden Geçirmesindeki ilerlemenin gecikmesinden üzüntü duyulduğu belirtilerek IMF konusunda 2010 reformlarının uygulanması en önemli öncelik olarak kabul edilmiş, ABD, yıl sonuna kadar söz konusu reformları onaylamaya davet edilmiştir. Reformun onaylanmaması halinde, IMF'den mevcut çalışmaları temelinde, izlenmesi muhtemel adımlara ilişkin seçenekler konusunda hazırlık yapması istenmiştir.

G20 Liderleri, enerji alanındaki işbirliğinin artırılmasını öncelikli bir konu olarak değerlendirmiş, güçlü ve dayanıklı enerji piyasalarının, ekonomik büyüme için kritik öneme sahip olduğu, G20 Enerji Bakanlarının 2015 yılında bir araya gelmesini ve bir rapor sunmasını talep etmiştir.

Deklarasyonda, iklim değişikliğine yönelik güçlü ve etkili eylemlerin desteklendiği, Yeşil İklim Fonu gibi girişimlere desteğin tam olduğu vurgulanmıştır.

G20 Liderleri, Gine, Liberya ve Sierra Leone'deki Ebola salgınının insani ve ekonomik etkilerinden oldukça kaygı duyduklarını ve bu krizi kontrol altına alabilmek ve karşı koyabilmek için yapılabilecek her şeyi yapmayı taahhüt ettiklerini vurgulamıştır.

Görüldüğü gibi G20 Brisbane buluşmasında oldukça ayrıntılı kararlar alınmış, somut hedefler ortaya konulmuş, hedeflerin gerçekleşmesine yönelik olarak geleceğe dönük zamanlamalara gidilmiştir.

Zirvelerdeki konu başlıklarının çeşitlendirilmesi, ayrıntılı analizlerle güçlendirilmesi, iddialı rakamsal hedefleri ortaya konulması ve eylem planları ile desteklenmesi G20'nin temel amacı olan ekonomik temelli olmak üzere küresel sorunlara çözüm arayışı platformu olma yolunda ilerlediğini göstermektedir (G20 Australia 2014, G20 Leaders' Communiqué Brisbane Summit).

10. Kasım 2015-Antalya Zirvesi

Türkiye Dönem Başkanlığında gerçekleştirilen G20 Zirvesi, G20 tarihinde en kapsamlı sonuçlardan birine tanıklık etmiştir. Ekonomik, finansal ve sosyal içerikli konuların yanı sıra sonuçları itibariyle gündemi etkileyen mülteci sorunu, ilk kez Liderler düzeyinde ele alınmıştır.

Antalya Sonuç Bildirgesinde Dönem Başkanlığı önceliklerine paralel olarak G20'nin uygulama, yatırımlar ve kapsayıcılık alanında üç sacayağı etrafında kapsamlı bir gündem benimsediği ifade edilerek 27 maddede ve üç ana maddeden oluşan değerlendirmeler yer almaktadır. Bu başlıklar "toparlanmanın güçlendirilmesi, dayanıklılığın artırılması ve potansiyelin artırılması" şeklindedir.

a) Toparlanmanın Güçlendirilmesi

Brisbane'da ilan edilen G20'nin toplam GSYİH'sini 2018 yılına kadar yüzde 2 oranında artırma yönündeki hedefe bağlılık yenilenmiştir. İstihdam oluşturulması, kapsayıcılığın sağlanması, eşitsizliklerin azaltılması ile fiili ve potansiyel büyümenin artırılması için talebi destekleyici önlemler ile yapısal reformları içeren G20 ülkeleri büyüme stratejilerinin tam olarak ve zamanında uygulanması en önemli öncelik olarak kabul edilmiştir.

Diğer Zirvelerde olduğu gibi DTÖ'nün, çok taraflı ticaret sisteminin omurgası olduğu ve ekonomik büyüme ile kalkınmayı geliştirmek için merkezi bir rol oynamaya devam ettiği ifade edilmiştir.

b) Dayanıklılığın Artırılması

Daha güçlü ve dayanıklı bir finansal sistem inşa edebilmek için, yapılması gereken kritik çalışmalar olduğu, bilhassa, dayanıklılık, toparlanma planlaması ve çözümlenmesi konusunda çalışmaların beklendiği ve FSB'nin bir sonraki G20 toplantısında bu konuda bir rapor sunması dile getirilmiştir. Finansal sistemde ortaya çıkan, önemli bir kısmı bankacılık dışı sektörlerden kaynaklanabilecek, risk ve kırılganlıkları izlemeye ve gerektiğinde bunlara yönelik tedbirler almaya devam edileceği vurgulanmıştır.

G20 Liderlerinin küresel olarak daha adil ve modern bir uluslararası vergi sistemine ulaşmak amacıyla, iddialı G20/OECD Matrah Aşınması

ve Kâr Aktarımı (BEPS) Projesi kapsamında geliştirilen tedbirler paketini onayladıkları ifade edilmiştir.

Liderler Zirvesinde yolsuzlukla mücadele konusu da bir kez daha ele alınmıştır. G20'nin büyüme ve dayanıklılık gündemini destekleyecek şekilde 2015-2016 G20 Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planı'nın etkili şekilde uygulanması yoluyla, yolsuzluğa karşı küresel düzeyde hoşgörüsüzlük kültürü oluşturulması yönünde taahhüdü yenilenmiştir.

Zirve Kararlarında, 2010 yılında kabul edilen IMF kota ve yönetim reformunun uygulanmasındaki süregelen gecikmenin sürmesinden duyulan hayal kırıklığının devam ettiği, IMF konusunda 2010 reformlarının en önemli G20 önceliği olduğu ifa edilerek ABD yönetimi söz konusu reformları en kısa sürede onaylamaya davet edilmiştir. Sonuç Bildirgesinde, IMF'nin güçlü, kota tabanlı ve yeterli düzeyde kaynağa sahip olması konusundaki taahhütleri yinelenmiş, tüm uluslararası finansal kuruluşların başkanlarının ve üst yönetiminin açık, şeffaf ve liyakate dayalı bir süreçle atanması uzlaşısına bir kez daha vurgu yapılmış ve bu kuruluşlardaki personel çeşitliliğinin artırılmasının önemi bir kez daha vurgulanmıştır. SDR sepeti bileşiminin, para birimlerinin küresel ticaret ve finans sistemi içerisindeki rolünü yansıtması gerekliliği de belirtilerek, SDR değerlendirme yöntemini gözden geçirme çalışmalarının tamamlanmasının beklendiği ifade edilmiştir.

Bildirgede, IMF ve Dünya Bankası'ndan, Düşük Gelirli Ülkeler İçin Borç Sürdürülebilirliği Çerçevesi'ni gözden geçirme çalışmasını beklentisi dile getirilerek, sürdürülebilir finansman uygulamalarını geliştirmeyi amaçlayan mevcut girişimler ile kreditor ve borçlanıcı ülkeler arasındaki diyalogu geliştirerek kapsayıcılığa katkıda bulunan girişimlere dikkat çekilmiştir.

c) Sürdürülebilirliğin Desteklenmesi

Antalya Zirvesinde sürdürülebilir kalkınma konusunda özel vurguların yapıldığı görülmektedir. Bu kapsamda, G20 eylemlerinin düşük gelirli ve gelişmekte olan ülkeler de dâhil olmak üzere, kapsayıcı ve sürdürülebilir büyümeye katkıda bulunmasını temin etmek konusunda G20'nin kararlı olduğu ifade edilmiştir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Addis Ababa Eylem Gündemi'nin dâhil olduğu 2030 Gündemi'nin,

küresel kalkınma çabaları için kapsamlı, evrensel ve iddialı bir çerçeve çizdiği, herkes için kapsayıcı ve sürdürülebilir bir gelecek inşa edilmesin, kimsenin arkada bırakılmamasının sağlanması için 2030 Gündemi'nin sonuçlarının uygulanmasına kuvvetle bağlı olduğu dile getirilmiştir. Kalkınma konusundaki diyalog ve angajmanın güçlendirilmesi için G20 ve Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler Çerçevesi'nin onaylandığı ve G20 çalışmalarının 2030 Gündemi ile uyumlaştırılması için 2016 yılında bir Eylem Planı hazırlanacağı vurgulanmıştır.

G20 Sonuç Bildirgesinde, enerjiye erişim, gıda güvenliği ve beslenme, insan kaynaklarının geliştirilmesi, kaliteli altyapı, finansal kapsayıcılık ve iç kaynakların harekete geçirilmesi gibi alanlarda da kararlar alınmıştır. Üretilen ve tüketilen gıdaların tüm boyutlarıyla – ekonomik, sosyal ve çevresel – sürdürülebilir olmasının sağlanmasına yönelik olarak G20 Gıda Güvenliği ve Sürdürülebilir Gıda Sistemleri Eylem Planı'nın onaylandığı belirtilmiştir. Bu çerçevede, G20'nin piyasaların şeffaflığını geliştiren, gelirleri ve kaliteli istihdamı artıran ve sürdürülebilir verimliliğin büyümesini güçlendiren tarımda ve gıda sistemlerinde sorumlu yatırımların teşvik edilmesine odaklanmayı sürdüreceği vurgulanmıştır. Küçük ölçekli ve aile işletmeleri ile kırsal alanda bulunan kadınlar ve gençlerin ihtiyaçlarına özel bir dikkat gösterileceğine işaret edilmiştir. Liderler, "Gezegeni Doyurmak – Yaşam için Enerji" temasıyla düzenlenen Expo Milano'nun memnuniyetle karşılandığını ifade etmişlerdir.

Bu bağlamda; Bildirgede, kalkınmada ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasında özel sektörün güçlü bir rolü olduğu vurgulanarak, G20 Kapsayıcı İş Çağrısı yoluyla düşük gelirli kişilerin ve toplulukların piyasalara alıcı, üretici ve tüketici olarak katılımları için fırsatlar yaratılması yolunda bütün paydaşların ortak çalışma ihtiyacı dile getirilmiştir.

G20 Türkiye Dönem Başkanlığı'nın G20'ye getirdiği yeniliklerden biri Enerji Bakanlarının ilk kez düzenlenen toplantısı olmuştur. Sonuç Bildirgesinde, bu süreçten memnuniyet duyulduğu belirtilmiştir. Dünyada 1,1 milyardan fazla insanın elektriğe erişimi olmadan yaşadığının ve yaklaşık 2,9 milyar insanın yemek pişirmek için geleneksel biyoyakıt kullanmak zorunda olduğunun bilinciyle, ilk aşamasında sorunun en yoğun olduğu

Sahra-Altı Afrika'da elektriğe erişimin iyileştirilmesine odaklanan "G20 Enerjiye Erişim Eylem Planı: Enerjiye Erişimde Gönüllü İşbirliği"nin Liderler tarafından onaylandığı belirtilmiştir. Enerji verimliliğini geliştirme, temiz enerji teknoloji yatırımlarını artırma ve bu alandaki araştırma ve geliştirme faaliyetlerini destekleme konularını da içeren enerjiye ilişkin eylemlerin, iklim değişikliği ve etkileriyle mücadelede önemli olduğu vurgulanmıştır.

İklim değişikliğine ilişkin olarak da G20 Zirvesinde değerlendirmeler yapılmıştır. Bu çerçevede iklim değişikliği çağımızın en büyük sorunlarından biri olarak kabul edilerek, Lima Eylem Çağrısında belirtildiği üzere, iki derecenin altı hedefi teyit edilmiştir. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) altında tüm taraflara uygulanabilir hukuki bağlayıcılığı olan bir protokol, başka bir hukuki araç veya mutabık kalınmış bir çıktı kabul edilmesi için G20'nin kararlılığı vurgulanmış, Paris Anlaşması'nın adil, dengeli, iddialı, kalıcı ve dinamik olması gerektiği teyit edilmiştir.

Bildirgede, küresel büyümeye fırsatlar ve sınamalar getiren internet ekonomisine atıfta bulunularak, Bilgi İletişim Teknolojilerinin (BİT) kullanımına ve güvenliğine yönelik tehditlerin bulunduğu, G20'nin bu alanda sayısal bölünmeler arasında köprü kurulabilmesi için çaba göstereceği, dijital ortamda da devletlerin güvenlik, istikrar ve ekonomik ilişkileri geliştirme konusunda özel bir sorumluluğu bulunduğu vurgulanmıştır.

d) Mülteci Krizi

Türkiye-Antalya'da düzenlenen G20 zirvesini diğer zirvelerden ayıran en önemli farklılıklardan biri de mülteci krizinin liderler seviyesinde ele alındığı gibi, sonuç bildirgesinde de ele alınmasıdır.

Bu çerçevede, başlıca insani, siyasi, sosyal ve ekonomik sonuçlarıyla mevcut göç krizinin boyutunun, küresel bir endişe haline geldiği belirtilerek, anılan krizin ve uzun dönemli sonuçlarının üstesinden gelinebilmesi için koordineli ve kapsamlı yanıtlara ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. Dünyanın çeşitli bölgelerinde benzeri görülmemiş sayılara ulaşan mülteciler ve yerlerinden edilmiş kişilere koruma ve destek sağlanması ve kalı-

cı çözümler bulunması yönündeki tüm çabalara yönelik G20 desteğinin güçlendirileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda tüm devletler, mevcut krize mukabelede bulunulmasına katkı sağlamaya ve mültecilerin yeniden yerleştirilmesi, diğer insani kabul yöntemleri, insani yardımlar ve mültecilerin hizmetlere, eğitime ve temel ihtiyaçlara ulaşmasının temini doğrultusundaki çabalar vasıtasıyla krizle bağlantılı külfeti paylaşmaya davet edilmiştir. Yer değiştirmelere neden olan temel sorunlara çözüm getirilmesi ihtiyacının altını çizilmiştir. Bu bağlamda, çatışmalara siyasi çözüm bulunmasının ve kalkınma için arttırılmış işbirliğinin önemine de dikkat çekilmiştir. Mültecilerin ve yerlerinden edilmiş kişilerin güvenli ve gönüllü olarak kendi ülkelerine dönebilmelerini sağlayacak koşulların yaratılmasının önemi de kabul edilmiştir. Göç ve mülteci akımlarına yönelik uzun vadeli hazırlık ve bu akımların yönetimi için kapasitenin güçlendirilmesini teminen diğer ülkelerle beraber çalışılacağı ifade edilmiştir. Bildirge’de bütün ülkeler, ulusal imkanları çerçevesinde, bu krizden etkilenen ülkelere yardım etme yeteneklerini artırabilmelerini teminen ilgili uluslararası kuruluşlara yapmakta oldukları katkılarını arttırmaya davet edilerek, özel sektör ve şahıslar da bu uluslararası çabalara iştirak etmeleri yönünde teşvik edilmiştir (<http://g20.org.tr/g20-antalya-zirvesi-bildirisi/>).

11. Eylül 2016-Hanzghou Zirvesi

Çin Dönem Başkanlığında Hanzghou’da bir araya gelen G20 Liderleri; 2016 Zirvesi’nin temel önceliği olarak kabul edilen “inovatif, canlandırıcı, birbirine bağlı ve kapsayıcı dünya ekonomisi”ne ulaşmak için 48 maddeden ve altı başlıktan oluşan Bildirge ortaya koymuştur. Bu başlıklar politika koordinasyonunu güçlendirmek, büyüme için yeni bir yol açmak, daha etkin ve etkili küresel ekonomik ve finansal yönetim, güçlü uluslararası ticaret ve yatırım, kapsayıcı ve birbirine bağlı büyüme ve dünya ekonomisini etkileyen diğer konular şeklindedir.

Hanzghou Zirvesi Sonuç Bildirgesinde G20’nin uluslararası ekonomik işbirliği için öncü bir forum olduğu tekrar belirtilerek Hanzghou Konsensüsü kabul edilmiştir. Bu kapsamda; vizyon, entegrasyon, açıklık ve kapsayıcılık temellerine dayalı bir uzlaşa kabul edilmiştir.

a) Politika koordinasyonunun güçlendirilmesi

G20 Liderleri, büyüme için iyi tasarlanmış ve eşgüdümlü politikalara duyulan ihtiyacın önemine vurgu yapmışlardır. Bu kapsamda, güçlü, sürdürülebilir, dengeli ve kapsayıcı büyüme hedefine ulaşmak için bütün politika araçlarını -para, maliye ve yapısal- münferiden ve müştereken kullanmak gerektiğinin altı çizilmiştir.

b) Büyüme İçin Yeni Bir Yol Açılması

Hanzghou Bildirgesinde üzerinde en çok durulan konulardan biri inovasyon, yeni sanayi devrimi ve dijital ekonomi konusudur. Bu kapsamda İnovasyonun, gerek tek tek ülkeler gerek küresel ekonominin tamamı bakımından uzun vadede kilit bir itici güç olduğu, OECD ve diğer ilgili uluslararası örgütlerin desteğiyle G20'nin inovasyon, yeni sanayi devrimi ve dijital ekonomi gündemlerini ileriye taşıyacak bir G20 Görev Gücü oluşturulacağı G20 Liderleri tarafından vurgulanmıştır. G20 Eylem Planının ortaya konulması desteklenmiştir.

Bildirgede, Yeni Sanayi Devrimi'nin sanayi, özellikle imalat sanayii ve ilgili hizmet alanlarında sunduğu fırsatları yakalamak amacıyla, G20 Yeni Sanayi Devrimi Eylem Planı'nın ortaya koyulmasından duyulan memnuniyet dile getirilmiştir. Ayrıca, özellikle Afrika ülkeleri ve En Az Gelişmiş Ülkeler olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde sanayileşmenin destekleneceği taahhüt edilmiştir. İşgücünün bu kapsamda desteklenmesi ve yeni sanayi devriminden özellikle kadınlar, gençler ve diğer kenara itilmiş grupların yararlanması önemi üzerinde durulmuştur.

Yapısal reformların da, G20 ülkelerinde verimliliği ve potansiyel büyümeyi artırmadaki ve yenilikçi büyümeyi teşvik etmedeki esaslı rolünün altı bir kez daha çizilerek, yapısal reformların seçiminin ve tasarımının ülkelerin ekonomik durumları ile tutarlı olması gerektiği vurgulanmıştır.

c) Daha Etkin ve Etkili Küresel Ekonomik ve Finansal Yönetim

2017 Sonuç Bildirgesinde, daha istikrarlı ve dirençli bir uluslararası finansal mimariye yönelik G20 gündeminin onaylandığı, sermaye akımlarının ve sermaye akımlarının aşırı dalgalanmasından kaynaklanan risk-

lerin izlenmesine ve analiz edilmesine devam edileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda IMF ve OECD gibi kurumların çalışmaları teşvik edilmiştir.

Uluslararası finans kuruluşlarından olan IMF'ye dönük değerlendirmeler Çin'deki Zirvede de ele alınmıştır. Bu kapsamda, finansal güvenlik ağının daha da güçlendirilmesi için, güçlü, kota tabanlı, yeterli finansal kaynağa ve daha etkili araçlara sahip bir IMF'nin merkezinde yer aldığı, IMF ile bölgesel finansman düzenlemeleri arasında, daha etkin bir işbirliğini de içerecek biçimde, küresel finansal güvenlik ağının daha da güçlendirilmesine yönelik çalışmaların desteklediği belirtilmiştir. IMF'nin mevcut borç verme kapasitesini muhafaza etmek üzere, IMF'nin üye ülkelerle arasındaki ikili ve çok taraflı anlaşmalarla sağlanan finansal kaynaklara erişiminin sürmesinin desteklediği ifade edilmiştir. G20 Liderleri, 2010 IMF Kota ve Yönetim Reformunun yürürlüğe girmesini memnuniyetle karşılayarak ve yeni bir kota formülü de dahil olmak üzere, 15. Genel Kota Gözden Geçirmesinin 2017 Yıllık Toplantılarına değin tamamlanmasına yönelik çalışmaları desteklediklerini belirtmiştir. Bildirgede, IMF kota paylarında yapılacak herhangi bir düzenlemenin, dinamik ülkelerin paylarının dünya ekonomisindeki göreceli pozisyonları doğrultusunda artması ve dolayısıyla yükselen piyasaların ve gelişmekte olan ülkelerin toplam payının artışı ile sonuçlanması konusundaki beklenti yenelenmiştir.

Bidirgede Dünya Bankası'na ilişkin değerlendirmeler de bulunulmuştur. Dünya Bankası Grubu'nun, üzerinde uzlaşılan yol haritası ve takvime uygun olarak, zaman içinde daha adil bir temsil yapısı tesis etmek üzere, pay sahipliğine ilişkin gözden geçirmeyi uygulaması konusunda desteklediği vurgulanmıştır.

2017 Hanzghou Bildirgesinde, Paris Kulübü'ne ilişkin değerlendirmeler de yapılmıştır. Paris Kulübü'nün kamu borcuna ilişkin çeşitli hususlardaki tartışmalarını, Kulübün resmi ikili borç yeniden yapılandırılması konusunda ana platform olarak sürdürdüğü çalışmalarını ve yeni kreditorlerin üyeliğe dahline ilişkin çabalarının desteklediği, Kore Cumhuriyeti'nin Paris Kulübü'ne kabulünün ve Brezilya'nın bu kulübe katılma kararının memnuniyetle karşılandığı ifade edilerek, Çin'in Paris Kulübü toplantılarına düzenli katılımının ve potansiyel üyelik tartışmaları da dâhil olmak üzere, daha yapıcı bir rol oynama niyeti de memnuniyetle karşılanmıştır.

Renminbi'nin IMF'nin kararını müteakiben Özel Çekme Hakları (SDR) sepetine 1 Ekim tarihinde dâhil olması memnuniyetle karşılanarak ve SDR'nin daha geniş kapsamlı kullanımına yönelik süregelen -SDR cinsinden raporlama ve SDR cinsi borçlanma araçları ihracı gibi- çalışmaları, dayanıklılığı artırmak adına bildirmede desteklenmiştir.

Liderler Bildirgesinde, açık ve dayanıklı bir finansal sistemin inşası, sürdürülebilir büyümenin ve kalkınmanın desteklenmesi açısından çok önemli olarak kabul edilmektedir. Küresel olarak adil ve modern bir uluslararası vergi sistemine ulaşmak ve büyümeyi teşvik etmek amacıyla, Vergide Matrah Aşınması ve Kar Kaydırma (BEPS), vergide bilgi paylaşımı, gelişmekte olan ülkelerde vergi konularında kapasite geliştirilmesi ve büyümeyi destekleyen ve vergide belirliliği artıran vergi politikaları da dâhil olmak üzere, uluslararası vergi konularında işbirliğinin destekleneceği vurgulanmıştır.

Bildirmede küresel bakımdan çevresel açıdan sürdürülebilirliğin sağlanması için yeşil finansmanın artırılması gerektiği belirtilmiştir.

G20 kapsamında ele alınan G20'nin değişmez maddelerinden olan yolsuzlukla mücadele konusunda Bildirmede bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Yolsuzluğun ve kayıt dışı finans akışlarının kamu kaynaklarının adil paylaşımına, sürdürülebilir ekonomik büyümeye, küresel finans sisteminin bütünlüğüne ve hukukun üstünlüğüne yaptığı olumsuz etkileri göz önüne alarak G20'nin yolsuzluğa karşı uluslararası işbirliğini iyileştirme çalışmalarını güçlendireceği, bu sırada uluslararası hukuka, insan haklarına, hukukun üstünlüğüne ve tüm ülkelerin meşruiyetine tamamen saygılı olacağı ifade edilmiştir.

Türkiye Dönem Başkanlığında G20 kapsamında enerji konusunun yoğun bir şekilde tartışılmasının ardından Çin'deki Zirve Bildirgesinde de enerji konusu dikkatle ele alınmıştır. Bu kapsamda; daha iyi işleyen, açık, rekabetçi, etkin, istikrarlı ve şeffaf enerji piyasaları inşa etme, dünyanın enerji görünümünün değişen gerçeklerini daha iyi yansıtacak daha etkin ve kapsayıcı küresel enerji mimarisini geliştirme ve düşük sera gaz emisyonlu, akıllı, paylaşımcı ve sürdürülebilir bir enerji geleceğini tüm enerji kaynaklarını ve teknolojilerini kullanarak şekillendirme taahhüdü yine-

lenmiştir. Sahra Altı Afrika ve Asya Pasifik ülkeleriyle birlikte çalışarak özellikle elektriğe erişimin önündeki engelleri ele almak yoluyla uygun maliyetli, güvenilir, temiz, sürdürülebilir ve modern enerji hizmetlerine sahip olmalarına gayret edileceği belirtilmiştir.

d) Güçlü Uluslararası Ticaret ve Yatırım

G20 Bildirgelerinin değişmez maddelerinden biri de uluslararası ticaret ve yatırım konusudur. Büyümenin, kapsayıcı, güçlü ve sürdürülebilir ticaret ve yatırımla takviye edilmesi gerektiği, küresel ticaret ve yatırımlardaki yavaş büyümenin endişeyle karşılandığı ve ticaret ve yatırımların kolaylaştırılarak ve serbestleştirilerek açık dünya ekonomisini güçlendirmesi gerektiği ifade edilmiştir. Günümüz küresel ticaretinde Dünya Ticaret Örgütü'nün merkezi bir rol oynayacağı vurgulanarak, şeffaf, ayrımcı olmayan, açık ve kapsayıcı çok taraflı ticaret sisteminin temin edilmesi gerektiği, bu Bildirgede de vurgulanmıştır. Ticaret ve yatırımda korumacılığın her türlüşüne karşı muhalefet bir kez daha yinelenmiştir.

Liderler Bildirgesinde, her türlü boyuttaki işletmenin, özellikle kadın ve genç girişimcilerin, kadınlar tarafından yönetilen şirketlerin ve KOBİ'lerin küresel değer zincirlerinden tam olarak yararlanmasını sağlayacak ve gelişmekte olan ülkelere, özellikle de Düşük Gelirli Ülkelerden küresel değer zincirlerine daha geniş katılımı ve değer katkısını ve küresel değer zincirlerinde yukarı yönlü hareketliliği teşvik edecek politikaların destekleneceği belirtilmiştir. B20'nin dijital ticareti güçlendirmeye olan ilgisini memnuniyetle karşılanarak, B20'nin Elektronik Dünya Ticaret Platformu (eDTP) insiyatifi olumlu karşılanmıştır.

e) Kapsayıcı ve Birbirine Bağlı Büyüme

G20 Bildirgesinde sürdürülebilir kalkınma konusu en çok vurgulanan başlıklardan birini oluşturmaktadır. Bu kapsamda, büyümenin güçlü, sürdürülebilir ve dengeli olması için aynı zamanda kapsayıcı olması gerektiği, büyümenin yararlarının tüm insanlara ulaşması ve gelişmekte olan ve en dar gelirli ülkelerin büyüme potansiyellerini en yüksek seviyeye çıkartması gerektiği ifade edilmiştir.

Hazghou Bildirgesinde Afrika ve En Az Gelişmiş Ülkelerde Endüstrileşme Desteği G20 İnsiyatifinin başlatıldığı belirtilmiştir. Böylece bu ülkelerin, kapsayıcı büyüme ve kalkınma potansiyellerini, kapsayıcı ve sürdürülebilir yapısal değişimi artırmak; sürdürülebilir tarımı, tarım-ış ve tarım-endüstri kalkınmasını desteklemek; yerel bilgi ve üretim tabanını genişletmek, derinleştirmek ve güncellemek; içinde yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği olacak şekilde sürdürülebilir ve güvenli enerjiye yatırımı desteklemek; endüstri üretimi, iş eğitimi, sürdürülebilir ve güçlü alt-yapı ve endüstri konularında kuzey-güney, güney-güney ve üçgen işbirliğini geliştirmenin yollarını aramak; sanayileşmeyi DTÖ kuralları dahilinde yapılan ticaret ile desteklemek; iç ve dış finans yatırımlarını artırmak ve finansa eşit erişimi özellikle kadın ve çocuklar üzerine odaklanarak desteklemek; ve sanayileşmede kritik öneme sahip araçlar olan bilim, teknoloji ve inovasyonu ilerletmek gibi bir dizi gönüllü politika seçeneği yoluyla güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

f) Dünya Ekonomisini Etkileyen Diğer Konular

2016 yılının en çok tartışılan konularından birini oluşturan Brexit meselesine Bildirgede yer verilmiştir. Bu çerçevede, Birleşik Krallık'ın AB üyeliğinden çıkması ile neticelenen referandum sonucunun küresel ekonomideki belirsizlikleri artırmakta olduğu, G20 üyelerinin referandumdan kaynaklanan potansiyel ekonomik ve finansal neticeleri ileriye de kapsayacak şekilde ele alabilecek konumda olduğu ifade edilmiştir. G20 Liderleri, gelecekte Birleşik Krallık'ı, AB'nin yakın bir ortağı olarak görmek istediklerini de dile getirmiştir.

Yeşil ve sürdürülebilir büyüme ile iklim değişikliğiyle mücadele konusu 2017 G20 Bildirgesinde bir kez daha tartışılmıştır. Bu kapsamda, Paris Anlaşması'na katılmak için gerekli iç prosedürlerin ulusal işlemlerin imkan verdiği ilk fırsatta tamamlanması taahhüt edilmiştir.

2017 yılında G20 Zirvesinde ele alınan bir diğer konu da mülteci ve göç konusu olmuştur. Bu noktada Antalya Zirvesinde yapılan küresel eylem çağrısı yinelenirken, tüm ülkeler imkanları doğrultusunda mülteciler ve mültecilerin yeniden yerleşimi için insani yardımların güçlendirilmesi çağrısında bulunmuştur.

2017 Çin Dönem Başkanlığındaki Zirvede terör konusu yeniden gündeme gelmiştir. Bildirgede, uluslararası barış ve güvenlik için büyük tehlikeye arzeden ve küresel ekonomiyi güçlendirmek ve sürdürülebilir büyüme ve kalkınmayı tehlikeye atan terörizmin tüm şekillerinin ve tezahürlerinin güçlü şekilde kınandığı ifade edilmiştir. Hangi şekilde ve nerede olursa olsun terörizm ile mücadelede edileceği, terörizme finansman sağlayan haraç vergisi, doğal kaynak kaçakçılığı, banka soygunculuğu, kültürel mülkiyet yağmalaması, dış destek ve fidye için adam kaçırmaya dahil tüm kaynakları, teknikleri ve kanallarıyla mücadele edileceği vurgulanmıştır. Terörizmle mücadelede etkin bilgi alışverişi, teröristlere ait hesapların dondurulması ve terörizmin finansmanının suç sayılması konularında G20'nin kararlılığının sürdürüleceğinin altı çizilmiştir.

Hanzhou Bildirgesinde sağlık alanındaki gelişmeler ilişkin ifadeler de yer verilmiştir. Bu kapsamda, Anti-mikrobiyel direncin (AMR) küresel ekonomik istikrara, büyümeye ve toplum sağlığı bakımından büyük bir tehlike arz ettiği belirtilmiştir. Antimikrobiyel dirençle, direnci önlemek ve azaltmak için kanıt-tabanlı yollar geliştirmek suretiyle, kapsayıcı bir tutum içinde mücadele etme yolları keşfetmenin ve G20'nin artı değer perspektifiyle yeni ve varolan antimikrobiyellere yönelik araştırma ve geliştirme yolunu açmanın gerekliliği Bildirgede ifade edilmiştir. Bu amaçla, Dünya Sağlık Örgütü, Gıda ve Tarım Örgütü, Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü ve OECD 2017'de konunun ekonomik boyutlarını da içine alan ortak bir rapor hazırlamaya davet edilmiştir (G20 Leaders' Communique Hangzhou Summit 4-5 September 2016).

12. Almanya Dönem Başkanlığı

4-5 Eylül 2016'da Hanzhou'da düzenlenen Zirve sonrası Dönem Başkanlığını üstlenen Almanya, Dönem Başkanlığı çalışmalarını "birbirine bağlı bir dünyanın paylaşılması" sloganıyla başlatarak, önceliklerini ortaya koymuştur. Bu kapsamda G20'nin 2017 yılına yönelik öncelikleri; dayanıklılığın inşası, sürdürülebilirliğin sağlanması ve sorumluluk üstlenilmesi şeklinde üç noktada odaklanmaktadır. Almanya Dönem Başkanlığında öncelik verilen konulara bakıldığında;

Dayanıklılığın İnşası kapsamında; ekonomik dayanıklılığın güçlendirilmesi, uluslararası finansal mimarinin güçlendirilmesi, finansal piyasaların

daha fazla geliştirilmesi, uluslararası alanda vergilendirmenin adil ve güvenilir olması, ticaret ve yatırımlarda işbirliğinin derinleştirilmesi, istihdamın artırılması ve iyileştirilmesi,

Sürdürülebilirliğin Sağlanması kapsamında; iklimin korunması ve sürdürülebilir enerji arzının artırılması, 2030 Gündemi'nin başarılması için ilerleme sağlanması, dijital ekonominin fırsatlarının değerlendirilmesi, sağlık sisteminin geliştirilmesi, kadınların güçlendirilmesi,

Sorumluluk Üstlenilmesi kapsamında; yerinden çıkarılma ve göç sorununun ele alınması, Afrika ile ortaklığın yoğunlaştırılması, terörizmin finansmanı ve kara para aklamayı mücadele edilmesi, yolsuzlukla mücadele, gıda güvenliğinin iyileştirilmesi konularına yer verilmesi hedeflenmektedir.

Almanya Dönem Başkanlığında İspanya, Hollanda, Norveç ve Singapur toplantılara davet edilmiştir. Bunların dışında Afrika Birliği, NEPAD ve Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) Dönem Başkanları da toplantılara davet edilmiştir.

2017 Almanya Dönem Başkanlığında Bakanlar seviyesindeki toplantılarda değişikliğe gidilmiştir. Bu kapsamda, Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Governörleri, Çalışma Bakanları, Tarım Bakanlarına ilaveten Dışişleri Bakanları, Dijital Konulardan Sorumlu Bakanlar ve Sağlık Bakanları Toplantıları düzenlenecektir. Daha önce Ticaret, Enerji ve Turizm Bakanlarıyla yapılan toplantılar ise Ocak Ayı itibarıyla 2017 programında yer almamaktadır.

2017 yılı için Çalışma Gruplarında da değişikliğe gidilerek 11 alanda Çalışma Grubu faaliyetlerini sürdürecektir. Bunlar: tarım, yolsuzlukla mücadele, kalkınma, istihdam, büyüme çerçevesi, finansal içerme için küresel ortaklık, yeşil finansman, sağlık, uluslararası finansal mimari, sürdürülebilirlik (enerji ve iklim), ticaret ve yatırım şeklinde Çalışma Grubu şeklindedir. Çalışma Gruplarına ilaveten dijital ekonomi alanında ise görev gücü oluşturulmuştur (www.g20.org/).

G20

Dördüncü Bölüm

**G20 ve TÜRKİYE
DÖNEM BAŞKANLIĞI**

IV- G20 ve TÜRKİYE DÖNEM BAŞKANLIĞI

Avusturya'nın Dönem Başkanlığının 2014 Kasım sonu itibariyle beraber 1 Aralık 2014 tarihinden itibaren 1 yıllık süreyle G20 Dönem Başkanlığına, Türkiye evsahipliği yapmıştır. Türkiye Dönem Başkanlığı sürecinde önceliklerini ortaya koymuş, ardından bu önceliklere ulaşmak bir aylık faaliyet takvimini ortaya koymuştur. Bu kapsamda, bu bölümde Türkiye'nin Dönem Başkanlığındaki öncelikleri, Türkiye Dönem Başkanlığında yürütülen çalışmalar ve Türkiye Dönem Başkanlığının yenilikleri incelenmiştir.

A) G20 ve TÜRKİYE DÖNEM BAŞKANLIĞI

Türkiye'nin Dönem Başkanlığını istlenmesine paralel olarak; B20, L20, C20, T20, Y20 Diyalog Grupları da faaliyetlerini Türkiye'nin liderliğinde sürdürmeye devam etmiş, Türkiye Dönem Başkanlığında Bağlantı Gruplarına W20 (Kadın-20) ilave edilmiştir.

1. Türkiye Dönem Başkanlığının Öncelikleri

Türkiye 2015 yılı G20 Dönem Başkanlığında G20'nin çabalarını, ortak eylemlerle kapsayıcı ve sağlam büyümeyi güvence altına almaya yoğunlaştırmayı hedeflemiştir. Bu kapsamda Türkiye Dönem Başkanlığında öncelikler 3I ile ifade edilmektedir. Bunlar Inclusiveness (Kapsayıcılık), Implementataion (Uygulama) ve Investment (Yatırım) şeklindedir.

a) Kapsayıcılık (Inclusiveness)

Kapsayıcılığın yerel ve küresel yönleri bulunmaktadır. Yerel düzeyde, büyümenin nimetlerinden ve refahtan toplumun tüm kesimlerinin faydalanmasının temin edilmesi kastedilmektedir. Bu amaçla, küçük ve orta boy işletmeleri (KOBİ) ilgilendiren hususlara vurgu yapılması, istihdamda cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik taahhüdün takip edilmesi ve gençlerin istihdamına odaklanarak, G20'deki tartışmaların vatandaşların çoğuna hitap etmesi amaçlanmıştır.

Uluslararası düzeyde ise, düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin karşılaştığı zorlukların G20'de daha yüksek bir sesle dile getirilmesi hedeflenmiştir.

b) Uygulama (Implementataion)

Türkiye 2015 yılını eylemlerin ve uygulamanın yılı olmasını hedeflemiştir. G20 üyeleri Brisbane Eylem Planı üzerinde uzlaşarak yaklaşık 1000 politika taahhüdünde bulunmuştur. Söz konusu politikalar, tam anlamıyla uygulanmaları halinde, 2018 yılına kadar küresel hasılayı 2 trilyon ABD dolarından daha fazla artıracak ve milyonlarca ilave iş imkânı doğuracaktır. Benzer şekilde, finansal düzenlemeler, uluslararası vergi ve uluslararası finansal mimari de dâhil olmak üzere, birçok çalışma alanında sözler verilmiştir. Türkiye Dönem Başkanlığında verilen bu sözlerin uygulamaya geçirilmesi için etkin adımların atılması hedeflenmiştir.

c) Yatırım (Investment)

Türkiye, Dönem Başkanlığında, büyümenin önemli bir itici gücü olan yatırımlara güçlü bir vurgu yapmayı hedeflemiştir. Devam etmekte olan çalışmalarını daha da ileriye taşıyarak yeni bir üslup geliştirilmesi ve somut ve iddialı yatırım stratejileriyle üye ülkelerin yatırım açıklarını kapatmak için çalışmalar ortaya konması hedeflenmiştir (Turkish G20 Presidency-Priorities for 2015).

2. Türkiye Dönem Başkanlığında Yürütülen Çalışmalar

2015 yılı G20 dönem Başkanlığı Türkiye tarafından yürütülmüştür. Türkiye, dönem başkanlığında, hükümet, iş dünyası, emek kesimi, sivil toplum kuruluşları, gençlik kesimi, düşünce kuruluşları ve yeni oluşturulan kadın platformuyla yoğun etkinlikler düzenlenmiştir.

Türkiye G20 Dönem Başkanlığını iddialı ve yoğun gündemle sürdürmüştür. Türkiye Dönem Başkanlığında gerçekleştirilen yıllık etkinlik takvimi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo-11: Türkiye Dönem Başkanlığı Aylık Bazda Aktivite Programı

2014-Aralık Ayı Aktiviteleri	2015 Ocak Ayı Aktiviteleri	2015 Şubat Ayı Aktiviteleri
<ul style="list-style-type: none"> •Finans ve Merkez Bankası Başkan Yardımcıları Toplantısı •Şerpa Toplantısı 	<ul style="list-style-type: none"> •Çerçeve Çalışma Grubu Toplantısı •Yatırım ve Altyapı Çalışma Grubu Toplantısı 	<ul style="list-style-type: none"> • Kalkınma Çalışma Grubu Toplantısı • Petrol Fiyatlarındaki Hareketliliğin Nedenleri, Etkileri ve Politika Sonuçları •Uluslararası Finans Kurumu Konferansı: Türkiye Başkanlığında G20 Gündemi •Finans ve Merkez Bankası Bakanları Toplantısı •Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı •Merkez Bankası Başkanları Makro-İhtiyatı Politikalar (TCMB) CBRT-BIS Toplantısı •Enerji Sürdürülebilirliği Çalışma Grubu Toplantısı •Kaliteli Çıkarılığın Desteklenmesine İlişkin G20-OECD Konferansı •G20-OECD Staj Kalitesinin Artırılması Konferansı •İstihdam Çalışma Grubu Toplantısı
2015 Mart Ayı Aktiviteleri	2015 Nisan Ayı Aktiviteleri	2015 Mayıs Ayı Aktiviteleri
<ul style="list-style-type: none"> • Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubu Toplantısı • G20 5. Yıllık Yüksek Düzey Yolsuzlukla Mücadele Konferansı • G20 Bilgi Açıklığının Giderilmesi Girişimi (Data Gaps Initiative) Bölgesel Konferansı 	<ul style="list-style-type: none"> •G20 B20 Kapsayıcı İş (Inclusive Business) Atölye Çalışması •Kalkınma Çalışma Grubu Toplantısı •G20-OECD Ortak Yönetişim Forumu 	<ul style="list-style-type: none"> • Daha Düşük Petrol Fiyatlarının Asya'ya Yayılma Etkisi • G20 Tarım Bakanları Toplantısı • G20 Uluslararası Vergi Sempozyumu

2015 Mart Ayı Aktiviteleri	2015 Nisan Ayı Aktiviteleri	2015 Mayıs Ayı Aktiviteleri
<ul style="list-style-type: none"> •Çerçeve Çalışma Grubu Toplantısı •G20 Tarım Bakan Yardımcıları Toplantısı •Şerpa Toplantısı 	<ul style="list-style-type: none"> •G20 ile Yıllık İngiliz Milletler Topluluğu (Commonwealth) ve Fransızca Konuşan Ülkeler (Francophonie) Arasında Diyalog •Piyasa-Temelli Maliye: Ekonomik Büyümenin ve Finansal İstikrarın Yeni Vizyonu •Finans ve Merkez Bankası Başkan Yardımcıları Toplantısı •G20-IMF İslami Finans Semineri: İslami Finans Potansiyelinin Ortaya Konması ve İstikrarın Desteklenmesi •Doğrudan Yabancı Yatırımlara İlişkin G20-WAIPA (Dünya Yatırım Ajansları Birliği) Konferansı 	<ul style="list-style-type: none"> •İstihdam Çalışma Grubu Toplantısı •İslami Finans ve G20 Gündemi •Yatırım ve Altyapı Çalışma Grubu Toplantısı •Enerji Sürdürülebilirliği Çalışma Grubu Toplantısı 25- 26 Mayıs •Kurumsal Yatırımcılar ve Uzun Dönem Yatırıma İlişkin G20-OECD Yüksek-Düzyer Yuvarlak Masa Toplantısı •Çerçeve Çalışma Grubu Toplantısı
2015 Haziran Ayı Aktiviteleri	2015 Temmuz Ayı Aktiviteleri	2015 Ağustos Ayı Aktiviteleri
<ul style="list-style-type: none"> •Finansal İçerme İçin Küresel Ortaklık: Finansal Girişimcilik- Yenilikçi (Inovative) Çözümler •Göç ve Kalkınmaya İlişkin G20 Küresel Forumu- Küresel Göç Grubu Ortak Aktivitesi •Kalkınma Çalışma Grubu Toplantısı 	<ul style="list-style-type: none"> •G20 Tarım Bakan Yardımcıları Toplantısı •Kalkınma Konusunda Türkiye'nin Özel İlgisinin Öncelikleri •SDGS Uygulamasına Katkı Sağlayıcı Olarak Kapsayıcı İş •G20 İstihdam Çalışma Grubu Toplantısı •İklim Finansmanı Çalışma Grubu Toplantısı 	<ul style="list-style-type: none"> •Küresel İslami Finans Konferansı: Yararlar ve Fırsatlar •Gençlik-20 (Y20) Zirvesi •Yatırım ve Altyapı Çalışma Grubu Toplantısı

<ul style="list-style-type: none"> •Uluslararası Para ve Finansal Sistemi- Kısa Dönem Meydan Okumaları, Uzun Dönemli Çözümler •G20 Ticaret Uzmanları Toplantısı •Finans ve Merkez Bankası Deputies Toplantısı •Kamu-Özel Ortaklığı (PPP) Günleri •Şerpa Toplantısı •Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubu Toplantısı •Gümüş Ekonomisi-Yaşlılık Ekonomisi (Silver Economy) ve Aktif Yaşlanma •G20 Workshopu 	<ul style="list-style-type: none"> •Sigortacılık ve G20 Gündemi'ne İlişkin G20-IAT (Türkiye Sigorta Birliği)-GFIA (Küresel Sigorta Birlikleri Federasyonu) Konferansı 	
2015 Eylül Ayı Aktiviteleri	2015 Ekim Ayı Aktiviteleri	2015 Kasım Ayı Aktiviteleri
<ul style="list-style-type: none"> •Küresel İslami Finans Konferansı: Yararlar ve Fırsatlar •Enerji Sürdürülebilirliği Çalışma Grubu Toplantısı •Finans ve Merkez Bankası Yardımcıları Toplantısı •G20 Emek ve İstihdam Bakanları Toplantısı •G20 Maliye ile Emek ve İstihdam Bakanları Ortak Toplantısı •Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı •Kadın-20 (W20) Resmi Açılışı 	<ul style="list-style-type: none"> •Sahra-Altı Afrika Ülkelerinde Enerjiye Erişim Konusunda Yüksek-Düzyer Konferans •G20 Enerji Bakanları Toplantısı •G20 Ticaret Bakanları Toplantısı •Uluslararası Yatırım OECD/ G20 Küresel Forumu •Kadın 20 (W20) Zirvesi •Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Akşam Yemeği •Şerpa Toplantısı •Kayıt Uzmanları Ağının Reddi Toplantısı •Giriş Uzmanları Ağının (Denial of Entry Network) Tanınmaması Toplantısı 	<ul style="list-style-type: none"> •Düşünce-20 (T2-0) Zirvesi •Emek 20 (L20) Zirvesi •İş Dünyası (B20) Zirvesi •G20 Liderler Zirvesi

2015 Eylül Ayı Aktiviteleri	2015 Ekim Ayı Aktiviteleri	2015 Kasım Ayı Aktiviteleri
<ul style="list-style-type: none"> • Sorumlu Finansman Forumu IV- Sorumlu Dijital Finansmanın Derecelendirilmesinde Kanıt ve İnovasyon • KOBİ'lerin Finansal Kompaktı Atölye Çalışması • Finansal İçerme İçin Küresel Ortaklık Forumu (Özel Sektörün Katılımı) ve Genel Kurul • Kalkınma Çalışma Grubu Toplantısı • Sivil 20 (C20) Zirvesi • Çerçeve Çalışma Grubu Toplantısı • G20 Turizm Bakanları Toplantısı 	<ul style="list-style-type: none"> • G20 Yolsuzlukla Mücadele 3. Toplantısı • Yan Etkinlik- G20 Yolsuzlukla Mücadele Çalışma Grubu (ACWG) ile Finansal Kurumlar Arasında Diyalog 	

Kaynak: <https://g20.org/turkey2015/2015-event-schedule/>

Türkiye 2015 yılında yürüttüğü ve 15-16 Kasım 2015'te Antalya'da gerçekleştirdiği Zirvenin sonuç bildirisini için çalışmalarını Dönem Başkanlığındaki öncelikler çerçevesinde Tablo 11'de ayrıntılı olarak görüldüğü üzere yoğun bir biçimde sürdürmüştür. Türkiye G20'nin gündemini, hedeflerini ve eylem planını netleştirmek için her boyutta sistematik toplantılar gerçekleştirmiştir.

3. Türkiye Dönem Başkanlığının Yenilikleri

Türkiye'nin Dönem Başkanlığındaki G20 Zirvesi'nin diğer Zirvelerdeki gündem maddelerine ilaveten, Türkiye Dönem Başkanlığında bazı yenilikler de öne çıkmaktadır. Yeniliklerden biri ilk kez Enerji Bakanları düzeyinde toplantıların düzenlenmesidir. Her dönem, Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları düzeyinde yapılan toplantılara süreç içerisinde Çalışma, Ticaret, Turizm Bakanlarının katılımıyla yapılan toplantılar eklenmiş, Türkiye Dönem Başkanlığında Enerji Bakanları Toplantısına yer

verilmiş olması, daha kapsamlı, çok aktörlü politika yaklaşımının güçlü bir göstergesi olmuştur.

Türkiye’de düzenlenen ilk Enerji Bakanları toplantısında herkes için enerjiye erişim, enerji verimliliği, enerji yatırımları ve yenilenebilir enerji konuları tartışılmıştır. Dünya genelinde 1,1 milyar insan elektrikten mahrum olarak hayatını sürdürmekte ve bu insanların 650 milyonu Sahra Altı Afrika’da yaşamaktadır. 2030 yılına kadar küresel altyapı yatırım ihtiyacı ise 70 ile 90 trilyon dolar olarak hesap edilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşabilmeleri için de yılda yaklaşık 1,5 trilyon dolar altyapı yatırımı gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, altyapı yatırımlarının küresel düzeyde teşvik edilmesi oldukça önemlidir. Çünkü, küresel altyapı yatırım ihtiyacının çok büyük bir bölümünü enerji yatırımları oluşturmaktadır. Uluslararası Enerji Ajansı ise 2035 yılına kadar enerji yatırım ihtiyacını 48 trilyon dolar olarak hesaplamaktadır (<https://g20.org/cumhurbaskani-erdoganin-g20-tarihinde-ilk-kez-duzenlenen-enerji-bakanlari-toplantisinda-yaptigi-konusma/>).

Bu bağlamda, Türkiye’nin enerji konusunu gündeme taşıması, G20 Dönem Başkanlığında öncelikleri arasında yer alan” kapsayıcılık” açısından da oldukça isabetli olmuştur. Böylece, G20 kapsamında, Platform bünyesinde yer almayan ülkelerin sorunları da, uluslararası arenaya taşınmış, tartışmaya açılmış, çözüm önerileri dile getirilmiş ve kamuoyunda farkındalık oluşturulmuştur. 2016 yılında Çin’in Dönem Başkanlığında da, enerji ve kalkınma konuları önemli başlıklardan birini oluşturmuştur.

Türkiye Dönem Başkanlığında Finans ve Çalışma Bakanları ile iş dünyası ve emek kesimi Rusya Dönem Başkanlığından sonra bir kez daha ortak toplantı düzenlemiştir. Böylece, iş dünyasını ve çalışan kesimin farklı çıkarları ve talepleri aynı platformda dile getirilerek, daha fazla uzlaşma için fırsatlar oluşmuş, diyalog kanallarının etkili olması için G20 bünyesinde zemin ortamı güçlendirilmiştir.

Türkiye Dönem Başkanlığının yeniliklerden biri de B20 bünyesinde Dünya KOBİ Forumu Vakfı ile Uluslararası İş Dünyası Danışma Konseyi (IBAC)’nin kurulmuş olmasıdır.

TOBB ve Milletlerarası Ticaret Odası (MTO) tarafından kurulan KOBİ Forumu Vakfı kanalıyla KOBİ'lerin dünya genelinde daha etkin, verimli olması, yaşayabilir, ayakta kalan kuruluşlar olması amaçlanmıştır. Aynı zamanda KOBİ'ler adına hareket edebilecek uluslararası bir organizasyon da kurulmuştur. Dokuz aylık yoğun bir çalışmanın sonucunda kuruluşu tamamlanan vakıf, 130'un üzerinde ülkede örgütlü, 10 bin oda ve 6,5 milyonu aşkın üyesiyle dünyanın en büyük iş örgütü olarak tanımlanmaktadır. Dünya KOBİ Forumu Vakfı ile KOBİ'ler aracılığıyla küresel ekonomik büyümenin desteklenmesi ve büyük şirketler ile KOBİ'ler arasında etkin değer zincirlerinin kurulması için önemli bir küresel adım atılmıştır (<http://www.timakademi2023.org/backup/wp-content/uploads/2013/07/G20-KAPAK-SON.pdf>).

Türkiye Dönem Başkanlığında oluşturulan, Uluslararası İş Dünyası Danışma Konseyi (IBAC) ile iş dünyası ile G20 arasında sürekli diyalogun ve işbirliğinin sağlanması hedeflenmektedir.

Diğer bir yenilik olarak son dönemlerde uluslararası toplum gündeminde olan, Akdeniz ve Ege Denizinde derin dramalara da sahne olan göç konusunun ilk defa G20 kapsamında tartışılmaya başlanmasıdır. Bu bağlamda, savaşlar, iç çatışmalar, etnik ve dini unsurlar, güvensizlik ve yoksulluk boyutuyla göç konusu G20 Liderler Zirvesinin de önemli başlıklarından birini oluşturmaya başlamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan G20 Zirvesi'ne ilişkin değerlendirmelerde bulunurken, 2015 Antalya Zirvesi'nin en önemli sonuçlarından birinin, dünya ekonomisinin ve nüfusunun çok büyük bir bölümünü temsil eden G20 ülkelerinin terörizmle mücadele konusunda güçlü bir duruş ortaya koymuş olmalarını görmektedir. Erdoğan, G20'nin küresel istikrarı doğrudan etkileyen meseleleri görmezlikten gelmek gibi bir lüksü olamayacağını, zirvede finansal konuların yanısıra, terörizm ve mülteci krizinin de ele alındığını ifade etmiştir (<http://g20.org.tr/cumhurbaskani-recep-tayyip-erdoganin-basin-toplantisi/>).

Küresel mali piyasalarda yaşanan sorunlar karşısında ilk defa "İslami finans" konusu, IMF ile yapılan ortak toplantılar ile potansiyelleri ve istikrar unsuru boyutuyla yeni bir yaklaşım olarak G20 gündeminde tartışılmaya başlanmıştır.

İngiliz Milletler Topluluğu (Commonwealth) ve Fransızca Konuşan Ülkeler (Francophonie) ile Brisbane’da başlatılan diyalog toplantıları Türkiye Dönem Başkanlığında Karayip Bölgesi’ni de kapsayacak şekilde genişletilmiş, böylece G20’nin daha geniş kesimlerle diyaloguna katkı sağlanmıştır.

Türkiye Dönem Başkanlığında bütün Açılım-Bağlantı Grupları biraraya gelerek ilk defa bir konuda ortak bir deklarasyon ortaya koymuştur. Mülteci sorunu konusunda iş dünyasından, sendikal harekete, sivil toplumdaki gençlere, kadın oluşumlarından düşünce kuruluşlarına kadar bütün sosyal taraflar, ortak kaygıyı ve beklentiyi dile getirdikleri bir deklarasyon ortaya koymuştur.

Türkiye Dönem Başkanlığında alınan Zirve Kararları; toparlanmanın güçlendirilmesi ve potansiyelin artırılması; dayanıklılığın artırılması ve sürdürülebilirliğin desteklenmesi başlıkları altında değerlendirilmiştir.

4. Türkiye Dönem Başkanlığı Öncelikleri ve Zirve Çıktıları

5-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya’da düzenlenen Zirve, 26 ülke ve 7 uluslararası örgüt temsilcilerinin katılımıyla gerçekleşmiştir.

Zirvenin ilk gününde liderler “Kalkınma ve İklim Değişikliği” konulu çalışma öğle yemeğine, “Küresel Ekonomi, Büyüme Stratejileri, İstihdam ve Yatırım Stratejileri” başlıklı oturuma ve “Küresel Sınamalar: Terörizm ve Mülteci Krizi” konulu çalışma akşam yemeğine katıldılar. Anılan oturumda Ankara ve Paris saldırılarında hayatlarını kaybedenler için saygı durumunda bulunan Liderler, Zirvenin ikinci gününde, G20’de “Direnciliğin Artırılması” başlıklı oturumda mali düzenlemeler, uluslararası vergi, yolsuzlukla mücadele ve IMF reformu konularını ele aldılar. Zirve Bildirisi ve Antalya Eylem Planı kabul edildi ve Dönem Başkanlığı Çin Halk Cumhuriyeti’ne devredildi.

40 bin kişinin görev aldığı Zirve’ye delegeler, açılım grupları temsilcileri ve basın mensupları dâhil olmak üzere 13.000 kişi katılmıştır (http://www.mfa.gov.tr/g20-liderler-zirvesi-antalya_da-duzenlendi.tr.mfa).

Türkiye G20 Dönem Başkanlığı bir rapor hazırlayarak hem Finans Hattı hem de Şerpa Hattı alanında gündem konularını, Dönem Başkanlığının

önceliklerini ve Zirve Çıktılarını ortaya koyarak Dönem Başkanlığı performansını ortaya koymuştur. Aşağıda yer alan Tablo-12 finans hattı alanındaki gelişmeleri ortaya koymaktadır.

Tablo-12: Finans Hattı Gündemi

BÜYÜME ÇERÇEVESİ	
Dönem Başkanlığı Öncelikleri	Zirve Çıktıları
<ul style="list-style-type: none"> • Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme için küresel politikalarda işbirliğinin sağlanması • Etkili bir hesap verebilirlik mekanizması ile büyüme stratejilerinin uygulanmasının izlenmesi • Büyüme stratejilerinin son ekonomik gelişmeler dikkate alınarak güncellenmesi ve stratejilerin kapsayıcılık boyutunun iyileştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme için küresel ve ulusal düzeyde adımları içeren Antalya Eylem Planı • Etkili bir hesap verebilirlik mekanizması kapsamında hazırlanan Detaylı Taahhüt Uygulama Takvimleri ve Hesap Verilebilirlik Raporu • Son ekonomik gelişmeler dikkate alınarak güncellenmiş ve kapsayıcılık boyutu da da içeren Güncellenmiş Büyüme Stratejileri
YATIRIM ve ALTYAPI	
Dönem Başkanlığı Öncelikleri	Zirve Çıktıları
<ul style="list-style-type: none"> • Yatırım ortamının iyileştirilmesi, yatırımların miktar ve verimliliğinin artırılması • Altyapı ve KOBİ'lere yönelik uzun vadeli özel sektör yatırımlarının önünün açılması • Proje hazırlama süreçlerinin geliştirilmesi, projelerin etkin bir şekilde önceliklendirilmesi ve daha verimli kamu-özel-işbirliği (KÖİ) modellerinin geliştirilmesi • İslami Finans'a yönelik farkındalığın artırılması ve İslami Finans'ın küresel finansal sisteme entegre edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Ülkelerin Nihai Yatırım Stratejileri ve Değerlendirme Raporu • Kamu yatırımlarında verimlilik artırıcı önlemlerin belirlenmesi hususundaki IMF öncülüğünde yürütülen çalışma • İslami Finansın küresel finansal sisteme entegrasyonu konusunda ulusal ve uluslararası aktörlere yönelik politika önerileri • Çok Taraflı Kalkınma Bankalarının Bilanço Optimizasyonu için Eylem Planı • Proje Planlama/Geliştirme Süreçleri Çıktıları (KÖİ Kılavuz Çalışmaları, KÖİ Modeli Kontrol Listesi vb.) • KOBİ'lerin finansmana erişimini iyileştirmeye yönelik temel ilkeler seti • KOBİ Finansmanı Ortak Eylem Planı

FİNANSAL DÜZENLEMELER	
Dönem Başkanlığı Öncelikleri	Zirve Çıktıları
<ul style="list-style-type: none"> • Temel alanlarda kalan önemli finansal reformların tamamlanması • Reformların zamanında, tam ve tutarlı bir şekilde uygulanması • Şirketler kesiminin daha güçlü bir finansal yapıya kavuşturulmasında finansal düzenlemelerin rolünün değerlendirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Küresel sistemik önemi haiz bankaların toplam zarar karşılama kapasitelerine yönelik ortak uluslararası standart • Küresel sistemik önemi haiz sigorta şirketlerine uygulanacak zarar karşılama yükümlülüklerinin ilk versiyonu • Finansal reformların uygulanmasına ve etkilerine ilişkin rapor
ULUSLARARASI FİNANSAL MİMARİ	
Dönem Başkanlığı Öncelikleri	Zirve Çıktıları
<ul style="list-style-type: none"> • IMF üyelerinin kota paylarının adil bir şekilde dağıtılmasını sağlayarak Fon'un meşruiyetini ve etkinliğini sürdürmesine yardımcı olacak olan 2010 Kota ve Yönetim Reformu'nun tüm unsurlarıyla yürürlüğe girmesinin sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> • 2010 Kota ve Yönetim Reformu'nun tüm unsurlarıyla yürürlüğe girmesinin öneminin güçlü bir şekilde vurgulanması. • SDR sepetinin gözden geçirilmesi çalışmalarına atıfta bulunulması. • Güçlendirilmiş müşterek eylem ve pari passu (eşit muamele) hükümlerinin uluslararası kamu borç senetlerinde kullanılmasının ve bu hükümlerin uygulamasının hızlandırılmasının öneminin vurgulanması.
ULUSLARARASI VERGİ	
Dönem Başkanlığı Öncelikleri	Zirve Çıktıları
<ul style="list-style-type: none"> • Matrah Aşındırma ve Kar Kaydırma (Base Erosion and Profit Shifting – BEPS) eylem planlarının uygulanması ve izlenmesi • Vergide şeffaflığın sağlanması • Gelişmekte olan ülkelerin uluslararası vergi gündemine katılımının artırılması 	<ul style="list-style-type: none"> • BEPS Eylem Planı'nın tamamlanması • BEPS Eylem Planı sonucunda ortaya koyulan düzenleme ve tavsiyelerin uygulanmasına ilişkin temel çerçevenin belirlenmesine yönelik çağrı • Vergide şeffaflığın sağlanması yönünde çağrı

Kaynak: G20 Bilgilendirme Notu Erişim: <https://www.hazine.gov.tr/tr-TR/Dokuman-Listeleme-Sayfasi?mid=516&cid=49&nm=459#>

Türkiye, G20 Dönem Başkanlığında büyüme, yatırım ve altyapı, finansal düzenlemeler, uluslararası finansal mimari ile uluslararası vergi alanında toplam beş alanda finansal öncelik alanları belirlemiş ve bu alanda çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Aşağıda yer alan Tablo-13 ise Şerpa Hattının çalışmalarını ortaya koymaktadır.

Tablo-13: Şerpa Hattı Gündemi

İSTİHDAM	
Dönem Başkanlığı Öncelikleri	Zirve Çıktıları
<ul style="list-style-type: none"> •Büyüme – istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi •Milli gelirler içerisindeki payı azalmakta olan ücretlerin büyüme üzerindeki etkisinin analiz edilmesi •İş piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda işgücünün becerilerinin artırılması ve istihdam hizmetlerinin güçlendirilmesi •Kadın işgücüne katılımının artırılması, iş sağlığı ve güvenliği, genç işsizliğinin azaltılması gibi alanlardaki G20 taahhütlerinin ve istihdam planlarının uygulanmasının takip edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> •G20 Beceriler Stratejisi •Eşitsizliklerin Giderilmesi için Politika Önerileri •Genç İşsizliğiyle Mücadele G20 Ortak Hedefi •G20 Kaliteli İşleri Destekleme Çerçevesi •İstihdam piyasasından kalıcı olarak dışlanma riski bulunan gençlerin oranını 2025 yılına kadar %15 oranında azaltmak yönündeki G20 sayısal hedefi
ENERJİ	
Dönem Başkanlığı Öncelikleri	Zirve Çıktıları
<ul style="list-style-type: none"> •Afrika odaklı Enerjiye Erişim'in artırılması •Yenilenebilir Enerji kullanımının yaygınlaştırılması ve artırılması •Enerji Verimliliği'nin artırılması (2014 yılında kabul edilen Enerji Verimliliği Eylem Planı uygulamalarının takip edilmesi) •Enerji piyasalarında şeffaflığın artırılması •Verimsiz fosil yakıt teşviklerinin orta vadede kaldırılması 	<ul style="list-style-type: none"> •Afrika Odaklı G20 Enerjiye Erişim Eylem Planı •Yenilenebilir Enerji Kullanımı konusunda G20 Yenilenebilir Enerji Raporu ve Araç Kiti •G20 Enerji Verimliliği Eylem Planı, Piyasa Şeffaflığı ve Verimsiz Fosil Yakıt Sübvansiyonları konularında ilerlemelere ilişkin raporlar •G20 tarihindeki ilk Enerji Bakanları Sonuç Bildirgesi
KALKINMA	
Dönem Başkanlığı Öncelikleri	Zirve Çıktıları
<ul style="list-style-type: none"> •Düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerle G20 arasındaki diyalog ve işbirliğinin artırılması •Gıda Güvenliğinin temin edilmesi ve küresel bir sorun olan Gıda Kayıpları ve İsrafın G20 gündemine girmesi 	<ul style="list-style-type: none"> •G20 Liderler Bildirgesinde Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Uygulanmasına Kuvvetli bir Destek Verilmesi •G20 Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler Çerçevesi

- İşçi döviz transferinin ortalama küresel maliyetinin %5'e düşürülmesi yönündeki G20 hedefinin uygulanmasına yönelik kuvvetli taahhüt
- Özel sektörün kalkınmadaki rolünün desteklenmesi
- Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin uygulanmasına G20'nin desteği

- G20 Gıda Güvenliği Eylem Planı
- G20 Kapsayıcı İş Modelleri Liderler Çağrısı
- G20 İşçi Dövizleri Üst Düzeyli Bildirisi ve Ülke Planları
- G20 Kalkınma Gündeminin unsurları olan vergi, altyapı ve insan kaynaklarının geliştirilmesi konularındaki belgelerin kabul edilmesi

TİCARET

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Küresel ticaretteki yavaşlamanın ardındaki nedenlerin araştırılması
- Bölgesel Ticaret Anlaşmaları ile küresel ticaret sistemi arasında uyumun temin edilmesi
- Çok taraflı ticaret sisteminin güçlendirilmesi
- KOBİ'lerin ve Düşük Gelirli Gelişme Yolundaki Ülkelerin Küresel Değer Zincirlerine katılımının artırılması
- Ticarette korumacı tedbirlerin önlenmesine yönelik taahhüdün yinelenmesi

Zirve Çıktıları

- G20 Liderler Bildirgesinde Aralık'ta Nairobi'de düzenlenecek DTÖ Bakanlar Konferansının Doha Kalkınma Gündemi konularında dengeli sonuçlar ve Nairobi sonrasına ilişkin yol gösterici unsurları içerecek şekilde başarılı bir şekilde sonuçlanması için destek beyanı
- Korumacılığın Önlenmesine Yönelik G20 Taahhüdünün Yinelenmesi
- Küresel ticaretteki yavaşlamanın nedenlerine ilişkin rapor
- Çok Taraflı Ticaret Sisteminin güçlendirilmesine ilişkin rapor
- Bölgesel Ticaret Anlaşmalarının küresel ticaret sistemi üzerindeki etkisine ilişkin rapor
- KOBİ'lerin ve Düşük Gelirli Gelişmekte olan Ülkelerin Küresel Değer Zincirlerine daha iyi entegre edilmesi hakkında rapor

YOLSUZLUKLA MÜCADELE

Dönem Başkanlığı Öncelikleri

- Yolsuzlukla mücadele eylem planının izlenmesi
- Özel sektörde yolsuzlukla mücadele çalışmalarına önem verilmesi

Zirve Çıktıları

- Özel Sektörde Yolsuzlukla Mücadele konusunda G20 Üst Düzey Rehber İlkelerinin kabul edilmesi
- Kamu alımları konusunda G20 İlkelerinin kabul edilmesi
- Açık Veriler (Verilerin Şeffaflığı) Konusunda G20 İlkelerinin kabul edilmesi
- KOBİ'lerin Yolsuzlukla Mücadele Konusunda eğitimine ilişkin bir araç kitinin kabul edilmesi

TERÖRİZM

- G20 tarihinde ilk kez Terörle Mücadele konusunda bir Liderler Bildirisinin kabul edilmesi

•MÜLTECİ KRİZİ

- G20 Liderler Bildirgesinde acil çözüm bekleyen küresel bir mesele olan mülteci ve göç krizinin ele alınması ve Liderlerin bu konuda külfet paylaşımı ile uluslararası kuruluşların desteklenmesi başta olmak üzere destek beyanı

Kaynak: Kaynak: G20 Bilgilendirme Notu Erişim: <https://www.hazine.gov.tr/tr-TR/Dokuman-Listeleme-Sayfasi?mid=516&cid=49&nm=459#>

Türkiye Dönem Başkanlığında, Şerpa Hattı kanalında, istihdam, enerji, kalkınma, ticaret, yolsuzlukla mücadele, terörizm ve mülteci krizi alanında çalışmalar gerçekleştirilmiş, önemli adımlar atılmaya gayret edilmiştir.

Dönem Başkanlığı öncelikleri kapsamında zirve çıktıları değerlendirildiği zaman kapsayıcı, oldukça önemli çalışmaların gerçekleştirildiği, gerek finans hattı gerekse şerpa hattı kanalındaki önceliklerin zirve çıktılarına büyük ölçüde yansıdığı görülmektedir. Bu şekilde Türkiye Dönem Başkanlığının önceliklerini oluşturan, kapsayıcılık, yatırım ve uygulama alanında ciddi çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

G20

Beşinci Bölüm

**G20 ÜLKELERİNDE
SOSYAL GELİŞMELER
ve
G20 ZİRVELERİNDE
SOSYAL POLİTİKALAR**

V- G20 ÜLKELERİNDE SOSYAL GELİŞMELER VE G20 ZİRVELERİNDE SOSYAL POLİTİKALAR

Bu bölümde G20 Zirve kapsamındaki sosyal politika konuları incelenecektir. Bu amaçla, öncelikle G20 ülkelerindeki sosyal durum ortaya konulacak, ardından 2008 yılından itibaren düzenlenen G20 Zirveleri, ele alınan sosyal politikalar itibariyle analiz edilecektir. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Toplantıları ile G20 Finans Bakanlarının ortak toplantılarında ele alınan konular ele alınacaktır. Daha sonra G20 istihdam Görev-Gücü ve İstihdam Çalışma Grubu faaliyetleri üzerinde durulacaktır. Daha sonra, sendikal hareketin G20 sürecindeki rolü ve B20/L20 Ortak deklarasyonları tartışılacaktır. En son olarak “mülteci” sorunu üzerinde durularak, G20 ülkelerinin sorunun çözümündeki rolü üzerinde durulacaktır.

A) G20 ÜLKELERİNDE SOSYAL GELİŞMELER

Bu kısımda G20 ülkelerindeki, işgücü piyasaları, istihdam, kayıtdışı istihdam ve işgücüne katılma oranları, işsizlik, genç işsizlik, yoksulluk ve çocuk işçiliği, sendikalaşma ve imzalanan ILO Sözleşmeleri, Kalkınma Yardımları, İnsani Gelişmişlik Performansı konuları bakımından sosyal durum ortaya konulacaktır. G20 ülkelerindeki sosyal durum analizi, G20 Zirvelerindeki sosyal politika yaklaşımının daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

1. G20 Ülkelerinde İşgücü Piyasaları

G20 ülkeleri, işgücü piyasası göstergeleri bakımından farklı özellikler göstermektedir. Gerek istihdam oranı, gerek işgücüne katılma oranı, gerek kayıtdışı istihdam oranı ve işsizlik göstergeleri bakımından heterojen bir görünüme sahiptir.

a) G20 Ülkelerinde İstihdam, Kayıtdışı İstihdam ve İşgücüne Katılım

G20 ülkelerinin bütünü dikkate alındığı zaman işgücü piyasası göstergeleri bakımından farklılıklar yaşandığı gözlenmektedir. Aşağıda yer alan Tablo-14 G20 ülkelerinde istihdam oranını, kayıtdışı istihdam oranını ve hem kadınlarda hem de erkeklerde işgücüne katılım oranını göstermektedir.

Tablo- 14- G20 Ülkelerinde İşgücü Piyasalarının Görünümü

G20 Üyesi Ülkeler	İstihdam Oranı (%)		Kayıtlı İşihdam Oranı (%)		İşgücüne Katılma Oranı-15+ Yaş (%)		
	İstihdam Oranı (Toplam)	İstihdam Oranı (15-64 Yaş)	Toplam	Tarım-Dışı	Toplam	Kadın	Erkek
Almanya (2015)	57.4	73.8 (2014)	-	-	60.2	54.7	65.9
ABD (Aralık-2016)	59.7	68.2 (2014)	-	-	62.7	56.7	69
Arjantin (2014)	55.2	61.6	-	46 (2013)	59.6	47.8	72.7
Avustralya (2015)	60.8	71.6 (2014)	-	-	64.9	59	71.1
Brezilya (2015)	53.3	66.7 (2013)	-	36.8 (2013)	61.3	51.2	72.4
Çin (2015)	68.5	-	-	32.6 (2010)	70.7	-	84.3 (2012)
Endonezya (2015)	61.7	64.6 (2013)	-	72.5 (2019)	65.8	48.9	82.7
Fransa (2015)	50.3	64.2 (2014)	-	-	56.1	51.6	60.9
G. Afrika (2015)	40.9	42.8 (2014)	-	32.7 (2010)	54.6	47.6	62
G. Kore (2015)	60.3	65.4 (2014)	-	-	62.6	51.8	73.8
Hindistan (2014)	49.5	-	91.8 (2012)	84.7 (2012)	52.5	25.8	74.4
İngiltere (2015)	58.8	74.4 (Ekim 2016)	-	-	62.8	57.2	68.6
İtalya (2015)	43.1	55.7 (2014)	-	-	49	39.8	58.9
Japonya (2015)	57.6	71.7 (2013)	-	-	59.6	49.6	70.3
Kanada (2015)	61.3	72.3 (2014)	-	-	65.8	61.2	70.6
Meksika (2015)	57.2	60.4 (2014)	-	53.9 (2013)	59.8	43.4	78
Rusya (2015)	65.4	69.3 (2014)	18 (2013)	-	69.1	63.4	78.6
Suudi Arabistan(2015)	51	52.4 (2014)	-	-	54	21.4	77.6
Türkiye (2016)	46.3	50.6	33.9 (Ekim 2016)	18.3 (Ekim 2016)	52	32.5	72
Avrupa Birliği (2014)	51.9	64.9	-	-	58.2	-	-

-TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2016. Sayı : 24635, 23 Mart 2017. Erişim: <http://www.tuik.gov.tr/>

-TÜİK İşgücü İstatistikleri, Ekim 2016, Sayı: 24623, 16 Ocak 2017, Erişim: <http://www.tuik.gov.tr/>

<http://www.ilo.org/ilostat/faces/home/statisticaldata/>; <http://www.ilo.org/ilostat/>; <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>;

<https://www.bls.gov/news.release/empst.t01.htm>;

<https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/uklabourmarket/dec2016#employment>

Tablo 14'den görüldüğü gibi, temel işgücü piyasası verilerinde esaslı farklılıklar gözlenmektedir. Örneğin, işgücüne katılım oranı, Çin'de %70.7, Rusya'da %69, Avustralya'da %64.9, ABD'de %62.7, Almanya'da %60, Japonya'da 59.6, seviyesinde bulunurken aynı oran Suudi Arabistan'da %54, Hindistan'da %52.5, Türkiye'de %52.8, İtalya'da %49 seviyesinde yer almaktadır.

Cinsiyetlere göre işgücüne katılım oranına bakıldığında ise kadınların işgücüne katılım oranlarının erkeklere göre bütün ülkelerde düşük seviyelerde olmakta beraber, özellikle Suudi Arabistan (%21.4), Hindistan (%25.8) ve Türkiye (%33.5)'de çok düşük oranlı işgücüne katılım oranları dikkat çekmektedir.

Kadınların işgücü piyasasına düşük katılım oranının artırılması için, G20 Brisbane Deklarasyonunda bu konu gündeme getirilerek, 2025 yılına kadar 100 milyon kadının işgücüne katılımı hedeflemiştir. Türkiye Dönem Başkanlığında oluşturulan W20 (Kadın 20) katılım grubuyla da bu hedefin gerçekleşmesi için somut çalışmalar yapılması planlanmıştır.

Kayıtdışı istihdam G20 ekonomileri arasında önemli sorunlardan birini oluşturmaktadır. Kayıtdışı istihdama çoğu zaman insan onuruna yaşayamayan çalışma koşulları da eşlik etmektedir. G20 üyeleri arasında yükselen piyasa ekonomilerinin neredeyse tamamında kayıtdışı istihdam önemli bir sorunu oluşturmaktadır. Özellikle Hindistan'da %90'ın, Endonezya'da % 70'in (tarımdışı alanda), Meksika'da % 50'nin, Arjantin'de % 45'in üzerindeki kayıt dışı istihdam oranlarının ürkütücü boyutu dikkat çekmektedir. Kayıtdışı istihdam oranı Güney Afrika'da % 32.7, Brezilya'da % 36.8, Türkiye'de % 33, Çin'de % 32.6, Rusya'da ise % 18 seviyesinde yer almaktadır.

Kayıtdışı istihdam alanında bir diğer sıkıntı, Çin, Endonezya, Arjantin gibi ülkelerde işgücü piyasasının bütününe yansıtacak sağlıklı ve güncel verilerin olmayışıdır. Bütün bu sorunlar ve yetersizlikler, hem küresel sosyal koruma sistemine duyulan ihtiyacı ortaya çıkartmakta, hem de G20 ülkelerinin kayıtdışı istihdamla mücadeleyi öncelikli sosyal politika alanları arasında saymasını gerektirmektedir.

b) G20 Ülkelerinde İşsizlik ve Genç İşsizlik

İşsizlik sorunu hemen her G20 ülkesinin ortak sorunu olarak gözük-mektedir. İşsizlik ve genç işsizlik oranları her ülkede farklı olmakla beraber, gençler arasında daha belirgin bir biçimde öne çıkmaktadır. Birçok üye ülkede gençler arasında işsizlik rakamları genel işsizliğin neredeyse iki katı, bazı ülkelerde ise daha da yüksek düzeyde yer almaktadır.

Aşağıdaki tablo bu duruma ilişkin, üye ülkeler bazında gelişmelere yer vermektedir.

Tablo 15: G20 Ülkelerinde İşsizlik ve Genç İşsizlik (2015)

G20 Üyesi Ülkeler	İşsizlik Oranı (%)	Genç İşsizlik (15-24 Yaş) Oranı (%)
Almanya (Haziran 2016)	4.1	6.7
ABD (Aralık 2016)	4.7	11.6
Arjantin	6.7	19.1
Avustralya	6.1	13.1
Brezilya	8.5	20
Çin	4.6	12.1
Endonezya	6.2	22.6
Fransa	10.4	24.7
Güney Afrika	25.2	50.1
Güney Kore	3.6	10.5
Hindistan	3.5	9.7
İngiltere (Ekim 2016)	4.8	13.1
İtalya	11.9	40.3
Japonya	3.4	5.5
Kanada	6.9	13.2
Meksika	4.3	8.6
Rusya Federasyonu	5.6	16
Suudi Arabistan	5.6	28.5
Türkiye (2016)	10.9	19,6
Avrupa Birliği (Ekim 2016)	8.3	18.4

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2016, Sayı: 24635, 23 Mart 2017 Erişim: <http://www.tuik.gov.tr/>

<http://www.ilo.org/ilostat/faces/home/statisticaldata/>;

<http://databank.worldbank.org/>; <http://ec.europa.eu/eurostat/>; <https://data.bls.gov/timeseries/LNS14000000>

<https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/uklabourmarket/dec2016#employment>; House of Commons Library, Youth Unemployment Statistics, BRIEFING PAPER Number 5871, 14 December 2016 Erişim: researchbriefings.files.parliament.uk/.../SN05871.pdf; <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/CountriesRegions/InternationalStatistics/Country/G20/Labour.html>

İşsizlik ve gençlerde işsizlik bütün ülkelerde yaşanan sorunlar arasında yer almaktadır. Özellikle genç işsizliği bütün ülkelerde daha yüksek seviyelerde yer almaktadır.

Örneğin, Güney Afrika'da işsizlik oranı %25.2 iken gençlerde aynı oran %50.1, İtalya'da işsizlik oranı % 11.9 iken, gençlerde %40.3 ile en yüksek seviyelerde yer almaktadır. Suudi Arabistan'da işsizlik oranı % 5.6, gençler arasında ise ortalama işsizliğin 5 katı, diğer bir ifadeyle %28.5 seviyesindedir. Almanya G20 ülkeleri arasında genel işsizlik oranı (%4.6) ile genç işsizlik oranı (%7.2) arasındaki farkın en düşük olduğu ülkedir.

G20 ülkeleri arasındaki işsizlik ve özellikle gençler arasındaki işsizlik seviyesinin boyutları G20 sürecinde ele alınan konulardan biridir. Fransa Dönem Başkanlığındaki Cannes Zirvesiyle beraber emeği temsilen L20 ve iş dünyasını temsilen B20'nin ortak bildirimler yayınlamasıyla beraber, B20/L20 ortak gündeminin değişmez maddesi, işsizlik ve özellikle genç kesimde işsizliğin önlenmesi için alınacak politika tedbirleri olmuştur. Bu kapsamda, çıraklık ve stajyerlik eğitime değer verilmesi ve somut adımların atılması, iş dünyasının talepleri ile eğitim sisteminin içeriğini ör-tüştürececek öneriler geliştirilmesi şeklinde yaklaşımlar ortaya konmuştur.

G20 Zirve Kararlarında da B20/L20 ortak bildireleri referans gösterilerek gençlerin istihdam edilebilirliğini artırmada ve genç işsizliği önlemede, gençlerin kaliteli istihdama ulaşması için, öncelikle çıraklık ve stajyerlik sisteminin rolü üzerinde durulmuştur. Gençlerde girişimciliğin artırılması da işsizliği azaltmada düşünülen bir diğer tedbir olarak ele alınmıştır.

G20 sürecinde, Cannes Zirvesinde İstihdam Görev Gücü'nün oluşturulmasına karar verilmiştir. İstihdam Görev Gücü'nün oluşturulmasının en önemli gerekçesi olarak, gençlerde işsizliğin azaltılması üzerine politika tedbirlerine yer verilmesi olmuştur.

c) G20 Ülkelerinde Yoksulluk, İşsizlerin Sosyal Korunması ve Çocuk İşçiliği

G20 ülkeleri bir taraftan, göz kamaştırıcı ekonomik büyüklüğü bünyesinde taşıırken, diğer taraftan özellikle bazı üye ülkelerin yapısından

kaynaklı olarak küresel yoksulluğu da önemli ölçüde temsil etmektedir. Yoksulluğun yaygın olduğu ülkelerde çocuk işçiliği sorunu da eşzamanlı olarak yaşanmaktadır. Aşağıdaki tablo bu duruma ilişkin ayrıntılı verilere yer vermektedir.

Tablo-16: G20 Ülkelerinde Yoksulluk, İşsizlerin Sosyal Koruması ve Çocuk İşçiliği

G20 Üyesi Ülkeler	Günlük 1.9 Dolar ve Altında Geliri Olan Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı (SAGP)	Günlük 3.10 Dolar ve Altında Geliri Olan Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı (SAGP)	Düzenli İşsizlik Yardımı Alanların İşsizler İçindeki Payı (%)	Çocuk İşçiliği Oranı (7-14 Yaş)
ABD	-	-	26.5 (2012)	-
Almanya	-	-	88 (2012)	-
Arjantin	1.7 (2014)	4.3 (2014)	4.5 (2011)	5 (2012)
Avustralya	-	-	52.7 (2012)	-
Brezilya	3.7 (2014)	7.6 (2014)	8 (2008)	3.2 (2013)
Çin	1.9 (2013)	11.1 (2013)	14 (2009)	-
Endonezya	8.3 (2013)	36.4 (2014)		3.7 (2010)
Fransa	-	-	56.2 (2013)	-
Güney Afrika	16.6 (2011)	34.7 (2011)	13.5	-
Güney Kore	-	-	45.5 (2012)	-
Hindistan	21.2 (2011)	58 (2011)		1.7 (2012)
İtalya	-	-	55.8	-
İngiltere	-	-	62.6 (2012)	-
Japonya	-	-	19.6 (2010)	-
Kanada	-	-	40.5 (2013)	-
Meksika	3.0 (2014)	11 (2014)		5.6 (2013)
Rusya Fed.	-	0.5 (2012)	20.6 (2012)	-
Suudi Arabistan				-
Türkiye	0.3 (2013)	2.6 (2013)	7.7 (2012)	-

Kaynak: <http://www.ilo.org/>;

<http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=NY.GDP.PCAP.CD&country>

Tablo 16’da günlük 1.9 Dolar ve 3.1 Dolar kazananların nüfusa oranına yer verilmektedir. 2011 yılı verilerine göre, yoksulluk verilerine ulaşılan ülkelerden Hindistan’da nüfusun %21.2’si, Güney Afrika’da %16.6’sı günlük 1.9 gelir ve daha altında bir gelire hayatını sürdürmektedir. Günlük geliri 3.9 Dolar ve daha altında bir gelire hayatını sürdürenlerin oranı daha da yükselmektedir. Bu rakam Hindistan’da %58 (2011), Endonezya’da %36.4 (2014), Güney Afrika’da %34.7 (2011) ve Çin’de %11.1 (2013) seviyesindedir. Bu ülkelerin nüfusunun büyüklüğü dikkate alındığında durum daha da vahimleşmektedir. Bu oran Meksika’da %11 (2014), Brezilya’da %7.6 (2014), Arjantin’de %4.3 (2014), Türkiye’de ise %2.6 (2013) seviyesindedir.

Dünyadaki ekonomik gelişmişlik unsurlarından birçoğunu bünyesinde bulunduran G20 ülkeleri aslında, küresel yoksulluğun da büyük bir kısmını bünyesinde barındırmaktadır. Dünya Bankası günlük 1.90 Dolar ve daha az gelir elde eden insanları aşırı yoksulluk kapsamında değerlendirmektedir. Dünya Bankasına göre 2013 yılında bu kapsamda 746 Milyon kişi mevcuttur. Bu kişilerin 383 milyonu Afrika’da, 237 milyonu Asya’da 19 Milyonu Güney Amerika’da, 13 milyonu Kuzey Amerika’da, 2.5 milyonu Okyanusya’da ve 0.7 milyonu Avrupa’da yaşamaktadır (http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?Code=PAK&id=556d8fa6&report_name=Popular_countries&populartype=country&ispopular=y).

Yoksulların ülkelere göre dağılımına bakıldığı zaman ise 218 milyonluk aşırı yoksul nüfusuyla, Hindistan sadece G20’nin değil dünyanın da en kalabalık yoksul nüfusunu barındıran ülkesi konumundadır. G20 üyesi ülkelerden Çin’de 25.1 milyon, Endonezya’da 24.7 milyon, Brezilya’da 9.9 milyon, Güney Afrika’da 8.5 milyon ve Meksika’da ise 3.5 milyon aşırı yoksul insan bulunmaktadır. Bu rakamlar, G20’nin küresel yoksulluğun yaklaşık % 40’ını da temsil ettiğini net bir biçimde ortaya koymaktadır (http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?Code=PAK&id=556d8fa6&report_name=Popular_countries&populartype=country&ispopular=y).

G20 Ülkeleri arasında yoksulluğa paralel olarak bazı ülkelerde çocuk işçiliği sorununa rastlanmaktadır. Arjantin, Meksika, Brezilya, Endonezya

ve Hindistan'da 7-14 yaş arası çocukların bir kısmının çalışma hayatının içinde olduğu görülmektedir.

İşsizlik halinde de düzenli işsizlik yardımı alan işsizlerin oranı ülkeden ülkeye değişmektedir. Sosyal politika tedbirlerinin güçlü olarak uygulandığı ülkelerde bu oranlar yüksekken –Almanya'da %88, İngiltere'de % 60'ın üzerinde, Fransa, İtalya, Avustralya'da ise % 50'nin üzerinde yer almaktadır. Diğer taraftan Türkiye'de düzenli işsizlik desteği alanların oranı % 7.7'de kalarak G20 ülkeleri içinde oldukça zayıf bir konumda yer almaktadır.

Bütün bu veriler, G20 ülkelerinin yoksulluğun yok edilmesi, çocuk işçiliği sorununun giderilmesi, işsizlere dönük olarak aktif politikalar geliştirilmesinin yansısı, sosyal politika tedbirlerinin alınması için G20 bünyesinde somut adımların atılması gerektiğini, G20'nin bir sosyal politika vizyonu geliştirmesi gerektiğinin en açık göstergelerini oluşturmaktadır.

d) G20 Ülkelerinde Gelir Dağılımı

Gelir dağılımı, bir ülkede üretilen mal ve hizmetlerden elde edilen toplam gelirin, ülkedeki bireylere paylaştırılmasını veya bölüşümünü göstermektedir. Gelir eşitsizliği, bir ülkedeki gelir dağılımının o ülkedeki bireyler tarafından eşit ve adil olarak bölüşülmediğinin kanıtıdır. Aşağıda yer alan Tablo-17'de Gini katsayısına, en düşük gelire sahip yüzde % 20'lik dilim ile en yüksek gelire sahip yüzde 20'lik dilim arasındaki farka ve göreceli yoksulluk oranına yer verilmiştir.

Tablo-17: G20 Ülkelerinde Gelir Dağılımı Göstergeleri

G20 Üyesi Ülkeler	Gini Katsayısı	En Düşük Gelire Sahip % 20 ile En Yüksek Gelire Sahip % 20 Arasındaki Gelir Farkı (%)	Göreceli Yoksulluk Oranı (%)
ABD (2014)	0,394	8,7	17.5
Almanya (2013)	0.292	4,4	9.1
Arjantin (2014)	0,427	8,8	
Avustralya (2014)	0,337	5,7	12.8
Brezilya (2014)	0,515	15,6	
Çin	0,421 (2013)	9,5 (2012)	
Endonezya	0,381 (2013)	11,2 (2012)	
Fransa (2013)	0.294	4,4	8
G. Afrika (2013)	0,631	27,5	
G. Kore (2014)	0,302	5,4	14.4
Hindistan	0,339 (2013)	8,3 (2011)	
İtalya (2013)	0,325	5,8	13.3
İngiltere (2013)	0,358	6	10.4
Japonya (2012)	0,33	6.1	16.1
Kanada (2013)	0,322	5.5	12.6
Meksika (2014)	0,459	10.4	16.7
Rusya Fed.	0,401 (2013)	8,1 (2012)	
Suudi Arabistan			
Türkiye (2015)	0,397	7,6	14.7

<http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=NY.GDP.PCAP.CD&country=>

<http://www.oecd.org/social/income-distribution-database.htm>

TÜİK, Haber Bülteni, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2015, Sayı: 21584 21 Eylül 2016. Erişim: www.tuik.org

Gini katsayısı, bir ülkede milli gelirin dağılımının eşit olup olmadığını ölçmeyi sağlayan bir katsayıdır. Katsayı 0 ile 1 arasında değerler alır ve yüksek değerler daha büyük eşitsizliğe tekabül ederler. Örneğin herkesin aynı gelire sahip olduğu bir toplumun Gini katsayısı 0 iken tüm gelirin bir kişide toplandığı toplumun katsayısı 1'dir. Gelirin % 20'lik dağılımının daha dengeli olduğu ülkelerde Gini katsayısı 0'a yaklaşmakta, dağılımda

farklılıkların belirgin olduğu durumlarda O'dan uzaklaşmaktadır. Dünya Bankasına göre bu rakamın 0,4'ü geçmesi gelir dağılımında sinyal verici bir durumu yansıtmaktadır. G20 ülkeleri arasında, Çin, Rusya, Arjantin, Meksika, Brezilya ve Güney Afrika'nın bu eşiği aştıkları görülmektedir. Bu ülkelerde nüfusun en alt gelire sahip % 20'lik dilimi ile en üst gelire sahip % 20'lik dilimi arasında fark bir hayli fazladır. Örneğin Gini Katsayısının en büyük olduğu Güney Afrika'da 27.5'in üzerinde bir fark varken, Brezilya 15 katın üzerinde bir rakamla Güney Afrika'yı takip etmektedir. Gini katsayısının en düşük ülkelerden Almanya'da ve Fransa'da en alt ve en üst % 20'lik dilimler arasındaki fark 4.4 kat şeklindedir. Türkiye ise 7.6 katlık bir pozisyonda yer almaktadır.

Göreceli yoksulluk kavramı da gelir dağılımının ne denli adil olduğunu gösteren kriterlerden biridir. Göreceli yoksulluk tanımlamasında, toplumun genel düzeyine göre belli bir sınırın altında gelire sahip olan birey göreceli anlamda yoksul sayılmaktadır. Ülkede genel refah seviyesi artsa bile bu refah düzeyinin altında kalan fertler olacaktır. OECD, göreceli yoksulluk oranını eşdeğer hane halkı kullanılabilir fert medyan gelirin, %50 sınırına göre hesaplanmaktadır. Diğer bir ifadeyle, bir ülkedeki ortalama gelirin % 50'sinden daha düşük gelire sahip bireyler göreceli olarak yoksul olarak kabul edilmektedirler. Gelişmiş ülkelerde aşırı yoksulluk unsuru verilere rastlanmamasına rağmen – işsizlik bu ülkelerde sosyal politika tedbirlerinin yetersizliğinden dolayı yoksulluk anlamına da gelmemektedir- göreceli yoksulluk kapsamında verilere ulaşabilmektedir. Sosyal politika tedbirlerinin en kapsamlı bir şekilde uygulandığı, Almanya (% 9,1), Fransa (% 8), İngiltere (% 10,4) gibi ülkelerde de göreceli yoksulluk kapsamında veriler mevcuttur. Türkiye'de % 14,7, ABD'de ise % 17,5'lik göreceli yoksulluk oranı mevcuttur. Diğer bir ifadeyle, göreceli yoksulluk oranına ilişkin verilerin ülkedeki gelir dağılımının adil olup olmadığını da yansıtan bir boyutu da bulunmaktadır.

e) G20 Ülkelerinde Sendikalaşma ve İmzalanan ILO Sözleşmeleri

G20 ülkelerinde sendikalaşma oranları, imzalanan toplu sözleşmenin kapsamı ve imzalanan ILO Sözleşme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Tablo -18: G20 Ülkelerinde Sendikalaşma Oranları ve İmzalanan ILO Sözleşmeleri

G20 Üyesi Ülkeler	Sendikalaşma Oranları (%)	İmzalanan Toplu Sözleşmenin Kapsamı (%)	İmzalanan ILO Sözleşme Sayısı
Almanya	17.7 (2013)	56.8 (2015)	85
ABD	11.1 (2015)	11.7 (2014)	14
Arjantin	37.6 (2008)	41.3 (2013)	80
Avustralya	15.5 (2014)		63
Brezilya	16.6 (2013)		96
Çin	42.6 (2013)		25
Endonezya	8.5 (2009)		19
Fransa	7.7 (2013)	98 (2013)	125
Güney Afrika	29.6 (2012)	32.6 (2012)	27
Güney Kore	10.1 (2012)		29
Hindistan	9.8 (2012)		43
İtalya	36.9 (2013)		113
İngiltere	25.1 (2014)	29.5 (2013)	87
Japonya	17.6 (2014)		49
Kanada	26.4 (2014)	29 (2013)	34
Meksika	13.5 (2014)		79
Rusya Federasyonu	27.8 (2013)		73
Suudi Arabistan	Sendikacılık faaliyetlerine izin verilmemektedir.		16
Türkiye	% 21.8 % 12.18 (İşçi) (Ocak-2017) % 71.6 (Memur) (Temmuz-2016)		59
Avrupa Birliği	23 (2013)		

http://www.ilo.org/ilostat/faces/oracle/webcenter/portalapp/pagehierarchy/Page3.jspx?MBI_ID=9&afrLoop=775336697198691&afrWindowMode=0&afrWindowId=14lpsmuj36_1#!%40%40%3F_afrWindowId%3D14lpsmuj36_1%26_afrLoop%3D775336697198691%26MBI_ID%3D9%26_afrWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3Daobvhk4nc_4

https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=UN_DEN

ILO, OECD, The World Bank, G20 Labour Markets in 2015: Strengthening the Link between Growth and Employment Erişim: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_398025.pdf

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/01/20170129-7-1.pdf>

http://www.csgb.gov.tr/media/3400/2016_temmuz_6356.pdf

http://www.csgb.gov.tr/media/3341/2016_uyesayilari.pdf

https://data.bls.gov/timeseries/LUU0204899600?years_option=all_years

G20 ülkelerindeki sendikal örgütlenme düzeyi, ülkelerin ekonomik performansıyla örtüşmemektedir.

G20 üyeleri genelinde sendikalaşma oranlarının çok yüksek seviyelerde olmadığı ifade edilebilir. G20 ülkeleri arasında sendikalaşma oranının en yüksek olduğu ülke olarak Çin öne çıkmaktadır. Diğer taraftan Suudi Arabistan'da ise sendikal faaliyetlere izin verilmemektedir. G20 üyesi Avrupa ülkeleri arasında en yüksek oran %36.9 ile İtalya'da, %25.1 ile Birleşik Krallıktır. Bazı ülkelerde toplu iş sözleşmesi ile sendikalaşma oranları birbirine paralel değildir. Örneğin, sendikalaşma oranının düşük olduğu ülkelere biri olan Fransa'da, imzalana Toplu İş Sözleşmeleri neredeyse tüm çalışanları kapsamaktadır. Almanya'da ise %17.7'lik sendikalaşma oranına rağmen, çalışanların %56'sından fazlası Toplu İş Sözleşmesinden yararlanmaktadır.

Türkiye'de 2017 Ocak Ayı İstatistiklerine göre 12.699.769 kişi işçi statüsünde çalışmaktadır. İşçilerin 1.546.565 kişisi sendika üyesidir. İşçi kesiminde sendikalaşma oranı %12.18'dir. Kamu kesimi çalışanları arasında ise Temmuz Ayı itibarıyla 2.452.249 sendikal olabilecek kamu görevlisi yer almakta, kamu görevlilerinin 1.756.934 kişisi, diğer bir ifadeyle %71.64'ü sendikal olarak çalışmaktadır. İşçi ve memur çalışanlar birlikte düşünüldüğü zaman, 15.152.018 çalışanın, 3.303.499 kişisi sendika üyesidir. Bu rakamlara göre, Türkiye genelinde sendikalaşma oranı %21.8'e ulaşmaktadır.

Kayıtdışı istihdam sorunu, G20 üyesi birçok ülkede işgücü piyasasında varolan en sıkıntılı alanlardan birini oluşturmaktadır. Sendikalaşmanın varlığı doğrudan doğruya kayıt dışılığı engellemektedir.

G20 üyesi ülkelerin imzaladıkları ILO sözleşmeleri de birbirinden farklılık arz etmektedir. En fazla sözleşme imzalayan ülkeler, kendine özgü bir sosyal modeli bulunan, bu modeli oluştururken ILO'nun ilke ve prensiplerini temel referans alan ülkelerdir. Fransa 125 Sözleşme ile en çok ILO sözleşmesi onaylayan ülke pozisyonunda yer almaktadır. Fransa'yı, İtalya 113 sözleşme ile takip etmekte, Brezilya da Fransa'yı 96 sözleşme ile takip etmektedir. Sırasıyla Birleşik Krallık 87 ve Almanya ise 85 Sözleşme imzalamıştır.

G20 ülkeleri arasında en az İLO sözleşmesini imzalayan ülke 14 Sözleşme ile ABD'dir. Amerika'da iş piyasası kuralları, esnek olarak taraflar arasında belirlenmekte, bu özellik ise imzalanan İLO Sözleşme sayısının yetersiz olmasına neden olmaktadır. Suudi Arabistan, Endonezya, Çin ve Güney Kore'de de sınırlı sayıda İLO Sözleşmesi'nin imzalandığı görülmektedir.

f) G20 Ülkelerinde Kadınların İstihdamı

Son yıllarda, G20 Zirvelerinde de hem kadın istihdamının artırılması hem de sistematik, kapsamlı ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir politika geliştirilip uygulanmasına duyulan gereksinim ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

Tablo-19: G20 Üyesi Ülkelerde Düşük Ücretli İstihdam

G20 Üyesi Ülkeler	Toplam Düşük Ücretli İstihdam Oranı (%)	Kadınlarda Düşük Ücretli İstihdam Oranı (%)
Almanya (2010)	20.5	30.7
ABD (2011)	25.1	29.3
Arjantin (2010)	25.6	15.5
Avustralya (2010)	16.1	19.7
Brezilya (2009)	21.5	
Çin (2008)	21.9	
Endonezya (2008)	29	
Fransa (2013)	7.5	9.3
Güney Afrika (2007)	32.4	
Güney Kore (2015)	24.7	38.9
Hindistan		
İtalya (2010)	9.5	13.3
İngiltere (2015)	20.6	27.4
Japonya (2011)	14.4	27.3
Kanada (2015)	20.3	20.3
Meksika (2011)	17.4	10.1
Rusya Federasyonu		
Suudi Arabistan		
Türkiye		
Avrupa Birliği		

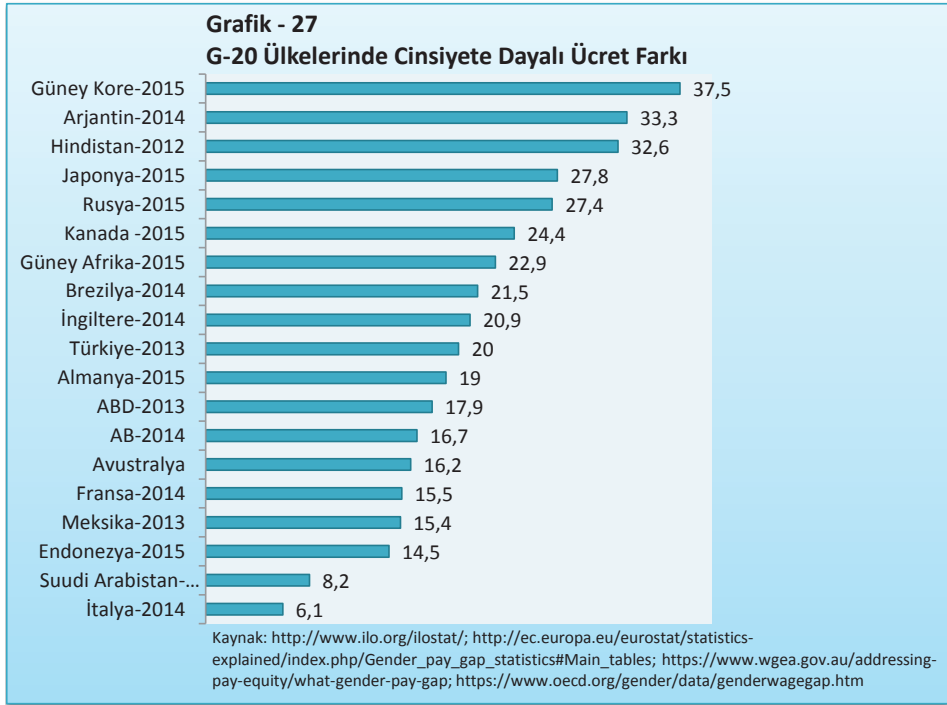
Kaynak: <http://www.ilo.org/ilostat/>

Gerek istihdam oranları bakımından ve gerekse düşük ücretli işlerin dağılımı bakımından iki cinsiyet arasında eşitsizlik göze çarpmaktadır.

Birçok ülkede, tekstil, tarım ya da hizmetler gibi fazla vasıf gerektirmeyen ve düşük ücretli işlerde çalışanların büyük bir kısmını kadınlar oluşturmaktadır. Bu etmenler sonucunda ücretlerde önemli bir eşitsizlik görülmektedir ve kadın emeğinden yeterince yararlanılamamaktadır.

G20 üyesi ülkeler incelendiği zaman çoğu G20 ülkesinde kadınların ortalamadan daha yüksek oranda düşük ücretli işlerde istihdam edildikleri görülmektedir.

Aşağıda yer alan tablo ise G20 ülkelerinde cinsiyete dayalı ücret farklılıklarını yansıtmaktadır.

Erkek ve kadınların saatlik kazançları arasındaki ortalama fark, toplumsal cinsiyete dayalı ücret farklılığı olarak bilinmektedir.

Toplumsal cinsiyete dayalı ücret farklılığı, işgücü piyasalarında daha ziyade kadınları etkileyen ayrımcılığı ve eşitsizlikleri yansıtmaktadır. Kadınla-

rın kariyer basamaklarında daha yavaş ilerlemesi, ailevi nedenlerden dolayı kariyere ara verme, bütün bunlara bağlı olarak emeklilik durumunda da daha az gelir etme söz konusu olmaktadır.

G20 ülkeleri arasında cinsiyete dayalı ücret farklılığının bütün ülkelerde olduğu, Güney Kore, Arjantin ve Hindistan'da bu farkın % 30'ların üzerinde olduğu ve bu alanda en büyük farkın olduğu, Türkiye de ise % 20'lik bir farkın olduğu görülmektedir.

Cinsiyete dayalı ayrımcılığın ortadan kaldırılması için G20 bünyesinde gerçekleştirilen en somut çalışmalardan birini Türkiye Dönem Başkanlığında oluşturulan W20 (Kadın-20) Platformu oluşturmaktadır. 2014 Brisbane Zirvesinde ise; İşgücüne 100 milyondan fazla kadını dahil etmek, G20 ülkelerindeki erkek ve kadın işgücüne katılım oranları arasındaki farkı 2025 yılına kadar yüzde 25 azaltma hedefi üzerinde ortak tavır belirlemiştir.

2. G20 Ülkeleri ve Kalkınma Yardımları

G20 ülkeleri yapmış oldukları ve almış oldukları uluslararası yardım boyutlarıyla incelendiği zaman hem yardım yapan hem de yardım ülkelerin bulunduğu görülmektedir. Aşağıdaki tablo bu durumu özetlemektedir.

Tablo-19: G20 Ülkeleri ve Kalkınma Yardımları-2015

G20 Üyesi Ülkeler	Gerçekleştirilen Resmi Kalkınma Yardımları/ GSYİH (%) (2015)	Gerçekleştirilen Resmi Kalkınma Yardımları (Milyar Dolar 2015)	Resmi ve Özel Yardım Miktarı (Milyar Dolar 2015)	İnsani Yardımlar (Milyar Dolar 2015)
ABD	0,170	31.07	38.1	6.4
Almanya	0,520	17.77	55.8	1.4
Arjantin				
Avustralya	0.27	3.22	16.7	0,334
Brezilya		0.5 *		0,15
Çin		0.3*		0,054*
Endonezya				
Fransa	0.37	9.22	1.46	0,547
Güney Afrika		0.18*		2.2*
Güney Kore	0,14	1.91	10.5	0,082*
Hindistan		1.3 *		0,013*
İtalya	0,21	3.84	18.5	0,406
İngiltere	0,71	18.7	19.7	2.8
Japonya	0,22	9.32	41.9	1.02
Kanada	0.28	4.28	4.3	0,873
Meksika				
Rusya Federasyonu	0,06	1.14	0,875	0,042*
Suudi Arabistan		5.7**	7.5	0,638
Türkiye	0,54	3.91	5.9	3.176
Avrupa Birliği	-	13.8 (AB Kurumları)		1.988

*: 2014 Yılı, **:2013 Yılı

Kaynak: <https://data.oecd.org/oda/net-oda.htm>; Global Humanitarian Assistance Report 2016, s.46, Erişim: <http://www.globalhumanitarianassistance.org/wp-content/uploads/2016/07/GHA-reporT2016-full-report.pdf>

Birleşmiş Milletler, yoksulluğun ortadan kaldırılmasında, kalkınmanın ve refahın sağlanmasında resmi kalkınma yardımlarının gerekli olduğunu düşünmektedir. Bu amaçla zengin ülkelerin az gelişmiş ülkeler lehine kaynak aktarılmasını desteklemektedir. Gelişmiş ülkeler tarafından verilen borç kaynakları ve askeri amaçlı krediler ODA (Resmi Yardım) kapsamında değerlendirilmemektedir. Yardımlar donörden alıcıya doğru iki taraflı olarak sağlanabilir ya da Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası gibi çok taraflı kalkınma ajansları yoluyla gerçekleştirilebilir. Yardımlar, bağış-hibe (grant) şeklinde olabildiği gibi, yumuşak kredi (soft loan) ve teknik desteğin sağlanması şeklinde de olabilir. Yumuşak borç verme yönteminde en azından verilen kredinin %25'i hibelerden oluşmalıdır.

OECD'ye göre 2010 yılı baz alınarak kişi başına geliri yıllık 12.276 doların altında olan 150'den fazla ülkeye ODA yapılabileceği hesaplanmıştır. Hangi ülkelerin alıcı ülkeler olarak değerlendirileceği periyodik olarak güncellenmektedir (<https://data.oecd.org/oda/net-oda.htm#indicator-chart>).

BM, aktarılan kaynağın miktarının, ülkenin GSMH'sine oranına dikkat çekmektedir. Birleşmiş Milletlerin hedefi bu oranın en azından %0.7 olması yönündedir. Bu özellik dikkate alarak bakıldığı zaman İngiltere'nin G20 ülkeleri arasında hedefi gerçekleştiren tek ülke olduğu görülmektedir. BM'nin hedefini gerçekleştiren ülke sayısı zaten çok sınırlıdır. 2015 yılında, bu ülkeler sırasıyla; İsveç (%1.41), Birleşik Arap Emirlikleri (%1.18), Norveç (%1,05) Lüksemburg (%0.95), Danimarka (%0.85), Hollanda (0,85), İngiltere (%0.7) şeklindedir. Birleşik Arap Emirlikleri dışındaki ülkelerin tamamı Avrupa Birliği üyesi konumunda yer almaktadır.

G20 ülkelerinin bir kısmı aynı zamanda 1961 yılında kurulan DAC (Kalkınma Yardımları Komitesi) üyesidir. 2013 yılı itibariyle DAC (Kalkınma Yardımları Komitesi) ülkelerinin toplam resmi kalkınma yardımı miktarı 131.6 Milyar Dolar'dır. DAC ülkeleri arasında en fazla yardımı ABD 2015 yılında 31 Milyar Doların üzerinde yardım ile gerçekleştirmiştir. ABD'yi 19 Milyar Dolara yaklaşan miktarla Birleşik Krallık, 15 Milyar Dolara yaklaşan yardımla Almanya takip etmektedir. AB kurumlarının ise 14 Milyar Dolara yaklaşan yardım miktarı bulunmaktadır. 2015 yılındaki DAC

yardımlarının % 72'lik kısmı diğer bir ifadeyle 94 Milyar doların üzerindeki kısmı G7 ülkeleri tarafından, 73 Milyar Dolarlık kısmı ise DAC'ın AB üyeleri tarafından karşılanmıştır (<http://www.oecd.org/dac/stats/ODA-2015-detailed-summary.pdf>).

Kalkınma Yardımları (Resmi ve Özel Yardımlar) içinde Türkiye'nin pozisyonu da oldukça dikkat çekicidir. Türkiye'nin Resmi kalkınma Yardımı miktarı, 2000 yılında yaklaşık olarak 257 Milyon Dolar olarak gerçekleşmiş, 2004 yılında 1 Milyar 616 Milyon Dolara ulaşmış, 2011 yılında 2 Milyar Doların üzerine çıkmış, 2013 yılında ise 4.3 Milyar Doları aşmıştır. Ayrıca Türkiye 2013 yılında 1.6 Milyar Dolarla en çok insani yardım yapan 4. Donör ülke konumuna yükselmiştir. 2015 yılında resmi ve özel kalkınma yardımlarının miktarı 6 milyar dolara yaklaşmış, Türkiye 3 milyar doları aşan yardımla Türkiye ABD'den sonra en çok insani yardım yapan ülke konumuna yükselmiştir. Türkiye'yi İngiltere, AB kurumları ve Almanya takip etmiştir.

3. G20 Ülkelerinin İnsani Gelişmişlik Performansı

Bir ülkede milli gelir artışının yüksek oluşunu, o ülkenin gelişmiş bir ülke olarak adlandırılabilmesi için yeterli olmadığı varsayan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) 1990 yılından itibaren İnsani Gelişme Raporları yayınlamaya başlamıştır. UNDP, böylece, gelirin yanı sıra insani gelişmeyi ölçmeyi amaçlayan gelir dışı göstergelerin de esas alındığı bir takım endeksler yayımlanmaya başlanmıştır.

UNDP, ölçülebilir ve ulaşılabilir veriler olması dolayısıyla gelirin yanı sıra, eğitim, sağlık, istihdam, işsizlik, gelir dağılımı, ücretler, cinsiyet farklılıkları, karar alma mekanizmalarına katılım, çevre kirliliği, doğumda beklenen ortalama yaşam beklentisi, anne-bebek ölümleri, elektrik hizmetlerine ve temiz suya erişim, ısınmak için kullanılan yakıt türü, araç sahipliği gibi insani gelişmeyi ölçmeyi amaçlayan göstergeler kullanmaktadır. 2016 İnsani Gelişme Raporu'nda 189 ülke değerlendirmeye alınmıştır.

Tablo-21: G20 Ülkelerinin İnsani Gelişmişlik Performansı

G20 Üyesi Ülkeler	İnsani Gelişme İndeksi (2013)	İnsani Gelişme İndeksi (2014)	İnsani Gelişme İndeksi (2015)
ABD	5	8	10
Almanya	6	6	4
Arjantin	49	40	45
Avustralya	2	2	2
Birleşik Krallık	14	14	16
Brezilya	79	75	79
Çin	91	90	90
Endonezya	108	110	113
Fransa	20	22	21
Güney Afrika	118	116	119
Güney Kore	15	17	18
Hindistan	135	130	131
İtalya	26	27	26
Japonya	17	20	17
Kanada	8	9	10
Meksika	71	74	77
Rusya Federasyonu	57	50	49
Suudi Arabistan	34	39	38
Türkiye	69	72	71

Kaynak: <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr14-report-en-1.pdf>

-UNDP, Human Development Report 2015: Work for Human Development 208-210. Erişim: http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr_2015_statistical_annex.pdf

-UNDP, Human Development Report 2016, 200-203: Human Development for Everyone Erişim: www.undp.org/

Yukarıdaki tabloda, UNDP'nin 2013, 2014 ve 2015 yılı için gerçekleştirdiği insani gelişme endeksine göre G20 ülkelerinin pozisyonu yer almaktadır.

2015 yılı İnsani gelişmişlik indeksinde Norveç lider konumda yer almaktadır. Norveç'i G20 üyesi Avustralya takip etmektedir. 3. Sırada ise İsviçre yer almaktadır. G20 üyesi ülkelere Almanya 4. sırada, ABD 6. ve Kanada ise 10. sırada yer almaktadır.

Suudi Arabistan'ın 38., Türkiye'nin 189 ülke arasında 71. sırada yer aldığı listede, dünya ekonomisinde 2. büyük ekonomi olan Çin 90. sırada

yer almaktadır. G20 ülkeleri arasında İnsani Gelişmişlik Endeksinde en geri sıralardaki performansa ise Hindistan sahiptir. Hindistan'ın sıralamadaki yeri 131'dir.

G20 ülkelerinin çarpıcı ekonomik performanslarının, İnsani Gelişmişlik Endeksine orantılı olarak yansımadiğı, insani gelişmişlik alanında adımlar atılması gerektiği anlaşılmaktadır.

B) G20 ZİRVE KARARLARINDA SOSYAL POLİTİKA KONULARI

G20 Platformu'nun oluşum amacı ekonomik ve finansal sıkıntıları gidermek, dünya ekonomisinin bütünleşmesini hızlandırmak olarak belirlenmesine rağmen, süreç içerisinde G20 gündemindeki konu başlıklarının sürekli arttığı, işsizlik, yoksulluk, sağlık ve çevre sorunları hatta politik konuların da G20 gündemine yansıdığı görülmektedir.

G20 kapsamında istihdam alanında yapılan en önemli çalışmalardan biri kuşkusuz G20 İstihdam Görev Gücü'nün kurulması, ardından bu görev gücünün G20 İstihdam Çalışma Grubuna dönüştürülmesi olmuştur.

G20 İstihdam Görev Gücü 2011 yılındaki G20 Emek ve İstihdam Bakanlarının 2011 yılındaki toplantısında istihdam alanında bilgi paylaşımını sağlamak ve sosyal diyalog ortamını oluşturmak üzere kurulmuştur. İstihdam Görev Gücü, üye ülkeler, misafir ülkeler, sosyal taraflar ve ilgili uluslararası kuruluşların katılımıyla oluşturulmuştur. G20 Görevgücü G20 sisteminde olduğu gibi troyka tarafından yönetilmiştir. 2014 yılında G20 Liderleri İstihdam Görev Gücünün büyüme, istihdam ve sosyal değişimler üzerindeki etkisini dikkate alarak, İstihdam Görev Gücünü İstihdam Çalışma Grubuna dönüştürmeye karar vermiştir. İstihdam Çalışma Grubu ilk çalışmasını Türkiye Dönem Başkanlığında gerçekleştirmiştir. İstihdam Görev Gücü ve İstihdam Çalışma Grubu, çalışmalarını genç işsizlik, nitelikli çıraklık, büyümenin ve istihdamın artırılması konusundaki G20 taahhütlerinin gerçekleştirilmesi, eğitim sistemi ve iş dünyasının taleplerinin örtüştürülmesi ve gelir eşitsizliğinin azaltılması gibi konulara odaklanmıştır (MoLSS, G20 Employment Almanac 2015:145).

Bu kısımda, G20 Liderler Zirvesinde sosyal politika alanında gündeme gelen konular Zirvelere göre ele alınmaktadır.

1. Washington Zirvesi ve Sosyal Politika

2008 yılında Washington'da düzenlenen ilk Liderler Zirvesi Deklarasyonunda yaşanan küresel finansal krizin çözümü için, 5 başlıkta 16 maddeden oluşan kararlar alınmıştır. Bu başlıklar;

- Mevcut krizin temel sebepleri,
- Alınan ve alınması gereken eylemler,
- Finansal piyasaların reformu için ortak ilkeler,
- Bakanların ve uzmanların görevleri,
- Açık bir küresel ekonomi için taahhütler şeklindedir.

Zirvede, çok sayıda ekonomik ve finansal düzenlemenin yanı sıra istihdam ve yoksulluğun azaltılmasının, G20'nin öncelikleri olduğu belirtilerek, Milenyum Kalkınma Hedeflerinin önemi vurgulanmıştır (Washington Declaration, Summit on Financial Markets and The World Economy).

2. Londra Zirvesi ve Sosyal Politika

Washington sonrası düzenlenen Zirvelerde, sosyal politika konularının G20 Forumunda önemini artırdığı, daha fazla sosyal içerikli tedbire yer verildiği görülmektedir.

Nisan-2009 Londra Zirvesinde, küresel krizin etkisinin en gelişmiş ülkelerden en yoksul ülkelere kadar dünyanın her tarafında hissedildiği ifade edilmiştir. Herkes için adil sürdürülebilir iyileşmenin sağlanmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Krizin, en yoksul ülkelerde zayıf kesimler üzerinde orantısız etkisinin olduğu, krizin sosyal etkisinin hafifletilmesinin, G20 ülkelerinin ortak sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda, Milenyum Kalkınma Hedeflerinin (MDG) ve Resmi Kalkınma Yardımlarının (ODA) önemi üzerinde durulmuştur.

Londra Zirvesinde alınan kararlar 6 başlık altında, 29 maddede düzenlenmiştir. Bu başlıklar, büyümenin ve yeni işlerin sağlanması; finansal denetleme ve kuralların güçlendirilmesi; küresel finansal kurumların güçlendirilmesi; korumacılığa karşı direnilmesi, küresel ticaret ve yatırımların artırılması; herkes için adil ve sürdürülebilir iyileştirme sağlanması ile vaatlerin yerine getirilmesi şeklindedir.

Londra Zirvesinde alınan sosyal içerikli kararlarda; düşük gelirli ülkelerde sosyal korumanın sağlanması, ticaretin artırılması ve kalkınmanın garanti altına alınması için 50 Milyar Dolar gerektiği belirtilmektedir. En yoksul ülkeler lehine, sosyal koruma için Altyapı Krizleri Kolaylığı (Infrastructure Crises Facility) ve Hızlı Sosyal Yanıt Fonu (Rapid Social Response Fund)'nu da kapsayacak şekilde Dünya Bankasının Kırılganlık Çerçevesi (World Bank's Vulnerability Framework) gönüllü katkılarıyla ve uzun dönemde gıda güvenliği yatırımlarıyla katkı sağlaması hedeflenmektedir (London Summit – Leaders' Statement).

a) Büyümenin Desteklenmesi ve Uluslararası Finansal Kurumlar

Londra Deklarasyonunda, gelişmekte olan ülkelerde ve yükselen ekonomilerde büyümeyi desteklemek için küresel finansal kurumlarının ilave 850 Milyar Dolarlık kaynak oluşturması talep edilmiştir. Bu çerçevede; IMF'den 250 Milyar Doların acil finans ihtiyacı için sağlanması, ardından 500 Milyar Dolara kadar genişletilmiş ve daha esnek borç alma anlaşmalarının düzenlenmesi ve gerekirse IMF'nin piyasa borçlanmasına gitmesi hedeflenmiştir. Düşük gelirli ülkeleri içerecek şekilde Çok Taraflı Kalkınma Bankaları- Multilateral Development Banks (MDBs) kanalıyla en azından 100 Milyar Dolarlık ilave borçlanma olanakları oluşturulması tartışılmıştır.

Londra Deklarasyonunda, IMF kaynaklarının artırılması, özellikle en yoksul ülkeler lehine altın satışı dahil yeni kaynaklar oluşturulması da hedeflenmektedir. Gelecek 2-3 yıl boyunca en fakir ülkeler lehine altın satışının yapılmasının yanısıra, 6 Milyar Dolarlık ilave imtiyazlı ve esnek finansman sağlanması taahhüdünde bulunulmuştur. IMF tarihinde altın satışı yöntemi çok nadir olarak gerçekleşmiştir. Altın satışının gerçekleşmesi için, toplam oyların yüzde 85 oy çoğunluğu gerekmektedir. Kriz döneminde en yoksul ülkeler lehine altın satılması önemli uygulamalardan birini oluşturmaktadır.

b) Yoksulluk ve Uluslararası Kurumlarla İlişkiler

Bildirgede, Zirvede alınan benimsenen eylemler ve alınan kararlar neticesinde düşük gelirli ülkelerde sosyal güvenliğin desteklenmesi, ticaretin

arttırılması ve kalkınmanın korunması için 50 milyar dolar sağlanacağı taahhüt edilmiştir.

G20 Liderleri, Londra Zirvesinde, Birleşmiş Milletler'in diğer küresel kurumlarla beraber çalışarak, krizin en fakir ve en zayıflar üzerindeki etkisini takip etmek için yeni bir mekanizma oluşturması çağrısında bulunmuştur. Liderler, krizin insan boyutunun dikkate alınarak, istihdam imkanları ve gelir desteği tedbirleri ile krizden etkilenenlerin destekleneceği; hem kadınlar hem erkekler için adil ve aile dostu işgücü piyasası oluşturacakları taahhüdünde bulunmuşlardır. Liderler, toplumun en zayıf kesimlerine odaklanarak; büyümenin canlandırılması, eğitim-öğretime yatırım yapılması ve aktif işgücü politikalarıyla istihdamı desteklediklerini belirtmişlerdir. ILO'yu da ilgili diğer organizasyonlarla beraber çalışarak, ILO'ya, alınan ve gelecekte alınması gerekli tedbirleri değerlendirme çağrısında bulunmuşlardır (London Summit – Leaders' Statement).

3. Pittsburg Zirvesi ve Sosyal Politika

Pittsburg Zirvesinde alınan kararlar 10 Başlık altında, 50 maddede düzenlenmiştir. Bu başlıklar;

- Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme için bir çerçeve oluşturulması,
- Uluslararası finansal düzenleme sisteminin güçlendirilmesi,
- Bugünün küresel ekonomisine etki etmek için küresel kurumların modernizasyonu,
- IMF'nin görev, misyon ve yönetim reformu,
- Kalkınma bankalarının misyon, görev ve yönetim reformu,
- Enerji güvenliği ve iklim değişikliği,
- En zayıf- yoksul kesimler için desteklerin artırılması,
- Krizden çıkışta iyileşmenin odağına kaliteli işlerin yerleştirilmesi,
- Açık bir küresel ekonomi ve
- Pittsburg'dan sonraki yol şeklindedir.

Görüldüğü gibi, 2009 yılı-Eylül-Pittsburg Zirvesinde sosyal konular da gündem oluşturmaya devam etmiştir.

Dünyada 4 milyardan fazla, yeterli eğitimi almamış, sermaye ve teknolojiye ulaşmakta sıkıntı yaşayan, dünya ekonomisine yetersiz bir biçimde entegre olmuş insanlara dikkat çekilmiştir. Gelişmekte olan ve yükselmekte olan ekonomilerin yaşam standartlarını ve verimliliklerini, ileri ekonomilerin seviyesine çıkarmak için kurumsal değişikliklere ve birlikte çalışmaya ihtiyaç olduğu ifade edilmiştir. Bu çerçevede G20, Dünya Bankası'nın düşük gelirli ülkeler lehine "Gıda Güvenliği Girişimi"'ne destek vermiştir.

a) IMF ve Dünya Bankası Yapısal Reformu

G20, IMF ve Dünya Bankası'nın daha dinamik hale gelmesi için bu kurumlarda yeterince temsil edilemeyen ülkeler lehine IMF'de % 5, Dünya Bankası'nda %3 oranında oy gücünde değişikliğe gitmesini talep etmiştir. Ayrıca, yenilenmiş ve genişletilmiş IMF 'nin Yeni Borç Alma Düzenlemeleri (New Arrangement to Borrow) için 500 Milyar Doların üzerinde bir meblağın yerine getirildiğinin altı çizilmektedir. Diğer çok taraflı kalkınma bankalarının da yoksulluğu azaltmada önemli roller üstlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Gıda güvenliği ve iklim değişikliği gibi konulara dikkat çekilmekte, yoksulluktan kurtulmada özel sektör öncülüğünde büyüme ve altyapı yatırımlarına, sosyal ve ekonomik içermeye odaklanılması öngörülmüştür.

IMF'nin kaynaklarını üç katına çıkarma konusundaki G20 vaadinin yerine getirildiği, üye ülkelerin, yenilenmiş "Borç Amaçlı Yeni Düzenlemeler (New Arrangements to Borrow-NAB)" kapsamında 500 milyar doların üzerinde taahhütte bulunduğu, IMF'nin, toplamda 283 milyar dolar tutarında SDR tahsisatı yapmış olup, bunun 100 milyar dolardan fazlasının, yükselen piyasa ekonomileri ve gelişmekte olan ülkelerin uluslararası rezervlerine ekleneceği vurgulanmıştır. Zirvede; IMF'nin Yeni Gelir Modeliyle tutarlı olarak IMF altınlarının satışından elde edilecek kaynakların, IMF'nin iç kaynakları ile diğer kanallardan sağlanacak fonlarla birlikte, IMF'nin orta vadeli imtiyazlı kredi verme kapasitesini iki katının üzerine çıkaracağı belirtilmiştir.

b) İstihdam Boyutunun Geliştirilmesi

Zirvede, gelecekteki ekonomik büyüme için istihdama yönelik bir çerçeve oluşturulmasının önemi hakkında mutabık kalındığı vurgulanmıştır. Bu kapsamda, Londra İstihdam Konferansı'nın ve Roma Sosyal Zirvesinin önemini vurgulanmıştır. Ayrıca, "Krizden Çıkmak: Küresel bir İstihdam Paketi" başlıklı ILO kararı memnuniyetle karşılanarak küreselleşmenin sosyal boyutunu geliştirecek şekilde ülkelerin bu kararın genel çerçevesini benimseyeceği taahhüt edilmiştir. Uluslararası kuruluşların, ILO standartlarını ve İstihdam Paketi'nin hedeflerini kriz ve kriz sonrası analiz ve politika oluşturma faaliyetlerinde göz önünde bulundurmaları gerektiği vurgulanmıştır.

İstihdam politikalarına odaklanmanın sürdürülmesini teminen, Çalışma Bakanlarının istihdam krizi ile ilgili OECD Çalışma ve İstihdam toplantısının devamı olmak üzere 2010 yılı başlarında grup halinde buluşması hedeflenmiştir. Değişmekte olan istihdam durumunu değerlendirmek, G20'nin benimsediği politikaların etkileri hakkındaki ILO ve OECD raporlarını gözden geçirmek, daha ileri tedbirlerin gerekli olup olmadığı konusunda tavsiyede bulunmak ve çalışanların bilim ve teknolojiye gelişmelerden avantaj sağlayabilmesini teminen, orta vadeli istihdam ve beceri geliştirme politikalarını, sosyal korunma programlarını ve en iyi uygulama örneklerini ele almak konularında Bakanlara talimat verilmiştir (Leaders' Statement the Pittsburgh Summit).

4. Toronto Zirvesi ve Sosyal Politika

Toronto Zirve Deklarasyonunun başlangıç kısmında, Liderlerin, yapılan taahhütlerden tamamen sorumlu olduğu ve Bakanlarla resmi görevlilerin, gerekli tedbirlerin zamanında tamamlanması için görevlendirildiği ifade edilmiştir.

Toronto Zirvesinde; güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin sağlanması, finansal sektör reformu, uluslararası finansal kurumların kapasitesinin artırılması ve kalkınma, korumacılıkla mücadele edilmesi, ticaretin ve yatırımların artırılması, diğer konular ve gelecek gündemi başlıklarında 49 karar alınmıştır. Liderler Zirvesinde bazı konularda ek kararlar da alınmıştır. Buna göre güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin sağlanması

başlığı altında (Ek I) 18 karar; finansal sektör reformu başlığı altında (Ek II) 40 karar; uluslararası finansal kurumların meşruiyetinin, güvenilirliğini artırılması ve toplumun en zayıf kesimlerinin ihtiyaçlarının giderilmesi başlığı altında (Ek III) 24 karar alınmıştır.

a) Yoksullukla Mücadelede Kredi Kaynaklarının Artırılması

Pittsburg Zirve kararlarında Çok Taraflı Kalkınma Bankalarına ilişkin vaatlerin yerine getirildiği, böylece 350 Milyar Dolarlık sermaye artışının sağlandığı, kredi kaynaklarının neredeyse iki kat artırıldığı altı çizilmektedir. Yeni sermaye kanalıyla, bu kurumların daha şeffaf, sorumlu ve etkin hale getirildiği, yoksulluğun kaldırılmasına odaklanıldığı, büyümenin garanti edilmesinin sağlandığı, iklim değişikliği ve gıda güvenliğine dikkat çekildiği ifade edilmiştir.

2008 yılından itibaren Dünya Bankasındaki gelişmekte olan ve geçiş ülkelerinin oy gücünü toplam % 4.59 oranında artıracak olan söz hakkı reformunun önemi bir kez daha Liderler tarafından teyit edilmiştir.

b) Milenyum Kalkınma Hedeflerinin Gerçekleştirilmesi

BM Milenyum Kalkınma Hedeflerinin 2015 yılına kadar gerçekleşmesi için G20 tarafından en yoksul ülkeler için yapılan taahhütler, bir kez daha teyit edilmiştir. Bu amaçla, Afrika Kalkınma Bankası'nın sermayesinin %200 artırılarak ve yıllık kredi verme seviyesinin 3 kat artırılarak aktifleştirilmesinin, bu kapasiteyle bölgenin uzun dönemli büyümesinin ve kalkınmasının destekleneceğinin altı çizilmiştir. Türkiye'nin 2011 yılında Birleşmiş Milletler 4. En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansına ev sahipliği yapacak olmasından memnuniyet duyulmuş, Türkiye'ye teşekkür edilmiştir. G20 Liderleri, çoğu G20 ülkesinin özellikle Uluslararası Kalkınma Birliği ve Afrika Kalkınma Fonu gibi Çoktarafli Kalkınma Bankalarının kolaylaştırılmış kredi imkanlarına katılmasından memnuniyet duymuştur.

Yaşanan ekonomik krizin gelişmekte olan ve yoksul ülkelerde de etkiler bıraktığı vurgulanarak, gelişmiş ülkelerle bu ülkeler arasındaki kalkınma açığının daraltılmaya çalışılacağı, etkili istihdam politikalarıyla kaliteli istihdamın oluşturulacağı vurgulanmıştır (The G20 Toronto Summit Declaration).

5. Seul Zirvesi ve Sosyal Politika

Kasım- 2010'da düzenlenen Seul Zirvesinde 20 maddelik Deklarasyon kabul edilmiş, bunun yanında Liderler, Seul Zirve Belgesi üzerinde uzlaşmışlardır. Liderler, Seul Eylem Planına yer veren güçlü, sürdürülebilir ve dengeli çerçevesi; finansal kurumların reformu; finansal sektör reformları; korumacılıkla mücadele edilmesi, ticaretin ve yatırımların artırılması; paylaşılmış büyüme için Seul kalkınma konsensusü; finansal içerme, enerji; iklim değişikliği ve yeşil büyüme; yolsuzlukla mücadele, iş zirvesi ve danışma başlıkları altında toplam 73 maddede uzlaşmışlardır.

Seul Zirve Belgesinde, istihdamda kaliteli işleri artırmak, verimliliği artırmak ve büyüme potansiyelini ortaya koymak için eğitim ve öğretime ve işgücü piyasasına katılımı artıracak şekilde işgücü piyasasında ve insan kaynaklarında reformlar önerilmiştir. Bunun yanısıra Milenyum Kalkınma Hedeflerinin başarılması, sosyal koruma ve uygun çalışma şartları sağlanması kalkınma açığının giderilmesi, yoksulluğun azaltılması, En Az Gelişmiş Ülkeler başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde büyümesinin hızlandırılması konularına Zirve belgelerinde yer verilmiştir.

Zirve kararlarında, "Kapsayıcı Büyüme için Seul Kalkınma Uzlaşısı" onaylanmıştır. Uzlaşma belgesi, gelişmekte olan ülkeler ve özellikle Düşük Gelirli Ülkelerle, bu ülkelerin büyüme potansiyellerine ulaşmalarına ve bu potansiyellerini azamileştirmelerine ve böylelikle küresel dengeye katkıda bulunmalarına yardım etmek için ortaklaşa çalışmayı içeren G20 taahhütlerini ortaya koymuştur. Seul Uzlaşısı, Bin yıl Kalkınma Hedeflerini yakalamak için verilen taahhütleri tamamlamakta ve Kalkınma Çok-Yıllı Eylem Planında özetlenen, başta gelişmekte olan ülkelerde altyapının geliştirilmesi olmak üzere insanların hayatlarında somut ve önemli değişiklikleri gerçekleştirmeye yönelik somut önlemlere odaklanmıştır.

a) IMF Yönetiminin Modernize Edilmesi

IMF yönetiminin modernize edilmesi konusu Seul'de de bir kez daha gündeme gelmiştir. Düşük gelirli ülkelerin oy güçleri muhafaza edilerek, dinamik yükselen piyasa ekonomileri ve gelişmekte olan ülkeler ile düşük temsil edilen ülkelere %6'nın üzerinde kota payı aktarılmasına yöne-

lik sürecin 2012 IMF-Dünya Bankası Yıllık Toplantıları'na kadar tamamlanması için G20'nin çalışması taahhüt edilmektedir.

Seul'de Liderler IMF kotalarının iki katına çıkarılması ve kota artışı yürürlüğe girdiğinde Borçlanma Amaçlı Yeni Düzenlemeler (NAB) yoluyla sağlanan kaynakların, ülkelerin görelî payları korunarak azaltılmasını talep etmektedirler.

En fakir ülkeler de dâhil olmak üzere yükselen piyasa ekonomileri ile gelişmekte olan ülkelerin temsil ve katılımının artırılmasına yönelik dinamik süreci devam ettirmek amacıyla; kota formülünün küresel ekonomideki ağırlıkları daha iyi yansıtacak biçimde Ocak 2013'e kadar kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmesi ve bir sonraki genel kota gözden geçirmesinin Ocak 2014'e kadar tamamlanması önerilmektedir.

IMF'ye 2010 kota ve yönetim reformlarının, uzlaşılabilir takvime uygun olarak, etkin bir şekilde uygulanması doğrultusunda periyodik G20 toplantılarında Ekonomi Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarına süreçle ilgili rapor vermesi çağrısında bulunulmuştur.

b) İstişare: Katılımcılığın Sistemik Olarak Artırılması

Zirve Bildirgesinde istişare konusuna önem verilerek "istişare" başlığı altında değerlendirmeler yapılmıştır. Bu çerçevede G20 Liderleri, G20 sürecinde daha fazla katılımcılığın G20'nin etkinliğini artıracığını düşünmektedirler. Zirve Kararlarında, başta BM olmak üzere, uluslararası kuruluşlar, bölgesel kuruluşlar, sivil toplum, sendikalar ve akademik çevre ile yapıcı ortaklıklar üzerine inşa etmek üzere G20'nin istişare faaliyetlerini daha sistemik yöntem içerisinde gerçekleştirmek için gayretlerin artırılacağı vaat edilmiştir (The G20 Seoul Summit Leaders' Declaration).

6. Cannes Zirvesi ve Sosyal Politika

Cannes Liderler Zirvesi sonucunda "*Cannes Zirvesi Nihai Bildirgesi* "Ortak Geleceğimizin İnşası: Herkesin Yararı için yenilenmiş Ortak Eylem" yayınlanmıştır. Buna göre; büyüme ve istihdam için küresel strateji, istihdamın ve sosyal korumanın teşvik edilmesi, daha istikrarlı ve dayanıklı bir uluslararası parasal sistemin inşası, finansal sektörün refor-

mu ve piyasa bütünlüğünün pekiştirilmesi, emtia fiyat dalgalanmalarının azaltılması ve tarımın desteklenmesi, enerji piyasalarının işleyişinin iyileştirilmesi ve iklim değişikliğiyle mücadele, kalkınmanın önündeki zorlukların giderilmesi, yolsuzlukla mücadelenin yoğunlaştırılması, 21'inci yüzyıl için küresel yönetim reformu başlıkları altında toplam 95 karar alınmıştır.

a) İstihdam Görev Gücünün Oluşturulması

Zirvede, "istihdam" konusuna büyük önem verilmiş, Liderler, büyüme ve güvenin yeniden tesisine yönelik politikaların temelinde istihdamın olması gerektiğine güçlü bir biçimde inandıklarını dile getirmişlerdir. Gençler ve ekonomik krizden en fazla etkilenen diğer kesimler başta olmak üzere, işsizlikle mücadele etmek ve uygun iş olanaklarının oluşturulması Liderler tarafından yeniden taahhüt edilmiştir. Bu nedenle, 2012'de Meksika Dönem Başkanlığında gerçekleştirilecek olan İstihdam ve Çalışma Bakanları Toplantısı'na katkı sağlamak üzere, genç işsizlik konusuna odaklanacak G20 **İstihdam Görev Gücü**'nün oluşturulmasına karar verilmiştir. Uluslararası kuruluşlar, (IMF, OECD, Uluslararası Çalışma Örgütü-ILO, Dünya Bankası) G20 Bakanlarına küresel istihdamın görünümü ve G20 Çerçevesi bünyesindeki ekonomik reform gündeminin, istihdam oluşturulmasına nasıl katkı sağlayacağı üzerine raporlamaları için görevlendirilmiştir.

"İstihdam Görev Gücü"nü'nün ilk toplantısı ise Aralık 2011 tarihinde Meksika'nın başkenti Meksiko'da gerçekleştirilmiştir. Böylece, "İstihdam Görev Gücü" çalışmalarına resmen başlamıştır.

b) Sosyal Korumanın Sağlanması

Sağlıklı büyümeyi, sosyal adaleti ve dayanışmayı teşvik edilmesi için, G20 ülkelerinde, sağlık hizmetlerine erişim; yaşlı, engelli kişiler ve işsizler için gelir güvencesi; çocuk yardımı ve yoksul çalışanlara yardım gibi ulusal ölçekteki sosyal koruma zeminlerine yatırım yapmanın önemi vurgulanmıştır.

c) ILO Temel Sözleşmeleri ve Uluslararası Kurumlar Arasında İşbirliğinin Sağlanması

Liderler, ILO'nun, Sekiz Temel Sözleşmesi'nin üzerinde durarak, iş ortamında temel ilke ve haklara tamamiyle uyulmasını ve bunları desteklemeyi taahhüt etmiştir.

Cannes'de küreselleşmenin sosyal boyutuna da dikkat çekilmiştir. Bu bağlamda, küreselleşmenin sosyal boyutunu güçlendirmeye G20'nin kararlı olduğu, ekonomik, parasal ve finansal konular ile birlikte, sosyal sorunların ve istihdamın G20 Gündeminin ayrılmaz bir parçası olarak kalacağı dile getirilmiştir. Uluslararası kuruluşlara, işbirliğini güçlendirme ve etkinleştirme çağrısında bulunularak, daha tutarlı çok taraflı uygulamalar için; DTÖ, ILO, OECD, Dünya Bankası ve IMF'nin aralarındaki diyalog ve işbirliğini geliştirmeleri gerektiği vurgulanmıştır.

d) İlk L20/B20 Ortak Toplantısı

Sosyal diyalog konusu, G20 Liderlerinin yeniden gündemine gelmiştir. Bu çerçevede, sosyal diyalogun önemli bir rolü olduğu ifade edilmiştir. Bu doğrultuda, Fransa dönem başkanlığı sırasında gerçekleştirilen B20 ile L20 Ortak Toplantıları memnuniyetle karşılanmıştır.

e) Kalkınma ve Resmi Kalkınma Yardımları

Bildirgede, büyüme ve istihdama yönelik kapsamlı hedefinin bir parçası olarak kalkınma konusu ele alınmıştır. Bu amaçla, başta Düşük Gelirli Ülkelerde (DGÜ) olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerde büyüme potansiyelini ve ekonomik dayanıklılığı azami seviyeye yükseltme taahhüt edilmiştir. Liderler, kalkınma konusunu aynı zamanda insanların dünya çapında yaşam standartlarını iyileştirmek için iş imkanları yaratmada da kritik öneme sahip olarak değerlendirmiştir. Kalkınma, bütün G20 ülkelerinin bir meselesi ve sorumluluğu olarak değerlendirilmiş, bu çerçevede G20 Bakanlarının, 23 Eylül 2011 tarihinde Washington'da kalkınma konusunda ilk kez bir araya geldikleri hatırlatılmıştır.

G20 Liderleri, resmi kalkınma yardımlarının da üzerinde durmuşlardır. Bu bağlamda, ODA'nın (Resmi Kalkınma Yardımı) önemli roller üstlendiği, gelişmiş ülkeler tarafından verilen yardım taahhütlerinin yerine

getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Yükselen G20 ülkelerinin de, diğer gelişmekte olan ülkelere verdikleri destek düzeylerini artırmaya devam edeceği taahhüt edilmiştir (Cannes Summit Final Declaration “Building Our Common Future: Renewed Collective Action For The Benefit of All”).

7. Los Cabos Zirvesi ve Sosyal Politika

Los Cabos Liderler Zirvesinde, ekonomik istikrarın ve küresel canlanmanın desteklenmesi, istihdam ve sosyal güvenlik, ticaret, uluslararası finansal mimarinin güçlendirilmesi, finansal sektörün düzenlenmesi ve finansal tabana yayılmanın teşvik edilmesi, gıda güvenliğinin artırılması ve emtia fiyat dalgalanmalarının ele alınması, kalkınmanın önündeki zorlukların giderilmesi, kapsayıcı yeşil büyüme yoluyla uzun süreli refahın desteklenmesi, yolsuzlukla mücadelenin güçlendirilmesi ve diğer paragraflar başlıkları altında 85 karar alınmıştır.

Los Cabos Zirvesi’nde krizin yoksullar üzerindeki etkisine dikkat çekilerek, krizden çıkışta yoksulluğun boyutlarının azaltılmasının önemine dikkat çekilmiştir.

a) Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme

Devam etmekte olan krizin gelişmekte olan ülkeler, özellikle de düşük gelirli ülkeler üzerindeki etkisini de dikkate alarak, altyapı yatırımlarının desteklenmesi de dâhil olmak üzere, kalkınma için daha elverişli bir ortam oluşturulması yönündeki çabaların yoğunlaştırılacağı vurgulanmıştır. Politikaların, tüm dünyada yaşama koşullarını iyileştirecek ve en kırılgan kesimleri koruması hedeflenmiştir. Özellikle küresel piyasaların istikrara kavuşturulması ve daha güçlü büyümenin teşvik edilmesi sayesinde, küresel düzeyde kalkınmaya ve fakirliğin azaltılmasına ciddi katkıda bulunulması taahhüt edilmiştir.

Zirvede, uluslararası kuruluşlardan; etkin, sürdürülebilir koruma zeminlerinin nasıl geliştirileceği konusunda düşük gelirli ülkelerle politika seçenekleri belirlemeleri talep edilmiştir.

Liderler, dünya genelinde insanların refahını artıran ve daha fazla istihdama vesile olan güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin, G20’nin en

önemli önceliği olmaya devam ettiğini ifade ederek, talebi güçlendirmek, küresel büyümeyi desteklemek, güveni tesis etmek, kısa ve orta vadeli riskleri bertaraf etmek, istihdamı artırmak ve işsizliği düşürmek üzere gerekli tüm politika tedbirlerini benimsemeyi taahhüt etmişlerdir. Ayrıca, tüm taahhütlerin zamanlı bir şekilde yerine getireceği ve uygulamanın güçlü bir biçimde takip edileceği belirtilmiştir.

b) Kaliteli İstihdam

Kaliteli istihdam konusu Liderler tarafından makroekonomik politikalarının merkezinde olarak değerlendirilmiştir. İşçi haklarına saygılı, sosyal güvenlik kapsamında yer alan ve makul bir gelir imkânı tanıyan istihdam olanaklarının, daha istikrarlı büyümeye katkı sağladığı, sosyal katılımı güçlendirdiği ve yoksulluğu azalttığı vurgulanmıştır. Gençlerin, kaliteli işlere erişimine dikkat çekilerek, işyerindeki temel ilke ve haklarla uyumlu olarak tasarlanacak yapısal reformların, ekonomik büyümeyi daha yukarılara taşımak suretiyle iş piyasasında fırsatlar, iş hareketliliği ve istihdam yaratılmasında önemli roller üstlendiğine dikkat çekilmiştir. Okuldan işe başarılı bir geçişin sağlanmasını destekleyen, staj ve meslek içi eğitim de dâhil olmak üzere; eğitim, yetenek geliştirme ve öğretim politikaları alanlarındaki işbirliğinin yoğunlaştırılması taahhüt edilmiştir.

c) Cinsiyet Eşitliği

Cinsiyet eşitliği konusu da ilk kez Liderler Zirvesinde ele alınan konular arasında yer almıştır. Los Cabos Zirvesinde kadınların işgücüne katılımı ve yaşadıkları sıkıntılar da ele alınmıştır. G20 ekonomilerinde, kadınların ekonomiye ve topluma tam olarak katılımının önündeki engelleri aşmak ve kadınlara yönelik ekonomik fırsatları genişletmek için somut adımlar atılacağı taahhüt edilmiştir. Mesleki beceri eğitimi, ücretler ve maaşlar, işyerindeki muamele ve bakım hizmetleri de dâhil olmak üzere, tüm alanlarda cinsiyet eşitliğini ilerletme konusunda da kararlı olunacağı belirtilmiştir.

d) Yabancı Uyruklu İşçiler

Adı "göçmen işçiler" olarak konmamakla beraber G20 Zirvelerinde ilk kez yabancı uyrukluların istihdam yaratma ve ekonomik büyümedeki rol-

leri üzerinde durulmuştur. Zirvede Liderler, istihdam sağlama, ekonomik büyüme ve kalkınma açısından, seyahat ve turizmin kilit rolünün kabul ettiklerini ve yabancı uyrukluların, ülkelere girişlerinin kontrole tabi tutulmasının devletlerin egemenlik hakkı olduğunu teslim etmekle birlikte; istihdam yaratma, yoksulluğun azaltılması ve küresel büyüme açısından bir vasıta olarak, seyahat hareketlerinin kolaylaştırılması yönünde çalışmalar yapılacağını ifade etmişlerdir.

e) G20 Kalkınma Gündemi

Kalkınmanın önündeki zorlukların giderilmesi konusu ayrı başlık halinde ele alınmıştır. Bu çerçevede, yoksulluğun ortadan kaldırılması, güçlü, kapsayıcı, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin gerçekleştirilmesi G20 Kalkınma Gündemi'nin ana hedefleri olmaya devam ettiği teyit edilmiştir. Başta düşük geliri ülkeler olmak üzere gelişmekte olan ülkelerle birlikte çalışma ve başta Binyıl Kalkınma Hedefleri ve ötesi olmak üzere uluslararası kabul görmüş kalkınma hedeflerini yerine getirmek için ihtiyaç duyulan ulus odaklı politika ve önceliklerini destekleme taahhüdü de yinelenmiştir.

Kalkınma açığının giderilmesi için altyapı yatırımlarına ve bu alanda özel sektörün rolüne dikkat çekilmiştir. Altyapı yatırımlarının, sürdürülebilir ekonomik büyüme, yoksulluğun azaltılması ve istihdam yaratma için kritik öneme haiz olduğu konusu vurgulanmıştır. Gelişmekte olan ülkelerde altyapı kalkınma projelerine kamu tarafından finansman sağlanmasının önemini farkında olarak, bunların özel sektör yatırımlarıyla desteklenmesi gerektiği de belirtilmiştir (G20 Los Cabos- Mexico G20 Leaders Declaration).

8. St. Petersburg Zirvesi ve Sosyal Politika

Saint Petersburg Zirvesi'nde çok sayıda konu gündeme gelmiş, ekonomik, finansal, sosyal, çevreyle ilgili konularda değerlendirmeler yapılmıştır. Küresel ekonomi ve G20 güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme çerçevesi, kaliteli işler yoluyla büyüme, yatırımların finansmanı, çok taraflı ticaretin geliştirilmesi, matrah aşınması ve kar aktarımının azaltılması, vergiden kaçınma ile mücadele ve şeffaflığın ve otomatik

bilgi paylaşımının teşvik edilmesi, uluslararası finansal mimari, finansal düzenlemeler, başarılar ve önümüzdeki dönemde yapılacaklar, dayanıklı finansal kurumların tesisi ve batmasına izin verilemeyecek kadar büyük olgusunun ortadan kaldırılması, finansal piyasaların sürekli işlerliğinin ve şeffaflığının geliştirilmesi, gölge bankacılıktan kaynaklanan risklerin ortadan kaldırılması, kara paranın aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele, finansal tabana yayılma, finansal eğitim ve tüketicinin korunması, herkes için kalkınmanın teşvik edilmesi, sürdürülebilir enerji politikası ve küresel emtia piyasalarının dayanıklılığı, iklim değişikliğiyle mücadeleye devam edilmesi, yolsuzlukla mücadelenin güçlendirilmesi başlıklarında 114 karar alınmıştır.

S. Petersburg'da, G20'nin, finansal krizin sona erdirilmesinde ve küresel ekonominin canlanma sürecine girmesinde kritik bir öneme sahip olduğu vurgulanmıştır. Ancak, G20 çalışmalarının hala tamamlanmamış olduğuna dikkat çekilmektedir. Bu itibarla, G20 ülkelerinin tüm çabalarını, modern tarihin en uzun süreli ve sürüncemede kalan krizinden kalıcı bir çıkış tasarlayabilmeye odaklamasının kritik önem taşıdığı belirtilmiştir.

a) Gençler ve İstihdam

Zirvede özellikle gençler arasındaki işsizliğe ve düşük istihdama dikkat çekilmiştir. Birçok ülkede özellikle gençler arasında görülen işsizlik ve eksik istihdam, küresel ekonominin ve G20 ülkelerinin karşı karşıya kaldıkları en önemli sorunlardan biri olarak nitelendirilmiştir.

Diğer Zirvelerde olduğu gibi gençlerin istihdamının teşvik edilmesi, küresel bir öncelik olarak kabul edilmektedir. Kaliteli çıraklık ve gönüllü mesleki eğitim programlarının gerçekleştirilmesi, ücret dışı emek giderlerinin azaltılması, gençliğin farklı grupları için erken müdahale önlemlerine ve etkili iş arama yardımları yoluna gidilmesi ve genç girişimcilerin ve yeni başlayan iş yerlerinin motive edilmesi suretiyle firmaları, gençleri işe almaya teşvik edecek yenilikçi usuller bulunması hedeflenmiştir. Gençliğe güvence yaklaşımları da dâhil olmak üzere, amaca uygun stratejiler, girişimciliği destekleyen üniversite ve okul eğitim programları, G20 ülkeleri arasında iyi uygulamaların değişiminin kolaylaştırılması ve sosyal ortaklıklar bu bakımdan kilit öneme sahip olarak görülmektedir.

b) Kapsayıcı Büyüme

G20 ülkeleri, Zirvede, St. Petersburg Kalkınma Çerçevesi'ni onaylayarak; gıda güvenliği, finansal hizmetlerin toplumun tüm kesimlerine yayılması, altyapı, insan kaynağının geliştirilmesi ve yurt içi kaynakların harekete geçirilmesi alanlarına odaklanmayı amaçlamıştır.

G20 ülkeleri, daha kaliteli ve üretken iş alanları oluşturulması amacı ile eşgüdümlü ve bütüncül kamu politikalarının (makroekonomik, finansal, kamu maliyesi, eğitim, beceriler, yenilikçilik, istihdam ve sosyal güvenlik alanlarında) kilit rol oynadığını bir kez daha vurgulamıştır. Bildirgede kapsayıcı işgücü piyasalarının desteklenmesine yönelik çabaların devam edeceği taahhüt edilerek, hazırlanan plan ve eylem paketlerini G20 üyesi ülkelerin birbiriyle paylaşması öngörülmüştür.

Zirvede, G20'nin sadece güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme için değil, ayrıca dünya nüfusunun tamamının yeteneklerini daha iyi harekete geçirecek daha kapsayıcı bir büyüme modeli için de çabalaması gerektiğinin alt çizilmiştir.

St. Petersburg'da tüm taahhütlerin zamanlı bir şekilde yerine getirilmesi ve bu sürecin sıkı bir şekilde takip edilmesi hedeflenmiştir.

Zirvede, güçlü ve destekleyici makroekonomi, ticaret, yatırım ve işgücü piyasası politikaları, sürdürülebilir kamu maliyesi, sağlam ve iyi düzenlenmiş bir finansal sistem, dirençli ve etkili bir sosyal koruma sisteminin sürdürülebilir, istihdam yaratıcı ekonomik büyüme için temel olduğu kabul edilmiştir.

Yüksek istihdamı desteklemek ve iş olanakları ile iş yaratma becerilerinin daha iyi eşleşmesini kolaylaştırma amaçlı reformların, G20 büyüme stratejilerinin merkezinde bulunduğu, daha fazla ve daha iyi işlerin oluşturulmasını teşvik etmek için ulusal koşullara göre biçimlendirilmiş geniş kapsamlı eylemler gerçekleştirilmesi taahhüt edilmiştir.

Zirvede, işgücü piyasasının uyum yeteneğinin ve verimliliğinin desteklenmesi; yeterli iş gücü korumasının sağlanması da dâhil olmak üzere, ürün ve işgücü piyasalarında büyüme yanlısı yapısal reformlar aracılığıyla iş ortamının geliştirilmesi ve muntazam, daha üretken ve tatmin edici

iş yaratılması hedeflenmiştir. Ayrıca, becerilere, kaliteli eğitime, yaşam boyu öğrenme programlarına yatırım yapmak, çalışanların hareketliliğini kolaylaştırmak ve istihdam edilebilirliklerini artırmak da hedefler arasında yer almıştır.

Rusya Dönem Başkanlığındaki Zirvede, iş arayanların iş bulmalarına yardımcı olacak, işgücünde az temsil edilen ve hassas grupların işgücü piyasasına katılımlarını sağlayacak ve kayıt dışılığı azaltacak işgücü piyasası altyapısının ve etkin işgücü aktivasyon politikalarının mevcudiyetini temin etmek için hedefe yönelik yatırımların pekiştirilmesi de gündeme gelmiştir.

Çalışma koşulları, ücret pazarlık çerçeveleri, ulusal ücret düzenleme sistemleri ve sosyal korumaya erişim yoluyla iş kalitesinin iyileştirilmesi hedeflenmiştir.

İstihdam konusunda ülke özelinde planlar veya eylemler setinin geliştirilerek Brisbane’da ilerlemelerin değerlendirileceği belirtilmiştir.

Liderler, ILO’nun Çalışma Yaşamında Temel İlkeler ve Haklar Sözleşmesine tam bağlı kaldıklarını vurgulamışlardır.

c) G20 Maliye Bakanlarıyla Çalışma Bakanlarının İlk Buluşması

St. Petersburg’da G20 Maliye Bakanları ile Çalışma Bakanları tarafından ilk kez ortak toplantı düzenlenmiştir. Liderler bu toplantıyı, makro-ekonomik ve mali politikalar ile işgücü, istihdam ve sosyal politikaların eşgüdümü ve bütüncül hale getirilmesi yönünde atılan olumlu bir adım olarak nitelendirilmiştir. G20 Çalışma ve İstihdam Bakanlarının gelecekteki danışmalarında birer girdi olarak, ILO, OECD ve Dünya Bankası Grubu da dâhil olmak üzere, diğer ilgili uluslararası kuruluşları G20 ülkelerinin yakın zamandaki tecrübelerini analiz etmeleri ve daha fazla ve kaliteli iş yaratılması, işgücünün biçimlendirilmesinin desteklenmesi, eşitsizliğin azaltılması, etkili sosyal koruma ve işgücü piyasasının uyum yeteneğinin sağlanmasında en çok başarılı olmuş, en iyi uygulamaları belirlemeleri konusunda destekledikleri ifade edilmiştir.

Liderler Zirvesinde, sosyal koruma politikalarının, gerekirse yardım sağlayarak, istihdamı ve iş aramayı desteklemesi talep edilmiştir. İş yaratıl-

ması ve işgücü arzının massedilmesi için küçük ve orta ölçekli girişimler (KOBİ'ler) dâhil özel sektörün, teşvik edilmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur. Diğer uluslararası kuruluşlar yanında IMF'nin büyüme, istihdam ve gelir dağılımı alanlarındaki araştırmalarına devam etmesi de desteklenmiştir.

d) Kırılgan Kesimler

Az temsil edilen ve kırılgan grupların verimli ve tatminkâr işler bulmalarına hem teşvik hem destek verilmesine önem atfedilmiştir. Gençler, kadınlar, uzun süreli işsizler, düşük nitelikli işçiler, yalnız ebeveynler, engelli ve yaşlı işçiler gibi iş bulmak ve işte kalmakta en büyük engellerle karşılaşan gruplara özel ilgi gösterilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu nedenle Liderler; bu gruplara yönelik olarak, işsizler için gelir desteği, iş arama yardımı, kamu istihdam programları, işe alma sübvansiyonları, şartlı transferler ve eğitimle birlikte, her ülkenin koşullarına göre alınacak önlemlerle, amaca uygun aktivasyon stratejilerini geliştirme ve güçlendirme hedefine bağlı kaldıklarını teyit etmişlerdir.

e) Sosyal Politika Alanında Veri Tabanı Çalışmaları

Liderler tarafından imzalanan Bildirgede sosyal politika alanında, veri tabanının kapsamının geliştirilmesi ve takip mekanizması kurulması konusu da gündeme gelmiştir.

f) İstihdam Görev Gücü

Liderler, G20 İstihdam Görev Gücü'nü ekonomi politikaları ile işgücü ve istihdama ilişkin konulardaki çalışmalarını devam ettirmeye ve özellikle gençler ile uzun dönemli işsizler, yapısal işsizliği çözmeye yönelik stratejiler ve ulusal sosyal güvenlik sistemlerine odaklanmaya çağırma- tadırlar. Zirve, Görev Gücünden ILO, OECD ve Dünya Bankası Grubu ile birlikte çalışarak, istihdam konusunda ülke temelli planlar ve eylem setlerinin koordine etmelerini talep etmektedirler. İlave olarak, güvensiz çalışma ortamları nedeniyle dünya çapında meydana gelen can ve mal kayıpları dikkate alınarak; Görev Gücüne, diğer ülkeler ile istişare halinde, ILO ile birlikte çalışma ve G20'nin iş güvenliğine nasıl katkıda buluna-

bileceği hususunu değerlendirme talimatı verilmiştir. G20 bünyesindeki işgücü konularına ilişkin faaliyetlerde, G20 İstihdam Görev Gücü ile Büyüme Çerçevesi ve Kalkınma Çalışma Grupları arasındaki işbirliğinin ve eşgüdümün artması beklenmektedir.

g) 2015 Sonrası Kalkınma Gündemine Uyum

Zirvede, farklı ulusal gerçekleri, kalkınma düzeylerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak ve aşırı yoksulluğu yok etmeye, kalkınmayı teşvik etmeye ve sürdürülebilir kalkınmanın çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlarını dengelemeye odaklanarak ulusal politikalara ve önceliklere saygı gösteren, uygulanabilir ve ölçülebilir hedefleri olan 2015 sonrası kalkınma gündemi üzerinde anlaşmaya varılması çağrısında bulunulmuştur. 2015 yılı sonrasında G20 faaliyetlerinin yeni kalkınma çerçevesiyle uyumluluğunun sağlanması taahhüt edilmiştir.

h) Meslek Hastalıklarına Karşı Dünya Sağlık Örgütü Mevzuatının Benimsenmesi

St. Petersburg Zirvesinde, insan hayatını tehlikeye atan ve ekonomik faaliyetleri kesintiye uğratan yeni hastalıkların ortaya çıkmasına karşı hızlı ve etkili müdahaleyi geliştirmek için ülkelere mevzuatlarını Dünya Sağlık Örgütü'nün Uluslararası Sağlık Tüzüğü'yle uyumlu hale getirmeleri konusunda çağrıda bulunulmuştur.

i) En Az Gelişmiş Ülkelere Yönelik Destekler

Zirvede, G20 Bakanlarının, Uluslararası Kalkınma Birliği'nin (IDA) 17. kaynak artırımına ve Afrika Kalkınma Fonu'nun (AfDF) kaynak artırımına yönelik taahhütleri desteklenmiştir.

Liderler, G20 üyelerinin En Az Gelişmiş Ülkelerin ürünlerinin tarifersiz ve kotasız pazara girmesi konusunda kaydettikleri ilerlemeyi not ettiklerini ifade etmişlerdir (G20 Leaders' Declaration September, G20 Russia).

9. Brisbane Zirvesi ve Sosyal Politika

Brisbane Zirvesinde, büyümeyi artırmak ve iş imkanları yaratmak için birlikte hareket edilmesi, daha güçlü ve daha dayanıklı bir küresel eko-

nominin inşa edilmesi, küresel kuruluşların güçlendirilmesi başlıklarında 21 maddeden oluşan Bildirge yayınlanmıştır.

Brisbane Zirvesinde, insanlara dünyanın her yerinde daha iyi yaşam standartlarının ve daha kaliteli istihdamın sağlanması için küresel büyümenin artırılması en mühim öncelik olarak kabul edilmiştir.

a) 2018 Hedefleri

Zirvenin en dikkat çekici özelliklerden biri G20'nin GSYH büyümesini 2018 yılına kadar toplamda yüzde 2'nin üzerinde bir oranda artırma yönünde iddialı bir hedef belirlemesidir. Zirvede, IMF ve OECD tarafından yapılan analizlerin, G20 taahhütlerinin tamamen uygulanması halinde, (5 yıl içerisinde) yüzde 2,1 büyüme sağlanacağı belirtilmiştir. Bu hedef, küresel ekonomiye 2 trilyon ABD dolarından daha fazla katkı yapacak ve milyonlarca istihdam oluşmasını sağlayacaktır. Böylece, yatırımı harekete geçirmek, ticareti ve rekabeti artırmak ve istihdamı yükseltmek için ortaya konulan önlemlerin, makroekonomik politikalarla beraber, kalkınmayı ve katılımcı büyümeyi destekleyerek eşitsizliği ve fakirliği azaltmaya yardımcı olması beklenmektedir.

b) Kapsamlı Büyüme

Brisbane Zirvesi'nde, büyümeyi artıracak ve kaliteli istihdam meydana getirecek eylemler, Brisbane Eylem Planı'nda ve kapsamlı büyüme stratejilerinde ortaya konmuştur. Liderler, taahhütlerin uygulanmasının izlenmesi ve uluslararası kuruluşların analizlerinden faydalanarak, büyüme hedefi doğrultusunda ilerleme kaydedilebilmesi için G20 üyelerinin birbirlerini sorumlu tutacağını taahhüt etmektedirler. Bu amaçla, ülkelerin geliştirdiği büyüme stratejilerinin sonuçlarının bir sonraki toplantıda gözden geçirilmesi planlanmıştır.

Zirvede yatırım, ticaret ve rekabeti artırıcı eylemler yoluyla kaliteli istihdam oluşturacağı, ancak, işsizliği azaltmak, iş gücünün katılımını artırmak ve kaliteli istihdam yaratmak için daha fazlasının yapılması gerekliliği üzerinde durulmuştur.

c) Kadınların İşgücü Piyasasına Katılımı

Kadınların işgücü piyasasına katılımı konusunda da zirvede somut hedefler ortaya konmuştur. Liderler, işgücüne 100 milyondan fazla kadını dahil etmek, küresel büyümeyi önemli ölçüde artırmak ve fakirliği ve eşitsizliği azaltmak için, ulusal koşulları dikkate alarak, G20 ülkelerindeki erkek ve kadın işgücüne katılım oranları arasındaki farkı 2025 yılına kadar yüzde 25 azaltma hedefi üzerinde uzlaştılar.

d) Gençler

Gençlerin istihdamı konusu da Zirvede önemli gündemlerden birini oluşturmuştur. Gençlerin eğitimde, mesleki kurslarda veya istihdamda olmasını sağlayacak politikalarla, kabul edilemez derecede yüksek seyreden genç işsizliğini azaltmayı güçlü bir şekilde taahhüt edildiği ifade edilmiştir. Brisbane'de oluşturulan İstihdam Planları, staj, eğitim ve mesleki kurslara yapılacak yatırımları ve gençlerin işe alınmasına ve girişimciliğin özendirilmesine yönelik teşvikleri içermektedir. İşgücü piyasalarının güçlendirilmesi ve uygun sosyal koruma sistemlerinin temini yoluyla, yapısal ve uzun vadeli işsizliğin yanı sıra, kayıt dışılığa da odaklanmaya devam edileceği vurgulanmıştır.

e) İş Sağlığı ve Güvenliği

İşyeri güvenliği ve işçi sağlığının geliştirilmesi bir öncelik olarak değerlendirilmiştir. Bu amaçla, Emek ve Çalışma Bakanlarından, yeni oluşturulan İstihdam Çalışma Grubu'nun desteğiyle 2015 yılında raporlama yapması istenmiştir.

f) Yoksulluk ve 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi

Yoksulluk konusu da diğer Zirvelerde olduğu gibi önemli gündem maddelerinden birini oluşturmuştur. Yoksulluğun azaltılması ve kalkınma için düşük gelirli ve gelişmekte olan ülkelerde katılımcı ve sürdürülebilir büyüme sağlanmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bu çerçevede Birleşmiş Milletler'in iddialı bir 2015 sonrası kalkınma gündemi üzerinde uzlaşa sağlanması için yürüttüğü çabalar da desteklenmiştir (G20 Australia 2014, G20 Leaders' Communiqué Brisbane Summit).

10. Antalya Zirvesi ve Sosyal Politika

Türkiye Dönem Başkanlığında 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da gerçekleşen Zirve sonunda yayınlanan Sonuç Bildirgesinde, ekonomik meselelerle birlikte sosyal sorunların da damgasını vurduğu görülmektedir. Bu yönüyle, G20 Antalya Zirvesi, o zamana kadar gerçekleştirilen Zirveler içinde sosyal konuların en kapsamlı olarak ele alındığı bir Zirve olmuştur.

G20 Liderler Zirvesinde Sosyal Politika alanında birçok değerlendirme yapılmıştır.

a) Kaliteli İstihdam

27 maddeden oluşan Zirve Bildirgesi'nin ilk maddesinde *"Büyümenin güçlü ve kapsayıcı olması konusunda son derece kararlıyız ve daha fazla ve daha kaliteli istihdam oluşturacağız"* ifadesine yer verilerek kaliteli istihdamın önemine değinilmiştir.

İstihdam oluşturulması, kapsayıcılığın sağlanması, eşitsizliklerin azaltılması ve fiili ve potansiyel büyümenin artırılması için talebi destekleyici önlemler ile yapısal reformlar içeren G20 ülkeleri büyüme stratejilerinin tam olarak ve zamanında uygulanması en önemli öncelik olarak kabul edilmiştir.

b) Kapsayıcı Büyüme

Bildirgenin 6. maddesinde, büyümenin kapsayıcı olması, istihdam yaratması ve toplumun tüm kesimlerine fayda sağlaması konusunda G20 ülkelerinin kararlı olduğu vurgulanmıştır. Bildirgede, birçok ülkede artan eşitsizliklerin, bir taraftan sosyal uyuma ve vatandaşların refahına yönelik risk oluşturduğu, diğer taraftan olumsuz ekonomik etkilere neden olduğu ve büyümeyi artırma hedefine zarar verdiği belirtilmiştir. Kapsamlı ve dengeli ekonomik, mali, işgücü, eğitim ve sosyal politikaların eşitsizliklerin azaltılmasına katkıda bulunacağı ifade edilmiştir.

Bu çerçevede Liderler, Çalışma ve İstihdam Bakanlarının G20 Türkiye Dönem Başkanlığında yayınladıkları Bildirgeyi kabul ederek, işgücü gelirin millî gelir içerisindeki payı ve eşitsizlikler konusundaki G20 politika

önceliklerinde belirtildiği üzere, istihdam piyasalarını daha kapsayıcı kılmaya dönük öncelikleri uygulama konusundaki kararlılıklarını dile getirmiştir. Bu doğrultuda, Finans ve Çalışma ve İstihdam Bakanlarına büyüme stratejileri ile istihdam planlarını, eşitsizlikle mücadele konusundaki eylemlerle güçlendirecek ve kapsayıcı büyümeyi destekleyecek şekilde gözden geçirmeleri çağrısında bulunulmuştur.

c) Sosyal Diyalog ve B20/L20 Ortak Açıklaması

Antalya G20 Zirvesinde, sosyal diyalogun G20 hedeflerinin ileriye götürülmesinde elzem olduğuna dikkat çekilerek, B20 ve L20'nin istihdam, büyüme ve düzgün iş koşulları konusundaki ortak açıklaması memnuniyetle karşılanmıştır.

d) İşsizlik, Eksik İstihdam ve Kayıtdışı İşler

Bildirgenin 7. Maddesinde, işsizliğin, eksik istihdamın ve kayıt dışı işlerin, birçok ülkede eşitsizliklerin önemli bir kaynağını teşkil ettiği ve ekonomilerin gelecek dönemde büyüme beklentilerini zayıflatabileceğine dikkat çekilmiştir. G20 Kaliteli İşlerin Geliştirilmesi Çerçeve Belgesiyle uyumlu olarak daha fazla ve daha iyi kaliteli işlerin geliştirilmesine ve G20 Beceriler Stratejisinde, becerilere yatırım yapmaya ve geliştirmeye odaklanıldığı vurgulanmıştır.

Girişimciliğin teşvik edilmesi dahil olmak üzere, gençlerin işgücü piyasasına daha iyi entegre olmasını desteklemek konusunda kararlı olduğu bu Zirvede de üzerinde durulan konulardan biri olmuştur. Daha önceki taahhütler temelinde ve ulusal koşullar da dikkate alınarak, G20 ülkelerinde işgücü piyasasında daimi olarak geride kalma riskini en çok taşıyan gençlerin oranının 2025 yılına kadar %15 azaltılması G20 hedefi üzerinde mutabık kalınmıştır. OECD ve ILO'ya bu hedefe ulaşılması yolundaki ilerlemeyi izlemek üzere G20'ye destek vermeleri çağrısında bulunulmuştur. Bildirgede, İstihdam Planlarının ve kadınların işgücü piyasasına katılımının artırılması hedefinin uygulanması ile sürdürülebilir küresel arz zincirleri içerisinde daha güvenli ve sağlıklı iş yerleri tesis edilmesinin güçlendirilmesi konularının izleneceği vurgulanmıştır.

e) Uluslararası Emek Hareketliliği ve Yaşlanan Nüfus (Gümüş Ekonomi)

Antalya Zirvesinde ele alınan konulardan biri de emek hareketliliği ve gümüş ekonomi konusudur.

Uluslararası emek hareketliliği ile yaşlanan nüfuslar gibi konular yoluyla emek piyasalarına sağlanmış olan fırsatlar konusuna G20 Bildirgesinde atıfta bulunulmuştur. Bu çerçevede, Bazı G20 ülkelerinde iç emek hareketliliğinin önemli bir işgücü piyasası meselesi teşkil ettiği, yeni gelişmekte olan “gümüş ekonomi” konusundaki potansiyelin kabul edildiği ve bu potansiyelin daha fazla araştırılacağı vurgulanmıştır. Bu alanda, Çalışma ve İstihdam Bakanları görevlendirilerek, sağlanan ilerlemeleri 2016 yılında rapor etmeleri istenmiştir.

f) Sürdürülebilirliğin Desteklenmesi

Antalya Bildirgesinde Liderler, sürdürülebilir kalkınma konusuna bir kez daha atıfta bulunarak, G20 eylemlerinin düşük gelirli gelişmekte olan ülkeler de dahil olmak üzere kapsayıcı ve sürdürülebilir büyümeye katkıda bulunmasını temin etmek konusundaki kararlılıklarını dile getirmiştir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Addis Ababa Eylem Gündemi'nin dahil olduğu 2030 Gündeminin, küresel kalkınma çabaları için kapsamlı, evrensel ve iddialı bir çerçeve çizdiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda; herkes için kapsayıcı ve sürdürülebilir bir gelecek inşa edilmesine yönelik olarak kimsenin arkada bırakılmamasının sağlanması için 2030 Gündemi'nin sonuçlarının uygulanmasına kuvvetle bağlı olduğu vurgulanmıştır. Kalkınma konusundaki diyalog ve angajmanın güçlendirilmesi için G20 ve Düşük Gelirli Gelişmekte Olan Ülkeler Çerçevesi'nin onaylandığı, çalışmaların 2030 Gündemi ile uyumlaştırılması için 2016 yılında bir Eylem Planı hazırlanacağı ifade edilmiştir.

g) Kalkınmanın sağlanması ve Yoksulluğun Giderilmesinde Özel Sektörün Rolü

Antalya Zirvesinde, kalkınmada ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasında özel sektörün güçlü bir rolü olduğu bir kez daha yenilenmiştir. Bu çerçevede, G20 Kapsayıcı İş Çağrısı yoluyla düşük gelirli kişilerin ve toplu-

lukların piyasalara alıcı, üretici ve tüketici olarak katılımları için fırsatlar yaratılması yolunda bütün paydaşların ortak çalışma ihtiyacı vurgulanmıştır. 2015 yılında G20 tarafından geliştirilen G20 Para Transferleri Ulusal Planları'nın, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Addis Ababa Eylem Gündemine uyum sağlamak hedefiyle, para transferlerinin ortalama küresel maliyetinin yüzde beşe indirilmesi yönündeki taahhütler için somut eylemler içerdiğine dikkat çekilmiştir. Ödemelere, tasarruflara, kredilere ve benzeri hizmetlere erişimi açmaya yardımcı olmak yoluyla finansal tabana yayılmayı geliştireceği vurgulanmıştır.

h) Enerji İşbirliğinin Sağlanması

G20 Türkiye Dönem Başkanlığında; Enerji Bakanlarının ilk kez toplantısı düzenlenmiştir. Bu çerçevede, Dünyada 1,1 milyardan fazla insanın elektriğe erişimi olmadan yaşadığının ve yaklaşık 2,9 milyar insanın yemek pişirmek için geleneksel biyoyakıt kullanmak zorunda olduğunun altı çizilmiştir. Bu çerçevede, sorunun en yoğun olduğu Sahra-Altı Afrika'da elektriğe erişimin iyileştirilmesine odaklanan "G20 Enerjiye Erişim Eylem Planı: Enerjiye Erişimde Gönüllü İşbirliği" Bildirgede onaylanmıştır. Bildirge enerjiye erişimin kalkınmayı sağlamadaki önemli rolünü kabul ederek, bu alanda G20 koordinasyonunu güçlendirmeyi ve önümüzdeki dönemde başka bölgelerde de uygulanabilecek olan, uzun vadeli gönüllü bir işbirliği çerçevesi oluşturmayı amaçlamaktadır. Plan'ın bu ilk aşamasında, G20 Platformunun; ulusal ihtiyaçlar ve koşulları da dikkate alarak, politika ve düzenleyici çerçeveler, teknoloji geliştirme ve kullanma, yatırım ve finans, kapasite inşası, bölgesel bütünleşme ve işbirliği alanlarında Afrikalı ülkeler ve ilgili bölgesel ve uluslararası kuruluşlar ile birlikte çalışacağı ve işbirliği yapacağı belirtilmiştir.

i) İklim Değişikliği

Bildirgede, iklim değişikliği zamanımızın en büyük olaylarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu çerçevede, 2015'in iklim değişikliği ve etkileriyle ilgili etkin, güçlü ve müşterek eylem gerektiren kritik bir yıl olduğu belirtilerek Paris'te BM önderliğinde gerçekleştirilecek olan iklim değişikliği konusundaki Konferansın adil, dengeli, iddialı, kalıcı ve dinamik olması gerektiği ifade edilmiştir.

j) Göç Konusu

G20 Liderler Zirvelerinde göç konusu ilk kez Antalya Zirvesi'nde ele alınmıştır. Bu çerçevede, Bildirgede; başlıca insani, siyasi, sosyal ve ekonomik sonuçlarıyla mevcut göç krizinin boyutunun, küresel bir endişe haline geldiğinin altı çizilmiştir. Anılan krizin ve uzun dönemli sonuçlarının üstesinden gelinebilmesi için koordineli ve kapsamlı yanıtlara ihtiyaç duyulduğu, dünyanın çeşitli bölgelerinde benzeri görülmemiş sayılara ulaşan mülteciler ve yerlerinden edilmiş kişilere koruma ve destek sağlanması ve kalıcı çözümler bulunması yönündeki tüm çabalara yönelik G20 desteğinin güçlendirileceği vurgulanmıştır. Bildirgede, tüm devletler, mevcut krize mukabelede bulunulmasına katkı sağlamaya ve mültecilerin yeniden yerleştirilmesi, diğer insani kabul yöntemleri, insani yardımlar ve mültecilerin hizmetlere, eğitime ve temel ihtiyaçlara ulaşmasının temini doğrultusundaki çabalar vasıtasıyla krizle bağlantılı külfeti paylaşmaya davet edilerek, yer değiştirmelere neden olan temel sorunlara çözüm getirilmesi ihtiyacının altı çizilmiştir (<http://g20.org.tr/g20-antalya-zirvesi-bildirisi/>).

11. Hanzghou Zirvesi ve Sosyal Politika

Çin Dönem Başkanlığında G20'nin sosyal boyutunu oluşturacak birçok çalışma gerçekleştirilmiştir.

4-5 Eylül 2016 tarihlerinde Çin'in Hanzghou kentinde düzenlenen G20 Zirvesinde kabul edilen Bildirgede ekonomik konuların yanı sıra sosyal konulara ilişkin değerlendirmeler de yer almıştır.

a) Hangzhou Mutabakatı'nın Kabul edilmesi

2017 Bildirgesinde Liderler, güçlü, sürdürülebilir, dengeli ve kapsayıcı bir büyüme için Hangzhou Mutabakatı'nı kabul ederek vizyon, entegrasyon, açıklık ve kapsayıcılık alanında ortak bir çerçeve koymuştur. Bu çerçevede özellikle kapsayıcılık kavramının G20'nin sosyal boyutunu ortaya koyduğunu söylemek mümkündür. G20'nin üzerinde durduğu kapsayıcılık kavramı; *"ekonomik büyümenin herkesin ihtiyaçlarına hizmet etmesi ve her ülke ve tüm insanlar için özellikle kadınlar, gençler ve dezavantajlı"*

grupları içerecek şekilde fayda sağlamasını temin etmeyi, kimsenin geride kalmaması için daha çok kaliteli iş sahası açılması ve eşitsizliklere eğilinmesi ve fakirliğin yok edilmesini” ifade etmektedir.

b) İnovasyon ve Yeni Sanayi Devrimi

Hanzghou Bildirgesinde üzerinde en çok durulan konulardan biri inovasyon, yeni sanayi devrimi ve dijital ekonomi konusudur. Yeni Sanayi devriminden toplumun özellikle kenara itilmiş gruplarının yararlandırılması üzerinde durulmuştur.

Bildirgede, Yeni Sanayi Devriminin sanayi, özellikle imalat sanayii ve ilgili hizmet alanlarında sunduğu fırsatları yakalamak gerektiği, özellikle Afrika ülkeleri ve En Az Gelişmiş Ülkeler olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde sanayileşmenin destekleneceği taahhüt edilmiştir. İşgücünün bu kapsamda desteklenmesi ve yeni sanayi devriminden özellikle kadınlar, gençler ve diğer kenara itilmiş grupların yararlanmasının önemi üzerinde durulmuştur.

c) BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi

G20 Hanzghou Liderler Bildirgesinde Birleşmiş Milletler 2030 Gündemi ve Addis Ababa Eylem Planı'nın desteklediği ifade edilmiştir. Bu kapsamda, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündeminin ve kalkınmanın finansmanı konusunda Addis Ababa Eylem Planı'nın tüm dünyada uygulanması, sürdürülebilir kalkınma politikalarının güçlendirilmesi ve bu yöndeki çalışmaların daha da yakınlaştırılması isteği dile getirilmiştir.

2016 G20 Bildirgesinde, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi ile tarımsal büyüme arasında bağ kurularak değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündeminin uygulanmasına kayda değer katkısı olan gıda güvenliği, beslenme, sürdürülebilir tarımsal büyüme ve kırsal kalkınmaya yönelik çalışmalara öncelik verileceği, tarımsal alanda bilim ve özel sektörlerin bu yönde gösterdikleri artan çabalarını desteklediği ve Birinci G20 Tarımsal Girişimciler Forumu'nun açılışının memnuniyetle karşılandığı ifade edilmiştir.

d) İstihdam ve Kalkınma

İstihdam ile kalkınma arasındaki ilişki 2016 Zirvesinde bir kez daha gündeme gelmiştir. Bu minvalde, kaliteli istihdamın, sürdürülebilir kalkınma için temel bir unsur olarak kabul edilerek, G20'nin yurtiçi ve küresel gündeminin merkezinde yer aldığı vurgulanmıştır. Ekonomik büyüme, küreselleşme ve teknolojik izolasyonun yararlarının daha fazla ve daha iyi iş imkânları yaratarak ve eşitsizlikleri azaltarak ve kapsayıcı işgücü katılımını artırarak geniş çapta paylaşılmasının temini konusunda çalışılacağı bir kez daha vurgulanmıştır.

Bildirgede; Sürdürülebilir Ücret Politikası Prensiplerinin desteklendiği, özellikle, girişimciliğin önemli bir iş alanı yaratma ve ekonomik büyüme için itici güç olduğu kabul edilmiştir. Ayrıca G20 Kaliteli Çıraklığı Destekleme İnisyatifi'nin de çıraklıkların niceliğini, niteliğini ve çeşitliliğini artırma yönündeki politika öncelikleriyle desteklendiği belirtilmiştir. 2017'de G20 istihdam planlarının daha da geliştirileceği ve özellikle başta genç istihdamı ve kadınların işgücüne katılımı konusundaki G20 hedeflerine ulaşılması yolundaki ilerlemenin sistematik ve şeffaf biçimde izleneceği ifade edilmiştir.

Bildirgede, emek piyasası kurumlarının öneminden de bahsedilerek, güçlendirilmiş emek piyasası kurumlarının ve politikalarının verimliliği destekleyebileceği ve saygın işi artırayabileceği, bu sayede özellikle düşük gelirliler için daha yüksek, sürdürülebilir ücret artışının sağlanacağı ifade edilmiştir.

2017 Hanzghou Bildirgesinde göç konusu ile istihdam arasında bağ kurularak, iyi yönetilmiş göçün ekonomiler ve toplumlar için potansiyel yararlar sağlayabileceği, emek göçü ile emek piyasasına canlılık kazandırabileceğinin altı çizilmiştir.

e) Yeşil-Sürdürülebilir Büyüme ve İklim Değişikliğiyle Mücadele

Yeşil ve sürdürülebilir büyüme ile iklim değişikliğiyle mücadele konusu 2016 G20 Bildirgesinde bir kez daha tartışılmıştır. Bu kapsamda, Paris Anlaşması'na katılmak için gerekli ulusal prosedürlerin ilk fırsatta ta-

mamlanması taahhüt edilmiştir. Söz konusu Anlaşma'ya şimdiden taraf olan G20 üyelerinin katkıları ve söz konusu Anlaşma'nın 2016 sonunda yürürlüğe girmesi yönündeki çabalar memnuniyetle karşılanarak Anlaşmanın bir an önce tüm boyutlarıyla uygulanması yönünde beklenti dile getirilmiştir.

Bildirgede küresel bakımdan çevresel açıdan sürdürülebilirliğin sağlanması için yeşil finansmanın artırılması gerektiği belirtilmiştir. Yeşil finansmanın gelişimi, çevresel dışsallıkların içselleştirilmesinin zorluğu, vade uyumsuzluğu, yeşil tanımların açık olmaması, bilgi asimetrisi ve yetersiz analitik kapasite gibi birçok zorluktan bahsedilerek, bu zorlukların birçoğunun giderilmesi için özel sektörle işbirliği içinde oluşturulacak seçeneklerin ele alınabileceği ifade edilmiştir.

f) Mülteci ve Göç Sorunu

Hanzghou Zirvesinde de mülteci sorunu yeniden gündeme gelmiş, mülteci sorununun küresel bir kaygıya sebebiyet verdiği belirtilmiştir. Bu nedenle, koruma ihtiyacıyla ve toplu yerinden edilmenin etkileriyle uluslararası hukuk dahilinde mücadeleye yönelik toplu küresel çabalar ve yük paylaşımı için Antalya'da yapılan G20 küresel eylem çağrısı 2016 yılında da yinelenmiştir. Bildirgede, mülteciler ve mültecilerin yeniden yerleşimi için insani yardımların güçlendirilmesi çağrısı yapılarak, tüm ülkeler, imkanları doğrultusunda ilgili uluslararası kuruluşlara, krizlerden etkilenen ülkelere yardım etme kapasitelerini artırmak için daha fazla destek vermeye davet edilmiş, kalıcı çözümlerin bulunması için özellikle süregelen mülteci durumlarında ve bu bağlamda, ev sahibi toplumlar için kalkınma yardımına katılımın güçlenmesi için çabaların yoğunlaştırılması çağrısı yapılmıştır. Devam eden krizle mücadelede uluslararası çabaların desteklendiği vurgulanarak, BM Genel Kurulunda düzenlenecek yüksek seviyeli toplantıların önemine vurgu yapılmıştır.

Bildirgede G20'nin Dünya Bankası'nın diğer uluslararası örgütler ve paydaşlarıyla birlikte mültecilere ve hem düşük hem orta gelirli ev sahibi ülkelere destek amacıyla bir küresel kriz yanıt platformu oluşturma çabasının önemine vurgu yapılmıştır. Ayrıca, G20'nin, 2017 yılı içerisinde

de zorla yerinden edilme ve göç sorunlarını, somut eylemler geliştirme anlayışıyla ele almaya devam edeceği ve 2017’de ayrıca göç sorunlarını inceleyeceği ifade edilmiştir (G20 Leaders’ Communique Hangzhou Summit 4-5 September 2016).

C) G20 EMEK ve ÇALIŞMA BAKANLARI TOPLANTILARI

G20 Emek ve Çalışma Bakanları, G20 sürecindeki ilk buluşmasını ABD Dönem Başkanlığında Washington’da gerçekleştirmiş, günümüze kadar toplam yedi kez Bakanlar buluşması gerçekleşmiştir. Emek ve Çalışma Bakanları, istihdamın artırılması konusuna odaklanarak, G20’nin ekonomik hedefleriyle istihdam alanında bir bağ oluşturmaya dönük tavsiye kararları alma gayreti içerisinde bulunmaktadır.

1. Emek ve Çalışma Bakanları Buluşması, Washington-ABD, 2010

G20 Emek ve Çalışma Bakanları Toplantısı, G20 sürecindeki ilk toplantısını 20-21 Nisan 2010 tarihlerinde Dönem Başkanı olan ABD’nin Washington eyaletinde gerçekleştirmiştir. Toplantı sonrası G20 Liderlerine sunulmak üzere dört başlıktan oluşan tavsiye kararları alınmıştır. Bu kapsamda;

- Sürekli bir iyileşmenin ve gelecekte büyümenin sağlanması için iş yaratmanın hızlandırılması,
- Sosyal koruma sistemlerinin güçlendirilmesi ve kapsayıcı işgücü piyasası politikalarının geliştirilmesi,
- İş kalitesinin iyileştirilmesi,
- Gelecekteki fırsatlar ve iş fırsatları için işgücünün hazırlanması konularında tavsiye kararları alınmıştır (MoLSS, 2015: 146-151).

2. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Buluşması, Paris-Fransa, 2011

Paris’te düzenlenen G20 Emek ve Çalışma Bakanları Toplantısı sonrası 26-27 Eylül 2011 tarihlerinde “G20 Emek ve Çalışma Bakanları Toplan-

tısı Sonuçları” ortaya konmuştur. Açıklamada G20 Liderler Zirvesi için sosyal politika alanında alınması tavsiye edilen önerilere yer verilmektedir. Bu kapsamda;

Aktif işgücü piyasası politikalarının özellikle gençler ve kırılgan gruplar için uygulanması,

- Ekonomik büyümenin bir unsuru olarak istihdam konusuna öncelik verilmesi,
- Saygın işlerin bulunması için gençlerin hazırlanması,
- Daha iyi sosyal kapsamanın ve işlere erişimin sağlanması için işgücü piyasası politikalarının uygulanması,
- İlgili uluslararası kuruluşların katkısıyla hazırlanan istihdam politikalarının dikkate alınması,

Her ülke tarafından kabul edilen sosyal koruma zemininin oluşturulmasıyla sosyal korumanın güçlendirilmesi,

- Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli ekonomik büyümenin ve sosyal uyumun başarılması için ulusal düzeyde sosyal koruma zemininin geliştirilmesi,
- Ulusal düzeyde sosyal korumanın geliştirilmesinde ülkelere yardım etmek için uluslararası kurumların eylemlerinin daha etkili bir biçimde koordinasyonunun desteklenmesi,
- Ulusal düzeyde sosyal korumanın gerçekleştirilmesinde etkili finansmanın sağlanması,

Sosyal hakların ve çalışma haklarının etkili bir şekilde uygulamasının geliştirilmesi,

- ILO 1998-İşyerinde Temel Haklar ve İlkeler Deklarasyonuna saygı duyulması,
- Uluslararası sosyal standartlarının geliştirilmesi,

Ekonomik ve sosyal politikalara uyumun güçlendirilmesi,

- ILO Adil Bir Küreselleşme İçin Sosyal Adalet 2008 Deklarasyonunun tamamen uygulanması,

- Politika uyumunun güçlendirilmesi,
- Uluslararası kurumlar arasında koordinasyonun daha fazla sağlanması konularında G20 Liderlerine öneriler yer almaktadır.

G20 İstihdam Görev Gücü: Fransa Dönem Başkanlığında Paris-Emek ve Çalışma Bakanları Toplantısı Sonuç Açıklamasında G20 İstihdam Görev Gücü kurulmasına karar verilmiştir.

G20 ülkelerinin istihdamla ilgili karşılaştıkları meydan okumalar karşısında karşılıklı deneyimlerin, iyi uygulamaların ve politika yanıtlarının değişimi amacıyla hükümetler arası İstihdam Görev Gücünün kurulmasına karar verilmiştir. İstihdam Görev Gücünün, ilk çalışmasını Meksika Dönem Başkanlığında gerçekleştirmesi hedeflenerek, troyka tarafından yönetilmesi, başlangıçta bir yıl süreyle görev yapması, görev süresinin devamı konusunda Emek ve Çalışma Bakanlarının yetkili olması kararlaştırılmıştır. G20 hükümet temsilcilerinden oluşacak olan İstihdam Görev Gücünün, gerektiğinde özellikle ILO ve OECD gibi uluslararası kurumlarla ve sosyal taraflarla danışarak çalışmalarını yürütmesi planlanmıştır. Görev Gücünün Emek ve Çalışma Bakanlarına rapor sunması, ilk çalışma olarak da gençlerin istihdamı konusunda çalışma yapması hedeflenmiştir (MoLSS, 2015:152-157).

3. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Buluşması, Guadalajara-Meksika, 2012

Emek ve Çalışma Bakanlarının 17-18 Mayıs 2012 tarihlerindeki Meksika buluşması sonrasında "G20 Emek ve Çalışma Bakanları Sonuçları" yayınlanmıştır. Bu kapsamda;

- Kaliteli istihdam ve saygın iş meydana getirilmesi,
- Gençlerin istihdamının teşviki,
- Sürdürülebilir kalkınma kapsamında kaliteli istihdam sağlayıcısı olarak kapsayıcı yeşil büyüme,
- Yol haritası başlıkları altında kararlar alınmıştır.

Emek ve Çalışma Bakanları açıklamasında, gençlerin istihdamı hakkında G20 Stratejilerinin Görev-Gücü sonuçlarına da yer verilmiştir.

4. G20 Emek ve İstihdam Bakanları Buluşması, Moskova-Rusya, 2013

G20 Emek ve İstihdam Bakanları Toplantısı, 18-19 Haziran 2013 tarihlerinde Dönem Başkanı ülke olan Rusya'nın Moskova kentinde düzenlenmiştir. G20 İstihdam Görev gücünün çalışmalarına paralel olarak iş yaratma, emek aktivasyonu, eşitlik ve kapsam, istihdam konusunda G20 Liderler kararlarının gerçekleştirilmesinde ilerlemenin izlenmesi ile gelecek haritası konusunda bir açıklama yayınlamıştır. Açıklamada, her ülkenin şartlarına bağlı olarak, özellikle gençlerin, kadınların, uzun dönemli işsizlerin, engellilerin ve yaşlı işçilerin işgücü piyasasıyla bütünleştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi ve mevcut programların kalitesinin artırılmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur (MoLSS, 2015: 168-174).

5. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Buluşması, Melbourne, Avustralya, 2014

Avustralya Dönem Başkanlığında; G20 Emek ve Çalışma Bakanları 10-11 Eylül Eylül-2014'te Melbourne'de düzenlenen toplantı sonrasında "Yapısal İşsizliğin Önlenmesi, Daha İyi İşlerin Yaratılması ve İşgücü piyasasına Katılımın Artırılması" başlıklı bir Deklarasyon yayınlamıştır. Bu kapsamda;

G20 ülkelerinde istihdam planlarının güçlendirilmesi,

Yapısal işsizliğin önlenmesi,

Daha iyi işler yaratılması,

- Kayıtdışıya ve eksik eksik istihdama dikkat edilmesi,
- Daha güvenli işyerlerinin desteklenmesi,

İşgücüne katılımın artırılması,

- Gençlerin istihdamının desteklenmesi,
- Kadınların güçlendirilmesi ve işgücüne katılımlarının artırılması,

Yol Haritası, başlıkları altında kararlar alınmıştır.

Açıklamada; işsizliğin yapısal hale dönüşmeden önlenmesi için politika öncelikleri; daha iyi işler meydana getirmek için politika öncelikleri; daha

güvenli ve daha sağlıklı işyerleri konusunda G20 açıklaması; kadınların işgücüne katılımının, kaliteli istihdamın ve cinsiyet eşitliğinin artırılması için politika öncelikleri şeklinde ek belgeler kabul edilmiştir.

Emek ve Çalışma Bakanları Toplantısında ILO, IMF, OECD ve Dünya Bankası Grubu'nun istihdam alanında ortaya koydukları belgelere, Açıklamanın sonundaki eklerde yer verilerek kabul edilmiştir. Hazırlanan belgeler; G20 İşgücü Piyasaları: Görünüş, Temel Değişiklikler ve Politika Tepkileri (ILO, OECD ve Dünya Bankası grubu); Kaliteli İş Yaratmanın, İstihdamın ve İşgücüne Katılımın Artırılmasında Etkili Yerel Stratejiler (OECD); G20 Ülkelerinde Kayıtdışılık ve Kaliteli İstihdam (ILO); Herkes İçin Güvenli ve Sağlıklı İşyerlerinin Oluşturulması (ILO); İşsizliğin ve Eksik İstihdamın Yapısal Olmadan Önlenmesi (OECD), Cinsiyet Bakımından Daha Dengeli Ekonomiye Güçlendirerek Daha Güçlü Büyümenin Başarılması (OECD ve ILO); Gençler İçin Daha İyi İşgücü Piyasası Çıktılarının Oluşturulması (OECD ve ILO) şeklindedir.

G20 Emek ve Çalışma Bakanları Deklarasyonunda İstihdam Çalışma Grubunun kurulması tavsiye edilmiştir. İstihdam Çalışma Grubunun, büyümenin ve gençlerin istihdamının desteklenmesi, kadınların işgücüne katılımının ve eşitliğin sağlanması konularında eylemler geliştirilmesi ve G20 politikalarının izlenmesi konusuna odaklanmak üzere Bakanlar toplantısına her yıl rapor vermesi hedeflenmiştir (MoLSS, 2015: 177-185).

6. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Buluşması, Ankara-Türkiye, 2015

G20 Emek ve Çalışma buluşmasının 6.sı Türkiye Dönem Başkanlığında Ankara'da 3-4 Eylül 2015 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Toplantı sonucunda "Kapsayıcı ve güçlü büyümenin desteklenmesi amacıyla herkes için kaliteli işler oluşturulması, becerilere yatırım yapılması ve eşitsizliklerin giderilmesi" başlıklı Bildirge kabul edilmiştir. Bildirgede daha kapsayıcı işgücü pazarları, insan kaynakları yatırımlarını artırma, etkin izleme yoluyla uygulama başlıklarında değerlendirmeler yapılmıştır.

Daha kapsayıcı işgücü piyasaları

- İstihdam artışını desteklerken, iş kalitesini güçlendiren, çalışma hak

ve ilkelerine saygı gösteren ve eşitsizlikler ve kayıtdışılıkla etkin bir şekilde mücadele eden politikalar geliştirilmesi,

- Hem G20, hem de ulusal düzeyde eşitsizliklerin daha az olduğu ekonomiler ve adil toplumları destekleyen, sosyal uyumu güçlendiren, ekonomi ve işgücü piyasasındaki dezavantajlı ve kırılgan grupları daha iyi bir şekilde bütünleştiren politika ilkelerinin geliştirilmesi, düşük toplam talebin altında yatan bir dizi unsurun ele alınarak iş yaratan büyüme konusuna öncelik verilmesi,
- Eşitsizliklerle mücadele edilmesi,
- Ücret belirleme mekanizmalarını, sosyal diyalog kurumlarını, sosyal koruma sistemlerini ve istihdam hizmetlerini ve aktif işgücü piyasası politikalarını içerecek şekilde ulusal koşullarla uyumlu bir politikalar bileşiminin geliştirilmesi,
- Uluslararası işgücü hareketliliği ekonomik büyümeye önemli katkı sağlama potansiyelinin değerlendirilmesi.

İnsan kaynakları yatırımlarını artırma,

- Çalışma becerilerini geliştirmeye, eğitim ve istihdam arasındaki bağı güçlendirmeye yönelik çabaların artırılması,
- Tüm genç insanların okuldan işgücü piyasasına geçişlerine yardımcı olmak üzere gerekli temel becerileri öğrenmelerini sağlamak için sosyal taraflarla ve ilgili paydaşlarla güçlü ortaklıklar geliştirilmesi,
- Genç insanların eğitime, mesleki eğitime ve işe yerleştirilmelerini ve uzun sürelerle iş hayatından uzak kalmalarını engelleyecek somut faaliyetlerde bulunma taahhüdü,
- Genç istihdamındaki ilerleme için kapsamlı bir strateji benimsenmesi ve uygulanması,
- Liderlerin 2025 yılı itibarıyla işgücü piyasalarından sürekli olarak dışlanma riskiyle en çok karşı karşıya olan düşük nitelikli genç bireylerin oranını %15 azaltma hedefini göz önünde bulundurmaları,

- İşlerin kalitesinin artırılması,
- İstihdam hizmetlerimizin kurumsal ve profesyonel kapasitelerinin geliştirilmesi,
- Gelişen gümüş ekonominin yeni işler yaratma potansiyelinin farkına varılması, ileride G20 işgücü piyasalarının karşılaşacağı demografik sorunların araştırılması.

Etkin izleme yoluyla uygulama,

- İstihdam Planlarındaki politika taahhütlerinin gerektiğinde güncellenmesi,
- Tüm dünyada iş sağlığı ve güvenliğinin geliştirilmesi,
- G20 Liderlerinin, işgücüne katılım oranları bakımından kadın ve erkekler arasındaki farkın, ulusal durumlar göz önüne alınarak, 2025 yılında kadar %25 oranında azaltılmasına yönelik taahhüdü izlenmesi.

Yol Haritası,

B20, L20, T20, C20 ve Y20'nin G20 sürecindeki yapıcı rollerinin takdirle karşılanması ve yeni kurulan Kadın 20 (W20) ile daha fazla işbirliği yapılması.

Bakanlar Bildirisine ilaveten kabul edilen ek listede 7 hususa daha yer verilmiştir: Ek liste; İşgücü Geliri Payı ve Eşitsizliklere Yönelik G20 Politika Öncelikleri, G20 Beceriler Stratejisi, Daha İyi Genç İstihdamı Çıktılarının Desteklemesine Yönelik G20 Politika İlkeleri, Kaliteli İşler Yaratılmasına Yönelik G20 Çerçevesi, Etkin Kamu İstihdam Hizmetlerine Yönelik G20 İlkeleri, Gümüş Ekonomi ve Aktif Yaşlanmaya Yönelik G20 İlkeleri ile Uluslararası Kuruluşlar Tarafından Hazırlanan Raporlar Listesi şeklindedir. Bu kapsamda Bakanlar açıklamasında ILO, IMF, OECD, Dünya Bankası ve Kore Uluslararası Ekonomi Politikası tarafından hazırlanan toplam 14 belge uluslararası kurumlar tarafından hazırlanmıştır (MoLSS, 2015: 216-227).

7. G20 Emek ve Çalışma Bakanları Toplantısı, Hangzhou-Çin, 2016

Çin Dönem Başkanlığında G20 Emek ve Çalışma Bakanları 12-13 Haziran 2016 tarihlerinde toplanarak G20, Çin Dönem Başkanlığı önceliklerine uygun olarak, "İnovasyon ve Kapsayıcı Büyüme: Onurlu İş, İstihdam Edilebilirliğin Artırılması, Eşit İş Fırsatları" başlıklı bir Deklarasyon yayınlamıştır. Bildiride, eşit iş fırsatlarının üretilmesi, istihdam edilebilirliğin artırılması, onurlu işin geliştirilmesi, G20 taahhütlerinin yerine getirilmesi ve yol haritası başlıkları altında kararlar alınmıştır.

Bakanlar Bildirisine ilaveten kabul edilen ek listede 7 hususa daha yer verilmiştir: Ek liste; G20 Girişimcilik Eylem Planı, İstihdam Edilebilirliğin Artırılması İçin Politika Tavsiyeleri, G20 Nitelikli Çıraklığın Artırılması Girişimi, G20 Sürdürülebilir Ücret Politikası İlkeleri, Daha Adil ve Sürdürülebilir Sosyal Koruma Sistemlerinin Geliştirilmesi İçin Politika Tavsiyeleri, G20 İstihdam Çalışma Grubu Çokyıllı Gündemi, Uluslararası Kuruluşlar Tarafından Hazırlanan Raporların Listesi şeklindedir (www.g20chn.org).

D) G20 EMEK ve ÇALIŞMA BAKANLARI İLE G20 FİNANS BAKANLARI TOPLANTILARI

G20'nin 1999 kurulmasıyla birlikte; G20 Finans Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları her yıl düzenli olarak toplantılar gerçekleştirmektedir. G20 sürecinin 2008 yılı itibarıyla Liderler seviyesine taşınmasıyla beraber Finans Bakanlarıyla Merkez Bankası Başkanlarının yıllık toplantıları devam etmiştir. 2012 yılında G20 Emek ve Çalışma Bakanlarının ilk toplantısının gerçekleşmesinden sonra Rusya Dönem Başkanlığında Emek ve Çalışma Bakanları, Finans Bakanlarıyla da biraraya gelerek finans kesiminin önceliğini oluşturan ekonomik büyümeyle emek kesiminin önceliğini oluşturan istihdam konusunda ortak adımlar atılması konusunda bir uzlaşma ortaya koymuştur. Finans Bakanlarıyla Emek ve Çalışma Bakanlarının ortak toplantıları, Rusya'nın ardından Türkiye'de de gerçekleştirilmiştir.

1. G20 Emek ve Çalışma Bakanları ile Finans Bakanları Buluşması, Moskova- Rusya, 2013

G20 Emek ve Çalışma Bakanları ile Maliye Bakanları G20 kapsamındaki ilk ortak toplantısını; verimlilik artışı sağlanırken, güçlü, sürdürülebilir

ve dengeli büyümenin yanısıra daha kaliteli işlerin oluşturulması amacıyla Rusya Dönem Başkanlığında Moskova'da 19 Haziran 2013 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Ortak hazırlanan Bildirgede büyümeyi ve istihdamı artırmak için makro-ekonomik, finansal politikalar ve işgücü piyasası politikalarının uyumlulaştırılması; özellikle, KOBİ'ler, yeni iş kuranlar ve ortak yatırımlar için yerel yatırımların ve iş ortamının desteklenmesi; işgücü piyasasında bölünme sorunuyla ilgilenilmesi, kayıtdışılığın azaltılması, kapsayıcı işgücü piyasasının desteklenmesi, çalışanların haklarına ve sosyal güvenliğe saygı gösterilmesi; gençleri, kadınları, yaşlıları ve engellileri içerecek şekilde işgücü piyasasına katılımın artırılması, yapısal işsizliğin, uzun dönemli işsizliğin, eksik istihdamın azaltılması; verimlilik, ücretler ve istihdam arasında dengenin kurulması; toplu pazarlık sisteminin geliştirilmesi, sosyal korumanın ve asgari ücretin oluşturulması; özellikle kırılgan gruplar ve gençler için maliyet etkili ve aktif işgücü aktivasyon programlarının uygulanması, mesleki eğitimin ve çıraklığın desteklenmesi gibi konularda ortak açıklamaya ve hedeflere yer verilmiştir (MoLSS, 2015: 174-176).

2. G20 Emek ve Çalışma Bakanları ile Finans Bakanları Buluşması, Ankara-Türkiye, 2013

G20 Finans ve Çalışma Bakanları, büyüme – istihdam ilişkisi ile eşitsizlikler konularını tartışmak üzere, 4 Eylül 2015 tarihinde Ankara'da toplanmışlardır. Toplantı, G20 üyelerinin ve davetli ülkelerin Çalışma ve Finans Bakanları ile uluslararası kuruluşların ve sosyal tarafların temsilcilerini bir araya getirmiştir. Toplantıda, G20'nin kapsayıcı büyüme önceliğinin desteklenmesi kapsamında daha fazla ve nitelikli istihdam oluşturulmasına ve eşitsizliklerin azaltılmasına yönelik stratejiler ele alınmıştır.

Ortak toplantıda, G20 platformu içerisinde etkin bir diyalogun sağlanması ve G20'nin finans ve istihdama ilişkin çalışma alanlarında gerçekleştirilen teknik çalışmalar ile İş-20 (B20) ve Emek-20 (L20) sosyal taraflarının önerilerini dikkate alarak uyumlu bir politika yaklaşımı geliştirilmesi hedeflenmiştir.

G20 Finans ve Çalışma Bakanları, ortak toplantılarında, uluslararası kuruluşların büyüme ve istihdam ilişkisinde yakın dönem eğilimlerinin

neler olduğunu, büyümenin hangi kanallar ile istihdamı etkilediğini ve ekonomilerin istihdam oluşturma kapasitelerini geliştirmeye yönelik politika önerilerini anlattıkları analitik çalışmalarını değerlendirdiler. Bakanlar, ülkelere özgü durumları göz önünde bulundurmak kaydıyla, altyapı yatırımları, aktif işgücü politikaları, işgücüne katılımın artırılması, çalışanların becerilerine ve eğitimine yatırım yapılması, nitelikli istihdam oluşturulması ve girişimciliğin desteklenmesi gibi politikaların toplam talebin artırılması ve işsizliğin azaltılması için ön plana çıkan politika seçenekleri olduğunu altını çizdiler.

Bakanlar, uluslararası kuruluşlar ve G20 çalışma grupları tarafından ortaya konulan politikaların önemini kabul etmekle birlikte, bu politika önerilerinin tasarlanması ve hayata geçirilmesinin mali etkilerinin olacağını da göz önünde bulundurmuşlardır. Bakanlar, bütçe harcama ve gelir bileşiminin daha etkinleştirilmesi yoluyla kaynakların verimli bir şekilde tahsis edilmesinin, bütçe dengelerini etkilemeden istihdam yoğun büyümeyi destekleme ve kapsayıcılığı teşvik etme potansiyeli sunduğunu vurgulamışlardır.

Bakanlar, sosyal diyalogun önemini kabul ederek, B20 ve L20 gruplarının G20 süreçlerindeki rolünü ve bu gruplar tarafından ortaklaşa hazırlanan “İşler, Büyüme ve İnsan Onuruna Yakışır Çalışma” başlıklı Bildirgeyi takdir etmişlerdir. Bakanlar ayrıca, ILO, IMF, OECD, BM ve Dünya Bankası’na, G20 platformuna devam etmekte olan destekleri için teşekkür etmişlerdir (<http://g20.org.tr/>).

E) G20 İSTİHDAM GÖREV-GÜCÜ ve İSTİHDAM ÇALIŞMA GRUBU FAALİYETLERİ

2011 Yılında Fransa Dönem Başkanlığında Emek ve Çalışma Bakanları toplantısında kurulması tavsiye edilen, G20 Cannes Zirvesinde kurulmasına karar verilen İstihdam Görev-Gücü ilk çalışmasını Meksika Dönem Başkanlığında gerçekleştirmiştir. Her yıl 1'er yıl olmak üzere görev süresi uzatılan İstihdam Görev-Gücü 3 yıl boyunca çalışmalarını sürdürmüş, 2014 yılında çalışmalarını kapsamlı bir şekilde ve daha geniş katılımı yürütmek üzere İstihdam Görev-Gücünden İstihdam Çalışma Grubuna dönüşüme karar verilmiştir. İstihdam Çalışma Grubu ise, çalışmalarına fiilen Türkiye Dönem Başkanlığında başlamıştır. Aşağıda, gerek İstihdam

Görev-Gücünün ve gerekse İstihdam Çalışma Grubunun çalışmalarına genel olarak yer verilmektedir.

1. G20 İstihdam Görev-Gücü Faaliyetleri

2011 yılında kurulan İstihdam Görev-Gücü faaliyetlerini, 2014 yılı Avustralya Dönem Başkanlığında da sürdürerek, 3 yıl boyunca aktif çalışmalarını sürdürmüş, 2015 yılından itibaren yerini daha kapsamlı çalışmalar ve analizler yapmak üzere İstihdam Çalışma Grubuna bırakmıştır.

a) 2012 Yılı Meksika Dönem Başkanlığında İstihdam Görev-Gücü Faaliyetleri

2012 yılı Meksika Dönem başkanlığında İstihdam Görev-Gücü, G20 ülkelerinden uzmanlarla ve uluslararası kurumlarla üç kez toplanarak gençlerin istihdamı konusunu tartışmıştır. Bu kapsamda; kaliteli çıraklığın temel öğeleri, bunun gençler ve işgücü piyasası üzerindeki etkileri konuları tartışılarak "G20 Gençlik İstihdamı Stratejisi" üzerinde uzlaşmışlardır.

b) Rusya Dönem Başkanlığında İstihdam Görev-Gücü Faaliyetleri

Rusya Dönem başkanlığında yıl içerisinde İstihdam Görev Gücünün 3 toplantısı düzenlenmiştir. Bu kapsamda, iş yaratma, emek aktivasyonu ve istihdam konusunda G20 Liderler kararlarının gerçekleştirilmesinde ilerlemenin izlenmesi konusunda değerlendirmeler yapılmıştır.

c) Avustralya Dönem Başkanlığında İstihdam Görev-Gücü Faaliyetleri

2015 yılında İstihdam Görev Gücü ikisi Avustralya'da biri Fransa'da düzenlenen üç toplantı gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda; yerel iş yaratma, işlerin sayısının artırılması, katılım, G20'nin karşılaştığı meydan okumaları ve fırsatları içerecek şekilde mevcut emek piyasalarının görünüşü, işsizliğin önlenmesi için alınacak tedbirler, istihdam, sosyal koruma ve ekonomik büyüme alanında bağlantı kurulması, eksik istihdamın ve kayıtdışılığın önlenmesi, güvenli işyerlerinin sağlanması gibi konularda görüş alışverişinde bulunulmuştur. Ayrıca, İstihdam Görev Gücü, G20

ülkelerinin istihdam planlarının taslak çalışması üzerinde uzlaşmaya varmıştır.

2. İstihdam Çalışma Grubu Faaliyetleri

2014 yılında Emek ve Çalışma Bakanları toplantısında kurulması arzulanan G20 İstihdam Çalışma Grubu (EWG), Brisbane Liderler Zirvesinde alınan kararlarla resmîyete dönüşmüştür. Böylece İstihdam Görev Gücünden İstihdam Çalışma Grubu'na dönüşüm gerçekleşmiş, İstihdam Çalışma Grubu faaliyetlerine Türkiye Dönem Başkanlığında başlamıştır. İstihdam Çalışma Grubunun görevi, güçlü, sürdürülebilir, dengeli, kapsayıcı ve iş zengini büyümeyi daha fazla geliştirmek için işgücü, istihdam ve sosyal konulara öncelik vermektir. EWG'nin çalışmalarını bu konulara odaklayarak, Liderlerden, Emek ve Çalışma Bakanlarından ve G20 Şerhalarından gelen yönlendirmelerle yürütmesi hedeflenmektedir. EWG'nin, özellikle B20 ve L20'ye danışarak çalışmalarını yürütmesi, özellikle analitik ve teknik destek için ILO, OECD, Dünya Bankası Grubu ve IMF ile birlikte çalışması planlanmıştır.

a) 2015 Yılı Türkiye Dönem Başkanlığında İstihdam Öncelikleri

Türkiye Dönem Başkanlığında G20, çalışmalarını yatırım, kapsayıcılık ve uygulama ana başlıklarına uygun olarak yerine getirmeye çalışmıştır. İstihdam alanında da bu başlıklara uygun olarak öncelikler oluşturulmaya çalışılarak çalışmalar yürütülmüştür.

2015 yılı istihdam öncelikleri istihdam ve büyüme etkileşimi, beceriler ve kaliteli istihdam ile izleme şeklinde 3 ana başlıkta toplanmıştır. İstihdam ve büyüme etkileşimi kapsamında; istihdam ve büyüme arasında bağlantının güçlendirilmesi, İstihdam Planlarıyla Büyüme Stratejileri arasındaki uyumun artırılması, işgücü gelirindeki dalgalanmaların istihdam ve büyüme üzerindeki etkisi ile emek mobilitesinin büyümeye katkısı şeklinde 4 alt başlık oluşturulmuştur. Beceriler ve kaliteli istihdam kapsamında; eğitim ve istihdam arasındaki bağlantının güçlendirilmesi, gençlerin istihdamında trendler ve destekler ile istihdam hizmetlerinin güçlendirilmesi şeklinde 3 alt başlık oluşturulmuştur. İzleme ana başlığı altında ise; istihdam planları, iş sağlığı ve güvenliği, cinsiyet açığı taah-

hüdüünün ilerletilmesi, G20 veri sisteminin oluşturulması şeklinde 4 alt başlık oluşturulmuştur.

b) Türkiye Dönem Başkanlığında İstihdam Çalışma Grubu Faaliyetleri

İstihdam Çalışma Grubu, Türkiye Dönem Başkanlığında üye ülkelerin, uluslararası kurumların, L20 ve B20 temsilcilerinin ve davetli misafir ülkelerin katılımıyla 4 kez toplanarak çalışmalarını gerçekleştirmiştir.

İstihdam çalışma grubunun Şubat ayı içerisinde Antalya'da gerçekleşen ilk buluşmasında; 2015 gündeminin gözden geçirilmesi, G20 İstihdam Çalışma Grubunun çerçevesinin kabul edilmesi; işgücü piyasasının durumu, meydan okumalar ve fırsatlar; sosyal taraflarla ve diğer açılım gruplarıyla işbirliği; kaliteli çıraklığın geliştirilmesi konusunda G20-OECD Konferansı; istihdam ve büyüme arasındaki bağlantının güçlendirilmesi; İstihdam Planları ve Büyüme Stratejileri arasındaki politika uyumunun artırılması; istihdam ve büyüme üzerinde emek gelirin etkisi; gençlerin istihdamında trendler ve ilerlemeler başlıklı konularda dönem başkanlığı istihdam önceliklerine uyumlu oturumlar gerçekleştirilmiştir.

İstihdam Çalışma Grubunun Mayıs Ayı içerisinde İstanbul'da gerçekleşen ikinci buluşmasında, EWG gündeminin güncellenmesi ve diğer çalışma gruplarıyla işbirliği; cinsiyet farkı alanındaki taahhütlerdeki gelişmeler; iş sağlığı ve güvenliği; sosyal taraflarla ve diğer açılım gruplarıyla işbirliği; Dünya Kamu İstihdam Hizmetleri Birliği (WAPES) 2015 Dünya Kongresinde Öne Çıkanlar; istihdam hizmetlerinin güçlendirilmesi; istihdam ve eğitim arasındaki bağlantının güçlendirilmesi; "G20 EWG Emek Gelirinin Payı ve Eşitsizlikler Alt Grubu"ndan geri bildirim başlıklı oturumlar düzenlenmiştir.

İstihdam Çalışma Grubunun üçüncü buluşması Haziran Ayı içerisinde Kapodakya'da gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, EWG gündeminin güncellenmesi ve diğer çalışma gruplarıyla işbirliği; sosyal taraflarla ve diğer açılım gruplarıyla işbirliği; emek mobilitesinin büyümeye katkısı; gümüş ekonomi ve yaşlanan toplumlar, İstihdam Planları Taslaklarının tamamlanması, Emek Gelirinin Payı ve Eşitsizlikler Alt Grubunun

2. Toplantısının sonuçları; gençlerin istihdamında trendler ve ilerlemeler ve Bakanlar Deklarasyonu için Yapıtaşları ve derleme için başlıklı oturumlar düzenlenmiştir.

İstihdam Çalışma Grubunun dördüncü buluşması Eylül Ayı içerisinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Toplantıda İstihdam Çalışma Grubu ve Kalkınma Çalışma Grubu arasında ortak çalışma alanlarını ortaya koymak üzere "İnsan Kaynakları Gelişimi Politika Uyumu ve Koordinasyonu Çok Yıllı Çerçevesi"nin kabul edilme motodu; G20 ülkeleri arasında işbirliğini desteklemek ve iyi deneyimleri paylaşmak için İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda G20 uzmanları arasında iletişimi artırmayı amaçlayan İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlar Network Çerçevesi; Bakanlık Deklarasyonu ve onun eklerinin temel gövdesi konularında tartışmalar gerçekleştirilmiştir. Toplantı sonrası Bakanlık Açıklaması ve ekleri konusunda metin sonuçlandırılarak, Bakanların kabulü için sunulmuştur.

c) Çin Dönem Başkanlığında İstihdam Çalışma Grubu Faaliyetleri

Çin Dönem Başkanlığında ilk Çalışma Grubu Toplantısı, Şubat Ayı içerisinde gerçekleştirilmiştir. 120 delegenin katıldığı toplantıya, G20 üyesi ülkeler, misafir ülkeler, ILO, OECD, Dünya Bankası, IMF, B20, L20, T20, W20'nin yanı sıra, Çin Şerpa'sının ve Kalkınma Çalışma Grubunun temsilcileri de katılım sağlamıştır. Toplantıda istihdamı destekleyen makro-ekonomik politikaların kabul edilmesi, işsizlik sorunuyla ilgilenilmesi, iş-gücü piyasasının ihtiyaç duyduğu becerilerin öngörülmesi için çabaların güçlendirilmesi, işyerinde güvenliğin ve alışabilmenin artırılması, mesleki eğitimde etkinliğin iyileştirilmesi konuları görüşülmüştür. Toplantıda ayrıca İstihdam Çalışma Grubunun çalışma usulleri ve Çok-yıllı çerçevesi gözden geçirilmiştir.

Çin Dönem Başkanlığında İstihdam Çalışma Grubunun ikinci buluşması Nisan Ayı içinde Şangay'da gerçekleştirilmiştir. G20 ülkelerinden yaklaşık 150 delegenin katıldığı toplantıya, G20'ye üye ülkeler, misafir ülkeler, ILO, OECD, Dünya Bankası, IMF ve G20 açılım gruplarının yanı sıra, Çerçeve Çalışma Grubu ve Kalkınma Çalışma Grubu temsilcileri de toplantıya katılmıştır. Delegeler, gelir dağılımı, sosyal koruma, çalışma

koşulları, G20 Girişimcilik Eylem Planı, G20 Çalışma Grubu Çok-Yıllı Eylem Gündemi ile G20 Emek ve Çalışma Bakanları Toplantısı Açıklaması konularında tartışmalar gerçekleştirilmiştir (http://www.g20chn.org/English/Dynamic/201602/t20160217_2148.html).

F) G20 ve SENDİKAL HAREKET

G20 Platformu'nun Liderler Zirvesi olarak toplanmaya başlamasıyla beraber, emek dünyasının özünde yer alan sendikal hareketin G20'ye ilgisi başlamıştır. Zirve toplantılarının ilk yıllarından itibaren Zirve öncesi ve Zirve sonrası değerlendirme raporları yayınlamıştır.

1. L20 Oluşumundan Önce Sendikal Hareket ve G20

Uluslararası sendikal hareket, G20 Zirvelerinin düzenlenmesini başlangıcından itibaren memnuniyet verici bulmuştur. Bununla beraber, G20 Zirvesinde alınan kararları yeterli görmemiş, daha somut ve daha ikna edici kararların alınmasını talep etmiştir.

Uluslararası sendikal hareket, küresel krizden çıkış için istihdam odaklı, sosyal korumaya dayalı adil bir küresel düzenin kurulmasını önermiştir. Sendikal hareket bu talebini, G20 Zirveleri ile eş zamanlı olarak düzenlediği toplantılarda yayınladığı Deklarasyonlarla ortaya koymuştur.

Sendikal hareket, G20 Zirvesine daha etkin bir şekilde katılımının sağlanması için; çalışan kesimin, işbirliği için; G20, G7, G8, Avrupa, OECD ve uluslararası finansal kurumlar seviyesindeki toplantılarda, finans kesimi ve hükümetlerin yanında, masada sandalye talep ettiğini ifade edilmiştir. Bu doğrultuda şeffaflık, açıklık ve istişare konusuna vurgu yapılmıştır. G20 ülkelerindeki sendikaların ve onların üyesi oldukları uluslararası sendikal kuruluşların, hükümetlerle ve işveren kuruluşlarıyla devamlı ve yapıcı şekilde katkı vermek üzere görüşmelere hazır olduğu ifade etmiştir.

2011 Fransa Dönem Başkanlığı Döneminde ise sendikal hareket L20 (Emek 20) Platformunun kurulmasıyla beraber faaliyetlerini daha etkin bir şekilde gerçekleştirme fırsatı bularak, yıl boyunca gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerin sonucunda G20'ye önceliklerini, taleplerini daha yakından iletme imkanını yakalamıştır. L20 Zirveleri, ITUC ve TUAC'ın

önderliğinde, Dönem Başkanı ülkedeki sendikal hareketin organizasyonu ile G20 ülkelerinde faaliyet gösteren sendika liderlerinin katılımıyla gerçekleşmektedir. Sendikal hareket, oluşturdukları heyetler aracılığıyla uluslararası sendikal hareketin krize ilişkin talep ve görüşlerini IMF ve Dünya Bankası Başkanları gibi pek çok uluslararası kuruluş temsilcisi ile G20 Zirvelerine katılan ülke liderlerine iletmektedir. Aşağıda sendikal hareketin L20 öncesi dönemde yapmış olduğu değerlendirmelere örnek olarak Fransa Dönem Başkanlığındaki çalışmalarına yer verilmektedir.

Fransa- Cannes Liderler Zirvesi öncesinde, ITUC, TUAC ve Global Unions, Küresel Sendikaların G20 Zirvesi'nden beklentilerini dile getirdikleri bir açıklama yayınlamıştır. Açıklamada, hem ekonomik krizden çıkış hem de kriz sonrası dünyanın ekonomik, sosyal, çevresel ve sürdürülebilirlik bakımından yeniden şekillendirilmesi için küresel sendikal hareketin G20 Liderlerinden beklentileri dört maddede özetlenmiştir. Bunlar:

- Pittsburg taahhütlerinde yer alan iyileştirilmenin kalbine işlerin- istihdamın konulması,
- İşgücü piyasası kurumlarını, sosyal ortaklığı, toplu pazarlığı, asgari ücreti, gelir eşitsizliğini azaltmak için düşük gelirli ülkelere gelir yardımını güçlendirmek için yapısal politika gündeminin dönüştürülmesi, özellikle gençlere yeni işler sunulması,
- Kalkınma seviyelerine bağlı olarak uygun finansmanla desteklenmiş sosyal bir koruma temelini oluşturulması için Paris Çalışma Bakanları sonuçlarının ileriye taşınması,
- G20 Londra Liderler Zirvesinde uzlaşılan fakat etkili bir şekilde yürürlüğe girmeyen finansal sektör reformlarının hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi, finansal işlemler belgesinin kurulması

şeklindedir.

Küresel sendikal hareket, bu dört başlık çerçevesinde; büyümenin sağlanması için talebin artırılması ve sürdürülebilir mali uyumun başarılması; iyileştirmenin merkezine istihdamın yerleştirilmesi; kalkınma ve iklim eylemi; G20 finansal düzenleme gündeminin yeniden değerlendirilmesi başlıkları altında değerlendirmeler yaparak G20 Liderler Zirvesini etkilemeye çalışmıştır.

G20 Cannes Liderler Zirvesi sonrası ise ITUC ve TUAC bir değerlendirme yaparak, Zirvede, büyüme, işler, parasal reform, gıda fiyatları, sosyal korum ve kalkınma konularında önemli ilerlemelerin kaydedildiği vurgulanmıştır. Sosyal tarafların katılımının kurumsallaşması bakımından Zirvede önemli ilerlemeler sağlandığını, gençlerin istihdamı konusuna odaklanmak üzere G20 İstihdam Görev-Gücünün oluşturulduğunu, ILO, IMF, OECD ve Dünya Bankasının küresel istihdamın görünüşüne ilişkin olarak bir rapor hazırlanması için görevlendirildiğini belirtmektedir. Bu kapsamda sendikal hareket; işler, istihdam ve yeni G20 görev-gücü, sosyal koruma temeli, emeğin ve iş dünyasının rolü, ekonomik politika ile büyüme ve işler için eylem planı, finansal işlemler vergisi, finansal düzenleme, vergi cennetleriyle mücadele edilmesi, iklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma, ticaret ve kalkınma konuları, yönetim konuları başlıklarına yer vererek bir değerlendirme ortaya koymuştur (www.ituc.csi.org).

2. L20 Los Cabos Zirvesi

2012 Meksika Dönem Başkanlığı sendikal hareketin G20 faaliyetleri bakımından önemli dönüm noktalarından birini oluşturmaktadır. Bu dönemde gerçekleştirilen L20 Zirvesi, L20'nin G20 kapsamındaki ilk Zirvesini oluşturmaktadır. L20, Los Cabos Liderler Zirvesi öncesi yayınladığı açıklamayla sendikal hareketin G20 Liderler Zirvesinden beklentilerine yer vermiştir. Bu çerçevede L20'nin G20'den beklentileri şu şekildedir:

- İş yaratılması, eğitim ve öğretim, altyapı, yeşil-ekonomi ve kaliteli kamu hizmetlerinde kamu yatırımlarını artırmaya yer veren "Los Cabos Büyüme Eylem Planı"yla birlikte küresel iyileşmeye başlanması, Büyüme ve İşler Planında G20 Gençlik-İşler Pakti'nin temel alınması,
- Finansal sistemin yeniden düzenlenmesi, "kaybedemeyecek kadar büyük " küresel bankalarla ilgilenilmesi, finansal işlemler vergisinin getirilmesi, vergi-cennetlerinin ortadan kaldırılması,
- Uluslararası finansal kurumların yönetişimini daha demokratik ve hesap verebilir hale getirmek, sosyal içermeyi güçlendirmek, saygın işi geliştirmek için Uluslararası Finans Kurumlarının kriz döneminde sunduğu desteklerin artırılması,
- ILO 102 Sayılı Sosyal Güvenlik Sözleşmenin onaylanması dahil olmak üzere Sosyal Korumanın Temellerinin uygulanması için Kalkınma

Çalışma Grubunun ve Çalışma Bakanlarının desteklenmesi ve bir Eylem Planı'nın geliştirilmesi,

- Saygın iş, yeşil işler, sosyal koruma için küresel hedefler konusunda Rio + 20 Konferansında üzerinde uzlaşılan iddiaların seviyesinin artırılması, bu hedeflerin başarılmasını içeren ulusal planların uygulamaya konulması,
- Gıda güvenliğinin sağlanması, tarımsal üretim zinciri yoluyla tarım işçilerine saygın iş sağlanması, emtia fiyatlarındaki kırılganlığın düşürülmesi için yardımların artırılması, teşviklere yeniden odaklanması, ticaret ve yatırımın yeniden gözden geçirilmesi,
- L20/B20 aracılığıyla sosyal tarafların G20 deki etkileşiminin formülasyonu konularında beklentiler dile getirilmiştir.

Bu kapsamda; büyüme ve istihdam, finansal sistemin güçlendirilmesi ve finansal kapsayıcılığın artırılması, finansal mimari (krizin giderilmesine destek sağlanması, hesap verebilirlik ve şeffaflık, kalkınma kaynakları (sosyal koruma, kalkınma yardımı, saygın iş ve yabancı sermaye yatırımları), gıda güvenliği ve emtia fiyatlarında dalgalanma, sürdürülebilir kalkınma, yeşil büyüme ve iklim değişikliği ile yönetim ve G20 başlıklarında G20 Liderler Zirvesinden beklentiler ayrıntılı olarak formüle edilmiştir (L20 Statement to the G20 Summit, Los Cabos, 18-19 June 2012).

3. L20 St. Petersburg Zirvesi

G20 Cannes Zirvesiyle oluşturulan L20, G20 sürecindeki faaliyetlerine Rusya Dönem Başkanlığında da sürdürmüştür. Bu kapsamda Liderler Zirvesi öncesinde G20 gündemini etkilemek, sonuç bildirgesinde yer bulmasını istediği hususları kamuoyuyla paylaşmak amacıyla "öncelikli tavsiyelerin" yer aldığı bir açıklamayı ortaya koyarak G20 sürecine etki etmeye çalışmıştır.

Bu kapsamda L20, öncelikli tavsiyeleri olarak şu konuları öne çıkartmıştır:

- Kaliteli işlerin ve kapsayıcı büyümenin sağlanması, ulusal istihdam hedeflerinin oluşturulması,
- Gençlerin işgücü piyasasına dahil edilmesinin desteklenmesi,

- Sürdürülebilir talebin artırılması,
- Uzun dönemli altyapı ve yeşil ekonomi yatırımlarının artırılması,
- Vergi kaçırma ve kar aktarımının şekillendirilmesi, adil ve artan oranlı vergilendirmeye doğru adım atılması,
- Küresel bir finansal işlemler vergisinin başlatılması için finansal sistemde etkili düzenlemeler gerçekleştirilmesi,
- Çalışanların haklarının ve küresel arz-değer zincirlerinde güvenli iş ortamının garanti edilmesi,

L20 bütün bu temel önceliklerin gerçekleştirilmesi için;

- Ulusal istihdam hedeflerinin oluşturulmasına, sürdürülebilir toplam talebin artırılmasına,
- Kamu ve özel sektör yatırımlarının artırılmasına,
- Vergi önlemleri ve finansal işlemler vergisiyle beraber kamu özel kaynakların harekete geçirilmesine,
- Toplu pazarlığın güçlendirilmesi, güçlü asgari ücretler ve sosyal bir koruma talebiyle gelir eşitsizliğinin düşürülmesine

yer verecek şekilde G20 İş Eylem Planı oluşturulmasını talep etmiştir (L20 Priority Recommendations G20 Leaders Meeting, St Petersburg, Russia Federation 5-6 September 2013).

4. L20 Brisbane Zirvesi

Avustralya Dönem Başkanlığında çalışma hayatını temsilen L20'nin önderliğinde önemli çalışmalar gerçekleştirilmiş, G20'ye yönelik tavsiye kararları alınmıştır.

a) L20 Brisbane Zirve Çalışmaları

13-14 Kasım 2014 tarihlerinde Avustralya'nın Brisbane kentinde G20 zirvesinin hemen öncesinde, "Ekonomiyi, İstihdamı ve Ücretleri Yeniden İnşa Etmek" sloganıyla L20 Zirvesi gerçekleştirilmiştir. Toplantıya ITUC ve TUAC önderliğinde, G20 ülkelerinden sendikal hareket temsilcilerinin katılımı sağlanmıştır. G20 Troykasında yer alan Türkiye'den ise HAK-İŞ ve DİSK'in katılımı gerçekleşmiştir.

L20 zirvesinde dünya genelinde artan işsizliğe dikkat çekilerek, düşük ücret politikası eleştirilmiştir. İklim değişiklikleri ve çevre konusunda da değerlendirmelerin yapıldığı zirvede, L20'nin ve uluslararası işçi hareketinin G20'den beklentileri sıralanmıştır.

Toplantıda ayrıca G20'nin gelişen ekonomileri, L20/B20 ortak oturumları, daha güvenli ve sağlıklı işyerleri, iş sağlığı ve güvenliği için yasal çerçeve, İSG ve güvencesiz iş, İSG için sosyal diyalog: sorumlu iş uygulamaları ve etkin tedarik zinciri yükümlülüğü, işsizlik ve eşitsizliği azaltmak için bir G20 stratejisi, 2014 yılında G20'de istihdamla ilgili işler, mali düzenleme ve kapsamlı kalkınmada istikrarlı ekonomiler hakkında G20 kayıtları gibi konularda kapsamlı oturumlar ve tartışmalar gerçekleştirilmiştir.

HAK-İŞ Konfederasyonu Genel Başkanı Mahmut Arslan, 2015 yılında Türkiye'deki G20 toplantısına ilişkin öncelikler ve beklentilerin ele alındığı oturumda bir konuşma yaparak, Avustralya'da G20 ve L20 sendikalar deneyimini yerinde gördüklerini, G20 toplantıları için Türkiye'deki üç işçi konfederasyonunun birlikte hareket edeceğini, ITUC, TUAC ve diğer G20 ülkelerinin sendikalarının desteğiyle 2015 yılında gerçekleştirilecek G20 zirvesi için başarılı bir çalışmanın ortaya konulacağını dile getirmiştir.

HAK-İŞ Genel Sekreteri Dr. Osman Yıldız ise "İş Sağlığı ve Güvenliği İçin Sosyal Diyalog" başlıklı oturumda bir konuşma yaparak; hükümetin iş sağlığı ve güvenliği konusunda bütün konfederasyonlarla yakın çalışmasını ve sosyal diyalog yöntemini kullanmasından memnuniyet duyduklarını vurgulamıştır (http://www.hakis.org.tr/haberler.php?action=-haber_detay&id=853).

b) L20 Tavsiyeleri

L20 Avustralya Dönem Başkanlığında Liderler Zirvesine sunulmak üzere L20 Tavsiyelerinin yer aldığı bir açıklamaya yer vermiştir. L20'ye göre, Hükümetlerin Brisbane büyüme hedeflerini yakalaması için politika değişikliğine gitmesi ve 2018'e kadar 81 milyon yeni iş yaratılması gerekmektedir. L20 asgari ücretler ve toplu pazarlık sistemini, dayanıklı ve kapsayıcı büyüme için temel bir çözüm olarak görmektedir. Çalışanların,

hem ücret artışlarına hem de yeni işlerle beraber büyümeyi sağlayacak artan yatırımlara ihtiyacı bulunduğunu dile getirmektedir. L20, kendi geliştirdiği modelle, ücret artışları ve altyapı yatırımlarının ekonomik büyümeyi %2'nin ötesine taşıyabileceğini, %5.84 daha fazla büyüme sağlayabileceğini, iş açığını 33 milyon azaltacağını, böylece iş açığının 2018 yılına kadar 31 milyona gerileyeceğini iddia etmektedir.

Bu hedeflerin yakalanması için L20 tarafından G20'ye sunulan politika tavsiyelerinde yer alan öncelikler dört başlıkta ortaya konulmuştur. Bu kapsamda;

İşler ve insan onuruna saygılı ücretler- ekonomi dünyasının çalışan insanlara uyumu,

- Her ülkede GSYH'nin % 1'i oranında özellikle düşük karbon ekonomisine geçişi sağlayacak olan altyapı yatırımının gerçekleştirilmesi,
- Çalışanların emeklilik fonlarının uzun vadeli yatırımlarda kullanılması,
- Çalışanların hakları, asgari ücret, güvenli işyerleri ve sosyal koruma temelinde işlerin formalizasyonu,
- Kadınların ve gençlerin güvenli işlere katılımını sağlayacak şekilde kapsayıcı büyüme tedbirlerinin alınması,
- Kadınların işgücüne katılımını desteklemek için bakım sektöründe iş imkanlarının oluşturulması,
- Gençler iş imkanı sağlayan gençlik garantisi ve/veya B20/G20 mutabakatında olduğu gibi kaliteli çıraklık yoluyla gençlerin eğitilmesi,

İklim değişikliği ve yeşil büyüme konusunda eylemler geliştirilmesi,

- Paris'teki çok taraflı iklim değişikliği görüşmelerinin başarılı olarak sonuçlanması için, emisyon ile ilgili rakamların düşürülerek iddialı ve adil bir paylaşımın taahhüt edilmesi,
- FTT ya da karbon vergi kaynakları gibi kamu kaynaklarını içerecek şekilde Yeşil İklim Fonu için önemli kaynaklara katkı sağlamak, sorumlu yatırımcılara uzun dönem seçenekler sunan bir araç olarak yeşil tahvillerin gelişimini desteklemek,

- Enerji yoğun ve iklim-hassas sektörlerde meydan okumalarla karşılaşan çalışanların işlerini ve geçimini korumayı amaçlayan “Sadece Geçiş” stratejilerinin ve sanayi dönüşümü tedbirlerinin desteklenmesi,
- Gıda ve enerji güvenliği konusunda gerçekleştirilebilir hedeflerin konulması, sürdürülebilir ekonomik aktiviteler için güçlü desteğin ortaya konulması.

Vergilendirme ve finansal düzenleme konusunda hızlı adımlar atılması,

- Politik liderliğin sürdürülmesi, BEPS Eylem Planının ikinci tamamlanma aşamasında hızın kaybedilmemesi,
- BEPS eylem planının iddiasını kaybetmemesi,
- Gelişmekte olan ülkelerde vergi yönetimine yardım etmek için finansal kaynakların harekete geçirilmesi,
- Yapısal reformlar konusunda aha fazla çalışma yapılması için, FSB, IMF ve OECD’ye talimat verilmesi,
- Finansal işlemler vergisinin gündeme getirilmesi,
- Uzun dönemli yatırım stratejilerinde düzenleme ve piyasa engelleri konularına odaklanılması, yatırımcıların sorumlu iş yapma anlayışını benimsemesi, finansal araçlar, varlık yöneticileri ve bankacıların hesap verilebilirlik ve şeffaflığının sağlanması,

Uluslararası ticarete ve tedarik zincirlerinin çalışmasında uluslararası çalışma standartlarına riayet edilmesi,

- Tedarik zincirlerinin, yasal düzenlemeler ve kurallar takip edilerek kölelik, zorla ve güvencesiz çalıştırma şekillerini yok etmesinin sağlanması, asgari minimum ücretin sağlanması,
- ILO’nun saygın iş gündemine paralel olarak küresel değer zincirlerinde yaşamın korunması ve ekonomik ve sosyal ilerlemenin sağlanması için politika eylemlerin içerecek şekilde, Brisbane’da, Liderler bildirgesine ek olarak, Güvenli İşyerleri Bildirgesinin dahil edilmesi,
- Bölgesel ve ikili ticaret anlaşmalarında yasal olarak uygulanabilir şekilde, çalışanların haklarının ve güvenli işyerlerinin garanti edilmesi,

- Tedarik zincirlerinde, insan hakları ihlalleri yapan şirketlerin sorumluluğunu ortaya koyan, BM İş ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri ile OECD Çokuluslu İşletmeler Rehberlerinin geliştirilmesi,

L20'nin tavsiyelerinin temel başlıklarını oluşturmuştur (L20 Priority Recommendations G20 Leaders Meeting, Brisbane, Australia 2014).

5. L20 Antalya Zirvesi

Türkiye Dönem Başkanlığı sürecinde L20 kapsamında çok sayıda organizasyon gerçekleştirilmiştir.

a) L20 Türkiye Çalışmaları

G20 Dönem Başkanlığının Türkiye tarafından üstlenilmesiyle beraber L20 çalışmalarına başlamıştır. G20 Türkiye Dönem Başkanlığında L20 Türkiye Organizasyon Komitesi TÜRK-İŞ, HAK-İŞ VE DİSK'in katılımıyla oluşturulmuştur. Dönem Başkanlığı süresince Türk sendikal hareketinin yoğun çabası dikkat çekmiştir.

Türkiye Dönem Başkanlığını Türkiye'nin üstlenmesiyle beraber, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK, L20 Türkiye Organizasyon Komitesinin önemli çalışmalarından birini 26 Ocak 2011 tarihinde yayınlanan **L20 Türkiye Bildirisi** oluşturmaktadır. Organizasyon Komitesi, Bildirgede, örgütlenme yolundaki engellerin kaldırılmasını, taşeron işçinin asıl işçiyle aynı haklara sahip olmasını, iş kazalarının en aza indiği, sağlıklı çalışma ortamlarının oluşturulduğu, ücretlerin milli gelirden payının arttığı, üretim ekonomisinin yeşil ekonomi çerçevesinde döndüğü bir dünya talebini gündeme getirmiştir (<http://www.turkis.org.tr/dosya/7X78tSb5eBtR.pdf>).

Türkiye Dönem Başkanlığında, ITUC, TUAC, L20 Türkiye Organizasyon Komitesi ve üst düzey politikacı ve işveren temsilcilerinin de iştirak ettiği çok sayıda organizasyon gerçekleştirilmiştir. L20, Şerpalar toplantılarına, G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları toplantılarına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının koordinasyonunda İstihdam Çalışma Grubu toplantılarına, G20 Çalışma Bakanları, Çalışma ve Maliye Bakanları ortak toplantılarına katılarak L20'nin talep ve önerilerini dile getirmiştir (TÜRK-İŞ, L20 Türkiye Çalışmaları, 2015).

Bütün bu sürecin sonunda, 12-13 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya’da L20 Zirvesi gerçekleştirilmiştir. Zirvede “Eşitsizlik, İşsizlik ve Ücretler” başlıklı panel gerçekleştirilmiştir. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay L20 zirvesinde yaptığı konuşmada mülteci sorununa dikkat çekerek, Türkiye’deki sığınmacıların, insan onuruna yakışır koşullarda çalışma ve yaşam hakları olduğunu her yerde ve her ortamda dile getirdiklerini vurgulayarak G20 ülkelerinin, Suriyeli sığınmacılar konusunda daha fazla sorumluluk almak zorunda olduğunu dile getirmiştir (<http://www.turkis.org.tr/L20-ZIRVESI-ANTALYADA-BASLADI-d850#sthash.yVkjm5HJ.dpuf>).

HAK-İŞ Genel Başkanı Mahmut Arslan, G20 Kapsamındaki L20 Zirvesinde başlıklı panelde, “G20 Eylem Planlarının Değerlendirilmesi ve Gelecekteki Öncelikler” başlıklı oturumda G20’ye ilişkin değerlendirmeler yaparak, HAK-İŞ’in G20’yi birçok açıdan vazgeçilmez önemde gördüğünü dile getirmiştir. HAK-İŞ’in G20 kapsamında oluşan kararların hepsini önemseydiğini, bu kararların bir referans oluşturduğunu, ITUC, TUAC ve ETUC gibi kurumlarla uluslararası sendikal aile anlayışının güçlendiğini ve güç kazandığını, ulusal düzeyde gerek sendikalarla, gerek işverenlerle, diğer sosyal taraflarla ve gerekse kamu ile işbirliğini geliştirdiğini ifade etmiştir. Arslan, HAK-İŞ’in aktif bir G20 üyesi olarak, bu çatı altındaki çalışmalara ciddi katkı verdiklerini, G20, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeleri bir araya getiren bir platform olarak, ortak çözümler üretilme çabaları bakımından büyük önem taşıdığını vurgulamıştır.

HAK-İŞ Genel Başkanı L20 Zirvesinde; ekonomik boyutun, G20’nin imajını oluşturduğunu, ancak G20’nin ekonomik olduğu kadar sosyal boyutu önemli olan bir süreç olduğunu ifade etmiştir. Bu kapsamda HAK-İŞ Konfederasyonu olarak, G20’nin sosyal boyutunun ekonomi boyutu ile birlikte gitmesini istediklerinin altını çizmiştir (http://www.hakis.org.tr/haberler.php?action=haber_detay&id=1110).

DİSK Genel Başkanı Kani Beko ise G20 ülkelerinin mülteci krizinin ve iklim krizinin sorumlusu olduğunu, işçilerin gelişmeden hak ettikleri payı alana kadar G20’nin gelişmenin değil sömürünün temsilcisi olarak kalacağını dile getirmiştir (<http://disk.org.tr/2015/11/dunya-sendikalari-g20-oncesinde-bulustu/>).

b) L20 Öncelikleri

L20 Platformu, ITUC, TUAC ve Türkiye Organizasyon Komitesi -HAK-İŞ, TÜRK-İŞ ve DİSK olarak- Liderler Zirvesi öncesinde G20 Liderlerine L20'nin önceliklerini belirledikleri bir Bildiri yayınlamıştır. Bu kapsamda;

Kapsayıcı ve zengin iş yaratan bir büyümenin (job-rich growth) sağlanması,

- Kemer sıkma politikalarından-negatif etkileri dolayısıyla uzaklaşılması, toplam talebin, yatırımların, becerilerin ve inovasyonun, kamu hizmetlerinin artırılması, artan oranlı vergi sisteminin getirilmesi ve dağıtım sisteminin iyileştirilmesi,
- Brisbane Planında belirtilen ulusal büyüme hedefleri ve istihdam stratejilerine uyum sağlanması ve gözden geçirilmesi,
- Çalışma Bakanları toplantısında kabul edilen Nitelikli İşlerin Teşviki Hakkında G20 Çerçevesinin benimsenmesi, istihdam oluşturacak işlere yatırım yapılması, kaliteli çalışma şartlarının oluşturulması, sosyal diyalog, istihdam hizmetleri ve aktif işgücü politikalarının desteklenmesi, eğitim fırsatlarının artırılması,
- Büyüme ve sosyal gelişmenin önünde en büyük engel olan gelir eşitsizliği ve informal ekonominin azaltılması,
- Minimum asgari ücret ve toplu sözleşmeler yoluyla alt ve orta gelirlerin artırılması böylece ekonomiye satın alma gücünün enjekte edilmesi,
- "Gelirde Emegın Payı ve Eşitsizlikler Hakkında G20 Politika Öncelikleri"nin kabul edilmesi, işgücü piyasası kurallarının güçlendirilmesi, asgari ücretin oluşturulması, toplu pazarlığın kapsamının geliştirilmesi, evrensel bir sosyal korumanın sağlanması ve kırılgan grupların formal ekonomiye entegre edilmesi dahil olmak üzere bu önceliklerin ulusal düzeyde uygulamaya geçirilmesi,
- Somut politika planlarının desteklenmesi için emegın gelirdeki payı konusunda G20 alt grubunun oluşturulması,

- Bütün kamu yaklaşımları ve sosyal taraflarla güçlü ortaklıklar kurularak, kaliteli çıraklık seviyesinin yükseltilmesi ve bol bütçeli kamu eğitimi ve yaşam boyu öğrenme yoluyla "G20 İş Becerileri Stratejisi'nin takip edilmesi,
- "Gençlerin İstihdamı Konusunda G20 İlkeleri"nin ulusal politikalara aktarılması, kırılgan gençlerin, eğitimde, öğretimde ve istihdamda olmayan gençlerin sorunlarının giderilmesi,
- "G20 Gençlik Hedefi"nin uygulamaya geçirilmesi,
- Finansal reformlar konusunda daha fazla çalışılması,

Mülteci kriziyle mücadele edilmesi,

- Liderler Zirvesinde mülteci kriziyle mücadele edilmesi için somut kararların alınması,
- Mültecilerin yerleşiminin sağlanması için tamamına çalışma hakkı, sosyal, politik ve kültürel haklarla beraber formal ekonomide çalışma hakkı verilmesi,
- Ev sahibi ülkeye insani ve koruma konularında katkı sağlayacak gelir desteği verilmesi, yerlerinden edilen insanların iş becerilerinin tanınarak kalkınmada bir unsur olmasının sağlanması,

Sorumlu yatırımların artırılması,

- G20 ülkelerinde kamu, sosyal ve fiziksel altyapı yatırımlarının %1 seviyesinde artırılması,
- Yatırım planlarıyla, temiz enerji ve iş yaratma alanında bağlantı kurulması,
- Çalışanların emeklilik fonlarının yatırımların hareketlendirilmesinde kullanılması,
- Özel sektörün finansmanına desteklenirken adil ve şeffaf risk paylaşımına gidilmesi,

G20/OECD BEPS (Matrah Aşındırma ve Kar Aktarımı) planının tamamlanması ve bunun ötesine geçilmesi,

- Tarihi G20-OECD-BEPS paketinin kapsamlı ve hızlı bir şekilde uygulanmasının sağlanması yeni BEPS konusunda tamamen şeffaflığın sağlanması,
- BEPS'in uygulanması konusunda gelişmekte olan ülkelerin ciddi ve kurumsallaşmış bir şekilde sürece dahil edilmesi,
- Vergi yönetimine uygun finansal ve insan kaynaklarıyla BEPS eylem planlarıyla, G20 taahhütlerinin eşleştirilmesi,
- BEPS önlemlerinin uygulanmasından doğabilecek olan çokuluslu şirketlerin yeniden yapılanmasının sosyal boyutunun ve istihdam üzerindeki etkisinin izlenmesi,
- Bütün vatandaşların bir hakkı olarak çokuluslu şirketler vergi şeffaflığının tanınması, ülke vergi raporlarının kamuoyu bilgisi amacıyla yeni bir sürece bağlanması,

COP 21'e katkı sağlanması ve iklim değişikliğiyle mücadele edilmesi,

- 2020 yılına kadar yıllık 100 bin Dolar hedefine ulaşmak için yörünge taahhütlerinin onaylanması,
- Düşük karbonlu ekonomiye geçiş için finans açığının tanınması, iklim konusunda finansman alanında şeffaflık sağlanırken, çevre dostu altyapı ve enerji yatırımlarının desteklenmesi,
- Enerji sektöründe çalışanlara iş becerileri kazandırılması dahil olmak üzere enerji etkinliği ve yenilenebilir enerji konusunda taahhütte bulunulması,
- Fosil yakıt değer zincirine bağlı olan işçiler, şirketler ve bölgeler için "Sadece Geçiş" stratejisinin yerine konulması ve sendikaların da bu sürece dahil edilmesi,

Kapsayıcı kalkınmanın ve güvenli işyerlerinin sağlanması,

- Tedarik zincirlerinde sosyal ilerlemenin sağlanması, BM, ILO ve OECD'nin sosyal standartlarının uygulanması,
- G7 ve G20 Emek ve Çalışma Bakanları tarafından kabul edilen iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulması,

- Güçlü önleme politikalarının temeli olarak, iş kazaları, hastalıkları ve ölümlerinin tamamının istatistiklerinin tutulması için taahhütte bulunulması,
- İşçilerin haklarının ve sosyal koruma sistemlerinin güçlendirilmesi, gelişmekte olan ve orta gelirli ülkelerde kayıtdışı ekonomiden çıkış için sosyal koruma sisteminin başlatılması,
- Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine yönelik olarak takip eylemleri ve mekanizması sağlanması için G20'nin kapasitesinin değerlendirilmesi,
- Gelişmekte olan ülkelerde, insan kaynakları, iş becerileri, kapsayıcı iş ve altyapı yatırımları konusunda daha fazla G20 çalışması için sendikaların ve çalışanların temsilcilerinin dahil edilmesi,
- Gelişmekte olan ülkelerde kapasite kurulmasının, yerel kaynak mobilizasyonunun ve bilgi paylaşımının sağlanması.

Uygulamaya odaklanması- politika uyumunun sağlanması,

- G20 ile ulusal düzeyde Finans, İstihdam, Yatırım, Ticaret ve Kalkınma alanlarında daha iyi bir uyumun geliştirmesi,
- G20 Finans ve Çalışma Bakanları ortak toplantılarının sürekli hale getirilmesi,
- Ekonomik zorunluluklar gibi sosyal zorunluluğa ilişkin gibi bazı politika konularında gözden geçirmeler yapılırken, Brisbane Eylem Planı taahhütlerinin daha ileri boyutlara taşınması, kapsayıcı izleme sürecinin sağlanması ve bu sürece bir paydaş olarak sendikaların dahil edilmesi,
- Türkiye Dönem Başkanlığında kabul edilen bütün politika çerçeveleri ve ilkelerinin somut sosyal hedeflerin konulması, 2016 Çin Dönem Başkanlığında daha ileri diyalog mekanizması kurulması için mekanizmalarının desteklenmesi,
- G20 düzeyinde sosyal diyalogun esaslı rolünün tanınması,
- L20-B20 Ortak açıklamalarındaki konuların desteklenmesi.

konularında hassasiyet gösterilmesi ve G20 Liderlerinin adım atması için G20 Liderlerine çağrıda bulunulmuştur (L20 Priority Recommendations - G20 Leaders Meeting, Antalya, Turkey, 2015).

6. L20 Hanzghou Zirvesi

L20, G20 Çin Dönem Başkanlığında çalışmalarına devam etmiştir. Bu kapsamda ITUC ve TUAC önderliğinde küresel sendikal hareket G20 ülkelerinden temsilcilerle biraraya gelerek, G20’den öncelikli beklentilerini ortaya koyarak çalışma hayatında çalışanların sorunlarının çözümü için önerilerini ortaya koymaya devam etmiştir.

a) L20 Zirve Çalışmaları

L20 Zirvesi, Çin Dönem Başkanlığındaki 12-13 Temmuz 2016 tarihlerinde Çin’in başkenti Pekin’de gerçekleştirildi. Zirvede, “İnovasyon ve Kapsayıcı Ekonomik Büyüme Modeller: Sendikaların Rolü”, “Yeni Ekonomik Büyüme Modelleri” başlığı altında “Nitelikli İstihdam, Mesleki Eğitim, Dijitalleşmenin İstihdama Etkileri, İklim Değişikliği ve Sendikal Haklar” gibi konuların görüşüldüğü toplantılar gerçekleştirilmiştir.

Zirvede, “İnovasyon ve Kapsayıcı Ekonomik Büyüme Modeller: Sendikaların Rolü”, konulu oturumda ITUC Genel Sekreteri Sharan Burrow, bütün çalışanların onurlu yaşayabilecekleri bir asgari ücrete ihtiyacı bulunduğunu, kalifiye ücretlerin ve verimliliğin dağılımını sağlamak için toplu pazarlık sisteminin yeniden inşa edilmesini, evrensel sosyal koruma sisteminin kurularak, vergi kaçırmanın sonlandırılmasını, bütün bunların hem sosyal uyum hem aile güvenliği için hem de ekonomik istikrar için bir araç olduğunu dile getirmiştir. Burrow ayrıca yeni işlerin sağlanması ve daha yeşil bir ekonomi için altyapı yatırımlarına ihtiyaç bulunduğunu, çalışan insanların satın alma kapasitesinin bulunmadığını, hem kadınlar hem erkekler için yeni işler yaratılmasında ve yüksek sosyal değerli işlerin oluşturulmasında bakım ekonomisine yatırım yapılması gerektiğini ifade etmiştir (www.ituc-csi.org)

Zirveye G20 ülkelerinden L20 temsilcileri katılırken Türkiye’den HAK-İŞ ve DİSK heyetleri katılım göstermiştir. L20 Zirvesinde görüşülen konuların sonuçları, G20 Ekonomi Bakanları toplantısına sunulmuştur.

HAK-İŞ Genel Başkanı Mahmut Arslan, L20 toplantıları çerçevesinde “İklim, Adil Geçiş ve Endüstriyel Dönüşüm” konulu oturuma katılarak öncelikle gündemde olan konulara ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur.

Türkiye'deki ve dünyadaki bütün terör faaliyetlerini, teröre karşı uluslararası işbirliğinin önemine dikkat çekerek, terör saldırılarının aslında terör yoluyla ülkeleri dizayn etme projesinin bir parçası olduğunu belirtmiştir.

Mahmut Arslan, terör konusundan sonra, çevresel gelişmeler, çevre, su, hava, toprak kirliliği, doğal kaynakların azalması, küresel ısınma ve iklim değişikliği, çölleşme, adil geçiş ve endüstriyel dönüşüm odaklı hususlara yer vermiştir. Sendikaların iklim değişikliği, çölleşme ve diğer çevre sorunlarına karşı daha duyarlı olması gerektiğinin altını çizmiştir.

Arslan, ayrıca HAK-İŞ'in, ITUC, ETUC ve OECD/TUAC gibi üyesi olduğu sendikal kuruluşlarla birlikte, dünyadaki sosyal sorunların çözümü için, sosyal politikaların geliştirilmesine katkı sağlama ve rol almaya devam etme kararlılığını vurgulamıştır (http://www.hakis.org.tr/haberler.php?action=haber_detay&id=1303).

DİSK Genel Başkanı Kani Beko ise "İstihdamın geleceği" başlıklı konferansta bir konuşma yaparak; Türkiye'deki taşeron, kiralık işçilik gibi işçilerin haklarını kısıtlayan, işçilerin örgütlenmesine engeller üreten, toplu iş sözleşmelerinden yararlanmalarını sınırlayan uygulamalara değinmiştir (<http://disktekstil.org/l20-zirvesi-pekinde-toplandi.html>).

Zirve sırasında, ITUC ve ETUC heyetleri, HAK-İŞ Genel Başkanı Mahmut Arslan, DİSK Genel Başkanı Kani Beko'nun katılımıyla, G20 zirvesi nedeniyle Pekin'de bulunan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu ile de bir araya gelerek özel bir toplantı gerçekleştirmiştir.

b) L20'nin G20'den Beklentileri

L20, G20 Liderler Zirvesi öncesinde gelenekselleştirdiği Zirvede beklentilerini dile getirdiği bir açıklama ortaya koyarak önceliklerini 6 başlıkta ortaya koymuştur.

L20'nin dile getirdiği her bir başlık ve G20 Liderlerinden talepleri şu şekildedir.

Artan ücretler ve kamu yatırımları yoluyla büyümenin sağlanması için koordine edilmiş eylem geliştirilmesi:

- Büyüme stratejisinin gerçekleştirilmesi için özellikle kamu yatırımlarını artıracak şekilde hızlı ve kapsayıcı tedbirlerin alınması,

- G20 Bakanlarının üzerinde anlaştıkları “Sürdürülebilir Ücret Politikası Prensipleri”nin onaylanmasını, işgücü piyasasında yüksek ücretleri sağlayacak, daha güçlü işgücü piyasası kurumlarının desteklemeleri.

Artan eşitsizlikle mücadele etmek için yeni bir politika gündeminin oluşturulması:

- G20 geliştirilmiş yapısal reform gündeminin oluşturulması, 2016 Sürdürülebilir Ücret Politikası İlkeleri ve 2015 Gelirde Emeğin Payı ve Eşitsizlikler Hakkında G20 Politika Önceliklerini de içerecek şekilde ücret politikaları ve kaliteli işler konusunda G20’nin mevcut taahhütlerine paralel ilkeler geliştirilmesi,
- Sosyal diyalog yoluyla, eşitsizliklerin azaltılması konusunda G20 organları arasında işbirliğinin derinleştirilerek, 2016 Çalışma Bakanları taahhütlerinin benimsenerek yeni bir yapısal reform gündeminin oluşturulması.

Gençlerin istihdamı, göçmenlerin entegrasyonu ve cinsiyet uçurumu alanlarındaki sorunlarla mücadele etmek için eylem geliştirilmesi:

- Kaliteli çıraklık, işyerinde eğitim ve mesleki eğitim ve öğretim konusunda sosyal taraflarla işbirliği halinde, 2025 yılından önce gençlikle ilgili hedeflerin karşılanması için tedbirlerin uygulanması,
- Hem kadınların hem de erkeklerin işgücü piyasasına katılımının artırılması için “bakım ekonomisi”nin desteklenmesi, bu şekilde ücretlerde cinsiyete dayalı uçurumu azaltmayı hedefleyen “2025 yılına kadar 25 hedefinin” etkin bir şekilde karşılanması ve part-time çalışanların haklarının desteklenmesi ve meslekte bölünmenin azaltılması
- Göçmenlerin ve mültecilerin entegrasyonlarının desteklenmesi için uyumlu eylemler geliştirilmesi. Bu kapsamda; çalışma, eğitim, öğretim, sosyal koruma hakkının tanınması, insan kaçakçılığından ve zorlanan işgücünün önlenmesi, kimsesiz çocukların ve genç yetişkinler için programlar başlatılması.

Sosyal olarak kabul edilebilir teknolojik değişikliğin başarılması, iklim hedeflerinin karşılanması için kararlı adımlar atılması:

- Paris anlaşmasındaki hedeflerin karşılanması için ülkelerin katkılarının gözden geçirilmesi,
- Yeni iş modelinden ortaya çıkan dijital ekonomi karşısında yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi ve “Gelecekteki Üretim Devrimi”nin bedelini çalışanların ödememesi.

Sorumlu bir uluslararası ticaret ve yatırım sisteminin inşa edilmesi:

- Anlaşmalara, çalışanların hakları ve yatırımcıların sorumlulukları konusunda icra edilebilir hükümler konulması, “adil, açık ve şeffaf” G20 ilkelerinin geliştirilmesi,
- İnsan haklarına uygun hareket etmesi için şirketlere dönük ulusal düzenlemeler getirilmesi, ILO’nun saygın iş yaklaşımının, insan haklarının ve uluslararası kuruluşların geliştirdiği ilkelerin küresel tedarik zincirleri tarafından benimsenmesi.

G20 iş akışında sosyal diyalog ve politika uyumunun sağlanması:

- % 2.1 büyüme hedefinin başarılması için İstihdam Çalışma Grubu ile Finans Hattı arasında uyumun sağlanması,
- Politika uyumunun kurumsallaşması için 2017 başlarında ortak bir Çalışma ve Maliye Bakanları toplantısı düzenlenmesi,
- Sendikaların ve sosyal diyalogun rolünün tanınması, B20/L20 Ortak açıklarının desteklenmesi, G20’nin bütün çalışmalarına sosyal tarafların etkin bir şekilde katılımının sağlanması.

L20, Çin Dönem Başkanlığındaki çalışmalarında beklentilerini dile getirdiği bu altı alana yoğunluk vermiştir (L20 Statement to the G20 Summit, Hangzhou, 4-5 September 2016).

7. L20 Almanya

L20 2017 Almanya Dönem Başkanlığında Zirve öncesi hazırlık çalışmalarına devam etmektedir. Bu kapsamda L20 öncelikli tavsiyelerinin yer aldığı bir bildiri ortaya konulmuştur. Bu kapsamda;

Dayanıklılığın inşası, sürdürülebilirliğin iyileştirilmesi, sorumluluğun üstlenilmesi adını taşıyan bildiride öne çıkan hususlar şu şekildedir:

- İstikrarlı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme için politikalar geliştirilmesi,
- Kaliteli işler ve saygın ücretlerin sağlanması,
- Sorumlu yatırımlar ve küresel değer zincirlerinde sosyal iyileştirmenin sağlanması,
- Vergi kaçırma ve çokuluslu işletmelerin agresif vergi planı konusunda uluslararası işbirliği,
- Büyük çaplı mülteci hareketliliğine ortak bir yanıt verilmesi,
- İklim değişikliği taahhütlerinin uygulamaya geçirilmesi,
- G20 politikalarının 2030 kalkınma gündemine uyum sağlaması,
- Teknolojik değişimden elde edilen karların dağıtılması,
- Beceriler ve gençlik.

başlıklarına yer verilerek L20'nin Almanya Dönem Başkanlığından beklentileri ortaya konulmuştur (www.ituc-csi.org).

G) B20/L20 ORTAK AÇIKLAMALARI

Emek kesimi günümüzde G20 toplantılarına 2011 yılından itibaren, Emek-20 (L20) olarak katılmaktadır. Sendikal hareket G20'nin başından beri dile getirdiği, "G20 masasında sandalye"yi 2011 Cannes- Fransa Dönem Başkanlığında elde etmiştir. Böylece, G20 bünyesinde L20 oluşturulmuştur. L20 ve B20 temsilcileri, Kasım 2011'de Cannes' da gerçekleştirilen ortak toplantı sonucu işçi ve işveren temsilcileri ortak bir metin üzerinde anlaşmışlardır.

Emek kesimi G20 kanalıyla, küresel sorunları tartışmakta, küresel sorunlara ilişkin temel yaklaşımlarını ve önerilerini dile getirmektedir. L20, G20 üyesi ülkelerden ve küresel sendikaları bir araya getiren Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) ile OECD Sendikal Danışma Komitesi (TUAC)'ın önderliğinde hareket etmektedir.

L20, İstihdam Görev Gücü ve Şerpa toplantılarında, Finans ve Çalışma Bakanları toplantılarında ve G20 Zirvelerinde istişare yoluyla emek kesimini önceliklerini dile getirmektedir.

L20 üyeleri, G20 Dönem Başkanlığı için L20 Zirvelerinde geniş bir istişare süreciyle temel mesajlarını ortaya koymaktadır. L20'nin ısrarla üzerinde durduğu konular :

“Kaliteli işler meydana getirmek için yatırımların artırılması, kaliteli çıraklık eğitiminin sağlanması ve işgücünün becerilerin artırılması, asgari ücret, işçi hakları ve sosyal koruma temelinde işin kayıt altına alınması, sürdürülebilir, yeşil ve kapsayıcı büyümenin sağlanması, finansal sektörün yeniden düzenlenmesi ve G20'nin geçmişteki ve gelecekteki taahhütlerinin uygulanma alanında takip edilmesi” şeklinde özetlenebilir (http://www.ituc-csi.org/l20?debut_mm_548=5&lang=en#pagination_mm_548).

1. Fransa Dönem Başkanlığında B20/L20 Ortak Açıklaması

B20 ve L20 grupları, G20 liderlerine ayrı ayrı sundukları politika önerilerinin yanı sıra, her iki grubun altına birlikte imza attıkları politika önerilerinin hükümetler ve kamuoyu nezdinde daha fazla ses getireceğinin bilinciyle, Fransa Dönem Başkanlığında ortak bir deklarasyon konusunda çalışmalar yürütmeye başlamıştır.

Fransa Dönem Başkanlığındaki B20/L20 ortak toplantısı ve ortak açıklaması ilk olması bakımından önemlidir. Söz konusu toplantı ve ortak beyanlar, daha sonraki çalışmalarda istihdam konusunun G20 içerisinde sistemli olarak üzerinde durulan bir konu haline gelmesine yardımcı olması ve G20 sürecinde bir geleneği oluşturması bakımından da değer taşımaktadır.

Cannes'da yayınlanan ilk B20 / L20 ortak deklarasyonunda iş dünyası ile sendikal hareket, istihdam, sosyal koruma, işyerinde temel ilkeler ve haklar ile çok taraflı sistemde eylemlerde (uluslararası kuruluşların eylemlerinde) tutarlılık (coherence) konularında ortak açıklama ortaya koymuştur.

Liderlere ve hükümetlere seslenen sosyal taraflar aynı zamanda Uluslararası İşverenler Teşkilatı'nın (IOE) ve Uluslararası İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (ITUC), Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın (ILO) desteklerini ve katkılarını beklediklerini ifade etmişlerdir.

a) İstihdam

B20 ve L20'nin, birçok hükümetin kriz döneminde faaliyetlerini verimli istihdamın korunması ve geliştirilmesi konusuna odaklama çabalarından memnun olduğu, ancak bununla birlikte B20 ve L20 olarak, G20 ülkelerinin birçoğunda büyümenin gerilemesi ve işsizliğin giderek artması nedeniyle, işletme ve iş yaratmaya uygun bir çevrenin oluşturulmasına güçlü bir öncelik verilmesi çağrısı yapılmıştır. Bu çerçevede, Eylül 2011'de G20 Çalışma Bakanları tarafından üzerinde uzlaşıldığı üzere, istihdam konusunda bir G20 Görev Gücü'nün oluşturulmasının desteklendiği belirtilmiştir.

Emeği ve iş dünyasını temsil eden L20 ve B20, G20 içerisinde istihdam alanında bir muhatap oluşum görmek istemektedir.

İstihdam başlığı altında, genç işsizlik konusuna da dikkat çekilmektedir. Sosyal taraflar, genç işsizlik konusunun G20'nin ilgilendiği öncelikli konulardan biri olması gerektiğini düşünmektedirler. B20 ve L20 ortak açıklamasında, hem gelişmekte olan, hem de gelişmiş ülkelerin neredeyse tamamında özellikle gençlerin durumunun alarm verici olduğuna dikkat çekilmiştir. Çıraklık ve stajyerlik dâhil olmak üzere, yeterlilik kazandıran, işe bağlı becerileri geliştiren ve istihdam edilebilirliği artıran eğitim fırsatları ile ilişkilendirilmiş gerçek işlerin yaratılması için hükümetler ve sosyal tarafların acilen çaba göstermesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda ortak deklarasyonda, G20 ülkeleri gençlerin istihdamını bir öncelik alanı olarak belirlemeye davet edilmiş ve bu alanda sosyal tarafların kendilerine katkı sağlamaya istekli olunduğu ifade edilmiştir. Genç istihdamı konusu gibi, girişimcilik, yeşil işler ve kayıt dışı ekonomi ile mücadele de, G20'nin eş zamanlı olarak inceleyeceği diğer konular olarak belirtilmiştir.

b) Sosyal Koruma

B20/L20 ortak açıklamasında sosyal koruma başlığı altında ILO'nun sosyal koruma yaklaşımına vurgu yapılmıştır.

c) İşyerinde Temel Haklar

İşyerinde temel haklar alanında da ILO çalışmaları referans alınarak özellikle, ILO'nun 1998 yılında ortaya koyduğu İşyerinde Temel İlkeler ve

Haklar Bildirgesinin, BM-2011 İş Dünyası ve İnsan Hakları Rehber İlkelerinin ve ILO Çokuluslu Şirketler ve Sosyal Politika İle İlgili İlkeler Üçlü Bildirgesi'nin önemine dikkat çekilmiştir.

d) Çoktarafli Sistemde Eylemlerin Uyumunu

Sosyal taraflar, ILO, IMF, Dünya Sağlık Örgütü ve Dünya Bankası gibi pek çok kurumun son yıllarda işbirliğini artırmasını desteklediklerini, ilave olarak ILO ile bu kurumlar arasında genç işsizliği ve sosyal koruma gibi alanlarda gönüllü ve yeni projelerin yürütülmesini beklediklerini ifade etmiştir (B20/L20 Joint Declaration, France 2011)

2. Meksika Dönem Başkanlığında B20/L20 Ortak Açıklaması

2012 yılında Meksika'nın Los Cabos şehrinde düzenlenen G20 Platformunda B20 ve L20'nin ortak çalışmaları devam etmiştir. Bu bağlamda B20 ve L20, Dönem Başkanı olan Meksika Başkanına, çıraklık ve stajyerlik eğitimi, yatırımlar ve kayıtdışı ekonomi üzerine ortak görüşlerin ve beklentilerin aktarıldığı bir mektup kaleme almıştır. Bu bağlamda Meksika Zirvesi sonrası B20 ve L20 tarafından Cannes Ortak açıklamasına atıfta bulunularak, ilaveten, genç istihdamın geliştirilmesi –çıraklık ve stajyerlik eğitimi ile formal ekonominin geliştirilmesine ilişkin ek belge ortaya konmuştur.

a) Gençlerin İstihdamının - Çıraklığın ve Stajyerliğin Geliştirilmesi

B20 ve L20 temsilcileri ortak deklarasyonda, gençler arasındaki işsizliğin genel işsizlik oranından iki kat fazla olduğuna dikkat çekilerek gençlerin işsizliği ağır bir sosyal tehdit olarak değerlendirilmiştir. Sorunun çözümü için genç işsizlerle eğitim sistemi arasında bağlantı kurulması gerektiği vurgulanmıştır.

Sosyal taraflar, bildirgede gençlerin istihdamı için bazı öneriler ortaya koymuştur. Bunlar;

- Küçük ve büyük ölçekli işletmeler arasında çıraklık sisteminin yaygınlaşması için ortaklık oluşturulması,
- Eğitim sunucular, iş dünyası ve sendikalar arasındaki yararlı işbirliğinin sistematikleştirilmesi,

- İş dünyasıyla sendikaların kabul edilebilir iş şartlarının tanımını yapabilecekleri ve böylece işyerinde temel hakların sağlanmış olması,
- Çıraklık ve stajyerliğe ilişkin ulusal çerçevenin bulunmadığı yerlerde iş dünyasıyla sendikaların bir sistem oluşturabileceği,
- Uluslararası sistemler yoluyla fırsatların gerçekleştirilmesi,
- Barınma ve ulaşım sorunlarını giderecek şekilde çıraklığın geliştirilmesi için bütün tarafların sorumluluk üstlenmesi şeklindedir.

B20 ve L20 temsilcileri gençlerin istihdamı ve onlara iş deneyimi kazandırılması ülkeden ülkeye farklı uygulamalar olabileceğini ancak yukarıda sayılan önerilerin temel referansları oluşturduğunu belirtmiştir.

Yukarıda bahsedilen taahhütlerin gerçekleşmesi için, L20 ve B20, G20 ülkeleri arasında çıraklık ve stajyerlik arasında geniş- ölçekli değişim programı önermiştir. Bu çerçevede, şirketler, eğitim kurumları ve katılımcı hükümetlerin tamamen işbirliği içinde çalışabilecekleri önerilmiştir.

b) Formel Ekonominin Geliştirilmesi

Meksika Dönem Başkanlığında gerçekleştirilen B20/L20 ortak açıklamasında formel ekonominin geliştirilmesi konusunda da ortak değerlendirme yapılmıştır.

B20/L20 temsilcileri, kayıtdışı ekonominin birçok ülkedeki artan boyutlarından, mali ve sosyal sistemi zayıflatmasından duydukları kaygıyı dile getirmiştir. Deklarasyonda, sosyal kuralları tamamen karşılayan işletmeler için, bu işletmelerde çalışan işçiler için, gittikçe küçülen böyle işletmelerde istihdam fırsatı bekleyen işçiler için ve vergi tabanını sürdürmek isteyen işletmeler için kayıtdışı ekonominin sıkıntılar getirdiği ifade edilmiştir.

B20 ve L20 Liderleri aşağıda sıralanan ilkelerin G20 gündemine dahil edilmesini talep etmiştir. Bu ilkeler;

- Mülkiyet hakkına saygı,
- Kobileri de içerecek şekilde işletmelerin büyümesini kolaylaştırmak için idari ve hukuksal bir çevrenin oluşturulması,

- Becerileri, işleri ve verimliliği destekleyen işgücü piyasası kurumları ve uygulamaları,
- Bütün işletmeleri ve çalışanları içeren açık ve ilerlemeci vergilendirme sistemi,
- Adil çalışma şartlarını ve ücretleri sağlayan çalışma düzenlemelerinin müzakere edilmesi, herkes için iş hukukunun sağlanması, etkili sosyal koruma planlarının geliştirilmesi konularıdır.

c) Yatırım

B20 ve L20 temsilcileri ortak deklarasyona ilaveten Dönem Başkanı olması sıfatıyla Meksika Devlet Başkanına ortak mektup kaleme alarak görüşlerini bir kez daha ifade etmiştir. Çıraklık ve stajyerlik eğitiminin ve formel ekonominin geliştirilmesinin yanı sıra yatırımlar konusunda da ortak değerlendirmeler yapılmıştır.

Bu çerçevede uzun dönemde verimliliği, yeni işleri ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlayacak verimli ve stratejik altyapı yatırımlarının kolaylaştırılması B20 ve L20 temsilcileri tarafından bir gereklilik olarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda:

- Fizibilite öncesi proje ve kuruluş çalışmalarının desteklenerek, kuruluş işlemlerinin hızlanması ve rekabeti artıran altyapı projelerinin planlanması, onaylanması ve uygulanması,
- Düşük karbon altyapı yatırımları, yeşil işler ve ekonomiyi sürdürülebilir boyuta dönüştürecek olan dönüşümlerin desteklenmesi,
- Özel sektör ortaklarının riskini azaltan, toplumun yararını artıran çok taraflı kalkınma bankalarından kaynak temin edilerek fayda elde edilmesi şeklindedir (Letter to the President of Mexico : B20/L20 Los Cabos, 20 June 2012).

3. Rusya Dönem Başkanlığında B20/L20 Ortak Açıklaması

Rusya Dönem Başkanlığında St. Petersburg'da gerçekleştirilen B20-L20 buluşmasının merkezinde yine gençlerin istihdamı, çıraklık ve stajyerlik eğitimi konusu yer almıştır. Ortak rapor "kaliteli çıraklığın anahtar unsurları- B20 ve L20'nin ortak anlayışı" başlığını taşımıştır.

B20/L20 ortak değerlendirme raporunda gençlerin istihdamının hem işveren hem de işçiler için en büyük önceliğe sahip olduğu bir kez daha vurgulanmıştır. İşyeri temeline dayalı çıraklık sisteminin, eğitim dünyasıyla iş dünyası arasında köprüler kurarak istihdamı kolaylaştırdığı ifade edilmiştir. Ayrıca, çıraklık eğitiminin; teknolojik ve organizasyonel yenilikler temelinde ilerleyen yeni endüstrilerin ortaya çıkışını ve büyümesini de kolaylaştırdığı vurgulanmıştır. Bunun da ötesinde düşük karbon kullanımlı ekonomiye doğru geçişte gerekli olan becerilerin güçlendirilmesi için de bir fırsat sağladığı, bu şekilde ekonominin tamamı için nitelikli işgücü kaynağının sağlandığı belirtilmiştir.

B20/L20 ortak açıklamasında çıraklık eğitime ilişkin olarak şu noktalar vurgulanmıştır.

- Ulusal düzeyde çıraklık eğitiminde, hükümetler, işverenler ve işçiler arasında sorumluluğun paylaşılması, işverenlerin ve sendikaların kendi bütün yönetiminde aktif katılımı, gerçek iş dünyasının ihtiyaçlarını karşılayan, eğitimden işe geçişi garanti eden çıraklık sistemi müfredatının uygulanması, işgücü piyasasında niteliksiz işgücünden kaçınmak için çıraklarda gerekli beceri ve yetenek özelliklerinin mesleki eğitim-öğretim sisteminin temel bileşeni olması gereklidir.
- Etkili öğrenme için, yüksek-kaliteli meslek okulları, yüksek kaliteli ve motive olmuş öğretmenler ve güncel materyalleri önemli ön gerekleri oluşturmaktadır. Mesleki eğitim kurumlarının en son teknolojik ve öğrenme materyaline sahip olmalıdır.
- Etkili çıraklık eğitimi sadece gençler için değil, aynı zamanda sanayinin yapısının değişmesiyle, iş dünyasının ihtiyaçlarını karşılamak için kendini yenilemek isteyen işgücüne ve yer değiştiren işgücüne de açık olmalıdır.
- Tatmin edici kariyere doğru yol alınması için işveren örgütleri ya da sendikalar tarafından çıraklık programları pozitif yönde desteklenmelidir.
- Çıraklık sisteminin ulusal hukuk ve uygulamayla uyumlu olarak kendi düzenlemelerine ihtiyacı bulunmaktadır. Çıraklık eğitiminde tek bir sistem olmamakla beraber, temel işgücü standartları, uygun ücretler,

sosyal yardım, iş sağlığı ve güvenliği konuları herhangi bir çıraklık eğitimi sisteminin önemli unsurları arasında yer almalıdır.

- Çıraklık sistemi işyeri merkezli olmalıdır. Eğitimin önemli bir bölümü işyerinde işletmelerde geçirilmelidir. Çıraklık sistemi sınıfın ve iş başında eğitimin bir kombinasyonu olmalıdır. Çıraklık programları cinsiyet eşitliği hedeflerini de etkilemektedir. Hem kadınlar hem erkeklerin katılımını hedeflemelidir.
- Çıraklık, becerilerin gelişmesi ve sorumlu iş kuralı gibi genel iş bilgilerinin öğrenilmesi yoluyla girişimciliği ve yenilikçiliği de cesaretlendirmelidir.

Görüldüğü gibi, Rusya Dönem Başkanlığında gerçekleştirilen B20/L20 ortak açıklaması stajyerlik ve çıraklık sistemi üzerine odaklanmıştır. Çıraklık ve stajyerlik sistemine ilişkin temel ilkeler üzerinde B20 / L20 gündemi oluşturulmuştur (L20-B20 Key Elements of Quality Apprenticeships, A Joint Understanding of the B20/L20, June 2013).

4. Avustralya Dönem Başkanlığında B20-L20 Ortak Açıklaması

B20 ve L20 Avustralya Dönem başkanlığında biraraya gelerek, uzlaştıkları alanları Avustralya Başbakanına bir mektupla iletmiştir. Bu kapsamda yapılan ortak açıklamada, G20 Finans Bakanları ile Merkez Bankası Başkanlarının Şubat ayında Sidney’de oluşturdukları, 2018 yılına kadar %2’lik büyüme hedefini memnuniyetle karşıladıklarını, üye ülkelerin de büyüme ve yeni işler konusunda eylemlere yer veren taahhütler oluşturmasını umduklarını dile getirmiştir.

B20 ve L20 aşağıdaki konularda ortak önceliklerini dile getirmiştir:

- Güçlü, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümenin sağlanması,
- Sorumlu yatırıma ve şeffaf ilkelere dayalı olacak şekilde altyapıya yatırım yapılması,
- Risklerin ve geri dönüşlerin hizaya sokularak ve belirsizliklerin azaltılarak verimli özel sektörün ve uzun dönemli yatırımların desteklenmesi,
- Büyüme planlarının kaliteli işler yaratılmasına katkı sağlaması,

- Becerilerin artırılması ve işveren ihtiyaçlarıyla işgücü becerilerin eşleştirilmesi, örneğin çalışanların yararlanacağı kaliteli çıraklık sistemlerinin oluşturulması,
- Çalışanların kayıtçı işgücü piyasalarına erişiminin sağlanması ve zorla çalıştırılan işgücü olgusunun ortadan kaldırılması,
- Kayıtçı işgücü piyasaları tarafından kararlaştırılan ücretler ve yasal asgari düzeyleri aşan ya da karşılayan ücretlerin sağlanması,
- Cinsiyet açığını kapatmak için kadınların işgücü piyasasına katılımının artırılması,
- G20 İstihdam Bakanları'nın "daha güvenli işyerleri girişimi" taleplerinin uygulamaya geçirilmesi.

Ortak deklarasyonda şirket vergilerinin, kazancın elde edildiği ülkede ödenmesi konusunda da taraflar uzlaşmaya vardıklarını vurgulamıştır (B20/L20 Joint Letter to Prime Minister, 4 November, 2014).

5. Türkiye Dönem Başkanlığında B20/L20 Ortak Açıklaması

Türkiye'de 4 Eylülde 2015'te düzenlenen B20/L20 Ortak Bildirisi "işler, büyüme ve insan onuruna yakışır iş" başlığını taşımıştır. Ortak açıklamanın en dikkat çekici taraflarından biri geniş bir gündemin olmasıdır.

Bildirgede; genç işsizlikle mücadelede kararlılık, istihdamı teşvik edecek makro-ekonomik politikaların sürdürülmesi, kayıtlılığın teşvik edilmesi ve ILO'nun 2015 yılında kabul ettiği tavsiye kararlarına uyulması, istihdamda cinsiyetler arasındaki farkın 2025 yılına kadar % 25 azaltılması için, 2014 Brisbane'da konulan hedefin gerçeğe dönüştürülmesi, ekonomi ve sosyal politikaların şekillendirilmesinde iş dünyası ve emeğin oynadığı rol başlıkları yer almaktadır.

B20 ve L20 Platformu, Bildirgede hükümetlerden G20'nin tüm potansiyellerini ortaya çıkarması, değişimin ve küresel politika eşgüdümünün lokomotifleri olarak daha fazla insanı çalışma hayatına dahil etmeleri, büyümeyi teşvik etmeleri ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi konusunda çağrıda bulunmuştur.

a) Genç İşsizlikle Mücadelede Kararlılık

İşveren ve işçi temsilcilerinin imzaladığı deklarasyonda, istihdamla ilgili kalıcı çözümler için genç istihdamına yönelik olarak; somut hedeflerin belirlenmesi, çıraklık eğitiminin güçlendirilmesi ve yapısal tedbirlerin en hızlı şekilde alınması gerektiği vurgulanmıştır. Bu çerçevede,

- Yeni işlerin yaratılması, okuldan işe yumuşak bir geçişin sağlanması amacıyla gençler için teşvik ve istihdam planları geliştirilmesi,
- Dijital çağ ve teknoloji çağında sürekli değişimlere uyum sağlanması için, yeteneklerin geliştirilmesine odaklanmış eğitim ve öğretim sistemlerinin geliştirilmesi,
- Genç istihdamı için somut, gerçekçi ve takip edilebilir Kilit Performans Göstergeleri ile ulusal ve bölgesel hedeflerin belirlenmesi konularına değinilmiştir.

b) İstihdamı Teşvik Edecek Makro-Ekonomik Politikaların Sürdürülmesi

Ortak deklarasyonda, özel sektör öncülüğünde bir büyümenin desteklenmesi, büyümenin getirilerinden toplumun tüm kesiminin yararlanması, girişimciliği teşvik ederek KOBİ'lerin desteklenmesi, insan onuruna yakışır iş ortamı için ILO Deklarasyonu ve OECD Çokuluslu Şirketler Rehberi dahil diğer uluslararası araçların desteklenmesi, çok taraflı ticaret anlaşması çabalarının desteklenmesi, çevre dostu altyapı yatırımlarına öncelik verilmesi çağrısında bulunulmuştur.

Türkiye Dönem Başkanlığında imzalanan ortak bildirmede toplu pazarlık sistemine yapılan vurgu oldukça önemlidir. Bu doğrultuda, ulusal kanun ve uygulamalar doğrultusunda adil ücreti teşvik etmenin bir unsuru olarak toplu pazarlık ve sosyal diyalog sistemlerinin desteklenmesine dikkat çekilmiştir.

c) İstihdam Konusunda Cinsiyetler Arası Farkın 2025 Yılında %25 Azaltılması İçin 2014 Brisbane'de Konulan Hedeflerin Gerçeğe Dönüştürülmesi

Ortak Deklarasyonda, 2025 yılına kadar istihdamda cinsiyet farkını yüzde 25 azaltma hedefini gerçekleştirmek için G20 ülkelerinin katkı sağlaması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu hedefin gerçekleşmesi için cinsiyet konusunda yeni yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğu dile getirilmiştir. Bu çerçevede;

- Bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik ile sınırlı olmayan ancak bunları da kapsayan temel ekonomik sektörlerle ilişkin alanlarda erken yaşta öğretim ile beceri eğitimleri verilirken cinsiyet eşitliğine dikkat edilmesi,
- Ulusal ve küresel düzeyde kampanya ve bilinç artıracak etkinliklerle cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesi,
- Cinsiyetler arası ücret farklılıklarının azaltılmasının yanı sıra yaşam boyu öğrenme fırsatlarıyla kadınlar için nitelikli işlerin ortaya çıkarılması,
- Çocuk ve yaşlı bakımı sektöründe daha fazla istihdam oluşturularak, kadınlar ve erkekler için daha fazla yaşam ve çalışma dengesinin sağlanması.

d) Kayıtsız Çalışmanın Teşvik Edilmesi ve ILO'nun 2015 Yılında Kabul Ettiği Yeni Tavsiyeye Uyulması

Ortak açıklamada kayıt dışılıktan kayıtlı ekonomiye geçişin hala çok yavaş olduğu, kayıt dışı ekonominin pek çok ekonomide en büyük kesimi oluşturduğuna dikkat çekilmektedir.

Ekonomik büyüme ve kalkınma, daha kaliteli istihdam ve daha kaliteli yaşam için kayıt dışı ekonomiden kayıtlı ekonomiye geçişin özendirilmesinin önemine işaret edilen deklarasyonda, ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında, işveren ve işçi kesiminin etkin rol oynaması gerektiği belirtilmiştir.

Yeni ILO kararı ile birlikte hükümetlerin bu alanda daha güncel bir araca sahip olduğu dile getirilerek, B20 ve L20'nin tavsiye kararının tam olarak uygulanması için hükümetlere çağrı yapılmıştır.

e) Ekonomi ve Sosyal Politikanın Şekillendirilmesinde İş Dünyası ve Emeğin Anahtar Rolü

B20/L20 ortak açıklamasında, iş dünyası ve emek arasında etkili iletişim ve özellikle sosyal diyalogun, çalışma koşullarının etkin ve istendiği

şekilde yapılandırılması bakımından son derece önemli rolü olduğu ifade edilmiştir.

Ekonomik ve sosyal iyileştirme ile adil ücretlerin elde edilmesi için hükümetlere, sosyal diyalogun geliştirilmesini teşvik edip desteklemeleri çağrısında bulunulmuştur. Sendika kurma özgürlüğü ve toplu pazarlık hakkının tam olarak tanınmasına vurgu yapılmıştır. Fırsatlara erişim sağlayan yeni teknolojilerin etkin kullanımı, emeğin hareketliliği ve işlerin kalitesinin iyileştirilmesi için işçilerin ve işverenlerin bağlantısının önemi üzerinde durulmuştur.

B20 ve L20, G20'nin istihdam taahhütlerinin gerçekleşmesi için katkı vermeye hazır olduğunu, buna ilaveten G20 İstihdam Çalışma Grubunun çalışmalarını desteklemek amacıyla ortaklaşa çalışılacağını ifade etmiştir.

Ortak açıklamada teknolojinin istihdam ve beceriler üzerindeki etkisini anlamak üzere ortak bir proje üzerinde çalışılması konusunda uzlaşmıştır (B20/L20 Statement, Turkey, 4 September 2014 "Jobs, Growth and Decent Work").

6. Çin Dönem Başkanlığında B20/L20 Ortak Açıklaması

Çin Dönem Başkanlığında, Çalışma Bakanlarının sosyal taraflarla yaptığı görüşmede L20-B20 açıklaması da ortaya konmuştur. Açıklamada, 2015 Türkiye Dönem Başkanlığında imzalanan L20/B20 açıklamasının pekiştirildiği belirtilmiştir. Ortak açıklamada, dijital ekonomi ve inovasyona dayalı yeni sanayi devriminin potansiyellerinin tanındığı, yeni sanayi devrimiyle beraber, yeni büyüme kaynaklarının ortaya konulacağı, zararın ve karın dağılımında daha uygunluğun sağlanacağı, sosyal uyumun güçlendirileceği ve yeni işlerin yaratılacağı belirtilmiştir. 2016 Çin Dönem Başkanlığında ortaya konulan başlıkların Ortak açıklamada da belirtildiği üzere çok büyük oranda Türkiye Dönem Başkanlığında değerlendirilen konulardan oluştuğu, Çin Dönem başkanlığında bu adımların derinleştirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Bu çerçevede L20/B20 açıklamasında 6 başlıkta belirtilen ortak değerlendirmelere yer verilmiştir:

a) Teknolojinin Daha İyi Yayılması İçin Daha İyi Bir Politika Çerçevesinin Geliştirilmesi

Teknolojinin daha iyi yayılması için daha iyi bir politika çerçevesinin geliştirilmesi için tavsiye edilen kararlar şu şekildedir:

- Sosyal tarafları içerecek şekilde inovasyonun desteklenerek proaktif ve kapsayıcı politika önlemleri alınması, sanayinin dönüşümü ve dijitalleşmeden dolayı iş riski taşıyan çalışanlar için aktif işgücü politikası ve beceri kazandırma programlarının artırılması,
- Verimlilik kazançlarının ekonomiye ve nüfusa daha iyi dağılımının desteklenmesine yönelik politikalar uygulanması ve yerel ve küresel piyasalarda iş dünyası, çalışanlar ve tüketiciler için uygun yasal çerçevenin sağlanması,
- Çalışanlara değişim süreçlerinde uygun koruma ve güvenliğin sağlanması, çalışanlar ve genel nüfus arasında adil dağıtılan daha yüksek verimlilik karlarının sağlanması,
- Yaşam boyu öğrenme için Dijital Beceriler Stratejisi,
- İnternet erişimi olmayan dünya nüfusunun %50'sini içerecek şekilde, dijital bölünmeyi ortadan kaldırmak için, teknolojik yayılımın artırılarak, uyumlu politikalar oluşturulması.

b) Genç İşsizlik Sorunuyla Kararlı Bir Biçimde Mücadele Edilmesi

Ortak açıklamada, genç işsizlik sorunuyla kararlı bir biçimde mücadele edilmesi için atılması gereken adımlar şu şekilde belirtilmiştir:

- İş açığı ve gençlerde iş arayanların daha iyi eşleşmesi için dijitalleşmenin avantajlarının kullanılması,
- Yeni işler meydana getirmeyi amaçlayan dinamik işgücü piyasasının desteklenmesi, okuldan işe yumuşak bir geçişin ve informal çalışmadan formal çalışmaya geçişin sağlanması için gençlere yönelik istihdam planlarının teşviki,
- Genç girişimciliğin desteklenmesi,

- Eğitimde elde edilen kazanımların istihdam ihtiyaçlarıyla uyumlulaştırılması,
- Üç taraflı anlaşmaları içerecek şekilde nitelikli çıraklık temel unsurları konusunda B20/L20 ortak anlayışının uygulamaya geçirilmesi,
- Genç istihdamı için somut, gerçekçi ve takip edilebilir Kilit Performans Göstergeleri ile ulusal ve bölgesel hedeflerin belirlenmesi.

c) İstihdamı Geliştiren Makro-Ekonomi Politikalarının Takip Edilmesi

İstihdamı geliştiren makro-ekonomi politikalarının takip edilmesi başlığı altında yer verilen hususlar şu şekildedir:

- Düşük karbon ekonomisine geçişi sağlayacak olan altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi,
- Özel sektör yatırımlarının ve yeni işlerin artırılması, işgücünün nitelik kazanması ve yatırımların yapılması için yapısal reformların yapılması,
- Ulusal hukukla ve uygulamayla uyumlu toplu pazarlık sistemlerini içerecek şekilde sosyal diyalogun desteklenmesi,
- Saygın ve sürdürülebilir işleri artırmanın bir aracı olarak, girişimciliğe odaklanılarak KOBİ'lerin desteklenmesi,
- Çok taraflı ticaret sisteminin desteklenmesi, çok taraflılık kurallarıyla uyumlu bölgesel ekonomik entegrasyonun faydalarının sağlanması, ticarete ve yatırımların önündeki korumacı engellere hitap edilmesi ve tazmin edilmesi, küresel tedarik zincirlerinin kapsayıcı olmasının sağlanması, bu amaçla ILO Çokuluslu Şirketler ve Sosyal Politika konusunda Çok taraflı İlkeler Deklarasyonu, OECD Çokuluslu Şirketler Rehberi, BM İş ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri gibi uluslararası taahhütlerin uygulanması.

d) 2025 Yılına Kadar İstihdamda Cinsiyet Açığını % 25 Azaltmayı Hedefleyen Brisbane Hedefinin Gerçekleştirilmesi

B20/L20 ortak açıklamasında cinsiyet eşitliği alanında yeni yaklaşımların gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda;

- Kadınların işgücü piyasasına katılımının sağlanması için sosyal tarafların katkısının tanınması, cinsiyetle ilgili önyargıların kaldırılması, eşit ücretin sağlanması,
- Bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik ile sınırlı olmayan ancak bunları da kapsayan temel ekonomik sektörlerle ilişkin alanlarda yaşam boyu öğrenmenin sağlanması ve erken yaşta eğitim ile beceri eğitimleri verilirken cinsiyet eşitliğine odaklanması,
- Ulusal ve küresel düzeyde verimli ekonomiler için kadınların tamamen işgücüne katılımının yararlarını konusunda farkındalığı artıracak programlar yoluyla cinsiyet eşitliğinin artırılması ve ilgili ILO Sözleşmelerinin etkili bir biçimde uygulanması,
- Yaşam boyu öğrenme fırsatları ve eşit ücreti içerecek şekilde kadınlar için nitelikli işlere odaklanması,
- Kadın girişimciliğinin desteklenmesi, yönetim seviyelerinde kadınların daha fazla katılımı için teşvikler getirilmesi,
- Bakım sektöründe yatırımların ve istihdamın artırılması, çocuk ve yaşlı bakımına uygun şartlarda erişimin sağlanması, hem kadınlar hem erkekler için daha fazla yaşam ve çalışma dengesinin sağlanması.

e) Kayıtçı Çalışmanın Artırılması, 2015 ILO Konferansında Kabul Edilen Kayıtdışı Konusundaki Tavsiyelerin Uygulamaya Geçirilmesi

Ortak açıklamada, kaliteli istihdam, kamu bütçesinin finansmanı ve herkesin kaliteli yaşamı için kayıtdışı ekonomiden kayı-ıçi ekonomiye geçişin üzerinde durulmuştur. Birçok ülkede bu alanda yavaş adımlar atıldığı, kayıtdışı ekonominin ekonominin büyük bir kısmını oluşturduğu belirtilerek, bu alanda ILO'nun 2015 yılında kabul ettiği tavsiyeler referans alınarak hükümetlerin adımlar atması gerektiği vurgulanmıştır.

f) Ekonomik ve Sosyal Politikaların Şekillendirilmesinde İş Dünyasının ve Emegın Anahtar Rol Oynaması

İş dünyası ve emek arasında etkili iletişimin ve özellikle sosyal diyalogun, işgücü piyasalarının ve çalışma koşullarının etkin ve istendiği şekil-

de yapılandırılması bakımından son derece önemli rolü olduğu ifade edilmiştir. Ekonomik ve sosyal ilerleme ve adil ücretlerin gerçekleştirilmesi için ulusal hukuk ve uygulamalarla uyumlu bir şekilde sosyal diyalogun sağlanması için G20 hükümetlerine çağrıda bulunulmuştur. Bu çerçevede örgütlenme özgürlüğü ve toplu sözleşmenin tanınması kilit önemde görülerek, yeni teknolojinin etkin kullanımı, fırsatlara erişimin sağlanması, emeğin mobilitesi ve kaliteli işlerde iyileştirmeler için işçi ve işveren arasında diyaloga vurgu yapılmıştır.

Ortak açıklamada, mültecilerin işgücü piyasasına katılımın desteklendiği, mültecilerin korunmasının temel bir insan hakkı olduğu, birçok ülkedeki işgücü piyasası taleplerinin ve demografik değişimin mültecilerin ekonomiye ve topluma entegrasyonunu sağlayıcı pozitif sonuçları bulunduğu dile getirilmiştir.

B20/L20 açıklamasında Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin desteklendiğinin altı çizilmiştir.

Bunların yanısıra ortak açıklamada, kaliteli çıraklığın ve iş sağlığı ve güvenliğinin üzerinde durulmuştur (IOE/BIAC – ITUC/TUAC Statement to the G20 Labour Ministerial, 12 and 13 July 2016).

H) G20 ve MÜLTECİ SORUNU

Kurulduğu günden bu yana ekonomik ve finansal sorunlar başta olmak üzere, yoksulluk, işsizlik, kalkınma, iklim değişikliği birçok konuyu bünyesinde ele alan, kendini uluslararası alanda en önemli platform olarak kabul eden G20, 2015 Türkiye Dönem Başkanlığıyla birlikte mülteci konusuna yer vermeye başlamıştır. 2016 yılında Çin’de gerçekleştirilen Zirve’de konu bir kez daha gelmiştir. 2017 Dönem Başkanlığını üstlenen Almanya ise, göçmenlik ve mülteci sorunlarına ilişkin olarak Zirve öncesi hazırlık sürecinde yer vermeye başlamıştır.

Göç sorunu her dönem için uluslararası alanda en çok tartışılan ve ilgi çeken konulardan birini oluşturmaktadır. Burada çoğu ülkede “göç” olgusunun mevcudiyeti sürekli tartışmaları besleyen en büyük etkindir.

Uluslararası Göç Örgütü’ne göre; 2015 yılı itibariyle 20 milyonun üzerinde mülteciyle beraber yaklaşık 244 Milyon uluslararası düzeyde göç-

men yer almaktadır. Bu rakam dünya nüfusunun %3.3'ünün göçmen olduğunu ortaya koymaktadır. 2000 yılında bu oran % 2.8 seviyesinde yer almaktaydı. Göçmen nüfusun ülkelerin nüfusu içindeki payı ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da ve Okyanusya'da bu oran en azından % 10'lar seviyesinde iken, Afrika, Asya, Latin Amerika ve Karayipler'de % 2'lerin altına düşmektedir. 2015 yılında göçmenlerin üçte ikisi ABD (göçmenlerin % 19'u), Almanya, Rusya, Suudi Arabistan, İngiltere ve Birleşik Arap Emirliklerinin öncülüğünü yaptığı 20 ülkede yaşamaktadır (<http://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2016/01/244-million-international-migrants-living-abroad-worldwide-new-un-statistics-reveal/>). Görüldüğü üzere, göçmenlik olgusu, aslında birçok G20 ülkesinde yaygın bir durumdur.

Nüfusunun önemli bir kısmı göçmenlerden oluşan bazı G20 ülkeleri günümüzde yeni bir göçmen akımıyla karşı karşıya bulunmaktadır. Suriye iç savaşı ve Ortadoğu'da yaşanan çatışmalar ve huzursuzluklar sonucunda başta Türkiye olmak üzere birçok Avrupa ülkesi mülteci akınıyla karşı karşıya bulunmaktadır.

UNCHR'ye göre günümüzde 65.3 milyon kişi evinden ayrılmaya zorlanmıştır. 21.3 milyon göçmen yer almaktadır. Bu göçmenlerin 16.1 milyonu UNCRH, 5.2 milyonu BM Yakın Doğu Filistinli Mülteciler İçin Yardım ve İş İdaresi sorumluluğunda yer almaktadır.

Aynı zamanda günümüzde eğitim, sağlık, istihdam ve dolaşım özgürlüğünden mahrum, vatandaşlığa kabul edilmeyen 10 milyondan fazla devletsiz nüfus bulunmaktadır. Dünyada her gün yaklaşık 34 bin kişi çatışmalar ya da işkenceler sonucu yaşadığı yerleri terk etmek zorunda kalmaktadır.

UNCHR kapsamında yer alan dünya genelindeki mültecilerin %53'ü diğer bir ifadeyle 4.9 milyon kişi Suriye, 2.7 milyon kişi Afganistan, 1.1 milyon kişi Somali kökenlidir (<http://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/576408cd7/unhcr-global-trendS2015.html>).

Suriye'de yaşanan savaş koşulları nedeniyle 5 Milyona yakın Suriyeli ülkesinden ayrılarak başka ülkelere göç etmiştir (www.unhcr.org). Başka ülkelere giden Suriyelilerin yaklaşık olarak yarısından fazlası Tür-

kiye’de yer almaktadır. Türkiye Göç İdaresi verilerine göre, Türkiye’de 12.9.2016 tarihi itibarıyla, 10 şehirde kurulan 26 geçici barınma merkezinde 256.971 Suriyeli, geçici barınma merkezleri dışında ise 2.521.907 Suriyeli yaşamını sürdürmektedir. Diğer bir ifadeyle Türkiye 2 milyon 800 bin Suriyeli ‘ye ev sahipliği gerçekleştirmektedir (http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler_409_558_560).

Avrupa Birliği (AB) Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik, Türkiye’nin kendi ulusal bütçesinden mülteciler için 20 milyar dolardan fazla harcama yaptığını ifade ederek, Türkiye’nin mülteci sorunu karşısında gayretini ve sorumluluğunu gözler önüne sermiştir (<http://www.ahaber.com.tr/gundem/2016/08/30/turkiye-multecilere-20-milyar-dolar-harcadi>).

Mülteci sorunu, sağlıklı barınma koşullarına ve temizlik koşullarına kavuşması, eğitim ve sağlık desteklerinden yararlanması, sosyal koruma fırsatlarından yararlanması, çalışma hayatına kazandırılması, gittikleri topluma entegre olmaları boyutuyla da önemli bir konudur. Ancak bütün bunların ötesinde mülteci sorunu, insanlığın da vicdanların da sorunudur. Akdeniz’de batan her bot, ölen her çocuk insanlığın merhametini sorgulatmaktadır.

Siyasal, sosyal, finansal ve diğer boyutlarıyla mülteci sorununun G20 gündeminde tartışılması ve somut adımların atılması, G20’nin konumunu ve meşruluğunu pekiştirirken, küresel sorunları çözme kapasitesini artırmakta, G20’yi yeni umut kaynağı haline dönüştürmektedir. Antalya ve Hanzhou Zirvesinde alınan kararlar etkin bir şekilde yerine getirilirse, kararlar uygulama boyutuyla desteklenirse aynı zamanda G20 küresel aktör olma fonksiyonunu güçlendirebilir.

1. Mülteci Krizi Hakkında Türkiye Dönem Başkanlığı-G20 Açılım Grupları Bildirisi

Mülteci krizi konusu, Türkiye Dönem Başkanlığında en çok tartışılan konulardan biri olmuştur. G20 Liderler Bildirgesinde, mülteci konusuna ilişkin değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Dönem Başkanlığında gerçekleştirilen ve G20 tarihinde de önemli bir yere sahip olan çalışmalardan biri Açılım gruplarının bir araya

gelerek mülteci sorununa dikkat çekmek üzere “Mülteci Krizi Hakkında G20 Açılım Grupları Bildirisi” yayınlaması olmuştur.

İş dünyasını (B20), sivil toplumu (C20), işçileri ve sendikaları (L20), akademiyi (T20), kadınları (W20) ve gençleri (Y20) temsil eden G20 eski adıyla açılım grupları yeni adıyla Diyalog Forumları, mülteci krizi hakkında duydukları derin endişeyle beraber bu konuda daha güçlü bir kolektif eylem ihtiyacı olduğuna inandıklarını dile getirerek bir bildiri yayınlamıştır.

Açılım grupları, Antalya Zirvesi öncesi yayınladıkları bildirmede Antalya’da gerçekleşecek olan 2015 G20 Zirvesi’ne katılacak hükümet ve devlet liderlerine yönelik olarak, Suriyeli mültecilerin çoğunluğunu barındıran Lübnan, Ürdün, Irak ve Türkiye’de bulunan kalkınma programlarını desteklemeleri için çağrıda bulunmaktadır.

Bildirmede bu konuda G20 tarafından atılacak adımların insani yardımın ötesine geçmesi gerektiği; mültecilere ve buldukları ülkelere orta-uzun vadeli ekonomik destek sağlanmasının büyük önem arz ettiği; yapısı, jeopolitik ve iktisadi etkisi ve ekonomik koordinasyon odağıyla beraber G20’nin, böyle bir desteği temin etme açısından en uygun pozisyonda yer aldığı dile getirilerek; G20’den, hali hazırda devam eden doğrudan ve dolaylı insani yardım ve mülteci desteğine ek olarak aşağıdaki hususlara ilişkin adımlar atması talep edilmiştir:

- *“Mültecilerin çalışma hakkını tanımalı ve bu hakkı hayata geçirmek için önlemler almalıdır.*
- *Uluslararası dayanışmanın ruhu içinde, komşu ülkelere kaçmak zorunda kalan mültecilerin adil oranlarda yeniden yerleştirilmeleri için sorumluluk almalıdır.*
- *Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası kurumları, mülteciler için istihdam olanakları yaratan bölgesel ve ulusal kuruluşların çalışma programlarıyla beraber hareket etmeleri için yönlendirerek, mültecilerin entegrasyonunu desteklemelidir.*
- *Mültecilere ev sahipliği yapan ülkelerdeki ulusal kuruluşlarla çalışarak, mültecilerin kapasitelerini artırmaya yönelik beceri geliştirme programlarını başlatmalı ve finanse etmelidir.*

- *Mültecilere ve ev sahibi toplumlara fayda sağlayacak yeni ve inovatif ekonomik aktiviteleri teşvik etmek için somut adımlar atmalıdır. Dünya KOBİ Forumu tarafından koordine edilebilecek bu adımlar, mülteciler tarafından başlatılan küçük ve orta büyüklükteki işletmelere başlangıç sermayesi verilmesini öngören programları içerebilir.*
- *Mülteci ihtiyaçları ve ev sahibi ülkelerdeki sosyal koruma programları için finansmanı artırmalıdır.*
- *Mültecilerin daha derin entegrasyonunu desteklemekle beraber ev sahibi ülkelerdeki sosyal hizmetlerin üzerindeki yükü hafifletmek için, eğitim ve sağlık gibi temel sosyal hizmetlere yatırım yapmalıdır”.*

Açılım grupları 2015 yılı G20 başkanlığını yürüten Türkiye'nin, birçoğu yıllardır ülke sınırları içerisinde yaşayan, dünyanın en büyük mülteci nüfusuna ev sahipliği yaptığını, Antalya'da buluşacak olan G20 liderlerinin, 2. Dünya Savaşı'ndan beri dünyanın karşılaştığı en büyük mülteci krizinin tam ortasında toplantılarını gerçekleştireceklerini dile getirerek, dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer alan ülkelerin liderleri olarak, bu durumun çözülmesi için harekete geçme sorumluluğuna sahip olduklarını ifade etmiştir (Mülteci Krizi Hakkında G20 Açılım Grupları Bildirisi, 2015)

Açılım gruplarının bu çalışmasının da etkisiyle 2015 yılı Kasım ayında bir araya gelen G20 Liderleri ilk kez mülteci konusuna ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur.

2. Türkiye ve Çin Dönem Başkanlığında Mülteci Sorununa İlişkin Değerlendirmeler

Türkiye Dönem Başkanlığında Antalya'da gerçekleştirilen Liderler Zirvesinde mülteci sorunu, Dönem Başkanı olarak Türkiye'nin önderliğinde Açılım Gruplarının da desteğiyle, ilk kez Liderler Bildirgesinde ele alınmıştır.

Bildirgede, başlıca insani, siyasi, sosyal ve ekonomik sonuçlarıyla mevcut göç krizinin boyutunun, küresel bir endişe haline geldiği, bu krizin ve uzun dönemli sonuçlarının üstesinden gelinebilmesi için koordineli ve kapsamlı yanıtlara ihtiyaç duyulduğu vurgu yapılmıştır. Bu kapsamda Li-

derler, dünyanın çeşitli bölgelerinde benzeri görülmemiş sayılara ulaşan mülteciler ve yerlerinden edilmiş kişilere koruma ve destek sağlanması ve kalıcı çözümler bulunması yönündeki tüm çabalara yönelik desteğini güçlendireceğini dile getirerek, tüm devletleri, mevcut krize mukabelede bulunulmasına katkı sağlamaya ve mültecilerin yeniden yerleştirilmesi, diğer insani kabul yöntemleri, insani yardımlar ve mültecilerin hizmetlere, eğitime ve temel ihtiyaçlara ulaşmasının temini doğrultusundaki çabalar vasıtasıyla krizle bağlantılı külfeti paylaşmaya davet etmiştir. Yer değiştirmelere neden olan temel sorunlara çözüm getirilmesi ihtiyacının altı çizilerek, bu bağlamda, çatışmalara siyasi çözüm bulunmasının ve kalkanın için arttırılmış işbirliğinin önemine de dikkat çekilmiştir. Bildirgede, mültecilerin ve yerlerinden edilmiş kişilerin güvenli ve gönüllü olarak kendi ülkelerine dönebilmelerini sağlayacak koşulların yaratılmasının önemi de kabul edilerek, göç ve mülteci akımlarına yönelik uzun vadeli hazırlık ve bu akımların yönetimi için kapasitenin güçlendirilmesini teminen diğer ülkelerle beraber çalışılacağı vurgulanmıştır. Tüm ülkeler, ulusal imkanları çerçevesinde, bu krizden etkilenen ülkelere yardım etme yeteneklerini arttırabilmelerini teminen ilgili uluslararası kuruluşlara yapmakta oldukları katkılarını arttırmaya davet edilerek, özel sektör ve şahısların da bu uluslararası çabalara iştirak etmeleri yönünde teşvik edildiği ifade edilmiştir (G20 Liderler Bildirgesi Antalya Zirvesi, 15-16 Kasım 2015).

Mülteci konusuna ilişkin olarak Liderler düzeyinde değerlendirmelere ilk olarak Türkiye Dönem Başkanlığında yer verildikten sonra, 2016 yılında Çin-Hanzghou'da düzenlenen Zirvede de mülteci konusuna ilişkin değerlendirmeler yapılmaya devam edilmiştir.

Bu kapsamda mülteci konusunda küresel bir kaygının oluşmasından dolayı, Antalya'da dile getirilen küresel eylem çağrısı yinelenmiştir. Mülteciler ve mültecilerin yeniden yerleşimi için insani yardımların güçlendirilmesi çağrısı yinelenerek, tüm ülkeler imkanları doğrultusunda ilgili uluslararası kuruluşlara krizlerden etkilenen ülkelere yardım etme kapasitelerini arttırmak için daha fazla destek vermeye davet edilmiş, kalıcı çözümlerin bulunması için—özellikle süregelen mülteci durumlarında—ve bu bağlamda, ev sahibi toplumlar için kalkınma yardımına katılımın güçlenmesi için çabaların yoğunlaştırılması çağrısı yapılmıştır. Devam

eden krizle mücadelede uluslararası çabaların desteklendiği ifade edilerek, BM Genel Kurulu marjında düzenlenecek yüksek-seviyeli toplantıların önemine atıfta bulunulmuştur. Dünya Bankası'nın diğer uluslararası örgütler ve paydaşlarıyla birlikte mültecilere ve hem düşük hem orta gelirli ev sahibi ülkelere destek amacıyla bir küresel kriz yanıt platformu oluşturma çabası takdir edilmiştir. G20'nin, 2017 yılı içerisinde de zorla yerinden edilme ve göç sorunlarını somut eylemler geliştirme anlayışıyla ele almaya devam edeceği ve 2017'de ayrıca göç sorunlarını da inceleyeceği ifade edilmiştir (G20 Leaders' Communique Hangzhou Summit 4-5 September 2016).

G20

Altıncı Bölüm

**G20 SÜRECİNİN ULUSLARARASI
İLİŞKİLERE YANSIMASI ve G20
TAAHHÜTLERİNİN UYGULANMASI**

VI- G20 SÜRECİNİN ULUSLARARASI İLİŞKİLERE YANSIMASI ve G20 TAAHHÜTLERİNİN UYGULANMASI

1999 yılında kurulan G20'nin yaşadığı süreç ve gelişmeler G20 üyesi ülkeler arasında farklı etkileşimlere ve gelişmelere neden olmaktadır. G20 süreciyle beraber, G20 öncesi mevcut olan G7/8 ülkelerinin yanı sıra MIKTA ve BRICS adında iki oluşum daha ortaya çıkmıştır.

A) G20 ÇATISI ALTINDA YER ALAN FARKLI ULUSLARARASI ENTEGRASYONLAR

G20 üyesi birçok ülke, OECD, ILO, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü gibi farklı uluslararası organizasyonlarda, ya da NAFTA gibi bölgeler organizasyonlarda G20 dışında bir araya gelmektedir. G20 sürecine davet edilen ASEAN, Afrika Birliği, NEPAD ve 3G gibi oluşumlarla ise G20'nin teması sürdürülmektedir. Öte yandan G20, belirtildiği üzere G7/G8'in inisiyatifiyle meydana gelen bir yapı olmakla beraber süreç içerisinde G20 üyesi ülkelerin farklı entegrasyonlarına ve gruplaşmalarına şahit olunmaktadır. Bu kapsamda G7 (Rusya'nın Kırım'ı işgali sonrası üyeliğinin askıda olması nedeniyle G8, günümüzde üyesi olan 7 ülke nedeniyle G7 olarak adlandırılmaktadır)'nin yanı sıra BRICS ve MIKTA gibi ülke girişimleri örnek olarak verilebilir.

Son yıllarda ekonomik büyüme bakımından öne çıkan ülkeler, yeni oluşumlarla gelişmelerini güçlendirmek istemektedirler. Bu kapsamda, Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nin İngilizce isimlerinin baş harflerinin bir araya gelmesiyle BRICS olarak adlandırılan grup, bu oluşumlardan biridir.

Diğer taraftan Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye ve Avustralya ülkelerini kapsayan ve ülkelerin İngilizce isimlerinin baş harflerinin bir araya gelmesiyle MIKTA olarak adlandırılan grup ise bu oluşumlardan bir diğeridir.

1. BRICS Oluşumu

BRIC (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin) ülkeleri ilk olarak 2006 yılında New-York'taki BM Genel Kurul Toplantıları sırasında, Dışişleri Bakanları

seviyesinde bir araya gelmiştir. Geniş ölçekli toplantı ise Liderler seviyesinde 2009 yılında Rusya- Yekaterinburg'da gerçekleşmiştir. Zirvede, küresel ekonomik durum, finansal kurumlar ve gelişmekte olan ekonomiler gibi konular tartışılmıştır. 2010 yılında ise Güney Afrika'nın katılımıyla BRIC adını BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika) olarak değiştirmiştir.

Tamamı G20 üyesi olan BRICS ekonomileri, dünya yüzölçümünün %26'sını, 3 milyarın üzerinde nüfusuyla dünya nüfusunun ise %46'sını temsil etmektedir. BRICS ülkeleri, 2015 yılındaki 16.6 trilyon Dolarlık GSMH'leri ile küresel üretimin % 22'sini temsil etmektedir. GSMH bakımından Çin, dünyanın 2., Hindistan 7., Brezilya 9., Rusya 13., Güney Afrika ise 32. büyük ekonomisi pozisyonunda yer almaktadır (<http://databank.worldbank.org/>). Yıllık G20 toplantıları BRICS ekonomilerinin de bir araya gelmesine olanak sağlamaktadır.

BRICS ülkeleri, 2012 yılında IMF'ye 75 Milyar Dolarlık borç verme taahhüdünde bulunarak IMF oy-gücünü etkilemeye çalışmıştır. 2013'de Güney Afrika'da düzenlenen Zirve'de BRICS ülkeleri yeni bir kalkınma bankası kurmaya karar vermiştir (<https://en.wikipedia.org/wiki/BRICS>).

BRICS ülkelerinin finansal gücünü gözler önüne koyan gelişmelerden biri BRICS ülkelerinin Yeni Kalkınma Bankasını kurmuş olmasıdır. 2012 yılından itibaren BRICS ülkeleri bünyesinde Banka kurulması yönünde tartışmalar başlamış, bu fikir olgunlaştırıldıktan sonra 2014 yılında Yeni Kalkınma Bankası (NDB) olarak isimlendirilen Bankanın kuruluş anlaşmasını imzalamış, anlaşma, 2015'te yürürlüğe girmiştir. NDB'ye üye olan BRICS ülkelerinin bankadaki hisseleri ve oygücü birbirine denktir. Yeni Kalkınma Bankası 3 Milyar Dolarlık Çin Rimbini'si olarak Çin'in ve bankanın ilk yeşil tahvilini Haziran 2016'da çıkarmıştır.

Merkezi Şangay'da bulunan Yeni Kalkınma Bankası, gelişmekte olan ülkelerin altyapı projelerini finanse etmek ve aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmaya katkı vermeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, çok taraflı diğer kalkınma bankalarıyla küresel, bölgesel ve yerel ortaklıklar kurmayı hedeflemektedir. Yeni Kalkınma Bankası; sürdürülebilir kalkınma hedefinin sağlanması için; özel sektör sermaye akımlarının yetersiz, dalgalı olması ve yeterli olgunlukta olmamasını kurulma gerekçesi olarak ortaya

koymaktadır. NDB, Son on yıllık zaman zarfında, Çok Tarafli Kalkınma Bankalarının (MDBs), kaynak taahhüdünü yıllık 45 Milyar Dolardan 100 Milyar Dolara çıkarmasına rağmen bu rakamın yıllık 1 Trilyon Dolarlık kalkınma ihtiyacı karşısında çok yetersiz kaldığını iddia ederek kuruluşunu gerekçelendirmektedir. Bu kapsamda NDB'nin amacı yükselen piyasa ekonomileri ile gelişmekte olan ülkeler arasında işbirliğinin sağlanmasıdır. NDB'nin Governörler Kurulunda Çin, Hindistan, Brezilya, Güney Afrika ve Rusya'nın Finans Bakanları yer almaktadır. Diğer yönetim mekanizmalarında da BRICS ülkeleri temsilcilerine yer verilmektedir (<http://ndb.int/>).

2. MIKTA Oluşumu

Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye ve Avustralya ülkelerini kapsayan ve ülkelerin İngilizce isimlerinin baş harflerinin bir araya gelmesiyle MIKTA olarak adlandırılan grup ise bu oluşumlardan bir diğeridir.

MIKTA, 2013 yılı Eylül ayında, BM Genel Kurulu'nun düzenlendiği dönemde, New-York'da oluşumuna karar verilmiştir. Farklı coğrafyalardan ve kültürlerden gelen bu 5 ülke, kendi coğrafyasında açık ekonomiyi benimsemiş, yüksek büyüme oranına sahip demokratik ülkelere sahiptir. MIKTA ülkeleri, küresel ekonomideki meydan okumalar karşısında ortak bir duruş sergileyerek, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında köprü vazifesi görerek, küresel ve bölgesel sorunların çözümüne yapısal katkı sağlamayı hedeflemektedir. MIKTA Platformu "Yeni İnovatif Ortaklık" sloganıyla çalışmalarını yürütmektedir.

MIKTA ülkeleri, sırasıyla dünyanın en büyük 15. (Meksika), 16. (Endonezya), 11. (Kore), 18. (Türkiye) ve 13. (Avustralya) büyük ekonomisinden oluşan 500 milyonun üzerinde bir nüfusu temsil etmektedir. Meksika, 8.400 Dolar, Endonezya 3.600 Dolar, 26.900 Dolar, Türkiye 9.500 Dolar, Avustralya ise 51.600 Dolar seviyesinde kişi başına düşen milli gelire sahiptir.

MIKTA yılda iki kez Dışişleri Bakanları seviyesinde toplantılar gerçekleştirilmekte, en son Avustralya Sidney'de Kasım 2016'da 8. Dışişleri Bakanları toplantıları düzenlenmiştir. MIKTA birçok alanda projeler ortaya koymaya çalışmaktadır Bu kapsamda, gençler, gazeteciler ve diplomat-

lar için değişim programları; kalkınma konusunda işbirliği ve elektronik ticaret konusunda workshop programları ile destek aktiviteleri uygulanmaya başlanmıştır (<http://www.mikta.org/>).

3. G7 (Grup 7)

Çalışmanın ilk bölümünde bahsedildiği üzere, G7, 7 tane sanayileşmiş demokratik ülkenin (ABD (1975), Kanada (1976), Fransa (1975), Almanya (1975), İtalya (1975), Japonya (1975) ve İngiltere (1975) üye olduğu bir oluşumdur.

Soğuk Savaş'ın hakim olduğu, enflasyon ve OPEC petrol krizinin etkisini hissettirdiği dönemde Komünist olmayan sanayileşmiş ülkeleri bir araya getiren bir informal oluşum olan G7 günümüzde, küresel ekonomiyi ve politikayı etkileyen; küresel ekonomik yönetim, uluslararası güvenlik ve enerji güvenliği gibi konuların tartışıldığı informal bir platforma dönüşmüştür.

Rusya 1998-2014 yılları arasında Platforma dahil iken, Kırım'ı işgali sonrası üyeliği askıya alınmıştır. Rusya, Soğuk Savaş sonrası dönemde Batı ile işbirliği yapması ve Avrupa Birliği ise 1981 yılından itibaren Platforma üye olmayan statüsünde katılmaktadır. AB Platformda üye ülke liderlerini temsil etmek üzere Avrupa Konseyi ve AB yürütme organı Avrupa Komisyonu tarafından temsil edilmektedir.

G7'ye üye olmak için herhangi bir kriter bulunmamaktadır. G7'ye ait kuruluş esaslarının yer aldığı resmi bir belge ya da sekreterlik makamı bulunmamaktadır. Üye ülkeler arasındaki dönüşümlü başkanlık sistemine göre gündem konuları ortaya konulmakta, Bakanlar ve temsilcilerden oluşan Şerpalar yıllık zirvelerde ele alınacak konulara ilişkin öncelikleri belirlemektedirler.

G7 ekonomileri günümüzde küresel GSMH'sinin yaklaşık yarısını temsil etmektedir. 1999 yılında Almanya Köln'de gerçekleştirilen G7 toplantılarında küresel yönetimin artırılması, krizlerle mücadelede, gelişmekte olan ülkelerin de dahil olduğu ortak bir platform kurmak üzere G20'nin oluşumuna karar verilmiştir.

Kısaca, G20 içerisinde G7, BRICS ve MIKTA ülkelerinden oluşan üç önemli grup yer almakta, bu farklı gruplar arasında ekonomik öncelikler

ve küresel bakış açıları bakımından farklılaşabilmekte ve G20 içi rekabet ortamını oluşturabilmektedir.

G20'ye üye ülkelerin oluşturdukları birlikler dışında G20'ye düzenli olarak davet edilen uluslararası entegrasyonları da belirtmek gerekir.

Bunlar, ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeler Birliği) adına dönem başkanı ülke, Afrika Birliği başkanı Dönem Başkanı ülke ve Afrika Kalkınması için Yeni Ortaklık (NEPAD) adına bir temsilci de her yıl yapılan Zirve toplantılarına düzenli olarak katılım sağlamaktadır. Bu şekilde G20 süreci, G20 üyesi ülkelerin oluşturdukları entegrasyonlar dışında diğer bazı uluslararası ASEAN, Afrika Birliği ve NEPAD gibi entegrasyonlar G20 sürecine dahil olmakta ve bu entegrasyonlar sorunların çözümünde kendi bakış açılarını G20 masasına taşıyabilmekte, böylece G20 sürecine her bölgenin daha aktif ve yaygın katılımı mümkün olabilmektedir.

G20, G7, BRICS ve MIKTA gruplarını içinde bulandıran; G20 dışında ASEAN, Afrika Birliği ve NEPAD'ın katılımına yer vererek gelişmiş ülkeler ve yükselen piyasa ekonomileri arasındaki en önemli en güçlü ittifakı göstermektedir.

B) G20 TAAHHÜTLERİNİN UYGULAMAYA YANSIMASI

Uluslararası alanda faaliyet gösteren kurumların geliştirdiği söylemler, taahhütler ve aldığı kararlar oldukça önemlidir. Ancak, alınan kararların uygulamaya geçirilememesi, kurumların ciddiyetini zedelemekte ve kurumlara olan güvenin azalmasına yol açmaktadır. Alınan kararların uygulamaya geçirilmesi, verilen taahhütlere uygun davranılması ise kurumlara duyulan güveni artırmakta, kurumlara saygınlık ve uluslararası alanda itibar kazandırmaktadır.

Kuruluşundan itibaren 18 yılını geride bırakan G20, özellikle uluslararası ekonomik alanda birçok konuyu gündemine taşımakta, taahhütlerde bulunmakta, somut hedefler ortaya koymaktadır. 2016 yılında Türkiye'de düzenlenen G20'nin önceliklerinden birini "uygulama" başlığı oluşturmuştur.

Toronto Üniversitesi tarafından geliştirilen G20, Araştırma Merkezi verileri temel alınarak düzenlenen aşağıdaki Tabloda 2008-2016 arası dönemde konu alanlarına göre 11 kere düzenlenen Liderler Zirvesinde yapılan taahhütlere yer verilmektedir.

Tablo-22: 2008-2016 Arası Dönemde Konu Alanlarına Göre Liderler Zirvesi Taahhütleri*

	2008 Washington	2009 Londra	2009 Pittsburgh	2010 Toronto	2010 Seul	2011 Cannes	2012 Los Cabos	2013 St Petersburg	2014 Brisbane	2015 Antalya	2016 Hangzhou
Toplam	6	15	28	14	29	91	71	66	34	21	28
Makro-ekonomik politika	403										
Mikroekonomi	10	0	0	0	0	0	0	2	6	0	2
Finansal Düzenleme	271	45	23	12	24	38	18	20	7	8	17
Ticaret	133	14	6	9	17	15	10	12	9	14	22
Uluslararası Finans Kuruluşlarının Reformu	120	29	11	4	16	22	8	5	4	2	5
Emek ve İstihdam	100	4	3	0	4	8	18	29	16	10	8
Sosyal Politika	13	1	1	2	1	3	1	0	0	3	1
Bilgi ve İletişim Teknolojileri	49	0	0	0	0	0	0	0	0	2	47
Çevre	8	0	0	0	1	3	0	1	0	0	3
İklim Değişikliği	53	3	3	3	8	8	5	11	7	3	2
Enerji	106	0	0	17	14	18	10	19	16	3	8
Kalkınma	193	15	9	8	22	17	10	50	20	20	18
Altyapı	36	0	0	0	0	0	0	0	28	0	8
Gıda, Tarım	64	0	0	3	2	36	4	11	0	3	3
Sağlık	38	0	0	0	0	0	0	0	33	2	3
Eğitim	5	0	0	3	0	1	0	0	0	0	1
Cinsiyet	6	0	0	0	0	0	2	0	4	0	0
Suç ve Yolsuzluk	78	3	0	3	9	5	7	33	4	4	7

Terörizm	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	12	3
Göç ve Mülteci	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3
Hesapverebilirlik	80	4	3	15	3	4	5	13	9	17	2	2	5	5
G7/G8/G20 Yönetişimi/ Uluslararası İşbirliği	39	0	0	3	0	2	12	3	12	0	0	0	7	7
Vergilendirme	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Yatırım	1	0	0	0	0	0	00	0	0	0	0	0	0	1
Toplam	1,836	95	129	128	61	153	282	180	281	205	113	209	209	209

*Çin Dönem Başkanlığı tarafından yapılan taahhütler ve göç ve mülteci konusuna ilişkin başlık kaynakta yer alan tabloya ilave edilmiştir.

Kaynak: G20 Summit Commitments by Issue: 2008 to 2015, G20 Research Group, December 14, 2015. Erişim: <http://www.g20.utoronto.ca/compliance/commitments.html#table>

The G20's Governance of Africa-Related Issues, 2008–2016. Erişim: <http://www.g20.utoronto.ca/analysis/170203-africa-research.html>

Yukarıda yer alan Tablo-22 incelendiği zaman 2008 yılından itibaren düzenlenen G20 Liderler Zirvesinde; ekonomik, finansal, sosyal, uluslararası finansal kurumlar, altyapı, sağlık, cinsiyet, enerji, çevre, iklim değişikliği gibi birçok alanda toplam 1836 taahhütte bulunulduğu görülmektedir. Bu taahhütlerin birçoğu, her yıl tekrarlanan taahhütlerden oluşmaktadır.

Liderler Zirvelerinde, taahhütlerin en büyük kısmının makroekonomik politikalar ve finansal düzenleme alanında gerçekleştiği görülmektedir. Bu konularda sırasıyla 402 ve 271 taahhütte bulunulmuş, diğer bir ifadeyle büyümenin ve mali disiplinin sağlanmasını hedefleyen bu iki alan toplam taahhütlerin üçte birinden fazlasını oluşturmuştur. G20'nin ekonomik kriz sırasında Liderler seviyesine dönüştüğü dikkate alındığı zaman bu durumun nedeni zaten anlaşılmaktadır. Kalkınma, ticaret, uluslararası kurumların reformu gibi konu başlıkları da en fazla taahhütte bulunulan diğer konu başlıkları arasında yer almaktadır. Bu konu başlıkları bütün zirvelerde detaylı bir biçimde ele alınmıştır.

G20 Zirvelerinde sosyal konularda da birçok değerlendirmenin gerçekleştirildiği, emek ve istihdam alanında 100 civarında taahhüdün verildiği, İstihdam Görev Gücünün oluşturulması, L20'ye G20 sürecinde yer verilmesiyle beraber emek ve istihdam alanındaki taahhütlerin artmaya başladığı gözlenmektedir.

Son yıllarda G20 Zirvelerine bakıldığı zaman ise yeni gündem maddelerinin oluştuğunu, tartışma alanlarının çeşitlendiğini gözlemek mümkündür. Örneğin, terörizm konusu, göç ve mülteci sorunu konusu ile bilgi ve iletişim teknolojileri konusu Türkiye Dönem Başkanlığıyla beraber Sonuç Bildirgelerinde yer bulmaya başlamıştır. Toplam 49 taahhüdün bulunduğu bilgi ve iletişim teknolojileri alanında Çin Dönem Başkanlığında 47 taahhüde yer verildiği, hedefler konulduğu Çin Dönem Başkanlığındaki taahhütlerin neredeyse dörtte birinin bu alandaki taahhütlerden oluştuğu görülmektedir.

Bildirgelerde ele alınan konu başlıklarına bakıldığı zaman artan gündemle beraber G20'nin ekonomik boyutta bir organizasyon olmanın çok ötesine taşındığını, uluslararası toplumu ilgilendiren hemen her konuya ilişkin olarak G20'nin yön çizmeye çalıştığını, geleceğin politikalarının oluşturulması çabası içerisinde olduğunu belirtmek mümkündür.

Küresel ekonomik ve politik sistemde ağırlığı olan ülkelerden oluşan G20'nin vermiş olduğu taahhütler kuşkusuz önemlidir. Ancak, verilen bu taahhütlere üye ülkelerin sağladığı uyum diğer bir ifadeyle taahhütlerin uygulanması konusu daha büyük önem arz etmektedir. Aşağıda, Toronto Üniversitesi G20 Araştırma Merkezi tarafından geliştirilen Tablo-23'de G20'nin konu alanlarına göre değişen toplam taahhüt sayısı, taahhütlere sağlanan uyum, toplam taahhütler içinde incelenen taahhütlerin oranı ve incelenen taahhütlere sağlanan uyum yer almaktadır.

Tablo-23: 2008-2016 Arası Dönemde G20 Zirvelerinde Konu Alanlarına Göre Taahhütler ve Taahhütlere Sağlanan Uyum

Konu Alanı	Taahhüt Sayısı	İncelenen Taahhüt Sayısı	Toplam Taahhütler İçinde İncelenen Taahhütlerin Oranı (%)	İncelenen Taahhütlere Sağlanan Uyum (%)
Mikroekonomi	10	1	10.0%	100
Altyapı	36	1	2.8%	98
Terörizm	16	2	12.5%	87
Makroekonomi	403	23	5.8%	80
Göç ve Mülteci	7	1	14.3%	80
Emek ve İstihdam	100	16	16.0%	78
Sağlık	38	4	10.5%	77
Finansal Düzenleme	271	20	7.4%	75
Enerji	106	16	15.1%	73
Gıda ve Tarım	64	6	9.4%	70
Cinsiyet	6	5	83.3%	71
Uluslararası Finansal Kurumların Reformu	120	5	4.2%	67
Kalkınma	193	45	23.3%	66
İklim Değişikliği	53	22	42.0%	65
Ticaret	133	14	11.0%	63
Uluslararası İşbirliği	39	2	5.1%	58
Suç ve Yolsuzluk	78	7	9.0%	57
Bilgi ve İletişim Teknolojileri	49	1	2.0%	55
Toplam	1,836	191	10.4%	71

Kaynak: G20 International Financial Institution Reform

Commitments and Compliance. Erişim: <http://www.g20.utoronto.ca/analysis/170105-ifi-reform-research.html>

Tablodan görüldüğü üzere taahhütlere uyum konusunda konu alanlarına göre farklılıkların yer aldığı görülmektedir. Tablo-22/23'de görüldüğü üzere 2008 yılından itibaren G20 Zirvelerinde, ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarda toplam 1836 taahhütte bulunulmuştur. Tablo-23, Toronto Üniversitesi G20 Araştırma Merkezi'nin toplam G20 Liderler Zirvesindeki 1836 taahhüt arasından 191 taahhüdün üye ülkelerdeki inceleme sonuçlarına dayanmaktadır. Diğer bir ifadeyle tabloda yer alan sonuçlar, toplam taahhütlerin %10.4'ünün uygulamadaki yansımalarını ortaya koymaktadır. İncelenen taahhütler içerisinde üye ülkelerin uyum seviyesi ortalama olarak %71 seviyesinde gerçekleşmiştir.

En çok taahhüdün yapılmış olduğu alanların başında makro-ekonomi konusu gelmektedir. Tablo-23'te makro ekonomik alanda, ekonomik şartlar dikkate alınarak mali stratejilerin esnek bir biçimde yürütülmesi, milli gelir içerisinde borçlanma seviyesinin sürdürülebilir oranda olması, büyüme hedeflerinin gerçekleştirilmesi gibi 23 alanda G20 taahhütleri incelenmiştir. Buna göre G20 ülkelerinin makro-ekonomi politikalarına uyum seviyesi %80 olarak ölçülmüştür. Bu rakam %71 olan ortalama uyum seviyesinin üzerinde yer almaktadır. Finansal düzenleme konusu ise makro-ekonomi başlığından sonra G20'nin en çok gündemine aldığı bir diğer konu başlığını oluşturmaktadır. Finansal düzenleme alanında 271 taahhüt yer almakta, bu taahhütlerin 20 tanesine üye ülkelerin uyumu incelendiği zaman uyum seviyesinin %75 düzeyinde olduğu görülmektedir.

G20 toplantılarının vazgeçilmez gündem maddelerinden biri kuşkusuz, uluslararası finansal kurumların reformu konusudur. Bu alanda özellikle, IMF ve Dünya Bankası'nın etkinliğini artırması için kota reformunu hedefleyen toplam 120 taahhüt gerçekleştiği görülmektedir. Tablo-23, 120 taahhüt içerisinde, beş taahhüde üye ülkelerin uyumunu ortaya koymaktadır. Buna göre, bu alanda G20 ülkelerinin bu alandaki uyum seviyesi %67'dir. G20 toplantılarında, IMF sisteminde az gelişmiş ve yükselen ülkelere daha fazla söz hakkı verilmesi için sürekli taahhütlerde bulunulmuştur. IMF 2010 yılında bu alanda bir çalışma ortaya koyarak oy gücünü %5'in üzerinde, az gelişmiş ve yükselen piyasa ekonomileri lehine değiştirilmesi için bir kota ve yönetim reformu programı ortaya koymuştur. Değişiklik reformu, ABD'nin onaylamaması nedeniyle uzun-

ca bir süre yürürlüğe giremezken, G20'nin de ısrarlı taleplerin de bir sonucu olarak 2016 Şubat'ında ABD'nin de onayıyla yürürlüğe girmiştir. Yapılan değişiklik, IMF sisteminde köklü değişikliklere yol açmamakla beraber yükselen piyasa ekonomilerinin IMF sisteminde daha fazla yer bulması, yükselen ekonomilerin finansal piyasalarına daha fazla güven duyulması bakımından yararlı olmuştur.

G20'nin IMF ile ilgili taleplerinden bir diğerini ise IMF Özel Çekme Hakları-SDR (Special Drawing Rights)'ye ait değişiklik yapılması oluşturmaktadır. Kuruluşundan itibaren G20, SDR sepeti bileşiminin, para birimlerinin küresel ticaret ve finans sistemi içindeki rolünü yansıtmaması gerektiğini, SDR değerlendirme yöntemini gözden geçirme çalışmalarının tamamlanmasını talep etmiştir. IMF, SDR sisteminde 2015 Aralık ayında değişikliğe giderek Çin para birimi olan yuanı da dahil etmiştir. Böylece, Çin Yuanı, Amerikan Doları, Euro, İngiliz Paundu ve Japon Yeninin yanında SDR sisteminde temsil edilmeye başlanmıştır.

IMF ve Dünya Bankasına ilişkin G20 sürecinde tartışmalar yaşanırken 2015 yılı içerisinde önemli bir gelişme olmuştur. 2015 yılı içerisinde Çin'in önderliğinde BRICS ekonomilerinin desteğiyle 100 Milyar Dolar sermayeli Asya Altyapı Yatırım Bankası (Asian Infrastructure Investment Bank) kurulmuştur. Böylece uluslararası finansal kaynakların artırılması için Çin'in liderliğinde yeni bir aktör oluşmuştur. Bugüne kadar 57 ülkenin dahil olduğu Banka'ya ABD ve Japonya katılmamış, uluslararası finans alanda yeni bir rekabet ortamına da zemin hazırlanmıştır.

Finansal düzenlemeler konusu G20 Zirvelerinde yoğunlukla gündeme gelen bir diğer başlıktır. Bu alanda, G20 Platformunun en somut sonuçlarından birini Nisan 2009'de kurulan Finansal İstikrar Kurulu (FSB)'nin kurulması oluşturmaktadır. FSB'nin amacı, ulusal finans otoriteleri ve uluslararası standart koyucu kuruluşların çalışmalarını koordine etmek ve etkili düzenleyici, denetimsel ve diğer finansal sektör politikalarının uygulanmasını geliştirmek ve teşvik etmektir. FSB önde gelen uluslararası finansal merkezleri, finansal istikrardan sorumlu olan ulusal otoriteleri, uluslararası finansal kurumları, sektördeki özel uluslararası düzenleyici ve denetim gruplanmalarını ve merkez bankası uzmanlarından oluşan komiteleri bir araya getirmektedir.

G20, faaliyetlerini sürdürürken, uluslararası alanda bazı organizasyonların doğuşuna zemin hazırlamaktadır. Bankalarca kabul edilebilir kaliteli projelerin kamu ve özel sektör altyapı projelerinin gerçekleştirilmesi için 2014 yılında oluşturulan; OECD, Dünya Bankası ve diğer çok taraflı kalkınma bankalarının işbirliğiyle çalışan küresel Küresel Altyapı Merkezi (Global Infrastructure Hub) bunlardan biridir. Küresel Altyapı Merkezi, G20'nin altyapı alanındaki taahhütlerinin gerçekleştirilmesi için atılan adımlardan birini oluşturmaktadır.

G20 sürecinde birçok Zirve Bildirgesinde KOBİ'lerin büyüme ve istihdama katkısının sağlanması amacıyla çalışmalar yapılması öngörülmüştür. Bu çerçevede küresel bir platform niteliğinde yeni bir girişim olan ve özel sektör öncülüğünde kurulan Dünya KOBİ Forumu Vakfı 2015 yılında İstanbul'da açılmıştır. Böylece KOBİ'lerin dünya katma değer zincirinin bir parçası olmasının sağlanması, dışa açılmasının sağlanması, birbirleriyle ve büyük şirketlerle kolay buluşmasının sağlanması hedeflenmiştir.

G20 bünyesinde mali ve ekonomik ağırlıklı gündemler dikkatle tartışılırken, G20 kararlarında sosyal politikaya ilişkin değerlendirmeler ve analizler de ihmal edilmemiştir. Bu kapsamda, kalkınma, sosyal korumanın sağlanması, yoksulluk, işsizlik, genç işsizlikle mücadele, kayıtdışı ekonomiyle mücadele, iklim değişikliği, yolsuzlukla mücadele, gıda güvenliği, enerji güvenliği gibi alanlarda hemen her yıl değerlendirmeler yapılmaktadır. G20'nin Birleşmiş Milletler'in önce 2015 Milenyum Kalkınma Hedeflerini, ardından Kalkınma İçin 2030 Gündemini benimsemesi, iklim değişikliği alanında 2015 Paris Konferansına destek olması gibi konular G20'nin çok yönlü olarak ilerlemesine imkan tanımaktadır.

G20, çevre ve iklim değişikliği konularını da gündeminde tartışmaktadır. Bu alanda G20 inisiyatifiyle başlatılan oluşumlardan birini, 2010 Toronto Zirvesiyle beraber tartışılan, 2012 Los Cabos Zirvesinde hayat bulan, denizlerde gaz ve petrol sondajında ya da taşınmasında ortaya çıkabilecek felaketlerin önlenmesi için çalışmalar yapmayı hedefleyen G20 Küresel Deniz Koruma Girişimi (G20 Global Marine Environment Protection Initiative) oluşturmaktadır.

2014 Brisbane Zirvesinde 2025 yılına kadar kadınlarla erkekler arasındaki işgücüne katılım oranlarındaki farkın %25 azaltılması hedeflen-

miştir. Bu hedef, 100 milyon kadının işgücü piyasasına katılımı anlamına gelmektedir. Bu hedef doğrultusunda G20 ülkeleri istihdam planlarının uygulanmasının takip edilmesi taahhüdünde bulunmuştur, tablodaki gösterge G20 ülkelerinin bu takibi büyük oranda gerçekleştirdiğini ortaya koymaktadır. G20 ülkelerinin cinsiyet alanında attığı adımlardan biri 2015 yılı Türkiye Dönem Başkanlığında açılım gruplarına W20 (Kadın-20)'nin dahil edilmesi olmuştur. W20 lansmanı, kadınların ekonomik yönden güçlenmesine katkı vermek, kadınların potansiyellerinin ortaya çıkarılmasını sağlamak ve G20 amaçlarından olan kapsayıcı bir ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

G20 taahhütlerinin yoğunlaştığı konu başlıklarından birini kalkınma konusu oluşturmaktadır. Kalkınma alanında G20 tarafından yapılan 193 taahhüdün 45 tanesinin diğer bir ifadeyle dörtte birinin sonuçlarına göre, ülkelerin uyum derecesi % 66 olarak ortaya konulmuştur.

G20 gündeminde Türkiye Dönem Başkanlığı itibariyle tartışılan konulardan birini göç ve mülteci konusu oluşturmaktadır. Türkiye Dönem Başkanlığında ve Çin Dönem Başkanlığı döneminde mültecilerin yerleşimi, insani yardım gereksinimleri ve toplumla bütünleştirilmesi konusunda bazı taahhütlerde bulunulmuştur. Toronto Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen taahhütlere uyum noktasındaki değerlendirmede, sadece sayıları artan ve yaşam alanlarından ayrılmak durumunda bırakılan mülteciler için koruma sağlanması için artan gayret gösterilmesi yönündeki G20 taahhüdü dikkate alınmıştır. Bu yönüyle değerlendirildiğinde, diğer bir ifadeyle 7 tane taahhüt içerisinde tek bir konuya ilişkin değerlendirme yapılmış, bu alanda ise % 80 oranında G20 taahhüdüne uyum olduğu sonucuna varılmıştır. G20'nin mülteci ve göç konusundaki taahhütlerine bütünsel olarak bakıldığı zaman, Türkiye dışında G20 ülkelerinin bu alandaki taahhütleri ciddi anlamda yerine getirdiğini söylemek mümkün değildir. Sınırlı sayıda mülteciye sınırların açılması gibi sembolik adımlar dışında, taahhütlerin yerine getirilmediği, Türkiye'yle AB arasında imzalanan anlaşmalara rağmen maliyetlerin paylaşılması noktasında taahhütlere uyulmadığı anlaşılmaktadır. G20 ülkeleri arasında Türkiye, kabul ettiği 3 milyona yaklaşan Suriyeli mülteciler için bütün imkanlarını seferber ederek kucaklamaktadır. Öte yandan bazı ülkelerde, mültecilere kaba,

incitici, aşağılayıcı muamelelerin yapılması dikkat çekicidir. ABD’de yapılan seçim sonrası değişen yönetimle beraber, bazı ülkelere karşı sınırların kapatılmas girişimi ayrıca değerlendirilmesi gereken negatif tutumun en uç örneğini ortaya koymaktadır.

Terörizm alanında, G20 Liderler Bildirgesinde Rusya Dönem Başkanlığında, Çin Dönem Başkanlığında ve ağırlıklı olarak Türkiye Dönem Başkanlığında olma üzere toplam 16 taahhütte bulunmuş, aynı zamanda Türkiye Dönem Başkanlığında “Terörizme Karşı Mücadele Konusunda G20 Açıklaması” yayınlanmıştır. Toronto Üniversitesi G20 Araştırma Merkezi tarafından yapılan değerlendirmede, 1989 yılında G7 tarafından OECD bünyesinde kurulan, amacı kara paranın aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele etmek olan “Mali Eylem Görev-Gücü (FATF)”ın tavsiyelerinin ve resmi belgelerinin uygulamaya geçirilmesini sürdürmek taahhüdü ile terörizmin finansmanı ile mücadele edilmesi için bilgi paylaşımı konuları değerlendirilmiştir. Bu kapsamda G20 ülkelerinin bu iki taahhüde uyum derecesi % 87 olarak ortaya konulmuştur (<http://www.g20.utoronto.ca/>).

G20, enerji konusuna da gündeminde yoğun bir biçimde ele almaktadır. Bu alanda G20 tarafından yapılan 106 taahhüdün 16 tanesinin, diğer bir ifadeyle % 15.1’inin sonucuna göre üye ülkeler bu alandaki taahhütlere % 73 oranında uyum sağlamış gözükmektedir. G20 enerji alanında, fosil yakıt desteği, enerji güvenliği, temiz/yenilenebilir enerji gibi alanlarda taahhütlerde bulunmuştur. G20, 2015 yılında tarihinde ilk defa Enerji Bakanları toplantısı düzenleyerek, özellikle Afrika’da enerjiye erişimin artırılması konusunu gündemine almıştır. Bu çerçevede G20 Enerji Bakanları, Afrikalı Bakanlar ve ilgili uluslararası örgütlerle bir araya gelerek dünya genelindeki elektriğe erişimi bulunmayan 1,1 milyar insana destek sağlanması hususunu tartışmaya açmıştır. G20 liderleri de “G20 Enerjiye Erişim Eylem Planı”nı kabul ederek sadece Afrika için değil, diğer bölgeler için de kapsamlı bir çerçeve sunmayı hedeflemiştir. G20 sürecindeki bu açılımın G20’nin kapsayıcılığını ve temsiliyetini daha ileri boyutlara taşımıştır (<http://www.g20.utoronto.ca/>).

C) G20 ZİRVELERİNDE GÜNCEL ULUSLARARASI POLİTİK GÜNDEM

Küresel ekonomik ve mali sorunların çözümünde işbirliği platformu olarak faaliyetlerini sürdüren G20, 2008 yılından itibaren Liderler Zirvelerinin düzenlenmesiyle beraber Liderler arasında önemli güncel sorunların tartışılmasına da tanıklık etmektedir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde G20, 20 ülkenin liderleri arasında küresel güncel sorunların tartışılmasında gayri-resmî bir ortam oluşturmakta, üye ülkeler arasında ikili ve çok taraflı diyalog kanallarının oluşmasına fırsat vermekte, sorunların tartışılması ve çözümü için zemin oluşturma platformu olma özelliği de taşımaktadır.

2015 Brisbane Zirvesiyle beraber, G20 icracı pozisyona doğru adımlar atmaya başlamıştır. Bu kapsamda 2015 Türkiye Dönem Başkanlığında G20'nin tartıştığı konulara ilaveten, enerji güvenliği, mülteci sorunu ve terörizm konusunu da gündemine alarak uluslararası alanda çok yönlü aktör olma yönünde pozisyonunu güçlendirdiği ifade edilebilir.

2013 yılında Rusya'da gerçekleştirilen Zirve'de gerek ikili gerek toplu görüşmelerde temel gündemi Suriye'deki gelişmeler ve Suriye'de kimyasal silah kullanımı oluşturmuştur. Bu kapsamda Liderler Bildirgesinin yanısıra 11 ülkenin imzaladığı (Avustralya, Kanada, Fransa, İtalya, Japonya, Kore, Suudi Arabistan, İspanya, Türkiye, İngiltere ve ABD) "Suriye Konusunda Ortak Açıklama" yayınlamıştır. Açıklamada, Suriye'de rejim tarafından kimyasal silah kullanıldığına dair kanıtların olduğu, bu alanda, BM Güvenlik Konseyi Kararının desteklendiği, kimyasal silahların kullanımının yasaklanmasına yönelik uluslararası çabaların desteklendiği, Suriye'deki bütün insan hakları ihlallerinin kınandığı, Suriye'de politik çözümün desteklendiği ifade edilmiştir (Joint Statement on Syria September 6, 2013, St Petersburg).

2014 Brisbane Zirvesinde düzenlenen Liderler Zirvesi, Rusya'nın Kırım'ı işgalinin gölgesinde gerçekleşmiştir. Zirve öncesi ve Zirve'de, gerek AB ülkelerinin gerek ABD'nin yapmış olduğu açıklamalar tansiyonun artmasına neden olmuş, Rusya'ya ait savaş gemilerinin Pasifikte dolaşması da G20 tarihinde en gergin Zirve'nin yaşanmasına neden olmuştur.

Rusya ile diğer ülkeler arasında zaman zaman restleşmelerin yaşandığı Zirve’de, Rusya Lideri, Zirve henüz sonlanmadan toplantıdan ayrılmıştır.

2015 yılında Türkiye’de düzenlenen Zirvede en çok gündeme gelen konu, Suriye’deki gelişmeler sonrası ivme kazanan yaşanan mülteci ve göç sorunu olmuştur. Sorunun ulaştığı boyut nedeniyle, sonuç Bildirgesinde de göç ve mülteci konusuna yer verilmiş, mültecilerin yerleşimleri, insani yardım gereksinimleri ve toplumla bütünleştirilmesi alanlarında konunun her boyutuyla ele alınacağı değerlendirilmesi yapılmıştır.

2016 yılında Çin Dönem Başkanlığında düzenlenen Zirvede mülteci konusu yeniden gündeme gelerek, 2015 yılında verilen taahhütler yenilenmiş, bütün ülkelere kapasiteleri ölçüsünde bu sorunun çözümüne katkı vermeleri çağrısında bulunulmuştur.

2015 yılındaki Zirvede Paris saldırıları sonrası Liderlerin bir araya gelerek teröre karşısında net ve ortak bir duruş sergilemeleri ve G20 tarihinde ilk kez Terörle Mücadele konusunda bir Liderler Bildirisinin kabul edilmesi Antalya Zirvesinde dikkat çeken noktalardan biri olmuştur. 2016 Çin Zirvesinde de terör konusu önemli başlıklardan birini oluşturmuştur. Terörizm, uluslararası barış ve güvenlik için büyük tehlike arzeden ve küresel ekonomiyi güçlendirmek ve sürdürülebilir büyüme ve kalkınmayı tehlikeye atan bir konu olarak değerlendirilerek, terörizmin tüm şekilleri ve tezahürleri kınanmıştır. Hangi şekilde ve nerede olursa olsun terörizm ile mücadelede edileceği, terörizme finansman sağlayan haraç vergisi, doğal kaynak kaçakçılığı, banka soygunculuğu, kültürel mülkiyet yağmalaması, dış destek ve fidye için adam kaçırma dahil tüm kaynaklar, teknikler ve kanallarıyla mücadele edileceği vurgulanmıştır. Terörizmle mücadelede etkin bilgi alışverişi, teröristlere ait hesapların dondurulması ve terörizmin finansmanının suç sayılması konularında G20 ‘nin kararlılığının sürdürüleceğinin altı çizilmiştir.

2012 yılında Güney Kore- Seul’de ve 2011 yılında Fransa- Cannes’de gerçekleştirilen G20 liderler zirvesine, Yunanistan ve euro bölgesinin mali ve politik belirsizliği damga vurmuştur. Küresel ekonomik kriz çerçevesinde toplanan G20 Zirvesinde; Yunanistan-AB ilişkileri, Euro’nun geleceği, Avrupa Mali İstikrar Fonu’na AB dışındaki aktörlerin de kat-

kı sağlama konusu tartışılmıştır (http://www.bbc.com/turkce/ekonomi/2011/11/111103_g20_greece.shtmlG20).

2016 yılındaki Çin Zirvesinde Brexit konusu gündeme gelerek, Birleşik Krallık'ın AB üyeliğinden çıkması ile neticelenen referandum sonucunun küresel ekonomideki belirsizlikleri artırmakta olduğu, G20 üyelerinin referandumdan kaynaklanan potansiyel ekonomik ve finansal neticeleri ileriye de kapsayacak şekilde ele alabilecek konumda olduğu ifade edilmiştir. G20 Liderleri, gelecekte Birleşik Krallık'ı AB'nin yakın bir ortağı olarak görmek istediklerini de dile getirmiştir.

2010 yılında Meksika Los-Cabos Zirvesinde Suriye'deki gelişmeler ve euro krizi konusu ağırlıklı olarak tartışılmıştır. Yunanistan'ın yanı sıra, İspanya'da yaşanan ekonomik sorunlar da Zirve gündeminde ele alınan konulardan birini oluşturmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2016 Çin Dönem Başkanlığı Liderler Zirvesinde üye ülkelerin liderlerine, G20 Antalya Zirvesi Kitabı'nın yanı sıra, 15 Temmuz'daki darbe teşebbüsü ve FETÖ hakkında bilgi ve görseller içeren birer paket de sunmuştur. FETÖ'nün 15 Temmuz süreci hakkında dezenformasyon çabalarına karşı hazırlanan pakette, darbecilerin işlediği suçları gösteren fotoğraf ve görüntüler, kronoloji ve bilgi notları bulunmaktadır (<http://aa.com.tr/tr/dunya/erdogandan-liderlere-g20-antalya-zirvesi-kitabi-/641461>). Böylece Türkiye, ülke içinde yaşanan darbe teşebbüsünü G20 sürecine taşıyarak 15 Temmuz'da yaşananlar ve terör örgütü konusunda, G20 ülkelerini bilgilendirmeyi amaçlamıştır.

G20 Zirveleri aynı zamanda üye ülkeler arasında ekonomik, siyasal ve ticari alanlarda ikili diyalog ortamlarının gelişmesine katkı sağlamaktadır. Örneğin, 2014 yılında Brisbane'da düzenlenen Zirve'de Avustralya ile Çin arasındaki temaslara dayalı olarak Zirve sonrası iki ülke arasında Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmıştır. 2016 Çin- Hangzhou'da düzenlenen Zirve'de, Türkiye ile Çin arasında enerji, nükleer güvenlik ve bitki sağlığı gereklilikleri alanlarında yapılan 3 ayrı anlaşmanın imza töreni iki ülkenin Cumhurbaşkanı'nın katılımıyla gerçekleşmiştir. 2015 Türkiye Dönem Başkanlığında Türkiye ile misafir ülke olarak davet edilen

Singapur arasında Serbest Ticaret Anlaşması Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Singapur Başbakanı arasında imzalanmıştır. Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için onay sürecinin tamamlanması gerekmektedir (<http://www.economy.gov.tr>).

G20 Liderleri 2017 yılında Almanya'da biraraya gelecektir. Almanya Dönem Başkanlığı'nda 17-18 Mart 2017 tarihlerinde gerçekleştirilen G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları toplantısı sonrası açıklanan 15 maddelik sonuç bildirgesinde, G20'nin öncelik verdiği "koruyucu politikaların reddedilmesi" konusuna yer verilmiştir. Bununla beraber, ticaretin ekonomilere yaptığı katkıyı güçlendirmek için çalışmanın gerekliliğine vurgu yapılmıştır. Koruyucu politikalara yer verilmemesinde, ABD yönetiminde Trump sonrası gündeme gelen korumacılık politikasının etkisinin olduğu belirtilmektedir. 2017 Liderler Zirvesinde bu konunun ne şekilde ele alınacağı şimdiden tartışılmaktadır. (www.g20.utoronto.ca)

(Yıldız, 2016: 1158-1169)

SONUÇ

G20 (Grup 20) 1999 yılında G7/G8 ülkeleri tarafından yükselen piyasa ekonomilerinde yaşanan gelişmelerin küresel ekonomik sistemi etkilemesi sonucu, küresel yönetimi etkinleştirmek amacıyla kurulmuştur. G20, 18 yılı geride bırakan bir geçmişe sahiptir. Başlangıçta, Finans Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları düzeyinde gerçekleştirilen toplantılar, yaşanan küresel ekonomik krizle beraber Liderler düzeyinde gerçekleştirilerek, G20'yi kamuoyu tarafından daha dikkatle takip edilir pozisyona dönüştürmüştür. Günümüzde ise G20, kendi tanımlamasıyla uluslararası ekonomik işbirliği için öncü konumda bulunmaktadır.

G20'nin bünyesinde yer alan, farklı coğrafyalardan, farklı kültür havzalarından ekonomik ve politik ağırlıklarına göre biraraya gelen ülkeler; taşıdıkları farklı ekonomik, sosyo-kültürel ve kurumsal yapılanma alanlarındaki farklı birikimleri ve geçmişleriyle, G20'ye çok boyutluluk özelliği katarak ufkunu genişletmekte ve G20'nin, diyalog kavramını içselleştirmesine katkı vermektedirler.

G20'nin en çarpıcı özelliklerinden biri, kuşkusuz taşıdığı informal yapısıdır. G20'nin prosedürel yapıdan uzak özelliği, G20'yi hızlı, esnek, etkili ve dinamik yapmaktadır. Resmi (formal) yapılanmalarda, taahhütlere uyulmaması halinde yasal yaptırımlar sözkonusu olurken, gayri-resmi (informal) yapılanmalarda hesapverilebilirliğin sağlanması için kamuoyunun taahhütleri takibi, sorgulaması ve denetimi daha da önemli hale gelmektedir. G20'nin informal özelliği, sıkı takibi gerektirmektedir.

G20, bir ülkede ortaya çıkan ekonomik krizin, kısa zamanda diğer ülkelere yayılması karşısında, ortak çözümler bulunması amacıyla ortaya çıkmış bir yapı olmasına rağmen, günümüzde G20 toplantılarının, bu misyonun ötesinde, ülkelerin güç gösterisine dönüştüğü de gözlenmektedir. Küresel siyasetin odağında olan konular kimi zaman üye ülkelerde derin görüş ayrılıklarına neden olmakta, ülkeler kendi güçlerini göstermek için G20 Platformunda gergin anların yaşanmasına neden olmaktadır.

Küresel alanda yaşanan hemen her tartışmanın, sorunun ve boyutun G20 toplantılarında gündeme geldiği görülmektedir. Başlangıçta G20 gündeminde sadece finansal konular ağırlıklı iken, zamanla hemen her konunun gündemde tartışıldığı görülmektedir. Krize karşı alınacak ön-

lemler, finansal istikrarın sağlanması, uluslararası kurumların reform edilmesi ve kaynaklarının artırılması, ticaretin önündeki engellerin kaldırılması, güçlü ve sürdürülebilir bir büyümenin sağlanması, yeni işlerin ortaya konması, sosyal düzenlemelere yer verilmesi, yoksulluğun azaltılması, milenyum kalkınma hedeflerine ulaşılması, yoksullukla mücadele edilmesi, gıda güvenliğinin temin edilmesi, iklim değişikliğinin finanse edilmesi, enerji güvenliğinin sağlanması, yolsuzlukla mücadele edilmesi, mülteci sorunu ve terörizm gibi başlıklar G20 bünyesinde tartışılmıştır.

İlk dönemlerde G20 toplantılarında gündeme gelen konular adeta temel başlıklar halinde ele alınırken zamanla, daha derinlemesine analizlerin yapıldığı, sorunların ve çözümlerin ayrıntılandırıldığı, eylem planlarının hazırlandığı ve küresel ekonomik gelişmelerle ilgili, takvimlemeye de gidilerek somut hedeflerin ortaya konulmaya çalışıldığı görülmektedir.

G20 sürecindeki gündem yoğunluğunun yanısıra, katılımcı sayısı bakımından da ciddi artış görülmektedir. Örneğin 2008 yılında Washington'da düzenlenen Zirve'de misafir ülkelerle beraber 22 ülkenin katılımı gerçekleşmiş, Zirve'de her ülke 4 delegasyonla temsil edilmiştir. Toplantıya katılan 4 uluslararası kurum ise 2'şer delegasyonla temsil edilmiştir. Diğer bir deyişle 100'e yakın delegasyonla Zirve gerçekleştirilmiştir. 2015 yılı Türkiye Dönem Başkanlığında ise 26 ülke, 7 uluslararası örgütün katılımının yanısıra, delegeler, açılım grupları temsilcileri ve basın mensupları dahil 13 bin katılımcı yer almıştır. Zirvelere katılımın artması, G20'nin uluslararası alanda etken ve etkili bir pozisyonunu, G20'nin popülerliğini ve Zirveden beklentileri göstermektedir.

18 yıldır çalışmalarını sürdüren G20'nin Liderler Zirvesinden bu yana 11 Zirve gerçekleştirmiş, yapılan analizlere göre Zirvelerde, ekonomik, finansal, sosyal, politik vb alanlarda toplam 1836 taahhütte bulunduğu ortaya çıkmaktadır. G20 taahhütlerinin üye ülkeler tarafından uygulanmasının ölçülmesi adına da çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Örneğin, Toronto Üniversitesi G20 Bilgi Merkezi'nin üye ülkelerin taahhütlere uyumu konusundaki çalışmaları bu noktada önemli bilgiler sunmaktadır. Bilgi Merkezi tarafından 1836 taahhüt içerisinde 191 tane taahhüdün üye ülkelerdeki uygulaması, diğer bir ifadeyle toplam taahhütlerin %10.4'ü değerlendirilerek, G20 taahhütlerine üye ülkelerin uyum seviyesi %71

olarak ölçülmüştür. G20 taahhütlerinin üye ülkelerde uygulanmasının izlenmesi için daha fazla çalışma yapılması, çalışmaların kamuoyuyla paylaşılması uygulamaların takibi açısından yerinde olacaktır.

G20 taahhütlerine üye ülkelerin göstermiş olduğu uyum, taahhütlerin uygulamaya aktarılması; G20'nin saygınlığını, itibarını, ciddiyetini, öncülüğünü ve uluslararası sorunların çözümü için bir Platform olma özelliğini güçlendirecektir.

Süreç içerisinde G20 kapsamında Açılım/Diyalog Gruplarının oluşturulmasıyla, gündeme gelen her konu daha ayrıntılı olarak ele alınmış, hükümet-dışı kurum ve kuruluşlar önemli roller üstlenmeye başlamıştır. G20 sürecinde, B20, L20, C20, T20, Y20 ve W20'te ilaveten Almanya Dönem Başkanlığında Bilim (Science) S20 oluşturulmuştur.

G20'nin sosyal boyutunun güçlendirilmesi açısından, Emek 20 (L20) birçok anlam taşımaktadır. L20, G20'de çalışma hayatının sorunlarının aktarılmasına zemin oluşturmaktadır. Sendikal hareket L20 kanalıyla hem bu sorunları IMF, Dünya Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarıyla aynı masa etrafında yer alarak tartışma fırsatı bulmakta, hem de küresel liderlerle doğrudan temas kurarak mesajlarını iletme imkanı elde etmektedir. Aynı zamanda sendikal hareket, G20 ülkelerinden emek kesimiyle biraraya gelerek sendikal dayanışmayı canlı tutmaktadır. L20 süreç içerisinde, iş dünyası ve diğer sivil toplum kuruluşlarıyla da bir araya gelerek ortak platformlar oluşturarak, sosyal diyalog ortamını güçlendirmektedir.

G20 kapsamındaki önemli gelişmelerden biri de 2010 yılından itibaren çalışma gruplarının oluşturulmaya başlanmasıdır. Çalışma Grupları, hükümet temsilcilerinden ve uzmanlardan oluşmakta, sosyal taraflarla ortak girişimlerin hazırlanmasında, bakan toplantılarında alınan kararlarda esaslı bir rol oynamakta, Şerpaların çalışmalarına zemin hazırlamakta, ulusal seviyede G20 taahhütlerinin gerçekleştirilmesinde önemli misyon üstlenmektedir. Bu bağlamda, kalkınma çalışma grubu, yatırım ve altyapı çalışma grubu, istihdam çalışma grubu, yolsuzlukla mücadele çalışma grubu, enerjide sürdürülebilirlik gibi alanlarda çalışma grupları oluşturulmuştur. Almanya Dönem Başkanlığında Tarım, Yolsuzlukla-Mücadele, Kalkınma, İstihdam, Büyüme Çerçevesi, Finansal İçerme İçin Küresel

Ortaklık, Yeşil Finansman, Sağlık, Uluslararası Finansal Mimari, Sürdürülebilirlik (Enerji ve İklim), Ticaret ve Yatırım Çalışma Grubu şeklinde 11 adet çalışma grubu ile Dijital Ekonomi Görev-Gücü faaliyetinde bulunacaktır.

G20 Dönem Başkanlıklarında her bir çalışma grubu-görev gücü faaliyetlerini, G20 Liderlerinin talepleri ve Dönem Başkanı ülkenin öncelikleri doğrultusunda düzenli olarak gerçekleştirmektedir. G20 çalışma gruplarının yanı sıra Diyalog Forumları da kendi içerisinde çalışma grupları ve görev-gücü oluşturmakta, öncelik verdikleri, sorumluluk alanlarındaki konularla ilgili detaylı çalışmaları G20 gündemine taşıyabilmektedirler. Böylece belirtilen alanlarda hem G20'nin hem de Diyalog Forumları'nın daha ayrıntılı çalışmalar ve analizler yapabilmesi, daha somut ve net hedeflerin ortaya konulması hedeflenmektedir.

Diyalog Forumlarının her biri sadece kendi arasında değil, aynı zamanda birbirleriyle ve hükümetlerle de etkileşim halinde bulunmakta; bu şekilde hükümet ve hükümet-dışı kuruluşlar bir araya gelmekte, iletişim kanalları aktifleşmekte ve süreç, diyalog ortamının geliştirilmesine de katkı sağlamaktadır. G20 bünyesinde önemli kararlar alınmakta ve Diyalog Gruplarının etkinliklerini artırmasıyla son yıllarda eylem planları da geliştirilmektedir. G20 bünyesinde yer alan bütün Diyalog Gruplarının katılımıyla gerçekleşen en önemli örnek çalışmalardan birisini Mülteci sorunu karşısında 2015 Türkiye Dönem Başkanlığı Döneminde imzalanan Bildirge oluşturmuştur. Alınan kararların, geliştirilen eylem planlarının etkinliği için ve G20'nin kurumsallaşması için gerek G20 bünyesinde, gerek sivil toplum düzeyinde ve gerekse kamuoyu nezdinde gözetim ve denetim mekanizmasının oluşturulması da oldukça önemlidir.

Kuruluşundan itibaren, G20 toplantılarının vazgeçilmez gündem maddelerinden birini, IMF ve Dünya Bankası'nın etkin hale gelmesi için kota reformu konusu oluşturmuştur. IMF sisteminde katılımın az gelişmiş ve yükselen ülkeler lehine değiştirilmesi için sürekli taahhütlerde bulunmuştur. Nitekim bu alanda 2016 yılına kadar herhangi bir adım atılmamıştır. 2016 başlarında ABD'nin IMF kota sisteminde değişikliğe imkan veren düzenlemeyi onaylamasıyla önemli bir adım atılmıştır. IMF sisteminde oy gücünü % 5'in üzerinde değiştiren ve IMF SDR (Özel Çekme

Hakları) sisteminde bir değişikliğe gidilerek, IMF sisteminde yükselmekte olan ülkelerin daha fazla temsil edilmesi sözkonusu olmaya başlamıştır.

IMF ve Dünya Bankasına ilişkin konular G20 sürecinde tartışılırken 2015 yılı içerisinde önemli bir gelişme olmuştur. IMF ve Dünya Bankası'nı dünyanın değişen şartlarına entegre olması için yapısal reformların yapılamadığı veya çok yetersiz kaldığı bir dönemde 2015 yılı içerisinde Çin'in önderliğinde 100 Milyar Dolar sermayeli Asya Altyapı Yatırım Bankası (AIIB) ve BRICS ülkeleri önderliğinde yine 100 Milyar Dolar sermayeli, Yeni Kalkınma Bankası (NDB) kurulmuştur. AIIB'nin kurulmasıyla beraber, uluslararası finans sisteminde Çin'in liderliğinde yeni bir aktör oluşmuştur. Bugüne kadar 57 ülkenin dahil olduğu Banka'ya ABD ve Japonya katılmamış, uluslararası finans sektöründe yeni bir rekabet ortamına da adım atılmıştır. Gerek Asya Altyapı Kalkınma Bankasının gerekse Yeni Kalkınma Bankasının kurulmasıyla, uluslararası finans alanına yeni bir soluk gelmiş, özellikle AIIB'deki yaklaşık %30 ağırlığıyla Çin'in liderliğinde yeni bir finans sistemine doğru yol alınmaya başlanmıştır.

G20 ülkeleri, küresel ekonomi içinde oldukça önemli roller üstlenmektedir. G20 ülkeleri, dünyadaki ekonomik zenginliğin, ticaret hacminin ve yabancı yatırımların kalbinde yer almaktadır. Ancak unutulmamalıdır ki, G20 ülkeleri aynı zamanda dünyadaki yoksulluğu, işsizliği, göç sorununu da önemli bir ölçüde bünyesinde barındırmaktadır. Küresel yoksulluğu temsil eden nüfusun neredeyse % 40'lık bir bölümü G20 ülkelerinde yer almaktadır. Küresel olarak; demografik, ekonomik ve finansal boyutta yüksek temsil gücüne sahip G20 ülkelerinin, küresel ekonomik sorunların yanı sıra kendi içindeki sosyal sorunları çözerken aynı zamanda küresel sosyal sorunlar için de bir küresel bir model oluşturması kaçınılmazdır. Günümüzde G20 Platformunun, günümüzde sosyal konu ve sorunlara da bir hayli odaklandığı görülmektedir. Kuşkusuz bu boyutun oluşmasında küresel sosyal sorunların ulaştığı nokta oldukça önemlidir.

Bunun yanı sıra, sosyal kesimlerin G20 sürecine aktif biçimde dahil olması; özellikle L20'nin yoğun çabaları, L20 ve B20 arasındaki ortak deklarasyonlar ve Çalışma Gruplarının çözüm odaklı yaklaşımlarıyla sosyal sorunlar daha ciddi, kapsayıcı ve çözüm odaklı olarak tartışılmaya başlanmıştır. L20/B20 ortak belgeleri; sosyal sorunlar karşısında; sosyal tarafların yaklaşımını, ortak beklentisini, ortak önceliklerini, ortak ana-

lizlerini ve ortak çözümlerini yansıtmaları bakımından oldukça önemlidir. 2010 yılında Fransa Dönem Başkanlığında hayat bulan ortak L20/B20 Platformları, Türkiye Dönem Başkanlığında vites yükselterek iş dünyasıyla çalışma hayatı temsilcilerinin yoğun ve etkili çalışması ile zirve yapmıştır. Nitekim Türkiye Dönem Başkanlığında kabul edilen noktalar Çin Dönem Başkanlığındaki B20/L20 ortak açıklamasında aynen kabul edilerek bir adım öteye taşınmıştır.

G20 Dönem Başkanlığı sürecinde üye ülkelerin tartıştıkları ekonomik ve politik konular G20 gündemini de etkilemektedir. Yunanistan'daki borç krizi, Suriye'deki gelişmeler, Rusya'nın Ukrayna'yı ilhakı ve Brexit gibi başlıklar G20 gündeminde yer bulmuştur. ABD yönetiminde Trump sonrası dönemde dile getirilen korumacılık politikaları söyleminin 2017 G20 Zirvesinde ele alınması beklenmektedir.

Kuruluşundan itibaren 18 yılı geride bırakan G20 Platformunda, bütün ülkeler ortak söylem geliştirmeyi, küresel sorunları birlikte ifade etme yönünde gayret sarfetmeyi başarmış görünmektedir. Üye ülkeler, sorunlarını ortak olarak tanımladıktan sonra aralarında uzlaşarak, birçok konuda ortak stratejiler ve eylem planları da oluşturdular. Şimdi, sorunları tanımlama ve politika oluşturma aşamasının ardından verilen taahhütlerin uygulanması konusu önem arz etmektedir. 2015 yılı Türkiye Dönem Başkanlığında G20 gündeminde "uygulama" başlığı tartışılmaya başlanmıştır. 18 yıllık performansına bakıldığı zaman G20'nin uygulama alanında birçok adım atması gerektiği anlaşılmaktadır. Geliştirilen stratejiler ve eylem planlarının etkili bir şekilde uygulanması, verilen taahhütlere uyumun sağlanması halinde G20 kendisinin iddia ettiği gibi uluslararası alanda öncü bir platform ve aktör olarak faaliyetlerini sürdürebilir. Bu noktada informal bir oluşum olan G20'nin denetlenmesinde sivil toplum ve uluslararası kamuoyuna önemli roller düşmektedir.

G20; Liderler Zirveleri, Şerpalar, Bakanlar Toplantıları, Açılım/Diyalog Gruplarının çalışmaları, Çalışma Grupları ve oluşturulan Görev-Güçleriyle birlikte, yenilenerek, zenginleşerek, kendini güncelleyerek devam eden bir süreçtir. Zaman içerisinde, G20'nin diğer kurumlarla ve diğer hususlarla kıyaslanması yoluyla da incelenmeye devam edilmesi, hakkında detaylı analizler yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aydın Yılmaz, Sare, “Kadın Liderliği İçin % 20 Hedefi Konulabilir”, G20-Küresel Buluşma, 2015. Erişim: <http://www.timakademi2023.org/backup/wp-content/uploads/2013/07/G20-KAPAK-SON.pdf>. Erişim Tarihi: 17 Ocak 2017
- B20-L20 Joint Declaration, France 2011, 4 November 2011. Erişim: <http://www.ituc-csi.org/b20-l20-cannes>
- B20-L20 Los Cabos: Letter to the President of Mexico, 20 June 2012. Erişim: <http://www.ituc-csi.org/b20-l20-los-cabos-mexico->
- B20 -L20 Key Elements of Quality Apprenticeships, A Joint Understanding of the B20-L20, June 2013. Erişim: <http://en.g20russia.ru/>
- B20-L20 Joint Letter to Prime Minister, 4 November, 2014 Erişim: http://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/b20-l20_joint_letter_to_pm.pdf
- B20-L20 Statement, Turkey, 4 September 2014 “Jobs, Growth and Decent Work”, Erişim: <http://b20turkey.org/wp-content/uploads/2015/09/B20-L20-Statement.pdf>
- Cannes Summit Final Declaration “Building Our Common Future: Renewed Collective Action For The Benefit of All”. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Declaration_eng_Cannes.pdf
- European Parliament, The European Union’s Role in the G20, 2015. Erişim: [www.europarl.europa.eu/.../IPOL_STU\(2015\)542207_EN...](http://www.europarl.europa.eu/.../IPOL_STU(2015)542207_EN...)
- G8 Communiqué Köln 1999
Final, Köln, Germany, June 20, 1999. Erişim: <http://www.g8.utoronto.ca/Summit/1999koln/Finalcom.htm>
- G20 “The Group of Twenty: A History” s.130. Erişim: www.g20.utoronto.ca/docs/g20history.pdf Erişim Tarihi: 11.01.2017
- G20 Bilgilendirme Notu Erişim: <https://www.hazine.gov.tr/tr-TR/Dokuman-Listeleme-Sayfasi?mid=516&cid=49&nm=459#>
- G20 Los Cabos- Mexico G20 Leaders Declaration. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/G20_Leaders_Declaration_Final_Los_Cabos.pdf

- G20 Leaders' Declaration September, G20 Russia 2013. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Saint_Petersburg_Declaration_ENG.pdf
- G20 Australia 2014, G20 Leaders' Communiqué Brisbane Summit, 15-16 November 2014. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Brisbane_g20_leaders_Summit_communique1.pdf
- G20 Liderler Bildirgesi
Antalya Zirvesi, 15-16 Kasım 2015. Erişim: <http://g20.org.tr/g20-antalya-zirvesi-bildirisi/>
- G20 Leaders' Communique Hangzhou Summit 4-5 September 2016, Erişim: https://www.g20.org/Content/DE/_Anlagen/G7_G20/2016-09-04-g20-kommunique-en.pdf?__blob=publicationFile&v=6
- G20 International Financial Institution Reform
Commitments and Compliance (Research Report by Brittaney Warren, Researcher and Chief Compliance Analyst, G20 Research Group
January 5, 2017). Erişim: <http://www.g20.utoronto.ca/analysis/170105-ifi-reform-research.html>
- G20 Summit Commitments by Issue: 2008 to 2015, G20 Research Group, December 14, 2015. Erişim: <http://www.g20.utoronto.ca/compliance/commitments.html#table>
- The G20's Governance of Africa-Related Issues, 2008–2016, Research Report by Courtney Hallink, Research Analyst, G20 Research Group
February 3, 2017 Erişim: <http://www.g20.utoronto.ca/analysis/170203-africa-research.html>
- Global Humanitarian Assistance Report 2016, Erişim: <http://www.globalhumanitarianassistance.org/wp-content/uploads/2016/07/GHA-report2016-full-report.pdf>
- GÜR Nurullah, G20 ve Küresel Finans Yönetişimi, Analiz, HAZİRAN 2015 NO: 129. Erişim: http://file.setav.org/Files/Pdf/20150320191025_the-g20-and-the-governance-of-global-finance-pdf.pdf
- House of Commons Library, Youth Unemployment Statistics, BRIEFING PAPER Number 5871, 14 December 2016 Erişim: <researchbriefings.files.parliament.uk/.../SN05871.pdf>

- ILO, OECD, The World Bank, G20 Labour Markets in 2015: Strengthening the Link between Growth and Employment Erişim: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/-dcomm/---publ/documents/publication/wcms_398025.pdf
- IOE/BIAC – ITUC/TUAC Statement to the G20 Labour Ministerial, 12 and 13 July 2016. Erişim: <http://www.ituc-csi.org/ioe-biac-ituc-tuac-statement-to>
- Joint Statement on Syria, September 6, 2013, St Petersburg, Erişim: <http://www.g20.utoronto.ca/2013/2013-0906-syria.html>
- KADEM, W20 KADIN 20 RAPORU, G20 Türkiye Dönem Başkanlığında Kadın (Hazırlayan: Zelaya Günel) 20 Erişim: <http://kadem.org.tr/wp-content/uploads/2015/11/W20-RAPOR.pdf>
- Leaders' Statement the Pittsburgh Summit September 24 – 25 2009. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Pittsburgh_Declaration_0.pdf
- L20 Statement to the G20 Summit, Los Cabos, 18-19 June 2012. Erişim: <https://www.ituc-csi.org/l20-statement-to-the-g20-summit>
- L20 Priority Recommendations G20 Leaders Meeting, St Petersburg, Russia Federation 5-6 September 2013. Erişim: www.g20.utoronto.ca/l20/2013-1309_l20_priority_recom...
- L20 Priority Recommendations G20 Leaders Meeting, Brisbane, Australia 2014. Erişim: <https://www.ituc-csi.org/l20-recommendations-g20-leaders>
- L20 Priority Recommendations G20 Leaders Meeting Antalya, Turkey, 2015 Erişim: http://www.tuac.org/en/public/e-docs/00/00/11/4A/document_news.phtml
- L20 Statement to the G20 Summit, Hangzhou, 4-5 September 2016 Erişim: http://www.tuac.org/en/public/e-docs/00/00/12/6A/document_news.phtml
- London Summit – Leaders' Statement 2 April 2009. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/London_Declaration.pdf
- Meeting of G20 Finance Ministers and Central Bank Governors Berlin, December 15-16, 1999 Communiqué. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Communique_of_Finance_Ministers_and_Central_Bank_Governors_Berlin_Germany_15_16_December_19991.pdf

- Meeting of G20 Finance Ministers and Central Bank Governors Montreal, October 25, 2000 Communique https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Communique_of_Finance_Ministers_and_Central_Bank_Governors_Montreal_Canada_25_October_2000.pdf
- MoLSS, G20 Employment Almanac 2015
- Mülteci Krizi Hakkında G20 Açılım Grupları Bildirisi, 2015. Erişim: <http://g20.org.tr/wp-content/uploads/2015/11/Ortak-Muelteci-Bildirisi.pdf>
- R&D, 2016 GLOBAL R&D FUNDING FORECAST, Winter 2016, s,5 Erişim: https://www.iriweb.org/sites/default/files/2016GlobalR&DFundingForecast_2.pdf
- Report of G7 Finance Ministers to the Köln Economic Summit, Cologne, Germany, 18 - 20 June, 1999 Erişim: <http://www.g8.utoronto.ca/finance/fm061999.htmFinal>
- Statement of G7 Finance Ministers and Central Bank Governors, Washington DC, September 25, 1999. Erişim: <http://www.g8.utoronto.ca/finance/fm992509state.htm>
- Tarım Şule: "G20'nin Kuruluşundan Günümüze Gelişimi", Temmuz 2011, TOBB, Ekonomik Forum, 84-89. Erişim: <http://haber.tobb.org.tr/ekonomikforum/2011/07/084-089.pdf>
- TCMB, Finansal İstikrar Kurulu Orta Doğu ve Kuzey Afrika Bölgesel Danışma Grubu'nun Dördüncü Toplantısına İlişkin Basın Duyurusu,, Sayı: 2013 – 69 26 Eylül 2013 Erişim: <http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/eb9ae3b4-648e-4c04-b079-cbf50b8cd117/DUY2013-69.pdf?MOD=AJPERES>
- The G20 Seoul Summit Leaders' Declaration November 11 – 12, 2010. Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Seoul_Summit_Leaders_Declaration.pdf
- The G20 Toronto Summit Declaration June 26 – 27, 2010. https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Toronto_Declaration_eng.pdf
- The World Bank, Global Economic Prospects- Navigating Strong Currents, January 2011, Volume 2, January 2011. Erişim: <http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/GEP/GEParchives/GEP2011a/GEP2011JanFullReport.pdf>
- The World Bank, Global Economic Prospects- Managing growth in a volatile World-Volume: 5, June 2012, Volume 5, sf: 2. Erişim: <http://pubdocs.worldbank.org/en/840901443469752217/Global-Economic-Prospects-June-2012-Managing-growth-in-a-volatile-world.pdf>

- Turkish G20 Presidency-Priorities for 2015 <https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/2015-TURKEY-G20-PRESIDENCY-FİNAL.pdf>
- TÜRK-İŞ, L20 Türkiye Çalışmaları, 2015.
- TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2016, Sayı: 24635, 23 Mart 2017, Erişim: <http://www.tuik.gov.tr/>
- TÜİK İşgücü İstatistikleri, Ekim 2016, Sayı: 24623, 16 Ocak 2017 Erişim: <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=24623>
- TÜİK, Haber Bülteni, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2015, Sayı: 21584 21 Eylül 2016. Erişim: www.tuik.org
- TÜİK Haber Bülteni, Araştırma-Geliştirme Faaliyetleri Araştırması, 2015, Sayı: 21782, 18 Kasım 2016. Erişim: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21782> Erişim Tarihi: 17 Ocak 2017
- TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2016, Sayı: 24638, 31 Ocak 2017 http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059#
- TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, Aralık 2016 Sayı: 24821, 31 Ocak 2017 Erişim: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24821>
- UNDP, Human Development Report 2015: Work for Human Development. Erişim: http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr_2015_statistical_annex.pdf. Erişim Tarihi: 24 Aralık 2015.
- UNDP, Human Development Report 2016 : Human Development for Everyone Erişim: www.undp.org
- Washington Declaration, Summit on Financial Markets and The World Economy Erişim: https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/Washington_Declaration.pdf
- World Bank Group, Global Economic Prospects- Coping with policy normalization in high-income countries, sf: 16. Erişim: <http://www.micci.com/downloads/digests/eberita/2014/16/wb.pdf>
- World Bank Group, Global Economic Prospects- Having Fiscal Space and Using It, January 2015, s. 193 Erişim: https://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/GEP/GEP2015a/pdfs/GEP15a_web_full.pdf

- World Bank Group, Global Economic Prospects- Divergences and Risks, January 2016, sf: 4. Erişim: <http://pubdocs.worldbank.org/en/842861463605615468/Global-Economic-Prospects-June-2016-Divergences-and-risks.pdf>
- World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2016–2017, Editör: Klaus Schwab, Erişim: http://www3.weforum.org/docs/GCR20162017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf
- Yıldız, Neşe, “G20 Küresel Sorunları Çözebilecek Bir Aktör müdür?” Hak-İş Emek ve Toplum Dergisi, Cilt 4, Sayı-9, 2015 (2), ISSN2147-3668, S: 64-92.
- Yıldız, Neşe “The Effects Of G20 Decisions On International Policy”, 2. International Conference On The Changing World And Social Research (ICWSR’2016), Barcelona, Spain, 14-16 October 2016, Proceedings Book, 1158-1169. Erişim: <http://2016.icwsr.org/wp-content/uploads/2016/02/ICWSR-PROCEEDINGS-BOOK.pdf>.
- http://www.csgb.gov.tr/csgbPortal/ShowProperty/WLP%20Repository/csgb/dosyalar/istatistikler/2015_temmuz_6856
- <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics>
- http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_pay_gap_statistics#Main_tables
- http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_structure_and_ageing
- http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_and_population_change_statistics
- <https://g20.org/about-g20/g20-members/g20-world/>
- https://g20.org/wp-content/uploads/2014/12/2014-G20-Agenda-Fact-pack_Nov-28_Part-3_02.pdf
- <https://g20.org/resources/past-presidencies/>
- http://www.g20chn.org/English/Dynamic/201602/t20160217_2148.html
- <http://www.g20.utoronto.ca/2008/2008delegations1115.html>

- <http://g20.org.tr/rakamlarla-g20-donem-baskanligi/>
- <http://g20.org.tr/cumhurbaskani-recep-tayyip-erdoganin-basin-toplantisi/>
- <https://g20.org/cumhurbaskani-erdoganin-g20-tarihinde-ilk-kez-duzenlenen-enerji-bakanlari-toplantisinde-yaptigi-konusma/>
- www.b20germany.org/the-b20/
- http://www.g20australia.org/sites/default/files/g20_resources/library/Seoul_Summit_Document.pdf md.74
- www.g20.org/
- www.g20germany.de
- <https://www.g20.org>
- <https://g20.org/turkey2015/2015-event-schedule>
- <https://www.b20germany.org>
- <http://b20turkey.org/the-b20/about-the-b20/>
- <http://c20turkey.org/page/dynamic/22>
- <http://www.t20turkey.org/eng/pages/t20studies.html>
- <http://www.y20turkey.org/objectives/>
- <https://www.g7germany.de>
- <http://t20germany.org/>
- https://www.g7germany.de/Webs/G7/EN/G7-Gipfel_en/Zivilgesellschaft_en/zivilgesellschaft_node_en.html
- <http://www.c20cn.org/EN/index.shtml>
- <http://civil20.org/>
- <http://www.financialstabilityboard.org/about/history/>
- <http://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=20597&lst=MansetListesi>
- www.worldbank.org

- <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>
- <http://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.2DAY>
- <http://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.DDAY>
- <http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.1564.TO.ZS?view=chart>
- <http://wdi.worldbank.org/table/2.8>
- <http://databank.worldbank.org/>
- http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?Code=PAK&id=556d8fa6&report_name=Popular_countries&populartype=country&ispopular=y
- <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=NY.GDP.PCAP.CD&-country=>
- <http://siteresources.worldbank.org/BODINT/Resources/278027-1215524804501/IBRD-CountryVotingTable.pdf>
- <http://world.bymap.org/MedianAge.html>
- http://www.ituc-csi.org/l20?debut_mm_548=5&lang=en#pagination_mm_548
- www.aiib.org
- <http://www.oecd.org>
- <https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.htm>
- <http://www.oecd.org/g20/topics/framework-strong-sustainable-balanced-growth/>
- <https://www.oecd.org/gender/data/genderwagegap.htm>
- <https://data.oecd.org/oda/net-oda.htm#indicator-chart>
- <https://data.oecd.org/oda/net-oda.htm>
- <http://www.oecd.org/dac/stats/ODA-2015-detailed-summary.pdf>
- <http://www.oecd.org/innovation/inno/researchanddevelopmentstatisticsrds.htm>
- https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=UN_DEN
- <http://www.oecd.org/social/income-distribution-database.htm>

- <http://www.ilo.org/ilostat/faces/home/statisticaldata/>
- http://www.mfa.gov.tr/g20-liderler-zirvesi-antalya_da-duzenlendi.tr.mfa
- http://www.tuac.org/en/public/e-docs/00/00/12/6A/document_news.phtml
- <http://www.ikv.org.tr/ikv.asp?id=1014#sthash.ydRmPPbQ.dpuf>
- <http://www.tuik.gov.tr/>
- <http://www.timakademi2023.org/backup/wp-content/uploads/2013/07/G20-KAPAK-SON.pdf>
- www.imf.org/external/about/govrep.htm
- <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=istendeks>
- http://www.ilo.org/ilostat/faces/oracle/webcenter/portalapp/pagehierarchy/Page3.jsp?MBI_ID=9&_afLoop=775336697198691&_afWindowMode=0&_afWindowId=14lpsmuj36_1#!%40%40%3F_afWindowId%3D14lpsmuj36_1%26_afLoop%3D775336697198691%26MBI_ID%3D9%26_afWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3Daobvhk4nc_4
- http://www.csgb.gov.tr/media/3400/2016_temmuz_6356.pdf
- http://www.csgb.gov.tr/media/3341/2016_uyesayilari.pdf
- https://data.bls.gov/timeseries/LUU0204899600?years_option=all_years
- <http://www.ilo.org/ilostat/>
- <https://www.wgea.gov.au/addressing-pay-equity/what-gender-pay-gap;>
- <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr14-report-en-1.pdf>
- www.ituc.csi.org
- http://www.hakis.org.tr/haberler.php?action=haber_detay&id=853
- http://www.hakis.org.tr/haberler.php?action=haber_detay&id=1303
- <http://www.turkis.org.tr/dosya/7X78tSb5eBtR.pdf>
- <http://www.turkis.org.tr/L20-ZIRVESI-ANTALYADA-BASLADI-d850#sthash.yVkj5HJ.dpuf>

- <http://disk.org.tr/2015/11/dunya-sendikalari-g20-oncesinde-bulustu/>
- <http://disktekstil.org/l20-zirvesi-pekinde-toplandi.html>
- <http://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2016/01/244-million-international-migrants-living-abroad-worldwide-new-un-statistics-reveal/>
- www.unhcr.org.tr
- <http://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/576408cd7/unhcr-global-trends2015.html>
- <http://www.ahaber.com.tr/gundem/2016/08/30/turkiye-multecilere-20-milyar-dolar-harcadi>
- <http://ndb.int/>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/BRICS>
- <http://www.mikta.org/>
- <https://www.bls.gov/news.release/empsit.t01.htm>
- <https://data.bls.gov/timeseries/LNS14000000>
- <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/uklabourmarket/dec2016#employment>
- <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/CountriesRegions/InternationalStatistics/Country/G20/Labour.html>
- https://www.treasury.gov/resource-center/international/g7-g20/Documents/pittsburgh_Summit_leaders_statement_250909.pdf
- <https://www.oecd.org/g20/summits/saint-petersburg/St-Petersburg-Accountability-Report-G20-Development-Commitments.pdf>
- https://www.mfa.gov.sg/content/mfa/international_organisation_initiatives/g20.html
- www.ekonomi.gov.tr
- <http://www.economy.gov.tr>
- <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/01/20170129-7-1.pdf>
- http://www.bbc.com/turkce/ekonomi/2011/11/111103_g20_greece.shtmlG20

- <http://www.census.gov/popclock/>
- <http://aa.com.tr/tr/dunya/erdogandan-liderlere-g20-antalya-zirvesi-kitabi-/641461>

HAK-iş KONFEDERASYONU

Tunus Cad. No: 37 06300 Kavaklıdere / ANKARA

Tel: +90 312 417 80 02- 417 79 00

Faks: +90 312 425 05 52

www.hakis.org.tr